

2014-
2024

Repertoriu de practică neunitară. Drept procesual civil.

CURTEA DE APEL IAȘI

Cuprins

Codul de procedură civilă	15
I Aplicarea legii de procedură civilă.....	15
1.Aplicarea prevederilor art. 24 din O.U.G. nr. 80/2013.....	15
II. Acțiunea civilă	15
1.Dovada calității procesuale pasive în cazul partajului privind o suprafață de teren înscrisă într-un titlu de proprietate comun, în ipoteza în care o parte dintre titularii din titlu sunt decedați, iar în judecată sunt chemați, în calitate de pârâți, moștenitorii defuncților, fără ca moștenirile titularilor decedați să fie dezbătute; dovada calității procesuale pasive a pârâților se face cu actele de stare civilă sau numai cu certificatul de moștenitor al titularului decedat.....	16
2.Calitatea procesuală pasivă și existența cadrului procesual obligatoriu în situația dezbaterilor succesoriale formulate în contradictoriu cu descendenți de grad subsecvent ce nu au stabilită calitatea de moștenitori după autorul decedat ulterior defunctului a cărui succesiune se solicită a fi dezbătută.....	16
3.Dovada calității procesuale pasive în cazul partajului privind o suprafață de teren înscrisă într-un titlu de proprietate comun, în ipoteza în care o parte dintre titularii din titlu sunt decedați, iar în judecată sunt chemați, în calitate de pârâți, moștenitorii defuncților, fără ca moștenirile titularilor decedați să fie dezbătute; dovada calității procesuale pasive a pârâților se face cu actele de stare civilă sau numai cu certificatul de moștenitor al titularului decedat.....	17
4.Calitatea procesuală pasivă și existența cadrului procesual obligatoriu în situația dezbaterilor succesoriale formulate în contradictoriu cu descendenți de grad subsecvent ce nu au stabilită calitatea de moștenitori după autorul decedat ulterior defunctului a cărui succesiune se solicită a fi dezbătută.....	18
5. Lipsa calității procesuale active a Poliției Locale Iași. Acțiune în obligarea contravenientului la desființarea lucrărilor de construcție efectuate cu nerespectarea autorizației de construire	19
6.Calitatea procesuală activă a Poliției Locale Iași în acțiunile având ca obiect autorizare desființare lucrări	21
7.Calitatea procesuală activă în cazul cererilor formulate de către părintele creditor întemeiate pe dispozițiile art. 913 C.proc.civ.	21
III. Participanții la procesul civil	22
Judecătorul. Incompatibilitatea.....	22
1.Interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 41 din Noul Cod de procedură civilă în cazul trimiterii cauzei spre rejudecare și temeinicia cererii de abținere a judecătorului, întemeiată pe dispozițiile art. 41 alin. 1 N.C.proc.civ., în cazul în care acesta a pronunțat o hotărâre prin care a soluționat o excepție procesuală	22
2.Aplicabilitatea dispozițiilor art. 9 lit. a) din O.U.G. nr. 80/2013 în cazul cererilor de recuzare formulate în cursul soluționării unor litigii care, potrivit dispozițiilor legale, sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru	23
3. Pașii procedurali care trebuie parcurși când, după rămânerea completului în pronunțare, în termenul de amânare a pronunțării, unul sau chiar toți membrii	

formulează declarație de abținere; se impune repunerea cauzei pe rol în vederea soluționării declarației de abținere sau se va proceda la repunerea cauzei pe rol doar dacă a fost admisă declarația de abținere?	24
4. Admisibilitatea cererii de abținere de la soluționarea unor incidente ale procesului. Admisibilitatea abținerii concomitente a întregului colectiv de judecători	24
5. Completul competent în soluționarea cererilor de recuzare/abținere formulate de grefieri în materie civilă	25
Părțile	25
1. Calitatea/capacitatea procesuală a întreprinderii individuale de a fi parte într-un proces civil	25
2. Modalitatea de soluționare a cererilor privind ajutorul public judiciar în cazul unei coparticipări facultative sau obligatorii, atunci când prin rezoluție s-a fixat o taxă de timbru ce urmează a fi achitată în solidar de către coparticipanți, iar numai unul (sau numai unii dintre aceștia) formulează cererea de acordare a beneficiului ajutorului public (deoarece numai această persoană/aceste persoane se încadrează în dispozițiile legale)	26
Alte persoane care pot lua parte la judecată	27
1. Timbrarea cererii de intervenție accesorie	27
Dispoziții speciale privind reprezentarea convențională	28
1. Condiția de validitate formală a recursului referitoare la redactarea și susținerea acestuia doar prin avocat, cu excepțiile limitative prevăzute de art.13 alin.2 N.C.proc.civ., sub sancțiunea nulității, este aplicabilă și în cazul în care această cale de atac este instituită prin norme speciale, derogatorii (necompetența instanțelor, suspendarea judecării, renunțare la judecată)?	28
Asistența judiciară	29
1. Suportarea cheltuielilor judiciare, constând în onorariul avocatului din oficiu desemnat pentru persoana față de care s-a solicitat emiterea ordinului de protecție, în cazul admiterii cererii de chemare în judecată	29
2. Limitele mandatului apărătorului desemnat din oficiu pentru victimă și agresor în condițiile art. 42 alin.(2) și (3), coroborat cu art. 45 alin.(3) din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice	29
IV. Competența instanțelor judecătorești	30
1. Instanța competentă să soluționeze plângerea împotriva hotărârilor Comisiei pentru protecția copilului din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, în materia încadrării într-o categorie de persoane cu handicap/retragerea atestatului de asistent maternal	30
2.a) Competența/necompetența materială a judecătoriei în acțiunile privind nulitatea titlului de proprietate față de dispozițiile art. III alin. 2 din Legea nr. 169/1997 coroborate cu art. 94, art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă adoptat prin Legea nr. 134/2010, văzând și dispozițiile art. 53 din Legea nr. 18/1991.	32
b) Competența/necompetență generală a instanțelor judecătorești de a soluționa cererile de rectificare titluri de proprietate față de dispozițiile art. 51 alin 2 și 3 din Legea nr. 18/1991 (introduse prin Legea nr. 165/2013)	32
3. Competența materială a judecătoriei în acțiunile privind nulitatea titlului de proprietate față de dispozițiile art. III alin. 2 din Legea nr. 169/1997 coroborate	

cu art. 94, 95, pct. 1 din Codul de procedură civilă, art. 53 din Legea nr. 18/1991 și dispozițiile Legii nr. 165/2013	34
4. Competența generală a instanțelor în acțiunile cu obiect fond funciar – rectificarea titlurilor de proprietate	35
5. Competența generală a instanțelor în acțiunile cu obiect fond funciar – rectificarea titlurilor de proprietate	36
6. Competența generală a instanțelor în soluționarea acțiunilor având ca obiect rectificarea titlurilor de proprietate, în cazul în care nu se pune problema modificării amplasamentului sau a suprafeței reconstituite.....	38
7. Competența generală în cazul autorizațiilor pentru încheierea actelor de dispoziție/asistare la încheierea actelor de dispoziție ale minorului: instanța de tutelă este competentă să acorde autorizarea pentru încheierea actelor de dispoziție/asistare la încheierea actelor de dispoziție ale minorului, în condițiile art. 229 alin. 3 din Legea nr. 71/2011, sau această competență de autorizare aparține autorităților tutelare, urmând ca cererile adresate instanțelor să fie respinse ca inadmisibile, ca urmare a admiterii excepției necompetenței generale a instanței?”	40
8. Competența de soluționare a acțiunii ce are ca obiect dizolvarea societăților agricole în temeiul art. 64 lit. f) din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură revine în primă instanță, și în calea de atac a apelului, după caz, secțiilor sau completelor specializate pentru cauze civile ce soluționează raporturile dintre profesioniști.....	41
9. Competența materială în situația contestării unei decizii emise de AJOFM, prin care i s-au imputat unei persoane sume de bani reprezentând indemnizația de șomaj încasată necuvenit.....	42
10. Instanța competentă să soluționeze plângerea împotriva hotărârilor Comisiei pentru protecția copilului din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, în materia încadrării într-o categorie de persoane cu handicap/retragerea atestatului de asistent maternal.....	42
11. Competența materială în cadrul acțiunilor în rectificarea înscrierilor de carte funciară	44
12. Competența materială de soluționare a cererii având ca obiect contestație privind tergiversarea procesului	45
13. Competența funcțională în raport de distincțiile cuprinse în art. 53 alin.(1) și alin.(1 ind. 1) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor.....	46
14. Invocarea excepției necompetenței teritoriale din oficiu de către instanța de judecată în cazul cererilor de valoare redusă în cazul în care domiciliul pârâtului nu se află în raza de competență a instanței	47

V. Litispendența și conexitatea48

1. Modalitatea de soluționare a excepției conexității, atunci când aceasta este invocată într-un dosar ce se judecă sub imperiul Noului Cod de procedură

civilă, raportat la un dosar a cărui judecată se desfășoară potrivit regulilor Codului de procedură civilă de la 186548

VI. Actele de procedură48

1. Aplicarea în practică a dispozițiilor art. 149 alin. 4 din Codul de procedură civilă, potrivit căroră „în cazul în care cererea a fost comunicată, potrivit legii, prin fax sau prin postă electronică, grefierul de ședință este ținut să întocmească din oficiu copii de pe cerere, pe cheltuiala părții care avea această obligație”48
2. Suportarea cheltuielilor ocazionate de efectuarea de fotocopii din oficiu de către instanță.49
3. Posibilitatea citării prin publicitate a pârâtului în cazul acțiunii de divorț, când pârâtul este în străinătate, iar reclamanta arată că nu cunoaște adresa pârâtului (art. 18 alin. 1 din Regulamentul nr. 2201/27.11.2003).....50
4. Primirea termenului în cunoștință în ipoteza comunicării citației în format electronic.....50
5. Scopul instituției curatorului special desemnat, în temeiul art. 167 alin. 3 N.C.proc.civ. – posibilitatea acestuia de a depune întâmpinare. În ceea ce privește numirea unui curator special dintre avocații desemnați de Baroul Iași pentru a reprezenta „interesele pârâtului” (în acord cu prevederile exprese ale art. 167 alin. 3 NCPC), se ridică întrebarea dacă, ulterior desemnării sale prin încheiere și stabilirea unui prim termen de judecată este obligatorie sau opțională citarea acestuia cu un duplicat al acțiunii pentru formularea întâmpinării în termen legal (în cadrul acțiunilor pentru care depunerea întâmpinării este obligatorie).52
6. Suportarea indemnizației curatorului desemnat la citarea prin publicitate a pârâtului/pârâților în cauzele întemeiate pe dispozițiile legilor nr. 272/2004 și 273/200452
7. Aplicabilitatea sau inaplicabilitatea dispozițiilor art. 167 N.C.proc.civ. privind procedura de citare prin publicitate a persoanelor juridice supuse dizolvării sau procedurii radierii, în raport de dispozițiile art. 58 alin. 1, art. 56 , art. 155 din N.C.proc.civ., art. 227, art. 209, art. 229 și art. 1919 din Noul Cod civil.....53
8. Comunicarea hotărârilor judecătorești.....54
9. Forța probantă a mențiunilor făcute de agentul de procedură (factor poștal) pe dovada de comunicare a actelor de procedură. Care sunt mijloacele de probă admisibile pentru combaterea mențiunii „depus în cutia poștală”? Ce presupune procedura înscrierii în fals prevăzută de art. 164 alin. 4 din Codul de procedură civilă? Ce presupune declararea înscrisului autentificat ca fiind fals conform art. 270 alin. 1 din Codul de procedură civilă?55
10. Suportarea indemnizației curatorului desemnat la citarea prin publicitate a pârâtului/pârâților în cauzele întemeiate pe dispozițiile legilor nr. 272/2004 și 273/200456
11. Procedura cercetării falsului în ceea ce privește procesul-verbal de comunicare a unui act procesual (art. 163 alin. 5 N.C.proc. civ.)57

VII. Termenele procedurale57

1. Posibilitatea instanței de judecată de a constata decăderea părții din dreptul de a invoca excepția prescripției extinctive, după primul termen de judecată, la care părțile au fost legal citate57

VIII. Amenzi judiciare și despăgubiri	58
1. Persoana sancționată prin aplicarea unei amenzi judiciare pentru neprezentarea unor date, relații, înscrisuri solicitate expres de instanță de la o instituție publică – e.g. Primărie, ANAF, IPJ etc.	58
IX. O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru	59
1. Aplicabilitatea dispozițiilor art. 9 lit. a) din O.U.G. nr. 80/2013 în cazul cererilor de recuzare formulate în cursul soluționării unor litigii care, potrivit dispozițiilor legale, sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru	59
2. Aplicarea prevederilor art. 24 din O.U.G. nr. 80/2013	59
3. Taxa judiciară de timbru în cazul cererilor având ca obiect pensie de întreținere - acțiune principală. Corelarea dispozițiilor art. 15 lit. e) din O.U.G. nr. 80/2013 cu art. 29 alin. 1 lit. c) din același act normativ	60
4. Aplicarea prevederilor art. 10 alin. 2 din O.U.G. nr. 80/2013	61
5. Modul de stabilire a taxei judiciare de timbru pentru cererile având ca obiect validare poprire	61
6. Timbrarea cererii de intervenție accesorie	61
7. Taxa judiciară de timbru pentru daune din contractul de asigurare – art. 15 lit. o din Legea nr. 146/1997, respectiv art. 29 lit. i) din O.U.G. nr. 80/2013	62
8. Interpretarea dispozițiilor art. 713 alin. 3 Cod procedură civilă . Timbrajul în cazul în care motivele noi invocate de contestator sunt capete de acțiune cu finalitate diferită.	64
9. Modul de stabilire a taxei judiciare de timbru în cazul în care prin aceeași cerere de chemare în judecată se solicită atât plata unui debit principal, cât și a penalităților de întârziere	65
10. Modul de stabilire a taxei de timbru în acțiunile având ca obiect daune materiale formulate de persoanele îndreptățite în contradictoriu cu autoritățile de aplicare a Legii nr. 18/1991 și urm.	66
11. Taxa judiciară de timbru aplicabilă cererilor formulate de persoana îndreptățită, în contradictoriu cu autoritățile de aplicare a Legii nr. 18/1991, având ca obiect daune materiale sau penalități	67
12. Cuantumul taxei de timbru datorate de apelanți pentru apelul formulat împotriva sentinței civile prin care s-a soluționat o cerere de dezbatere succesorală, prin motivele de apel contestându-se valoarea masei succesorale, în sensul că apelanții nu sunt de acord cu valoarea stabilită de instanța de fond a unor terenuri care au fost incluse în masa succesorală, arătând că această valoare ar fi mai mică decât cea stabilită prin expertiza tehnică evaluatorie efectuată în cauză și însușită de instanță în hotărârea apelată	68
13. Modalitatea de stabilire a taxei de timbru aferente contestației la executare când se solicită anularea executării silite înseși, respectiv dacă prin debitul urmărit se înțelege – potrivit disp. art. 10 din OUG 80/2013 – debitul pus în executare împreună cu cheltuielile de executare sau doar debitul urmărit	69
14. Determinarea momentului de la care curge termenul pentru formularea cererii de acordare a ajutorului public judiciar cu privire la plata taxei judiciare de timbru în situația în care s-a formulat cerere de reexaminare a modalității de stabilire a taxei de timbru	70

15. Taxa de timbru datorată de pârâțul apelant, împotriva căruia s-a solicitat emiterea ordinului de protecție în temeiul Legii nr. 217/2003 72
16. Modalitate de timbrare a unei cereri având ca obiect recunoașterea unui drept de trecere pentru un fond înfundat, temeiul de drept al cererii fiind art. 617 sau art. 621 Cod Civil..... 72
17. Taxa judiciară de timbru aplicabilă cererii creditorului de obligare a debitorului la plata penalităților de întârziere stabilite pentru constrângerea acestuia la executarea obligației de a face sau de a nu face intuitu personae, prevăzute în titlul executoriu, întemeiată pe art. 906 alin. (4) C.pr.civ..... 73
18. Taxa judiciară de timbru datorată de Casa de Asigurări de Sănătate Iași pentru cererile formulate în contradictoriu cu cabinete medicale individuale având ca obiect obligarea la plata accesoriilor calculate pentru sumele imputate prin rapoarte de control prin care s-a stabilit prejudiciul produs FNUASS constând în sumele care au fost decontate, deși nu erau îndeplinite condițiile legale pentru aceasta..... 74
19. Timbrarea unor cereri formulate în cadrul procedurilor speciale reglementate de Codul de procedură civilă: timbrarea cererilor de valoare redusă atunci când obiectul cererii vizează atât debitul principal, cât și debitul accesoriu (penalități de întârziere, dobânda legală, taxă de încetare a contractului anterior expirării duratei contractuale)..... 74
20. Admisibilitatea cererilor de reexaminare a modului de stabilire a taxei judiciare de timbru, respectiv a cererilor de acordare ajutor public judiciar, în ipoteza aplicării art. 38 din OUG nr. 80/2013: „În situația în care instanța judecătorească investită cu soluționarea unei căi de atac ordinare sau extraordinare constată că în fazele procesuale anterioare taxa judiciară de timbru nu a fost plătită în quantumul legal, va dispune obligarea părții la plata taxelor judiciare de timbru aferente, dispozitivul hotărârii constituind titlu executoriu.” 76
21. Aplicabilitatea dispozițiilor art. 33 al. 2 din O.U.G. nr. 80/2013. Termenul de formulare a cererii de acordare a ajutorului public judiciar, de 5 zile de la primirea comunicării și pentru căile de atac 77
22. Suportarea indemnizației curatorului desemnat la citarea prin publicitate a pârâțului/pârâților în cauzele întemeiate pe dispozițiile legilor nr. 272/2004 și 273/2004 77
23. Modalitatea de soluționare a cererilor privind ajutorul public judiciar în cazul unei coparticipări facultative sau obligatorii, atunci când prin rezoluție s-a fixat o taxă de timbru ce urmează a fi achitată în solidar de către coparticipanți, iar numai unul (sau numai unii dintre aceștia) formulează cererea de acordare a beneficiului ajutorului public (deoarece numai această persoană/aceste persoane se încadrează în dispozițiile legale) 78
24. În calea de atac a apelului cererea de acordare a ajutorului public judiciar sub forma facilităților la plata taxei de timbru trebuie formulată în termenul prevăzut de art. 33 alin. 2 din OUG nr. 80/2013 sau poate fi formulată oricând? 79
25. Aplicarea prevederilor art. 24 din O.U.G. nr. 80/2013..... 80

26. Dovada achitării taxei de timbru prin virament bancar, prin raportare la disp. art. 40 OUG 80/2013, art. 1504 alin. 1 Cod civil și art. 3 alin. (1) lit. h) din Regulamentul B.N.R. nr. 2/23.02.200581
27. Modalitatea de stabilire a taxei de timbru aferente contestației la executare când se solicită anularea executării silite înseși, respectiv dacă prin debitul urmărit se înțelege – potrivit disp. art. 10 din OUG 80/2013 – debitul pus în executare împreună cu cheltuielile de executare sau doar debitul urmărit82
28. Taxa judiciară de timbru aplicabilă cererii creditorului de obligare a debitorului la plata penalităților de întârziere stabilite pentru constrângerea acestuia la executarea obligației de a face sau de a nu face intuitu personae, prevăzute în titlul executoriu, întemeiată pe art. 906 alin. (4) C.pr.civ.83
29. Cererile formulate de autoritățile contractante care decurg din executarea contractelor administrative sunt sau nu scutite de la plata taxei de timbru?.....83
30. Cererile de apel formulate de pârâtul din cererea de emitere a ordinului de protecție sunt sau nu scutite de la plata taxei de timbru?.....84

X. Procedura contencioasă85

- Cererea de chemare în judecată85
1. Aplicabilitatea dispozițiilor art. 411 alin. 1 pct. 2 N.C.proc.civ. în cazul cererilor de reexaminare formulate potrivit art. 200 alin. 4 N.C.proc.civ.85
2. Posibilitatea scurtării termenului de complinire lipsuri la care face referire art. 200 N.C.proc.civ.86
3. Aplicarea procedurii prealabile a cererilor de chemare în judecată – art. 200 C.proc.civ. – și acțiunilor derivate din procedura insolvenței86
4. Anularea cererii de chemare în judecată în etapa regularizării, pentru neindicarea valorii obiectului cererii de chemare în judecată și a modului de calcul al acesteia88
5. Soluții diferite pronunțate în cererile de reexaminare a încheierilor de anulare a cererilor pronunțate în temeiul disp. art. 200 alin. 3 Cod procedură civilă în cazul în care petentul îndeplinește obligațiile puse în sarcina sa până la pronunțarea încheierii de reexaminare, dar după expirarea termenului de 10 zile prevăzut de lege88
6. Determinarea momentului de la care curge termenul pentru formularea cererii de acordare a ajutorului public judiciar cu privire la plata taxei judiciare de timbru în situația în care s-a formulat cerere de reexaminare a modalității de stabilire a taxei de timbru89
7. Anularea cererii de chemare în judecată în temeiul art. 200 alin. 3 N.C.proc.civ., fără o prealabilă soluționare a cererii de acordare a ajutorului public judiciar, dacă au existat mai multe obligații, puse în vedere persoanei care a formulat cererea, iar în interiorul termenului de 10 zile (sau un alt termen fixat de instanță pentru complinirea lipsurilor) obligațiile nu sunt îndeplinite. Ce soluție poate primi cererea de acordare a ajutorului public judiciar formulată în interiorul acestui termen legal?90
8. Determinarea momentului de la care curge termenul pentru formularea cererii de acordare a ajutorului public judiciar cu privire la plata taxei judiciare de timbru în situația în care s-a formulat cerere de reexaminare a modalității de stabilire a taxei de timbru91

9. Modul concret de anulare a cererilor de chemare în judecată, în situația specială în care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de acordare a ajutorului public judiciar și cererea de reexaminare a încheierii prin care instanța s-a pronunțat asupra acordării ajutorului public, sau în cazul admiterii lor doar în parte. Așteptarea expirării unui termen de 10 zile (sau mai redus în cazul pricinilor urgente), stabilit în acord cu art. 200 alin. 2 N.C.proc.civ. sau anularea imediată a cererii de chemare în judecată.....	92
10. Lipsa necesității atașării ulterioare la dosar a exemplarului cererii de chemare în judecată conținând semnătura în original a reclamantului sau, după caz, a aplicării ulterioare a semnăturii pe cererea de chemare în judecată, în ipoteza în care aceasta a fost înaintată instanței, scanată, prin aplicația de încărcare documente creată și utilizată de instanța respectivă.	93
Cererea reconvențională.....	94
1. Termenul de formulare/modificare a cererii reconvenționale	94
Judecata. Probele.....	94
1. Efectele necontestării, în fața Casei Județene de Asigurări de Sănătate, a raportului de control legal comunicat, raport întocmit de structura de control din cadrul CAS, în condițiile art. 5.2.3 din Ordinul Ministerului Sănătății nr.1012/2013, asupra probatoriului ce ar trebui administrat în acțiunile în pretenții formulate de reclamanta CAS Iași în contradictoriu cu entitățile controlate, prin care se solicită obligarea pârâtului la plata sumelor stabilite prin raportul de control ..	95
2. Modificarea onorariului expertului de către instanța de fond (instanța ce a judecat în primul ciclu procesual) pe calea „cererii de reexaminare”, „completare dispozitiv”, „lămurire dispozitiv”, „îndreptare eroare”. Recalificare cerere expert și competența de soluționare.....	95
Excepțiile procesuale	95
1. Interesul în promovarea acțiunii de recuperare a debitelor restante de către operatorul de servicii comunitare de utilități publice (AQUAVAS S.A.) în baza facturii centralizatoare	96
Unele incidente procedurale	97
Renunțarea la judecată	97
1. Termenul de exercitare a căii de atac a recursului împotriva hotărârilor pronunțate în acțiuni formulate pe calea ordonanței președințiale atunci când instanța de fond ia act de renunțarea la judecata acțiunii.....	97
Suspendarea procesului.....	98
1. Calea de atac împotriva încheierii prin care se dispune suspendarea judecării, în temeiul disp. art. 411 alin.1 pct.2, art. 412 sau art. 413 Cod de procedură civilă în complet de apeluri sau de recursuri	98
2. Efectele formulării unei cereri de amânare a judecării cauzei în situația în care nu s-a solicitat judecarea în lipsă. Suspendarea judecării. Existența prezumției de continuare a judecării cauzei.....	99
3. Repunerea cauzei pe rol în cazul suspendării facultative dispuse în temeiul art. 413 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ. ca urmare a sesizării Curții Constituționale cu soluționarea unei excepții de neconstituționalitate	99
Perimarea cererii	100

1.Efectele instituirii stării de urgență pe teritoriul României asupra cursului termenului de perimare a judecării în cauzele civile.....	100
XI. Hotărârile judecătorești	101
1. Necesitatea prezenței părților (înfățișarea lor) atunci când solicită instanței să ia act de tranzacția intervenită între ele	101
2. Calea de atac împotriva hotărârilor pronunțate în baza dispozițiilor art. 59 din Legea nr. 192/2006 în situația în care instanța a respins cererea prin care se solicită să se consfințească înțelegerea părților.....	102
XII. Cheltuielile de judecată.....	103
1. Cheltuielile de judecată. Acordarea cheltuielilor de judecată în faza apelului pentru cauzele având ca obiect ieșire din indiviziune.....	103
2. Obligarea unității administrativ-teritoriale la plata cheltuielilor de judecată în urma admiterii cererii de constatare a dobândirii dreptului de proprietate prin uzucapiune, în dosare în care bunul uzucapat nu era inventariat în domeniul privat al UAT	103
3. Ordine de protecție. Debitorul obligației de plată a onorariului avocatului din oficiu desemnat pentru partea adversă	105
XIII. Căile de atac	105
1.În condițiile în care hotărârea, obiect al căii de atac, poartă mențiunea incorectă „fără cale de atac” (Ex: în materia declinării de competență – art. 132 alin. 3 N.C.proc.civ., deși prin ipoteza, soluția corectă ar fi fost în sensul respingerii ca inadmisibile a cererii, în temeiul art. 132 alin. 4 N.C.proc.civ., cu recurs la instanța ierarhic superioară), iar partea exercită apel (raportat la fondul dreptului dedus judecării), este aplicabilă regula înscrisă în art. 457 alin. 3 – în sensul respingerii ca inadmisibilă a căii de atac și curgerea unui nou termen pentru exercitarea recursului, sau este aplicabilă regula calificării căii de atac și în consecință și sancțiunea prevăzută de art. art. 486 alin. 3 N.C.proc.civ.....	105
2.Indicarea greșită a căii de atac în dispozitivul hotărârii instanței de fond.....	106
3. Calea de atac în ipoteza în care se soluționează prin aceeași hotărâre o contestație de drept comun și o contestație întemeiată pe Legea nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin	107
4. Admisibilitatea căii de atac a apelului declarat împotriva hotărârilor judecătorești prin care a fost soluționată cererea de înlocuire (îndepărtare) a tutorelui.....	108
5.Aplicarea dispozițiilor art. 480 alin. 5 C.proc.civ. Compunerea completului care va realiza o nouă judecată în primă instanță, la instanța de apel, atunci când instanța care a pronunțat sentința apelată nu avea competența materială să soluționeze cauza	108
6. În calea de atac a apelului cererea de acordare a ajutorului public judiciar sub forma facilităților la plata taxei de timbru trebuie formulată în termenul prevăzut de art. 33 alin. 2 din OUG nr. 80/2013 sau poate fi formulată oricând?	109
7. Caracterul unitar/invidizibil al căii de atac a apelului. Consecințe în planul soluției pronunțate asupra căii de atac în caz de netimbrare. Posibilitatea anulării parțiale a apelului.....	110

7. Contestația privind tergiversarea procesului. Competența materială de soluționare a cererii având ca obiect contestație privind tergiversarea procesului.....	110
8. Denumirea hotărârii prin care se soluționează contestația privind tergiversarea procesului.....	111
9. Timbrajul în cazul apelului exercitat de o asociație de proprietari împotriva unei hotărâri pronunțate într-o cauză având ca obiect constatare prescripție cote de întreținere și radiere sume prescrise din lista de plată	112
XIV. Despre executarea silită.....	112
1.Încuviințarea cererii de executare silită a unui titlu executoriu (bilet la ordin) cu privire la drepturile de creanță accesorii, care nu sunt cuprinse în titlul executoriu cu privire la care s-a solicitat executarea silită	112
2. Procedura de soluționare a apelului declarat împotriva încheierii prin care s-a respins cererea de investire cu formulă executorie (camera de consiliu/ședință publică - citarea părților).....	113
3.Învestirea cu formulă executorie a contractelor de credit nu este condiționată de forma autentică a înscrisului, ci doar ca înscrisul, potrivit legii, să poată fi pus în executare. Încheierea prin care s-a respins cererea de investire cu formulă executorie nu are autoritate de lucru judecat într-o nouă cerere pentru același titlu executoriu	114
4.Aplicarea interpretării date prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. Decizia nr. 10 din 10 iunie 2013 publicată în Monitorul Oficial nr. 450 din data de 23.07.2013 privind examinarea recursului în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 27 teza I raportat la art. 14 alin. (1), art. 25 alin. (2) și art. 31 alin. (I) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la caracterul alternativ sau subsidiar al celor două modalități de comunicare a procesului-verbal de constatare și sancționare contravențională și a înștiințării de plată, în contestațiile la executare împotriva titlului executoriu reprezentat de proces-verbal de contravenții în ipoteza în care, procesul verbal de contravenții a fost comunicat înainte de publicarea Deciziei ICCJ în Monitorul Oficial....	118
5.Cererile de încuviințare a executării silite formulate de CNADNR S.A. a titlurilor executorii constând în procese-verbale de constatare și sancționare a contravențiilor prin care s-au stabilit despăgubiri constând în tarife și/sau valoarea Autorizației Speciale de Transport (AST) sunt admisibile și în cazul în care creanța s-a cuantificat în înștiințarea de plată, fie este determinabilă.....	119
6.Verificarea condiției opozabilității cesiunii de creanță în procedura încuviințării executării silite	120
7.Încuviințarea cererii de executare silită în temeiul unui contract de credit încheiat la distanță de către o instituție financiară nebancaară, care nu poartă semnătura olografă a părților contractante, ci mențiunea „semnat electronic”	121
8.Încuviințare executare silită. Caracterul executoriu al penalităților de întârziere cuprinse în facturile emise pentru serviciile de utilități publice	121
9.Încuviințarea executării silite a cererilor formulate de către executorii judecătorești pentru creditorul Inspectoratul de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier –	

I.S.C.T.R. în baza titlului executoriu reprezentat de procesul-verbal de contravenție.....	122
10. Încuviințarea executării silite a titlurilor executorii reprezentate de hotărâri judecătorești prin care debitorul a fost obligat la plata unor sume de bani cu titlu de pensie de întreținere, până la majorat, în ceea ce privește creanțele datorate pentru viitor.....	123
11. .Autorizarea intrării în locurile menționate la art. 680 alin. (1) C.proc.civ. (încăperi ce reprezintă domiciliul, reședința sau sediul debitorului, precum și în orice alte locuri ce aparțin debitorului), în vederea executării altor titluri executorii decât hotărârile judecătorești	124
12. Perimarea executării silite atunci când, deși executorul judecătoresc nu a solicitat creditorului să îndeplinească un act sau demers necesar executării silite, nu se mai realizează o lungă perioadă de timp (peste 6 luni) acte de executare la solicitarea creditorului	126
13. Momentul de început al calculului termenului de primare în situația suspendării executării silite la cererea creditorului. Cursul termenului de primare în cazul suspendării voluntare, inclusiv în ipoteza lipsei încheierii executorului judecătoresc prin care să fie dispusă suspendarea executării silite.....	127
14. Modalitatea de operare a instituției primării executării silite în ipoteza efectuării mai multor forme de executare	128
15.Caracterul nulității: absolută sau relativă, extrinsecă sau intrinsecă a viciului/procedurii de comunicare a actelor de executare în cadrul procedurii executării silite, constând în neregularități referitoare la respectarea termenului de depunere a comunicării și actelor la sediul primăriei/instanței (e.g. depășirea termenului de 24 de ore pentru predarea acestora, instituit de art. 163 alin. 9 NCPC raportat la art. 673 NCPC, chiar dacă persoana căreia îi era adresată comunicarea nu s-a prezentat pentru ridicare)	128
16.Nulitatea executării silite demarate în lipsa notificării cesiunii de creanță către debitor	130
17.Momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție al dreptului de a solicita plata fiecărei rate de credit, în situația în care s-a declarat scadența anticipată a creditului.....	131
18. Prescripția executării silite în situația unor proceduri de executare silită demarate succesiv în temeiul aceluiași titlu executoriu. Modul de interpretare a art. 713 alin. 3 teza I C.proc.civ.	132
19.Interpretarea dispozițiilor art. 713 alin. 3 Cod procedură civilă . Timbrajul în cazul în care motivele noi invocate de contestator sunt capete de acțiune cu finalitate diferită.....	133
20.Modalitatea de stabilire a taxei de timbru aferente contestației la executare când se solicită anularea executării silite înseși, respectiv dacă prin debitul urmărit se înțelege – potrivit disp. art. 10 din OUG 80/2013 – debitul pus în executare împreună cu cheltuielile de executare sau doar debitul urmărit	134
21.Aplicarea legii contravenționale mai favorabile în cadrul contestației la executare	135
22.Cesiune de creanță. Contestație la executare	136

23. Admisibilitatea contestației formulate de banca creditoare în situația formulării de către debitor a unei notificări în baza art. 8 al. 5 din Legea nr. 77/2016, în situația particulară a vânzării prealabile a bunului imobil în cadrul executării silite. În cazul în care debitorul formulează notificare adresată băncii prin care solicită să constate creditorul debitul stins prin valorificarea bunului imobil în cadrul executării silite, iar banca creditoare nu răspunde în nici un fel debitorului sau înștiințează că nu este de acord cu stingerea datoriei în maniera solicitată, se pune problema dacă și creditorul are posibilitatea de a nu aștepta reacția debitorului, respectiv de a-și exercita acesta dreptul de a se adresa instanței cu o acțiune în constatarea stingerii datoriei, în cadrul acestei acțiuni creditorul având posibilitatea să se apere, sau creditorul poate să formuleze o contestație la notificarea debitorului formulată în sensul celor mai sus arătate.	138
24. Posibilitatea de a invoca în contestații la executare formulate peste termen caracterul abuziv al unor clauze contractuale, după pronunțarea de către CIUE a Ordonanței din 6 noiembrie 2019, în cauza C-75/19	138
25. Contestație la executare. Denumirea actului de dispoziție prin care instanța de executare soluționează contestația la executare, respectiv validarea de poprire: sentință sau încheiere. Termenul în care se poate declara apel	140
26. Calitatea de terț poprit a administratorului sumelor de bani datorate asociațiilor de proprietari, în accepțiunea art. 781 alin. 1 din Codul de procedură civilă	141
27. Aplicarea prevederilor art. 10 alin. 2 din O.U.G. nr. 80/2013	141
28. Modul de stabilire a taxei judiciare de timbru pentru cererile având ca obiect validare poprire	142
29. Calculul termenului de decădere în cazul cererilor de validare poprire, în situația în care în cadrul dosarului de executare se emit mai multe adrese de înființare poprire, la diverse intervale de timp, către același terț poprit, iar cererea de chemare în judecată se raportează la ultima adresă emisă	142
30. Taxa judiciară de timbru aplicabilă cererii creditorului de obligare a debitorului la plata penalităților de întârziere stabilite pentru constrângerea acestuia la executarea obligației de a face sau de a nu face intuitu personae, prevăzute în titlul executoriu, întemeiată pe art. 906 alin. (4) C.pr.civ.	143
31. Admisibilitatea căii de atac împotriva încheierii pronunțate în temeiul dispozițiilor art. 906 alin 2 Cod procedură civilă	144
32. Aprecierea culpei Comisiei județene pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor față de neexecutarea de către comisia locală de fond funciar a dispoziției cuprinse în titlul executoriu – hotărârea judecătorească, de a întocmi și înainta comisiei județene documentația necesară emiterii titlului de proprietate	144
33. Calitatea procesuală activă în cazul cererilor formulate de către părintele creditor întemeiate pe dispozițiile art. 913 C.proc.civ.	146

XV. Proceduri speciale.....147

Procedura punerii sub interdicție judecătorească147

1. Citarea persoanei ce va fi desemnată tutore în procedura punerii sub interdicție 147
2. Caracterul procedurilor privind ocrotirea persoanei fizice. Procedura instituirii consilierii judiciare sau a tutelei speciale. Soluționarea cererilor în procedura

contencioasă sau necontencioasă, respectiv în ședință publică sau camera de consiliu.....	148
3. Probleme ivite după înregistrarea pe rol a cauzelor având ca obiect reexaminare din oficiu a măsurilor de punere sub interdicție.....	148
Sechestrul asigurator	150
1.Procedura de soluționare a apelului declarat împotriva încheierii prin care s-a soluționat cererea de sechestrul asigurator (camera de consiliu/ședință publică)	150
Procedura partajului judiciar	150
1.Modalitatea de soluționare a cererilor având ca obiect partaj judiciar, atunci când bunurile din masa succesorală, sau masa partajabilă sunt reprezentate de imobile (terenuri), înscrise în titlurile de proprietate. Aspectul ce a primit o soluționare neunitară a fost reprezentat de soluția instanței în cazul în care, ulterior administrării probei cu expertiză topo-cadastrală, se stabilește de către expert, prin raport avizat OCPI că suprafețele menționate în titlul de proprietate nu coincid cu cele identificate în teren (fie din motiv că ele sunt amplasate în cu totul altă tarla, parcelă, au o altă suprafață, după caz, mai mare, sau mai mică decât cea menționată în titlu)	150
Procedura ordonanței președințiale	152
1. Este posibilă, pe calea ordonanței președințiale, suplinirea acordului pârâtului/pârâtei pentru ca un minor să se deplaseze în străinătate însoțit doar de reclamant/reclamantă ori pentru ca minorului să i se întocmească pașaport? .	152
Procedura cu privire la cererile de valoare redusă	152
1.Timbrarea unor cereri formulate în cadrul procedurilor speciale reglementate de Codul de procedură civilă: timbrarea cererilor de valoare redusă atunci când obiectul cererii vizează atât debitul principal, cât și debitul accesoriu (penalități de întârziere, dobânda legală, taxă de încetare a contractului anterior expirării duratei contractuale).....	152
2.Modalitatea de soluționare a cererilor de valoare redusă, în ceea ce privește solicitarea cesionarului de obligare a debitorului la plata despăgubirilor pentru încetarea prematură a contractului	155
3.Modalitatea de soluționare a cererilor de valoare redusă	155
4.Ordonanțe sau cereri de valoare redusă formulate de creditoarea EOS KSI (în baza cesiunilor de creanță realizate) în contradictoriu cu persoanele fizice. Modalitatea concretă de acordare a dobânzilor legale, penalităților de întârziere, taxei de reziliere contract	155
5.Timbrarea unor cereri formulate în cadrul procedurilor speciale reglementate de Codul de procedură civilă: timbrarea cererilor de valoare redusă atunci când obiectul cererii vizează atât debitul principal, cât și debitul accesoriu (penalități de întârziere, dobânda legală, taxă de încetare a contractului anterior expirării duratei contractuale).....	156
6.Anularea ca netimbrat a unui capăt de cerere accesoriu aferent cererii de valoare redusă (procedură specială).....	156
Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii	157

1. Obligativitatea ca încheierea de ședință dată în procedura uzucapiunii, prin care instanța dispune emiterea somațiilor prevăzute de art. 1051 alin. 1 N.C.proc.civ. să aibă un număr, în vederea respectării dispozițiilor art. 1051 alin. 2 lit. a) N.C.proc.civ., care vorbesc despre numărul și data încheierii..... 157

XVI. Legi speciale: 158

Ordonanță de urgență nr. 51 din 21 aprilie 2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă 158

1. Aplicarea prevederilor art. 13 și art. 13 ind. 1 din O.U.G. nr. 51/2008, cu modificări ulterioare..... 158
2. Procedura comunicării încheierilor de admitere a ajutorului public judiciar sub forma eşalonării taxelor către organul fiscal de executare..... 159
3. Suportarea cheltuielilor judiciare, constând în onorariul avocatului din oficiu desemnat pentru persoana față de care s-a solicitat emiterea ordinului de protecție, în cazul admiterii cererii de chemare în judecată..... 159
4. Modalitatea de soluționare a cererii de acordare a ajutorului public judiciar pentru plata cauțiunii..... 160

Codul de procedură civilă

I Aplicarea legii de procedură civilă

1. Aplicarea prevederilor art. 24 din O.U.G. nr. 80/2013

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie civilă, aferentă trimestrului I/2014, 28 martie 2014, pag. 3\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Noua lege a taxelor judiciare de timbru se aplică numai proceselor începute după intrarea în vigoare a acestui act normativ, în deplin acord cu soluția de principiu ce rezultă din dispozițiile art. 24 și 25 alin. 1 N.C.proc.civ.

Potrivit art. 24 din OUG nr. 80/2013, a fost introdus un sistem de nou de taxare a cererilor de recurs, care distinge între motivele de casare ce implică verificări de ordin procedural o taxă fixă de 100 lei, indiferent de numărul motivelor invocate – motivul privitor la încălcarea ori aplicarea greșită a normelor de drept material, caz în care recursul se va timbra cu 50% din taxa datorată la suma contestată, dar nu mai puțin de 100 lei, dacă cererea este evaluabilă în bani – și nu mai puțin de 100 lei, dacă cererea nu este evaluabilă în bani.

Totodată, Noul Cod de procedură civilă consacră expres posibilitatea atacării considerentelor, cu consecința substituirii considerentelor corecte ale instanței de control judiciar, unde s-a instituit o taxă fixă de 100 lei pentru calea de atac ce vizează numai considerentele hotărârii.

1.2 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție - Curtea de Apel Iași, 7-8 mai 2015](#) Opinia îmbrățișată de majoritatea participanților la întâlnire a fost în sensul că, în cazul proceselor începute sub imperiul Legii nr. 146/1997, tuturor cererilor formulate în cadrul său (inclusiv cererii de strămutare sau celei de recuzare), precum și căilor de atac ordinare și extraordinare, le sunt aplicabile, în materie de timbrare, dispozițiile acestei legi, iar nu cele ale O.U.G. nr. 80/2013. A fost exprimată însă și opinia minoritară, conform căreia contestația în anulare, revizuirea, cererea de strămutare și cererea de recuzare intră în noțiunea de “cereri”, fiindu-le aplicabile dispozițiile O.U.G. nr. 80/2013, în măsura în care au fost formulate după data intrării în vigoare a ordonanței, independent de data începerii procesului în legătură cu care au fost formulate.

1.3 Decizia nr. 25/2020, ÎCCJ-RIL: În cazul proceselor începute sub imperiul Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările și completările ulterioare, tuturor cererilor formulate în cadrul acestora, cereri accesorii, incidentale și incidente procedurale, precum și căilor de atac, ordinare și extraordinare, le sunt aplicabile, în ceea ce privește taxa judiciară de timbru, dispozițiile acestei legi, iar nu cele ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013.

II. Acțiunea civilă

1.Dovada calității procesuale pasive în cazul partajului privind o suprafață de teren înscrisă într-un titlu de proprietate comun, în ipoteza în care o parte dintre titularii din titlu sunt decedați, iar în judecată sunt chemați, în calitate de pârâți, moștenitorii defuncților, fără ca moștenirile titularilor decedați să fie dezbătute; dovada calității procesuale pasive a pârâților se face cu actele de stare civilă sau numai cu certificatul de moștenitor al titularului decedat

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie civilă, aferentă trimestrului II/2014, 20 iunie 2014, pag. 8)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Potrivit art. 91 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, succesiunile deschise înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt supuse legii în vigoare la data deschiderii moștenirii.

Pentru moștenirile deschise înainte de 1 octombrie 2011, legea aplicabilă este cea prevăzută de vechiul Cod civil (termenul de acceptare a succesiunii, numărul, calitatea moștenitorilor, cotele).

Sub aspectul competenței, se aplică legea nouă, iar din punct de vedere al dreptului substanțial, se aplică legea de la data deschiderii moștenirii.

Este cazul moștenirilor deschise înaintea intrării în vigoare a Codului civil și înregistrate după intrarea în vigoare a acestuia.

În ipoteza prezentată, dacă o parte din titularii din titlu sunt decedați, iar în judecată sunt chemați în calitate de pârâți, moștenitorii defunctului au calitate procesuală pasivă, fiind succesibili dacă îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru a putea moșteni, dar care nu și-au exercitat încă dreptul de opțiune succesorală, dovada se va face cu acte de stare civilă.

De precizat că în conformitate cu dispozițiile Noului cod civil – art. 953 – moștenirea este transmiterea patrimoniului unei persoane decedate către una sau mai multe persoane în viață, spre deosebire de Codul civil de la 1865, unde moștenirea era un mod de dobândire a proprietății bunurilor.

Transmiterea calității părților are caracter legal sau convențional, conform art. 38 N.C.proc.civ.

În cazul persoanelor fizice, transmiterea legală operează în temeiul moștenirii legale sau testamentare.

Astfel, dacă una din părțile unui raport juridic dedus judecății a decedat în cursul procesului, în principiu drepturile și obligațiile sale procesuale vor fi preluate de către moștenitorii acesteia, operând ca atare transmiterea calității procesuale.

2.Calitatea procesuală pasivă și existența cadrului procesual obligatoriu în situația dezbaterilor succesoriale formulate în contradictoriu cu descendenți de grad subsecvent ce nu au stabilită calitatea de moștenitori după autorul decedat ulterior defunctului a cărui succesiune se solicită a fi dezbătută

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2021, 21 decembrie 2021, pag. 9)

2.1 Rezumatul soluției însușite

Opinia unanimă a judecătorilor din raza Curții de Apel Iași este în sensul că nu este necesară investirea instanței cu o cerere de stabilire a calității pârâților de moștenitori după autorul lor, moștenitor al defunctului, deoarece pronunțarea soluției se dispune în contradictoriu cu moștenirea reprezentată prin pârâți.

2.2 Argumentele soluției însușite

Se însușesc argumentele prezentate la „Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel - Pitești, 14-15 noiembrie 2019”, potrivit cu care: „Potrivit art. 36 teza I C.proc.civ., calitatea procesuală rezultă din identitatea dintre părți și subiectele raportului juridic litigios, astfel cum acesta este dedus judecății.” “Instituția sezei constă în posibilitatea conferită de lege moștenitorilor rezervatari de a fi considerați titularii de drept ai patrimoniului succesoral, direct, fără nicio altă formalitate, spre deosebire de ceilalți moștenitori care trebuie să urmeze procedurile de trimitere în posesie, adică de verificare a titlului lor de moștenire. În esență, pe durata de timp de la deschiderea moștenirii și până la clarificarea problemelor legate de stabilirea succesibililor care vin efectiv la moștenire, adică, în ultimă instanță, a titularilor patrimoniului succesoral, moștenitorilor rezervatari, în calitatea lor de continuatori ai persoanei defunctului, li se conferă provizoriu, prin lege, anumite prerogative în legătură cu patrimonial succesoral, asigurând tranziția de la de cuius la moștenitori. Se acoperă astfel vidul care ar subzista între momentul deschiderii moștenirii și acceptarea ei de către succesibili.” [\(Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel - Pitești, 14-15 noiembrie 2019\)](#)

Față de dispozițiile art. 1127 alin. 1 și art. 1125 Cod civil, este posibilă dezbateră succesorală formulată în contradictoriu cu descendenți de grad subsecvent ce nu au stabilită calitatea de moștenitori după autorul decedat ulterior defunctului a cărui succesiune se solicită a fi dezbătută, având în vedere împrejurarea că pronunțarea soluției se dispune nu în contradictoriu cu moștenitorul sezinar, ci în contradictoriu cu moștenirea reprezentată prin acesta.

3. Dovada calității procesuale pasive în cazul partajului privind o suprafață de teren înscrisă într-un titlu de proprietate comun, în ipoteza în care o parte dintre titularii din titlu sunt decedați, iar în judecată sunt chemați, în calitate de pârâți, moștenitorii defuncților, fără ca moștenirile titularilor decedați să fie dezbătute; dovada calității procesuale pasive a pârâților se face cu actele de stare civilă sau numai cu certificatul de moștenitor al titularului decedat

[\(Minută întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie civilă, aferentă trimestrului II/2014, 20 iunie 2014, pag. 8\)](#)

3.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Potrivit art. 91 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, succesiunile deschise înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt supuse legii în vigoare la data deschiderii moștenirii.

Pentru moștenirile deschise înainte de 1 octombrie 2011, legea aplicabilă este cea prevăzută de vechiul Cod civil (termenul de acceptare a succesiunii, numărul, calitatea moștenitorilor, cotele).

Sub aspectul competenței, se aplică legea nouă, iar din punct de vedere al dreptului

substanțial, se aplică legea de la data deschiderii moștenirii.

Este cazul moștenirilor deschise înaintea intrării în vigoare a Codului civil și înregistrate după intrarea în vigoare a acestuia.

În ipoteza prezentată, dacă o parte din titularii din titlu sunt decedați, iar în judecată sunt chemați în calitate de pârâți, moștenitorii defunctului au calitate procesuală pasivă, fiind succesibili dacă îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru a putea moșteni, dar care nu și-au exercitat încă dreptul de opțiune succesorală, dovada se va face cu acte de stare civilă.

De precizat că în conformitate cu dispozițiile Noului cod civil – art. 953 – moștenirea este transmiterea patrimoniului unei persoane decedate către una sau mai multe persoane în viață, spre deosebire de Codul civil de la 1865, unde moștenirea era un mod de dobândire a proprietății bunurilor.

Transmiterea calității părților are caracter legal sau convențional, conform art. 38 N.C.proc.civ.

În cazul persoanelor fizice, transmiterea legală operează în temeiul moștenirii legale sau testamentare.

Astfel, dacă una din părțile unui raport juridic dedus judecății a decedat în cursul procesului, în principiu drepturile și obligațiile sale procesuale vor fi preluate de către moștenitorii acesteia, operând ca atare transmiterea calității procesuale.

4. Calitatea procesuală pasivă și existența cadrului procesual obligatoriu în situația dezbaterilor succesorale formulate în contradictoriu cu descendenți de grad subsecvent ce nu au stabilită calitatea de moștenitori după autorul decedat ulterior defunctului a cărui succesiune se solicită a fi dezbătută

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2021, 21 decembrie 2021, pag. 9\)](#)

4.1 Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Opinia unanimă a judecătorilor din raza Curții de Apel Iași este în sensul că nu este necesară investirea instanței cu o cerere de stabilire a calității pârâților de moștenitori după autorul lor, moștenitor al defunctului, deoarece pronunțarea soluției se dispune în contradictoriu cu moștenirea reprezentată prin pârâți.

4.2 Argumentele soluției însușite

Se însușesc argumentele prezentate la „Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel - Pitești, 14-15 noiembrie 2019”, potrivit cu care: „Potrivit art. 36 teza I C.proc.civ., calitatea procesuală rezultă din identitatea dintre părți și subiectele raportului juridic litigios, astfel cum acesta este dedus judecății.” “Instituția sezinei constă în posibilitatea conferită de lege moștenitorilor rezervatari de a fi considerați titularii de drept ai patrimoniului succesoral, direct, fără nicio altă formalitate, spre deosebire de ceilalți moștenitori care trebuie să urmeze procedurile de trimitere în posesie, adică de verificare a titlului lor de moștenire. În esență, pe durata de timp de la deschiderea moștenirii și până la clarificarea problemelor legate de stabilirea succesibililor care vin efectiv la moștenire, adică, în ultimă instanță, a titularilor patrimoniului succesoral, moștenitorilor rezervatari, în calitatea

lor de continuatori ai persoanei defunctului, li se conferă provizoriu, prin lege, anumite prerogative în legătură cu patrimonial succesoral, asigurând tranziția de la de cuius la moștenitori. Se acoperă astfel vidul care ar subzista între momentul deschiderii moștenirii și acceptarea ei de către succesibili.” [\(Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel, Pitești, 14-15 noiembrie 2019\)](#)

Față de dispozițiile art. 1127 alin. 1 și art. 1125 Cod civil, este posibilă dezbateră succesorală formulată în contradictoriu cu descendenți de grad subsecvent ce nu au stabilită calitatea de moștenitori după autorul decedat ulterior defunctului a cărui succesiune se solicită a fi dezbătută, având în vedere împrejurarea că pronunțarea soluției se dispune nu în contradictoriu cu moștenitorul sezinar, ci în contradictoriu cu moștenirea reprezentată prin acesta.

5. Lipsa calității procesuale active a Poliției Locale Iași. Acțiune în obligarea contravenientului la desființarea lucrărilor de construcție efectuate cu nerespectarea autorizației de construire

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie civilă, aferentă trimestrului al III-lea /2014, 16 octombrie 2014, pag. 11\)](#)

5.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Prin art. 4 alin. din Legea nr. 50/1991 pentru autorizarea executării lucrărilor de construcții, se prevede în mod expres care sunt organele care emit autorizațiile de construire:

„(1) Autorizațiile de construire se emit de președinții consiliilor județene, de primarul general al municipiului București, de primarii municipiilor, sectoarelor municipiului București, ai orașelor și comunelor pentru executarea lucrărilor definite la art. 3, după cum urmează: ...”.

Totodată, prin art. 27 sunt prevăzute în mod expres organele administrației locale și județene care aplică sancțiuni și se pot adresa instanțelor judecătorești: „(1) Președinții consiliilor județene, primarii și organele de control din cadrul autorităților administrației publice locale și județene au obligația să urmărească respectarea disciplinei în domeniul autorizării executării lucrărilor în construcții în cadrul unităților lor administrativ-teritoriale și, în funcție de încălcarea prevederilor legale, să aplice sancțiuni sau să se adreseze instanțelor judecătorești și organelor de urmărire penală, după caz.

(2) Arhitectul-șef al județului și personalul împuternicit al compartimentului de specialitate din subordinea acestuia urmăresc respectarea disciplinei în domeniul autorizării executării lucrărilor de construcții pe teritoriul administrativ al județului, precum și respectarea disciplinei în urbanism și amenajarea teritoriului legată de procesul de autorizare a construcțiilor.

(3) Contravențiile prevăzute la art. 26 alin. (1), cu excepția celor de la lit. h)-1), se constată și se sancționează de către compartimentele de specialitate cu atribuții de control ale autorităților administrației publice locale ale municipiilor, sectoarelor municipiului București, orașelor și comunelor, pentru faptele săvârșite în unitatea lor administrativ-teritorială sau, după caz, în teritoriul administrativ al sectoarelor municipiului București, potrivit competențelor de emitere a autorizațiilor de construire/desființare.

(4) Contravențiile prevăzute la art. 26 alin. (1) lit. h), i) și j) se constată și se sancționează de către organele de control ale Inspectoratului de Stat în Construcții....”.

Legea nr. 155/2010 a poliției locale, la art. 4 prevede că poliția locală se organizează și funcționează prin hotărâre a autorității deliberative a administrației publice locale – ca un compartiment funcțional în cadrul aparatului de specialitate al primarului – instituție publică de interes local cu personalitate juridică.

În ceea ce privește atribuțiile poliției locale în domeniul disciplinei în construcții, la art. 8 din Legea nr. 155/12.07.2010 sunt numai de constatare, nu și de aplicare a sancțiunii, așa cum prevăd dispozițiile art. 32 din Legea nr. 50/1991.

Astfel, potrivit art. 8 lit. e) din Legea nr. 155/2010: „În domeniul disciplinei în construcții și al afișajului stradal, poliția locală are următoarele atribuții:

a) efectuează controale pentru identificarea lucrărilor de construcții executate fără autorizație de construire sau desființare, după caz, inclusiv a construcțiilor cu caracter provizoriu;

b) efectuează controale pentru identificarea persoanelor care nu respectă autorizația de executare a lucrărilor de reparații ale părții carosabile și pietonale;

c) verifică respectarea normelor legale privind afișajul publicitar, afișajul electoral și orice altă formă de afișaj/reclamă, inclusiv cele referitoare la amplasarea firmei la locul de desfășurare a activității economice;

d) participă la acțiunile de demolare/dezmembrare/ dinamitare a construcțiilor efectuate fără autorizație pe domeniul public sau privat al unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale ori pe spații aflate în administrarea autorităților administrației publice locale sau a altor instituții/servicii publice de interes local, prin asigurarea protecției perimetrului și a libertății de acțiune a personalului care participă la aceste operațiuni specifice;

e) constată, după caz, conform atribuțiilor stabilite prin lege, contravențiile privind disciplina în domeniul autorizării executării lucrărilor în construcții și înaintează procesele-verbale de constatare a contravențiilor, în vederea aplicării sancțiunii, șefului compartimentului de specialitate care coordonează activitatea de amenajare a teritoriului și de urbanism sau, după caz, președintelui consiliului județean, primarului unității administrativ-teritoriale ori al sectorului municipiului București în a cărui rază de competență s-a săvârșit contravenția sau persoanei împuternicite de aceștia.”

Ca atare, poliția locală nu are calitate procesuală activă în cauzele de la Legea nr. 50/1991.

5.2 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel –București, 29 iunie 2018](#): a fost însușită în unanimitate opinia INM potrivit cu care Poliția Locală nu are atribuții în ceea ce privește aplicarea sancțiunii contravenționale și, prin urmare, nu are nici calitate procesuală activă în cererile de chemare în judecată ce au ca obiect desființarea construcției realizate fără autorizație de construire, introduse ulterior sancționării contravenționale a pârâtei în temeiul Legii nr. 50/1991 și a expirării termenului de intrare în legalitate. Legitimarea procesuală activă în astfel de procese aparține organului care a aplicat sancțiunea, și anume șefului compartimentului care coordonează activitatea de amenajare a teritoriului și de urbanism sau, după caz, președintelui consiliului județean ori primarului unității administrativ-teritoriale sau al sectorului municipiului București în a cărui rază s-a săvârșit contravenția.

6. Calitatea procesuală activă a Poliției Locale Iași în acțiunile având ca obiect autorizare desființare lucrări

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2017, 31 martie 2017, pag. 20)

6.1 Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Această problemă de drept a fost discutată în cadrul Întâlnirii trimestriale organizate de Curtea de Apel Iași, pentru trimestrul III/2014, ocazie cu care judecătorii prezenți la acea întâlnire au stabilit că: poliția locală nu are calitate procesuală activă în cauzele de la Legea nr. 50/1991. **(Minuta Întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie civilă, aferente trimestrului III/2014, 16 octombrie 2014)**

7. Calitatea procesuală activă în cazul cererilor formulate de către părintele creditor întemeiate pe dispozițiile art. 913 C.proc.civ.

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2021, 1 aprilie 2021, pag. 10)

7.1 Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Doar reprezentantul DGASCPC poate sesiza instanța competentă în vederea impunerii unui program de consiliere psihologică.

7.2 Argumentele soluției însușite

Textul art. 913 alineat (2) Cod procedură civilă stabilește o obligație și nu o facultate a reprezentantului DGASPC, utilizând expresia „va sesiza”. Textul art. 913 exclude „pasivitatea” executorului judecătoresc sau a reprezentantului direcției, fiind redactat în termeni imperativi.

Nevoia de celeritate - inerentă executării hotărârilor de acest gen - nu poate justifica nesocotirea unei reguli limpezi de procedură. De altfel, prin definiție, reprezentanții direcției au atribuții foarte clare și obligații reglementate de Legea nr. 272/2004, neîndeplinirea lor atrăgând sancțiuni specifice.

Un alt argument de text este alineatul (5) din art. 913 Cod procedură civilă, care oferă creditorului posibilitatea de a sesiza instanța cu o cerere întemeiată pe art. 906 Cod procedură civilă abia după eșecul procedurii reglementate de alineatele precedente („dacă și în cursul acestei proceduri”).

În doctrină (Noul Cod de Procedură civilă comentat și adnotat, coord. Viorel Mihai Ciobanu și Marian Nicolae, pag. 1092) s-a statuat în sensul că nimic nu împiedică instanța să dispună aplicarea unei penalități pe zi de întârziere pentru constrângerea părintelui recalcitrant la îndeplinirea obligației (*intuitu personae*) de a permite consilierea psihologică a copilului său – o asemenea soluție derivă din interpretarea coroborată a disp. art. 910 și art. 906 C.pr.civ.

În această materie s-a pronunțat Decizia nr. 18 a Curții Constituționale din 15 ianuarie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 913 din Codul de procedură civilă.

Așa cum rezultă din cuprinsul deciziei (par.17): „Curtea a reținut, prin Decizia nr. 710 din 9 noiembrie 2017, paragraful 21, că, potrivit jurisprudenței sale, accesul liber la justiție

presupune accesul la mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește justiția. Este de competența exclusivă a legiuitorului să instituie regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești. Este, de altfel, o soluție care rezultă în mod categoric din dispozițiile art. 126 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora "Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege", și ale art. 129 în conformitate cu care "Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii" (a se vedea, în acest sens, Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994)."

III. Participanții la procesul civil

Judecătorul. Incompatibilitatea

1. Interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 41 din Noul Cod de procedură civilă în cazul trimiterii cauzei spre rejudecare și temeinicia cererii de abținere a judecătorului, întemeiată pe dispozițiile art. 41 alin. 1 N.C.proc.civ., în cazul în care acesta a pronunțat o hotărâre prin care a soluționat o excepție procesuală

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I /2015, 2 aprilie 2015, pag. 1\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Cazurile de incompatibilitate absolută sunt prevăzute de art. 41 din Noul Cod de procedură civilă: „(1) Judecătorul care a pronunțat o încheiere interlocutorie sau o hotărâre prin care s-a soluționat cauza nu poate judeca aceeași pricină în apel, recurs, contestație în anulare sau revizuire și nici după trimiterea spre rejudecare.

(2) De asemenea, nu poate lua parte la judecată cel care a fost martor, expert, arbitru, procuror, avocat, asistent judiciar, magistrat-asistent sau mediator în aceeași cauză.”

Art. 235 teza a doua din Noul Cod de procedură civilă, intitulat Încheieri preparatorii și interlocutorii, arată că încheierile interlocutorii sunt „acelea prin care, fără a se hotărî în totul asupra procesului, se soluționează excepții procesuale, incidente procedurale ori alte chestiuni litigioase.”

Sunt încheieri cu caracter interlocutoriu:

- admiterea excepției lipsei de interes;
- respingerea prescripției dreptului la acțiune în sens material;
- încheierea de încuviințare în principiu a unei cereri de intervenție;
- încheierea prin care instanța a respins cererea vizând efectuarea procedurii înscrierii în fals împotriva unui înscris.

Judecătorul este incompatibil când a pronunțat o încheiere interlocutorie, întrucât s-a urmărit ca judecătorul să nu poată verifica, în calea de atac, legalitatea sau temeinicia propriei soluții.

Sintagma „s-a soluționat cauza” trebuie înțeleasă în sensul că judecătorul s-a pronunțat asupra fondului raportului juridic litigios ori a admis o excepție de fond.

Dacă s-a pronunțat în temeiul unei excepții de procedură (necompetență, perimare, lipsa dovezii calității de reprezentant), judecătorul nu este incompatibil pentru că prin admiterea excepției de procedură nu „s-a soluționat cauza”.

Cu atât mai mult, nu este incompatibil judecătorul care, la un moment dat, pe parcursul procesului, a admis excepția lipsei procedurii de citare și a dispus refacerea citării.

Această interpretare este în acord și cu art. 99 alin. 6 din R.O.I. potrivit cu care, cauzele trimise spre rejudecare după desființare/casare revin la completul inițial investit.

Dispozițiile art. 98 se aplică în mod corespunzător, în situația existenței unui caz de incompatibilitate.

Art. 41 C.proc.civ. stabilește incompatibilități absolute, evocând „imparțialitatea obiectivă”.

În cazurile prevăzute la art. 41 C.proc.civ. „neregularitatea” poate fi invocată în orice stare a pricinii” (art. 45 C.proc.civ.).

1.2 Notă: a se vedea și [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție - Curtea de Apel Iași, 7-8 mai 2015](#)

1.3 A se vedea și [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Curtea de Apel București, 11-12 mai 2017](#)

2. Aplicabilitatea dispozițiilor art. 9 lit. a) din O.U.G. nr. 80/2013 în cazul cererilor de recuzare formulate în cursul soluționării unor litigii care, potrivit dispozițiilor legale, sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2014, 28 martie 2014, pag. 2\)](#)

2.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Toate cererile formulate în cursul procesului sau în legătură cu un proces se timbrează în conformitate cu art. 9 din O.U.G. nr. 80/2013.

Prin art. 9 din O.U.G. nr. 80/2013 s-a urmărit responsabilizarea justițiabililor și de a preveni formularea unor cereri nesențioase, vexatorii sau dilatorii.

Textul art. 9 este în acord cu dispozițiile constituționale și convenționale referitoare la accesul liber la justiție.

În acest sens este și practica Înaltei Curți de Casație și Justiție.

2.2 Notă: [Minuta întâlnirii președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Curtea de Apel Bacău, 23-24 iunie 2016-](#) cu majoritate, a fost agreată soluția: Taxa judiciară de timbru aferentă cererii de recuzare se datorează independent dacă cererea de chemare în judecată ce implică o scutire (obiectivă, nu subiectivă) de la plata taxei judiciare de timbru, întrucât rațiunea avută în vedere de legiuitor la edictarea scutirii nu se menține și în ipoteza recuzării. De altfel, art. 9 lit. a) din O.U.G. nr. 80/2013, ce reglementează taxa judiciară de timbru aferentă cererii de recuzare în materie civilă, nu face nicio distincție.

3. Pașii procedurali care trebuie parcurși când, după rămânerea completului în pronunțare, în termenul de amânare a pronunțării, unul sau chiar toți membrii formulează declarație de abținere; se impune repunerea cauzei pe rol în vederea soluționării declarației de abținere sau se va proceda la repunerea cauzei pe rol doar dacă a fost admisă declarația de abținere?

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor de la Curtea de apel Iași și instanțele arondate, privind problemele de practică judiciară neunitară în materie de civilă, în trimestrul I/2022)

3.1 Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE):

Nu se impune repunerea cauzei pe rol pentru soluționarea cererii de abținere, formulate după rămânerea cauzei în pronunțare.

Argumente:

Potrivit art. 400 C.proc.civ., repunerea cauzei pe rol se poate face doar dacă sunt necesare probe sau lămuriri noi, iar conform art. 51 C.proc.civ., abținerea se soluționează după aceeași procedură ca și cererea de recuzare, adică în camera de consiliu, fără citare, de un alt complet al instanței, în compunerea căruia nu poate intra judecătorul care se abține/este recuzat. Pentru soluționarea cererii de abținere, ca și pentru soluționarea unei cereri de recuzare, depuse după închiderea dezbaterilor, instanța nu trebuie să repună cauza pe rol, pentru că art. 51 C.proc.civ. instituie o excepție de la contradictorialitate. Cauza va fi însă repusă pe rol în cazul admiterii cererii de abținere sau de recuzare, pentru ca dezbaterile să aibă loc în fața noului complet de judecată.

Relevante sunt în acest sens și considerentele Deciziei nr. 14/2021, ÎCCJ (Complet RIL):

„98. De lege lata, în cazul unei declarații de abținere, legea interzice imperativ efectuarea oricărui act de procedură. Or, actul de procedură constituie forma esențială de obiectivare în procesul civil. Prin intermediul acestuia procesul poate începe, se desfășoară, se finalizează și se realizează efectiv ceea ce s-a hotărât ori se stinge.

99. Interzicând imperativ orice manifestare de voință sau operațiune juridică, în cadrul procesului declanșat, aparținând instanței de judecată sau celorlalți participanți, legiuitorul reglementează o ipoteză specială în care procedura de judecată este oprită. Efectele sunt similare unei suspendări a procesului, însă regimul juridic nu este unul tipic suspendării. Cursul judecătii este oprit, ca urmare a manifestării de voință a judecătorului, care declară că se abține, întrucât se află într-un caz de incompatibilitate, absolută ori relativă.

100. Apreciind că se află într-o situație în care imparțialitatea i-ar putea fi afectată, judecătorul cauzei declară că se abține de la săvârșirea oricărui act de procedură în cauză. Prin urmare, până la soluționarea acestui incident, procedura de judecată este oprită și ea va continua după înlăturarea cauzei care a provocat acest efect.”

Așadar, prin formularea unei cereri de abținere, cursul judecătii este oprit și completul nu mai poate face nici un act de procedură, or, repunerea cauzei pe rol este un act de procedură.

4. Admisibilitatea cererii de abținere de la soluționarea unor incidente ale procesului. Admisibilitatea abținerii concomitente a întregului colectiv de judecători

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă în trimestrul II/2023, 22 iunie 2023, pag. 8)

4.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

Întrucât practica la nivelul Secției civile a Curții de Apel Iași este unanimă în sensul că, din interpretarea coroborată a art. 43 alin. (2) cu 44, art. 46 și art. 48 și art. 43 alin. (1), rezultă că doar judecătorul investit cu soluționarea unei cereri poate formula o declarație de abținere de la soluționarea respectivei cereri și că o cerere colectivă de abținere nu este admisibilă, dacă aparține unor judecători care nu au fost investiți cu soluționarea vreunei cereri în dosar, se agreează în unanimitate ca problema de drept să fie propusă pentru următoarea Întâlnire a președinților de secții ai curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție.

5. Completul competent în soluționarea cererilor de recuzare/abținere formulate de grefieri în materie civilă

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă în trimestrul II/2023, 22 iunie 2023, pag. 8\)](#)

5.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

Cererea de abținere sau de recuzare a unui grefier se soluționează de completul de judecată inițial, care va intra în ședință cu un alt grefier pentru soluționarea incidentului procedural, și nu de completul imediat următor.

Dispoziția art. 50 alin. 1 CPC se interpretează în sensul că din compunerea completului care va soluționa incidentul procedural nu poate face parte judecătorul care s-a abținut sau împotriva căruia s-a formulat cererea de recuzare.

De altfel, dispozițiile regulamentare prevăd expres și diferit modalitatea de constituire a completului de judecată pentru ipoteza incidentelor procedurale referitoare la incompatibilitatea, recuzarea sau abținerea tuturor membrilor completului de judecată (art. 110 alin. 1) și pentru ipoteza în care incidentele procedurale se referă la o parte din membrii completului de judecată (110 alin. 4), în ultimul caz completul de judecată fiind alcătuit din judecătorul nerecuzat/care nu s-a abținut și un judecător de pe planificarea de permanență. „Aplicarea în mod corespunzător” a art. 50 alin. 1 CPC, atunci când este recuzat sau se abține grefierul de ședință înseamnă că pentru soluționarea incidentului procedural completul va fi alcătuit cu un alt grefier și nu cu alți judecători.

Părțile

1. Calitatea/capacitatea procesuală a întreprinderii individuale de a fi parte într-un proces civil

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă în trimestrelor III-IV/2019, 16 ianuarie 2020, pag. 3\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

Cu unanimitate de voturi, judecătorii participanți la întâlnire, au opinat în sensul că întreprinderea individuală poate sta în judecată, dacă este constituită potrivit legii, pentru

următoarele argumente:

Așa cum a fost definită de disp. art. 2 lit. g din OUG nr. 44/2008, întreprinderea individuală este întreprinderea economică, fără personalitate juridică, organizată de un întreprinzător persoană fizică.

Prin Decizia nr. 1/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, s-a analizat dacă întreprinderea individuală, în reglementarea în vigoare, poate fi considerată persoană juridică, reținându-se că: „Afirmând explicit că întreprinderea individuală este o formă de activitate economică, lipsită de personalitate juridică, legiuitorul a exclus, așadar, o posibilă includere a acestui tip de activitate în sfera persoanelor juridice.”

Prin urmare, întreprinderea individuală nu este persoană juridică și nu are personalitate juridică.

Potrivit disp. art. 56 alin. 1 C.pr.civ: „Poate fi parte în judecată orice persoană care are folosința drepturilor civile”.

Art. 23 din OUG nr. 44/2008 prevede că, de la data înregistrării sale, „întreprinzătorul titular al întreprinderii individuale este comerciant persoană fizică”, ceea ce înseamnă că titularul întreprinderii individuale dobândește, ca efect al înregistrării în registrul comerțului, drepturile și obligațiile ce derivă din calitatea de comerciant, enumerate de disp. art. 24-26 din același act normativ și detaliate în considerentele deciziei ÎCCJ, arătate mai sus.

Totodată, s-au avut în vedere și dispozițiile art. 56 alin. 2 C.pr.civ., care prevăd în mod expres că pot sta în judecată asociațiile, societățile sau alte entități fără personalitate juridică, dacă sunt constituite potrivit legii.

Prin urmare, întreprinderea individuală poate sta în judecată, dacă este constituită potrivit legii, având drepturi și obligații civile.

2.Modalitatea de soluționare a cererilor privind ajutorul public judiciar în cazul unei coparticipări facultative sau obligatorii, atunci când prin rezoluție s-a fixat o taxă de timbru ce urmează a fi achitată în solidar de către coparticipanți, iar numai unul (sau numai unii dintre aceștia) formulează cererea de acordare a beneficiului ajutorului public (deoarece numai această persoană/aceste persoane se încadrează în dispozițiile legale)

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2016, 9 decembrie 2016, pag. 2\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Toți reclamantii trebuie să întrunească condițiile de acordare a ajutorului public judiciar și, desigur, să investească instanța cu o asemenea cerere, pentru a conduce la soluția exonerării lor de executarea obligației solidare de achitare a taxelor judiciare de timbru.

Opinia unanimă a judecătorilor prezenți la întâlnirea trimestrială este în același sens cu opinia Institutului Național al Magistraturii și a președinților secțiilor civile exprimată la Întâlnirea președinților secțiilor civile ale ÎCCJ și curților de apel, de la Cluj, 13 – 14 octombrie 2016. **[\(Minuta Întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții curților de apel, de la Cluj, 13 – 14 octombrie 2016\)](#)**

1.2 Argumentele soluției însușite

Potrivit art. 35 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013, în cazul cererilor sau al acțiunilor introduse în comun de mai multe persoane, dacă obiectul procesului este un drept ori o

obligatie comună sau dacă drepturile ori obligațiile lor au aceeași cauză sau dacă între ele există o strânsă legătură, taxa judiciară de timbru se datorează în solidar.

Caracterul strict personal al dreptului de ajutor public judiciar este relevant și în ipoteza coparticipării procesuale, iar numai unul dintre reclamanți este îndreptățit la acordarea ajutorului public judiciar sub forma scutirii de plata taxei judiciare de timbru.

Într-o asemenea ipoteză, efectul admiterii cererii de ajutor public judiciar sub forma scutirii de plata taxei judiciare de timbru în persoana unuia dintre reclamanți nu se produce și asupra celorlalți coparticipanți, ci, dimpotrivă, acestora le va reveni obligația achitării integrale a taxei judiciare de timbru datorate.

1.3 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Curtea de Apel București, 11-12 mai 2017](#)

1. În majoritate, participanții au agreat soluția expusă în Opinia Institutului Național al Magistraturii, apreciind că exonerarea de la plata taxei de timbru vizează numai coparticipantul îndreptățit la acordarea ajutorului public judiciar și care a investit instanța cu o atare cerere. Efectele admiterii cererii de ajutor public judiciar nu se extind și asupra coparticipanților care nu au formulat o astfel de cerere sau care, deși au formulat-o, nu îndeplinesc condițiile de acordare a ajutorului public judiciar, oricare dintre aceștia putând fi ținut, ca efect al solidarității, la plata integrală a taxei judiciare de timbru stabilite de instanță. Neplata taxei judiciare de timbru de către coparticipanții care nu beneficiază de ajutor public judiciar atrage anularea parțială a cererii în ceea ce-i privește. În ipotezele de coparticipare procesuală obligatorie, atragerea în proces a coparticipanților cu privire la care a operat anularea cererii de chemare în judecată pentru neplata taxei judiciare de timbru se va realiza în temeiul dispozițiilor art. 78 C. proc. civ. 2. În majoritate s-a decis ca, în situația în care apelul este promovat de două sau mai multe persoane, iar numai una dintre acestea formulează cerere de ajutor public judiciar în privința taxei judiciare de timbru aferente cererii de apel, cerere ce este admisă, în sarcina celorlalți apelanți rămâne obligația achitării taxei judiciare de timbru. Dacă acești din urmă apelanți nu achită taxa judiciară de timbru, instanța de apel va admite, prin încheiere, excepția netimbării apelului promovat de către aceștia, iar, prin decizia finală prin care va soluționa fondul apelului, le va anula apelul. În schimb, instanța de apel va soluționa apelul promovat de apelantul a cărui cerere de ajutor public judiciar a fost admisă. De asemenea, după admiterea, prin încheiere, a excepției netimbării apelului promovat de apelanții ce nu întrunesc condițiile acordării ajutorului public judiciar și nu au înțeles să achite taxa judiciară de timbru, și până la momentul soluționării apelului formulat de cel căruia i s-a admis cererea de ajutor public judiciar, prin decizie, primii coparticipanți vor continua a fi citați în calitate de apelanți, prin raportare la art. 60 alin. (2) C. proc. Civ.

Alte persoane care pot lua parte la judecată

1. Timbrarea cererii de intervenție accesorie

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I /2015, 2 aprilie 2015, pag. 3\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Regula este aceea a timbrării acțiunii în justiție, excepțiile fiind posibile numai în măsura în care sunt stabilite de legiuitor.

Art. 29-30 din OUG nr. 80/2013, respectiv art. 10 din vechea lege a taxelor judiciare de timbru nr. 146/1997 a constituit obiectul excepției de neconstituționalitate. Curtea Constituțională prin decizia nr. 1039/12.07.2011 a respins excepția referitoare la neconstituționalitatea dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 146/1997, reținând în esență că accesul liber la justiție nu echivalează cu gratuitatea serviciului prestat de instanțele judecătorești.

Intervenientul accesoriu are o poziție subordonată părții în favoarea părții căreia intervine.

Cererea de intervenție accesorie nu este scutită de plata taxei judiciare de timbru – art. 29 – 30 din O.U.G. nr. 80/2013: „Orice alte acțiuni sau cereri neevaluabile în bani cu excepția celor scutite de plata taxei judiciare de timbru, potrivit legii, se taxează cu 20 de lei.”, opinie împărtășită de majoritatea curților de apel din țară (Curtea de Apel București, Curtea de Apel Târgu Mureș, Curtea de Apel Timișoara).

Dispoziții speciale privind reprezentarea convențională

1. Condiția de validitate formală a recursului referitoare la redactarea și susținerea acestuia doar prin avocat, cu excepțiile limitative prevăzute de art.13 alin.2 N.C.proc.civ., sub sancțiunea nulității, este aplicabilă și în cazul în care această cale de atac este instituită prin norme speciale, derogatorii (necompetența instanțelor, suspendarea judecării, renunțare la judecată)?

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trim. II, 20 iunie 2014, pag. 6\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele:

În concordanță cu reglementările europene, legiuitorul român a instituit regula obligativității reprezentării sau asistării părților în recurs.

Trei sunt textele esențiale din Noul Cod de procedură civilă care postulează în termeni imperativi o atare obligativitate: art. 13 alin. 2 N.C.proc.civ.; art. 83 alin. 3 N.C.proc.civ.; art. 81 alin. 2 N.C.proc.civ.

O prevedere importantă este aceea că textele au în vedere reprezentarea convențională, iar nu pe cea legală.

Noul Cod de procedură civilă consacră obligativitatea reprezentării sau asistării părților în materia recursului, indiferent dacă competența de soluționare aparține instanței supreme – care are plenitudine de jurisdicție în această materie – sau altei instanțe.

Este o dispoziție novatoare și pozitivă, care garantează o apărare calificată a părților în faza recursului, fază procesuală în care se cenzurează doar nelegalitatea hotărârii, nu și temeinicia acesteia.

Ca atare, cum legiuitorul nu a făcut distincție și nu a determinat în mod expres cazurile în care părțile pot fi reprezentate sau asistate în materia recursului, rezultă că în fața instanței de recurs, atât la redactarea cererii, a notelor de recurs, exercitarea și motivarea recursului vor fi asistate sau reprezentate de avocat.

Nerespectarea acestor dispoziții procedurale privitoare la obligativitatea reprezentării sau asistării părții printr-un avocat este sancționată expres de lege cu nulitatea.

Dispozițiile art. 176 N.C.proc.civ. se referă la nulitatea necondiționată în cazul nerespectării dispozițiilor legale privitoare la reprezentarea procesuală, indiferent că este legală, convențională sau judiciară.

1.2 Notă: [Decizia Curții Constituționale nr. 462/2014](#) (publicată în MO la 24 octombrie 2014) a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. (2) teza a doua, art. 83 alin. (3) și art. 486 alin. (3) din Codul de procedură civilă; textul CPC a fost modificat prin Legea nr. 310/2018.

Asistența judiciară

1. Suportarea cheltuielilor judiciare, constând în onorariul avocatului din oficiu desemnat pentru persoana față de care s-a solicitat emiterea ordinului de protecție, în cazul admiterii cererii de chemare în judecată

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2015, 2 aprilie 2015, pag. 8\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Art. 90 din Codul de procedură civilă intitulat Condiții de acordare a asistenței judiciare stabilește în mod expres în materie civilă aceste condiții, iar O.U.G. nr. 51/21.04.2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă procedura reglementată referitoare la ajutorul public judiciar în forma asistenței prin avocat.

În conformitate cu art. 23 din O.U.G. nr. 51/2008, ajutorul public judiciar sub forma asistenței prin avocat se acordă conform prevederilor cuprinse în Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat referitoare la asistența judiciară gratuită.

Conform dispozițiilor art. 72 alin. 1 din Legea nr. 51/1995, în cazul în care, potrivit art. 11 – 19 din O.U.G. nr. 51/2008 a fost încuviințată cererea de ajutor public judiciar sub forma asistenței prin avocat, cererea împreună cu încheierea de încuviințare se trimite la baroul din circumscripția instanței. Se va stabili cuantumul onorariului de avocat din oficiu, conform protocoalelor încheiate între aceste instituții.

Ca atare, nu sunt aplicabile dispozițiile Codului de procedură penală în ceea ce privește cheltuielile judiciare referitoare la asistența juridică a persoanei care solicită ordinul de protecție, cât și asistența juridică a persoanei împotriva căreia se solicită ordinul de protecție.

Astfel, se vor avea în vedere dispozițiile art. 6 din OUG nr. 51/2008, care reprezintă norma specială în domeniu: ajutorul public judiciar se poate acorda sub forma plății onorariului pentru asigurarea asistenței juridice printr-un avocat din oficiu sau ales pentru realizarea sau ocrotirea unui drept ori interes legitim în justiție, denumită asistență prin avocat.

2. Limitele mandatului apărătorului desemnat din oficiu pentru victimă și agresor în condițiile art. 42 alin.(2) și (3), coroborat cu art. 45 alin.(3) din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului III-IV/2023, 21 noiembrie 2023, p. 5\)](#)

2.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Asistența juridică obligatorie include și reprezentarea părții de către avocat, nu doar asistarea.

Dispozițiile art. 87 alin.(2) C.proc.civ.. sunt aplicabile și în materia asistenței juridice obligatorii.

Dacă procedura este legal îndeplinită cu părțile, care nu se prezintă, dar se prezintă avocații din oficiu, nu se poate dispune suspendarea cauzei pentru lipsa părților.

2.2. Argumentele soluției însușite

Asistența juridică obligatorie la care face referire acest text este o formă a ajutorului public judiciar, așa cum rezultă din prevederile art. 6 alin. 1 lit. a, 8¹, 23 din OUG 51/2008 și art. 70 din Legea nr. 51/1995 și este diferită de noțiunea de asistare, așa cum ea este enumerată de art. 3 din Legea nr. 51/1995, în opoziție cu noțiunea de reprezentare.

Ajutorul public judiciar sub forma asistenței prin avocat se acordă conform prevederilor cuprinse în Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la asistența judiciară sau asistența judiciară gratuită, cum expres prevede art. 23 din OUG 51/2008. Conform art. 151 din Statutul profesiei de avocat, ca formă a ajutorului public judiciar, asistența prin avocat cuprinde: asigurarea reprezentării și asistenței procesuale în fața instanțelor judecătorești și a altor organe de jurisdicție, în condițiile legii.

Așadar, noțiunea de „asistență juridică prin avocat” ca formă a ajutorului public judiciar include consultanța juridică, apărarea și reprezentarea de către avocați.

Pe cale de consecință, sunt aplicabile dispozițiile art. 87 alin.(2) C.proc.civ., iar prezența la termen a apărătorului desemnat din oficiu pentru parte împiedică aplicarea suspendării judecării cauzei, chiar dacă părțile nu au solicitat judecata cauzei în lipsă.

IV. Competența instanțelor judecătorești

1. Instanța competentă să soluționeze plângerea împotriva hotărârilor Comisiei pentru protecția copilului din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, în materia încadrării într-o categorie de persoane cu handicap/retragerea atestatului de asistent maternal

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2016, 25 martie 2016, pag. 11\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Opinia judecătorilor este în sensul că revine tribunalului administrativ-fiscal competența de soluționare a acestor tipuri de cauze.

1.2 Argumentele soluției însușite

Potrivit art. 1 din H.G. nr. 1437/2004, „Comisia pentru protecția copilului, denumită în continuare Comisia, prevăzută la art. 104 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, este organul de specialitate, fără personalitate juridică, al consiliului județean, respectiv al consiliului local al sectorului municipiului București, cu activitate decizională în materia protecției și promovării drepturilor copilului”.

În conformitate cu art. 2 din cuprinsul aceluiași act normativ, Comisiei îi revin, printre altele, următoarele atribuții: a) stabilește încadrarea copiilor cu dizabilități într-un grad de handicap și, după caz, orientarea școlară a acestora; b) stabilește măsurile de protecție specială a copiilor, în condițiile legii.

De asemenea, potrivit art. 10 alin. (3) din H.G. nr. 1437/2004, „Hotărârile Comisiei pot fi atacate la tribunalul de la domiciliul copilului, cauzele supuse judecării fiind soluționate potrivit regulilor speciale de procedură prevăzute de Legea nr. 272/2004”.

Referindu-ne la acest ultim text legal, reținem că el privește numai cazul în care sunt atacate hotărârile Comisiei privind măsurile de protecție specială (plasament, plasament în regim de urgență și supraveghere specializată) luate în vederea protejării intereselor minorilor. Cele afirmate sunt susținute de trimiterea pe care textul analizat o face la regulile speciale de procedură prevăzute de Legea nr. 272/2004. În acest sens, art. 133 din Legea nr. 272/2004 din capitolul X al legii, intitulat „Reguli speciale de procedură”, stabilește că „(1) Cauzele prevăzute de prezenta lege privind stabilirea măsurilor de protecție specială sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului. (2) Dacă domiciliul copilului nu este cunoscut, competența revine tribunalului în a cărui circumscripție teritorială a fost găsit copilul”.

Prin urmare, numai pentru măsurile de protecție specială, art. 10 alin. (3), corelat cu art. 133 din Legea nr. 272/2004, identifică tribunalul ca instanță competentă să soluționeze litigiile care rezultă din atacarea hotărârilor Comisiei.

Dacă sunt atacate celelalte hotărâri [și ne referim aici la cele pronunțate potrivit atribuțiilor Comisiei de la art. 2 lit. a) din H.G. nr. 1437/2004] determinarea instanței competente trebuie să aibă în vedere specificul Comisiei de organ de specialitate al consiliului județean și, deci, de autoritate publică [în sensul art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 554/2004, prin autoritate publică se înțelege „orice organ de stat sau al unităților administrativ-teritoriale care acționează, în regim de putere publică, pentru satisfacerea unui interes legitim public...”], dar și natura hotărârilor lor de acte administrative [în sensul art. 2 lit. c) din Legea nr. 554/2004, actul administrativ este „actul unilateral cu caracter individual sau normativ emis de o autoritate publică, în regim de putere publică, în vederea organizării executării legii sau a executării în concret a legii, care dă naștere, modifică sau stinge raporturi juridice ...”]. Fiind, așadar, vorba de un litigiu în contencios administrativ [în sensul art. 2 lit. f) din Legea nr. 554/2004, contencios administrativ reprezintă „activitatea de soluționare de către instanțele de contencios administrativ competente potrivit legii organice a litigiilor în care cel puțin una dintre părți este o autoritate publică, iar conflictul s-a născut fie din emiterea sau încheierea, după caz, a unui act administrativ, în sensul prezentei legi, fie din nesoluționarea în termenul legal ori din refuzul nejustificat de a rezolva o cerere referitoare la un drept sau la un interes legitim”] și observând poziționarea autorității publice emitente a actului în sistemul administrației publice, dar și art. 10 din Legea nr. 554/2004 rezultă că revine tribunalului administrativ-fiscal competența de soluționare a cauzei.

Este în același sens cu opinia Institutului Național al Magistraturii, precum și opinia unanimă a judecătorilor de la Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, desfășurată la Timișoara, în intervalul 19-20 noiembrie 2015. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Timișoara, 19-20 noiembrie 2015](#))

1.3. Notă: [Decizia ICCJ nr. 1/2017 în procedura RIL](#): în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 85 alin. (2) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, art. 115 alin. (1) lit. a) și art. 133 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și

promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 10 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 1.437/2004 privind organizarea și metodologia de funcționare a comisiei pentru protecția copilului, raportate la art. 2 alin. (1) lit. b), c) și f), art. 8 alin. (1) și art. 10 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, competența de soluționare în primă instanță a litigiilor având ca obiect anularea hotărârilor comisiei pentru protecția copilului de încadrare în grad și tip de handicap a copilului cu dizabilități revine tribunalelor — secțiile de contencios administrativ/completele specializate în materia contenciosului administrativ.

2.a) Competența/necompetența materială a judecătorei în acțiunile privind nulitatea titlului de proprietate față de dispozițiile art. III alin. 2 din Legea nr. 169/1997 coroborate cu art. 94, art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă adoptat prin Legea nr. 134/2010, văzând și dispozițiile art. 53 din Legea nr. 18/1991.

b) Competența/necompetență generală a instanțelor judecătorești de a soluționa cererile de rectificarea titluri de proprietate față de dispozițiile art. 51 alin 2 și 3 din Legea nr. 18/1991 (introduse prin Legea nr. 165/2013)

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterrea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2014, 28 martie 2014, pag. 6\)](#)

2.1. Rezumatul soluției însușite și argumentele

În materia fondului funciar, competența expresă a judecătorei este prevăzută de art. 53-56 și art. 64 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, precum și de art. 51 alin. (2) din Legea nr. 18/1991, republicată, nou introdus prin art. 47 alin. (4) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România.

Astfel, potrivit art. 51 alin. (2)-(4) din Legea nr. 18/1991, republicată, în cazul existenței unei suprapuneri totale sau parțiale ca urmare a emiterii a două sau mai multe titluri de proprietate pe aceleași amplasamente, comisia județeană este competentă să dispună anularea totală sau parțială a titlurilor emise ulterior primului titlu. Comisia județeană va dispune emiterea unui nou titlu în locul celui anulat sau, după caz, va propune acordarea de măsuri compensatorii potrivit legii privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate abuziv în perioada regimului comunist în România. Dispozițiile art. 53 alin. (2) rămân aplicabile.

Conform art. 53 alin. (1) și (2) din Legea nr. 18/1991, republicată, hotărârile comisiei județene asupra contestațiilor persoanelor care au cerut reconstituirea sau constituirea dreptului de proprietate privată asupra terenului, conform dispozițiilor cuprinse în cap. II, și cele asupra măsurilor stabilite de comisiile locale se comunică celor interesați prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

Împotriva hotărârii comisiei județene se poate face plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, în termen de 30 de zile de la comunicare.

Textele art. 54-56, 64 din Legea nr. 18/1991, republicată, fac trimitere la aplicarea prevederilor art. 53.

Conform art. 54 alin. (1) din Legea nr. 18/1991, republicată, dispozițiile art. 53 alin. (1) se aplică și în cazul în care plângerea este îndreptată împotriva ordinului prefectului sau oricărui act administrativ al unui organ administrativ care a refuzat atribuirea terenului sau propunerile de atribuire a terenului, în condițiile prevăzute în cap. III.

Alin. (2) al normei consacră aplicabilitatea dispozițiilor art. 53 alin. (2).

Potrivit art. 55 alin. (1) al legii, poate face obiectul plângerii modificarea sau anularea propriei hotărâri de către comisie. Aceste dispoziții se aplică și în cazul în care comisia județeană a emis, după încheierea procedurii de definitivare a activității sale, acte administrative contrare propriei hotărâri, dispozițiile art. 53 alin. (2) rămânând aplicabile.

Art. 56 din legea specială arată că plângerea prevăzută la art. 53 poate fi îndreptată și împotriva măsurilor de punere în aplicare a art. 37, cu privire la stabilirea dreptului de a primi acțiuni în unitățile agricole de stat, reorganizate în societăți comerciale conform Legii nr. 15/1990, dispozițiile art. 53 alin. (2) rămânând aplicabile.

Totodată, potrivit art. 64 alin. (1) al legii, în cazul în care comisia locală refuză înmânarea titlului de proprietate emis de comisia județeană sau punerea efectivă în posesie, persoana nemulțumită poate face plângere la instanța în a cărei rază teritorială este situat terenul.

Conform alin. (2) al normei, dacă instanța admite plângerea, primarul va fi obligat să execute de îndată înmânarea titlului de proprietate sau, după caz, punerea efectivă în posesie, sub sancțiunea plății de penalități în condițiile prevăzute la art. 894 din Codul de procedură civilă. Dispozițiile art. 53 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente nu prevede în titlul XIII vreo competență expresă, ci face trimitere la prevederile Codului de procedură civilă.

Astfel, conform art. 1 din titlul XIII, „în scopul accelerării judecării plângerilor, contestațiilor și a altor litigii apărute în urma aplicării Legii fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Legii nr. 1/2000 pentru reconstituirea drepturilor de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare, numite în continuare procese funciare, procedura în fața instanțelor judecătorești se va efectua conform prevederilor acestui titlu, care se vor completa cu cele ale Codului de procedură civilă”.

Pornind de la aceste reglementări legale speciale și raportându-le la dispozițiile art. 94 și 95 C.pr.civ. privitoare la competența materială de drept comun a judecătoriei și a tribunalului, respectiv la prevederile art. 83 lit. k) din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, conform cărora odată cu intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă se abrogă orice dispoziții contrare noii proceduri, chiar dacă sunt cuprinse în legi speciale, se pune problema dacă abrogarea expresă indirectă realizată prin art. 83 lit. k) din Legea nr. 76/2012 privește sau nu și competența în materia fondului funciar.

Dispozițiile art. 53-56, art. 64 din Legea nr. 18/1991, republicată, sunt în vigoare, neputând fi considerate abrogate prin art. 83 lit. k) din Legea nr. 76/2012.

Art. 95 pct. 1 C.pr.civ. prevede competența în primă instanță a tribunalului în cererile care nu sunt date prin lege (generală sau specială) în competența altei instanțe.

A contrario, înseamnă că ori de câte ori printr-o lege generală sau specială este prevăzută expres competența materială în favoarea unui anumite instanțe, prevederile art. 95 pct. 1 C.pr.civ. nu sunt aplicabile.

Or, Legea nr. 18/1991, republicată, în art. 53-56, art. 64 prevede expres competența judecătoriei în acțiunile strict enunțate, instituind astfel o derogare de la art. 95 pct. 1 C.pr.civ.

Așadar, derogator de la competența de drept comun a tribunalului, avem o lege care prevede expres competența judecătoriei în materia fondului funciar, în cererile strict și limitativ prevăzute de art. 53-56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991, republicată.

Art. 83 lit. k) din Legea nr. 76/2012 prevede abrogarea dispozițiilor contrare noului Cod de procedură civilă, chiar conținute în legi speciale.

Prevederile art. 53-56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991, republicată, nu sunt contrare noii proceduri, respectiv art. 95 pct. 1 C.pr.civ., ci mai degrabă apar drept complementare, chiar derogatorii de la norma generală, fără ca aceasta să atragă (dacă se respectă principiul *generalia specialibus non derogant*) neaplicarea sau abrogarea acestor norme speciale. Aceasta întrucât art. 95 pct. 1 C.pr.civ. prevede competența tribunalului numai atunci când nu există vreo lege care să prevadă expres o altă competență. Dacă există o asemenea lege, ea devine prioritară în aplicare, competența fiind stabilită conform acestui act normativ (special), astfel că nu se poate vorbi de o contradicție între norma specială ce instituie o anumită competență și prevederile de drept comun ale art. 95 pct. 1 C.pr.civ.

Așadar, în materia fondului funciar competența materială revine judecătoriei în temeiul legii speciale, prin derogare de la dispozițiile art. 95 pct. 1 C.pr.civ., în cazurile strict și limitativ prevăzute de art. 51, art. 53-56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991, republicată, și anume:

- a) al acțiunii în anularea noului titlu de proprietate emis după anularea celui anterior de comisia județeană de fond funciar (art. 51);
- b) al plângerii împotriva hotărârilor comisiilor județene de fond funciar (art. 53);
- c) al plângerii împotriva ordinului prefectului sau oricărui act administrativ al unui organ administrativ care a refuzat atribuirea terenului sau propunerile de atribuire a terenului (art. 54);
- d) al acțiunii având ca obiect modificarea sau anularea propriei hotărâri de către comisie (art. 55);
- e) al plângerii împotriva măsurilor de punere în aplicare a art. 37, cu privire la stabilirea dreptului de a primi acțiuni în unitățile agricole de stat, reorganizate în societăți comerciale conform Legii nr. 15/1990 (art. 56);
- f) în plângerea împotriva refuzului comisiei locale de înmânare a titlului de proprietate emis de comisia județeană sau de punere efectivă în posesie (art. 64).

Nu este reglementată expres însă competența judecătoriei în soluționarea acțiunii în nulitate promovate de un terț, întemeiată pe dispozițiile art. III din Legea nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991.

Sub imperiul reglementării anterioare de procedură, instanța supremă a statuat că dispozițiile art. 53 alin. (2) din Legea nr. 18/1991, republicată, se aplică prin analogie și în situația acțiunilor în anularea titlurilor de proprietate emise de comisiile județene (Î.C.C.J., S.civ. și de propriet.int., dec. nr. 8398/2005), soluția a fost împărțită și de instanțele de judecată (C.Ap. Timișoara, S. civ., dec. nr. 2672009).

Chestiunea soluționării acțiunii în nulitate promovată de un terț, întemeiată pe dispozițiile art. III din Legea nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar va mai fi reluată la o proximą întâlnire a judecătorilor din raza teritorială a Curții de Apel Iași după consultarea instanțelor din țară cu privire la practica împărțită de acestea în această problemă de drept.

3.Competența materială a judecătoriei în acțiunile privind nulitatea titlului de proprietate față de dispozițiile art. III alin. 2 din Legea nr. 169/1997 coroborate cu art. 94, 95, pct. 1 din Codul de procedură civilă, art. 53 din Legea nr. 18/1991 și dispozițiile Legii nr. 165/2013

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului II/2014, 20 iunie 2014, pag. 4\)](#)

3.1 Rezumatul soluției însușite și argumente (MAJORITATE)

În materia fondului funciar, în raport de dispozițiile art. 51, art. 53-56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991, prin derogare de la dispozițiile art. 95 pct. 1 C.proc.civ., competența materială revine judecătoriei în temeiul legii speciale.

Prevederile art. 53 – 56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991 prevăd expres competența materială a judecătoriei, instituind o derogare de la art. 95 pct. 1 C.proc.civ.

Prevederile art. 53 – 56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991 nu sunt contrare noii proceduri, respectiv art. 95 pct. 1 C.proc.civ., ci sunt derogatorii de la norma generală, neaplicarea sau abrogarea acestor norme speciale. Aceasta întrucât art. 95 pct. 1 C.proc.civ. prevede competența tribunalului numai atunci când nu există vreo lege care să prevadă expres o altă competență.

Dacă există o asemenea lege, ea devine prioritară.

Opinii diferite sunt în ceea ce privește competența judecătoriei în soluționarea acțiunii în nulitate promovată de un terț, întemeiată pe dispozițiile art. III din Legea nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991.

a) Într-o opinie, s-a apreciat că în raport de dispozițiile art. 94 și 95 C.proc.civ., această acțiune ar fi ori de competența judecătoriei, ori a tribunalului, în funcție de criteriul valoric.

Opinia majoritară a judecătorilor de la curțile de apel din țară este în sensul că judecătoria este competentă material să judece toate litigiile în material fondului funciar, un argument în plus constituindu-l opinia Înaltei Curți de Casație și Justiție care, sub imperiul reglementării anterioare de procedură, a statuat că dispozițiile art. 53 din Legea nr. 18/1991 se aplică prin analogie și acestor acțiuni, iar art. 53 din Legea nr. 18/1991 este menținut prin dispozițiile art. 2 din Legea nr. 165/2013.

4.Competența generală a instanțelor în acțiunile cu obiect fond funciar – rectificarea titlurilor de proprietate

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2017, 31 martie 2017, pag. 12\)](#)

4.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

Problema de drept a mai fost dezbătută la Întâlnirea judecătorilor din trimestrul al II-lea/2014, organizată de Curtea de Apel Iași la 20 iunie 2014. (**[Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, trimestrul al II-lea/2014, Curtea de Apel Iași, 20 iunie 2014](#)**).Cu acel prilej, judecătorii prezenți au conchis, în ceea ce privește: Competența materială a judecătoriei în acțiunile privind nulitatea titlului de proprietate față de dispozițiile art. III alin. 2 din Legea nr. 169/1997 coroborate cu art. 94, 95, pct. 1 din Codul de procedură civilă, art. 53 din Legea nr. 18/1991 și dispozițiile Legii nr. 165/2013:

În materia fondului funciar, în raport de dispozițiile art. 51, art. 53-56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991, prin derogare de la dispozițiile art. 95 pct. 1 C.proc.civ., competența materială revine judecătoriei în temeiul legii speciale.

Prevederile art. 53-56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991 prevăd expres competența materială a judecătoriei, instituind o derogare de la art. 95 pct. 1 C.proc.civ.

Prevederile art. 53-56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991 nu sunt contrare noii proceduri, respectiv art. 95 pct. 1 C.proc.civ., ci sunt derogatorii de la norma generală, neaplicarea sau abrogarea acestor norme speciale. Aceasta întrucât art. 95 pct. 1 C.proc.civ. prevede

competența tribunalului numai atunci când nu există vreo lege care să prevadă expres o altă competență.

Dacă există o asemenea lege, ea devine prioritară.

Opinia majoritară a judecătorilor de la curțile de apel din țară este în sensul că judecătoria este competentă material să judece toate litigiile în material fondului funciar, un argument în plus constituindu-l opinia Înaltei Curți de Casație și Justiție care, sub imperiul reglementării anterioare de procedură, a statuat că dispozițiile art. 53 din Legea nr. 18/1991 se aplică prin analogie și acestor acțiuni, iar art. 53 din Legea nr. 18/1991 este menținut prin dispozițiile art. 2 din Legea nr. 165/2013.

4.2 Notă: a se vedea și [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Curtea de Apel București, 11-12 mai 2017](#): Competența în soluționarea cererilor privind modificarea titlurilor de proprietate cu privire la numărul de parcelă sau rectificarea numărului de tarla aparține oficiului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară.

4.3 A se vedea și [DECIZIA nr. 19 din 29 martie 2021](#) referitoare la interpretarea dispozițiilor art. 59¹ alin. (2) raportat la art. 58 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare: Instanța de judecată este competentă să soluționeze pe fond cererile având ca obiect rectificarea titlurilor de proprietate emise conform Legii nr. 18/1991, art. 58 din acest act normativ fiind aplicabil și în acest caz. Interpretarea sistematică și istorico-teleologică a dispozițiilor art. 58 și, respectiv, art. 59¹ alin. (1) și (2) din Legea nr. 18/1991, coroborate cu cele ale art. 235 din Regulamentul aprobat prin Ordinul nr. 700/2014, impune concluzia că intenția legiuitorului la adoptarea art. 59¹ din Legea nr. 18/1991 a fost aceea de a reglementa o procedură administrativă aplicabilă pentru ipoteza „modificărilor“ ce pot fi aduse titlurilor de proprietate care nu afectează nici dreptul de proprietate recunoscut titularului și nici drepturile terților (așadar, o procedură necontencioasă) și degrevarea instanțelor judecătorești de aceste litigii, care pot fi soluționate pe cale administrativă, dându-se expresie principiului celerității. Instanța de judecată este cea care, în virtutea plenitudinii de competență, are abilitatea de a verifica, sub aspectul legalității, măsurile dispuse în faza procedurii administrative prealabile, putând sancționa, deopotrivă, atât actele emise în temeiul art. 59¹ alin. (2) din Legea nr. 18/1991, prin care se soluționează cererile de rectificare, cât și refuzul autorităților administrative de a declanșa sau desfășura această procedură.

5. Competența generală a instanțelor în acțiunile cu obiect fond funciar – rectificarea titlurilor de proprietate

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2017, 16 iunie 2017, pag. 2\)](#)

5.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Competența de soluționare a cererilor privind modificarea titlurilor de proprietate cu privire la numărul de parcelă sau rectificarea numărului de tarla aparține oficiului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară.

5.2 Argumentele soluției însușite

Urmează a fi luate în considerare dispozițiile art. 59 ind. 1 alin. (1) din Legea nr.

18/1991 a fondului funciar, potrivit cărora îndreptarea erorilor materiale înscrise în titlurile de proprietate care sunt produse din cauza erorilor de scriere se efectuează de oficiul de cadastru și publicitate imobiliară. De asemenea, la alineatul al doilea al aceluiași articol se precizează că rectificarea titlurilor de proprietate se poate face de oficiul de cadastru și publicitate imobiliară, în temeiul hotărârii comisiei județene.

În concretizarea acestei posibilități, art. 59 ind. 1 alin. (3) din lege arată că procedura de îndreptare a erorilor materiale și de rectificare a titlurilor de proprietate va fi aprobată prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară.

Problema, astfel cum a fost formulată, se referă explicit la o modificare a titlurilor de proprietate în privința numărului parcelei, respectiv a rectificării numărului tarlalei. Or, printre speciile de modificare a titlurilor de proprietate emise în baza Legii nr. 18/1991, art. 235 alin. (3) din Regulamentul de avizare, recepție și înscriere în evidențele de cadastru și carte funciară, aprobat prin Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 700/2014, menționează, alături de modificarea vecinătăților tară afectarea amplasamentului și modificarea suprafețelor parcelelor fără modificarea suprafeței totale, și modificările numărului tarlalei/parcelei.

Dimpotrivă, modificarea suprafeței totale, în plus sau în minus, față de cea care figurează în titlul de proprietate nu poate fi soluționată, conform art. 235 alin. (4) din același Ordin, decât prin hotărâre judecătorească definitivă.

Prin urmare, atât în raport cu dispozițiile art. 59 ind. 1 din Legea nr. 18/1991, cât și cu cele ale art. 235 din Ordinul nr. 700/2014, rezultă cu claritate intenția de a face o distincție între modificările care urmează a fi aduse titlurilor de proprietate într-o manieră care nu afectează drepturile terților și cele care sunt de natură să producă o asemenea consecință. În primul caz, procedura poate rămâne una necontencioasă, petentul având, desigur, posibilitatea de a se plânge în fața instanțelor judecătorești de un eventual refuz din partea oficiului teritorial căruia i s-a solicitat modificarea (numărului parcelei/tarlalei), în timp ce în cea de-a doua ipoteză natura contencioasă a procedurii obligă pe beneficiarul titlului de proprietate, dacă nu ajunge la o soluționare amiabilă cu terții (proprietarii fondurilor învecinate afectate de modificări care ar antrena reduceri/măriri de suprafețe), să aleagă, de la bun început, procedura contencioasă, în contradictoriu cu aceștia din urmă, în fața instanțelor judecătorești.

Nu în ultimul rând, formularea art. 59 ind. 1 alin. (2) din lege – rectificarea se poate face – nu poate fi interpretată în sensul unei competențe alternative, la alegerea beneficiarului titlului de proprietate, ca facilitate procedurală pusă la dispoziția acestuia din urmă de a alege să sesizeze fie oficiul teritorial, fie instanța de judecată. O soluție în sensul recunoașterii unei competențe alternative în rezolvarea unei cereri necontencioase ar fi, prin ea însăși, una suficient de atipică încât să nu poată fi susținută doar prin formularea anterior menționată.

În același sens este și opinia Institutului Național al Magistraturii și a participanților la întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, desfășurată la București, în intervalul 11-12 mai 2017. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, București, 11-12 mai 2017](#)).

5.3 Problema de drept a mai fost dezbătută la Întâlnirea judecătorilor din trimestrul al II-lea/2014, organizată de Curtea de Apel Iași la 20 iunie 2014. ([Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2014, Curtea de Apel Iași, 20 iunie 2014](#))

5.4 Notă: a se vedea și [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Curtea de Apel București, 11-12 mai 2017](#): Competența în soluționarea cererilor privind modificarea titlurilor de proprietate cu privire la numărul de parcelă sau rectificarea numărului de tarla aparține oficiului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară.

5.5 A se vedea și [DECIZIA nr. 19 din 29 martie 2021](#) referitoare la interpretarea dispozițiilor art. 59¹ alin. (2) raportat la art. 58 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare: Instanța de judecată este competentă să soluționeze pe fond cererile având ca obiect rectificarea titlurilor de proprietate emise conform Legii nr. 18/1991, art. 58 din acest act normativ fiind aplicabil și în acest caz. Interpretarea sistematică și istorico-teleologică a dispozițiilor art. 58 și, respectiv, art. 59¹ alin. (1) și (2) din Legea nr. 18/1991, coroborate cu cele ale art. 235 din Regulamentul aprobat prin Ordinul nr. 700/2014, impune concluzia că intenția legiuitorului la adoptarea art. 59¹ din Legea nr. 18/1991 a fost aceea de a reglementa o procedură administrativă aplicabilă pentru ipoteza „modificărilor“ ce pot fi aduse titlurilor de proprietate care nu afectează nici dreptul de proprietate recunoscut titularului și nici drepturile terților (așadar, o procedură necontencioasă) și degrevarea instanțelor judecătorești de aceste litigii, care pot fi soluționate pe cale administrativă, dându-se expresie principiului celerității. Instanța de judecată este cea care, în virtutea plenitudinii de competență, are abilitatea de a verifica, sub aspectul legalității, măsurile dispuse în faza procedurii administrative prealabile, putând sancționa, deopotrivă, atât actele emise în temeiul art. 59¹ alin. (2) din Legea nr. 18/1991, prin care se soluționează cererile de rectificare, cât și refuzul autorităților administrative de a declanșa sau desfășura această procedură.

6. Competența generală a instanțelor în soluționarea acțiunilor având ca obiect rectificarea titlurilor de proprietate, în cazul în care nu se pune problema modificării amplasamentului sau a suprafeței reconstituite

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2018, 9 noiembrie 2018, pag. 8\)](#)

6.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Opinia este în sensul admiterii excepției necompetenței generale a instanțelor în acțiunile având ca obiect rectificarea titlului de proprietate, în sensul menționării corecte a numelui și/sau a indicatorilor cadastrali, atunci când nu se pune problema modificării amplasamentului și a suprafeței înscrise în titlu, indiferent dacă titlul a intrat sau nu în circuitul civil.

6.2 Argumentele soluției însușite

Problema de drept referitoare la competența de soluționare a cererilor de rectificare a titlurilor de proprietate, în sensul menționării corecte a parcelei / numărului tarlalei, a fost invocată de Curtea de Apel Iași și discutată la întâlnirea reprezentanților CSM cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel, desfășurată la București în perioada 11-12 mai 2017, iar opinia unanimă a participanților, redată mai jos, este însușită de judecătorii Secției civile a Curții de apel Iași. [\(Minuta Întâlnirii](#)

reprezentanților CSM cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel, București, 11-12 mai 2017)

Astfel, opinia participanților a fost în sensul în care competența de soluționare a cererilor de rectificarea titlurilor de proprietate, în sensul menționării corecte a parcelei / numărului tarlalei, aparține oficiului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară.

În argumentarea acestei opinii s-a reținut că: „urmează a fi luate în considerare dispozițiile art. 59 ind. 1 alin. (1) din Legea nr. 18/1991 a fondului funciar, potrivit cărora îndreptarea erorilor materiale înscrise în titlurile de proprietate care sunt produse din cauza erorilor de scriere se efectuează de oficiul de cadastru și publicitate imobiliară. De asemenea, la alineatul al doilea al aceluiași articol se precizează că rectificarea titlurilor de proprietate se poate face de oficiul de cadastru și publicitate imobiliară, în temeiul hotărârii comisiei județene.

În concretizarea acestei posibilități, art. 59 ind. 1 alin. (3) din lege arată că procedura de îndreptare a erorilor materiale și de rectificarea titlurilor de proprietate va fi aprobată prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară.

Problema, astfel cum a fost formulată, se referă explicit la o modificare a titlurilor de proprietate în privința numărului parcelei, respectiv a rectificării numărului tarlalei. Or, printre speciile de modificare a titlurilor de proprietate emise în baza Legii nr. 18/1991, art. 235 alin. (3) din Regulamentul de avizare, recepție și înscriere în evidențele de cadastru și carte funciară, aprobat prin Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 700/2014, menționează, alături de modificarea vecinătăților fără afectarea amplasamentului și modificarea suprafețelor parcelelor fără modificarea suprafeței totale, și modificările numărului tarlalei/parcelei.

Dimpotrivă, modificarea suprafeței totale, în plus sau în minus, față de cea care figurează în titlul de proprietate nu poate fi soluționată, conform art. 235 alin. (4) din același Ordin, decât prin hotărâre judecătorească definitivă.

Prin urmare, atât în raport cu dispozițiile art. 59 ind. 1 din Legea nr. 18/1991, cât și cu cele ale art. 235 din Ordinul nr. 700/2014, rezultă cu claritate intenția de a face o distincție între modificările care urmează a fi aduse titlurilor de proprietate într-o manieră care nu afectează drepturile terților și cele care sunt de natură să producă o asemenea consecință. În primul caz, procedura poate rămâne una necontencioasă, petentul având, desigur, posibilitatea de a se plânge în fața instanțelor judecătorești de un eventual refuz din partea oficiului teritorial căruia i s-a solicitat modificarea (numărului parcelei/tarlalei), în timp ce în cea de a doua ipoteză natura contencioasă a procedurii obligă pe beneficiarul titlului de proprietate, dacă nu ajunge la o soluționare amiabilă cu terții (proprietarii fondurilor învecinate afectate de modificări care ar antrena reduceri/măriri de suprafețe), să aleagă, de la bun început, procedura contencioasă, în contradictoriu cu aceștia din urmă, în fața instanțelor judecătorești.

Nu în ultimul rând, formularea art. 59 ind. 1 alin. (2) din lege – rectificarea se poate face (...) – nu poate fi interpretată în sensul unei competențe alternative, la alegerea beneficiarului titlului de proprietate, ca facilitate procedurală pusă la dispoziția acestuia din urmă de a alege să sesizeze fie oficiul teritorial, fie instanța de judecată. O soluție în sensul recunoașterii unei competențe alternative în rezolvarea unei cereri necontencioase ar fi, prin ea însăși, una suficient de atipică încât să nu poată fi susținută doar prin formularea anterior menționată”.

6.3 Notă: a se vedea și [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Curtea de Apel București, 11-12 mai 2017](#): Competența în soluționarea cererilor

privind modificarea titlurilor de proprietate cu privire la numărul de parcelă sau rectificarea numărului de tarla aparține oficiului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară.

6.4 A se vedea și [DECIZIA nr. 19 din 29 martie 2021](#) referitoare la interpretarea dispozițiilor art. 59¹ alin. (2) raportat la art. 58 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare: Instanța de judecată este competentă să soluționeze pe fond cererile având ca obiect rectificarea titlurilor de proprietate emise conform Legii nr. 18/1991, art. 58 din acest act normativ fiind aplicabil și în acest caz. Interpretarea sistematică și istorico-teleologică a dispozițiilor art. 58 și, respectiv, art. 59¹ alin. (1) și (2) din Legea nr. 18/1991, coroborate cu cele ale art. 235 din Regulamentul aprobat prin Ordinul nr. 700/2014, impune concluzia că intenția legiuitorului la adoptarea art. 59¹ din Legea nr. 18/1991 a fost aceea de a reglementa o procedură administrativă aplicabilă pentru ipoteza „modificărilor“ ce pot fi aduse titlurilor de proprietate care nu afectează nici dreptul de proprietate recunoscut titularului și nici drepturile terților (așadar, o procedură necontencioasă) și degrevarea instanțelor judecătorești de aceste litigii, care pot fi soluționate pe cale administrativă, dându-se expresie principiului celerității. Instanța de judecată este cea care, în virtutea plenitudinii de competență, are abilitatea de a verifica, sub aspectul legalității, măsurile dispuse în faza procedurii administrative prealabile, putând sancționa, deopotrivă, atât actele emise în temeiul art. 59¹ alin. (2) din Legea nr. 18/1991, prin care se soluționează cererile de rectificare, cât și refuzul autorităților administrative de a declanșa sau desfășura această procedură.

7. Competența generală în cazul autorizațiilor pentru încheierea actelor de dispoziție/asistare la încheierea actelor de dispoziție ale minorului: instanța de tutelă este competentă să acorde autorizarea pentru încheierea actelor de dispoziție/asistare la încheierea actelor de dispoziție ale minorului, în condițiile art. 229 alin. 3 din Legea nr. 71/2011, sau această competență de autorizare aparține autorităților tutelare, urmând ca cererile adresate instanțelor să fie respinse ca inadmisibile, ca urmare a admiterii excepției necompetenței generale a instanței?”

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului II/2018, 29 iunie 2018, pag. 7\)](#)

7.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

Începând cu data de 20 aprilie 2012, toate atribuțiile privind exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului sau ale interzisului judecătorec revin autorității tutelare, potrivit disp. art. 229 alin. 3 din Legea nr. 71/2011, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 60/2012.

Potrivit acestor prevederi legale:

1) Organizarea, funcționarea și atribuțiile instanței de tutelă și de familie se stabilesc prin legea privind organizarea judiciară.

(3) Până la data intrării în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), atribuțiile instanței de tutelă referitoare la exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului sau ale interzisului judecătorec ori, după caz, cu privire la supravegherea modului în care tutorele administrează bunurile acestuia revin autorității tutelare.

Din acest text rezultă, în mod indubitabil, că, până la organizarea și funcționarea instanței de tutelă, toate competențele aceste instanței prevăzute de art. 140–155 privind

bunurile minorului revin de drept autorității tutelare, astfel că autorizarea unui act de dispoziție efectuat de minor se va face de autoritatea tutelară, iar nu de instanță.

În același sens este și minuta întâlnirii trimestriale pentru unificarea practicii judiciare în materie civilă a judecătorilor Curții de Apel Craiova și instanțelor din raza curții, din 8 dec. 2017. [\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Craiova, în materie civilă, 8 decembrie 2017\)](#) Astfel, în cadrul acelei întâlniri, s-a stabilit, cu unanimitate, că revine autorității tutelare competența de a se pronunța asupra autorizării actelor de dispoziție efectuate de tutorele persoanei puse sub interdicție, până la organizarea, prin legea de organizare judiciară, a instanțelor de tutelă și de familie, cererile având acest obiect urmând a fi respinse ca inadmisibile.

7.2 Notă: Prin [DECIZIA nr. 795 din 4 noiembrie 2020 a Curții Constituționale](#), s-a constatat că dispozițiile art. 229 alin. (3) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil sunt neconstituționale.

8. Competența de soluționare a acțiunii ce are ca obiect dizolvarea societăților agricole în temeiul art. 64 lit. f) din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură revine în primă instanță, și în calea de atac a apelului, după caz, secțiilor sau completelor specializate pentru cauze civile ce soluționează raporturile dintre profesioniști

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului II/2015, 25 iunie 2015, pag. 10\)](#)

8.1 Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Opinia este în sensul declinării competenței de la Secția I civilă la Secția a II-a civilă.

8.2 Argumentele soluției însușite

Potrivit art. 35 alin. 2 și art. 36 din Legea nr. 304/2004, în cadrul curților de apel și al tribunalelor funcționează secții sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, indiferent de obiectul lor sau de calitatea părților, cauze penale, cauze cu minori și de familie, cauze de contencios administrativ și fiscal, cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, societăți, registrul comerțului, insolvență, concurență neloială sau pentru alte materii, precum și, în raport cu natura și numărul cauzelor, complete specializate pentru cauze maritime și fluviale, iar în cadrul judecătoriilor secții sau complete specializate pentru minori și familie.

În art. 3 din Legea nr. 287/2009, cu denumirea marginală „Aplicarea generală a Codului civil”, se prevede:

„(1) Dispozițiile prezentului cod se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil.

(2) Sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere.

(3) Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ.”

În art. 8 alin. 1 din Legea nr. 71/2011 este definită noțiunea de „profesioniști”:

„(1) Noțiunea „profesionist” prevăzută la art. 3 din Codul civil include categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum și orice alte persoane autorizate să

desfășoare activități economice sau profesionale, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil.

(2) În toate actele normative în vigoare, expresiile „acte de comerț”, respectiv „fapte de comerț” se înlocuiesc cu expresia „activități de producție, comerț sau prestări de servicii”.

Legea nr. 36/1991 permite proprietarilor de terenuri agricole să se asocieze și să le exploateze, să desfășoare activități organizate în scopul stabilit prin art. 2 din lege, ce face incidente dispozițiile art. 3 C.proc.civ. citate, ce constituie motivarea în drept a soluției de declinare a competenței.

8.3 Notă: Prin Hotărârea nr. 26/18.05.2017 a Colegiului de Conducere al Tribunalului Iași, s-a dispus ca, începând cu data de 1.06.2017, Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal să devină o secție specializată exclusiv în judecarea cauzelor de contencios administrativ și fiscal, a cauzelor având ca obiect clauze abuzive și a celor la care se referă art. 226 al.1 din Legea nr. 71/2011 și RIL nr. 18/2016(respectiv: cereri în materie de insolvență, concordat preventiv și mandat ad-hoc, cereri în materia societăților comerciale și a altor societăți, cu sau fără personalitate juridică, precum și în materia Registrului Comerțului, cereri care privesc restrângerea, împiedicarea ori denaturarea concurenței, cereri privind titlurile de valoare și alte instrumente financiare), restul litigiilor cu profesioniști intrând în competența de soluționare a Secției I civile.

9.Competența materială în situația contestării unei decizii emise de AJOFM, prin care i s-au imputat unei persoane sume de bani reprezentând indemnizația de șomaj încasată necuvenit

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului II/2015, 25 iunie 2015, pag. 22\)](#)

9.1 Rezumatul soluției însușite și argumentarea (UNANIMITATE)

Cererea dedusă judecării reprezintă o contestație la executare a cărei competență de soluționare revine judecătorei în primă instanță, dezlegarea dată chestiunilor de drept de Înalta Curte de Casație și Justiție fiind obligatorie pentru instanțele de judecată (art. 521 alin. 3 C.proc.civ.).

Punctele de vedere transmise de Tribunalul Vaslui în problema de drept supusă dezbaterii sunt în sensul considerentelor Înaltei Curți de Casație și Justiție din Decizia nr. 10/2014, argumentate și nu necesită alte completări.

9.2 Notă: a se vedea [Decizia ICCJ-HP nr. 77/2021](#) RESPINGERE

10.Instanța competentă să soluționeze plângerea împotriva hotărârilor Comisiei pentru protecția copilului din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, în materia încadrării într-o categorie de persoane cu handicap/retragerea atestatalui de asistent maternal

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2016, 25 martie 2016, pag. 11\)](#)

10.1 Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Revine tribunalului administrativ-fiscal competența de soluționare a acestor tipuri de cauze.

10.2 Argumentele soluției însușite

Potrivit art. 1 din H.G. nr. 1437/2004, „Comisia pentru protecția copilului, denumită în continuare Comisia, prevăzută la art. 104 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, este organul de specialitate, fără personalitate juridică, al consiliului județean, respectiv al consiliului local al sectorului municipiului București, cu activitate decizională în materia protecției și promovării drepturilor copilului”.

În conformitate cu art. 2 din cuprinsul aceluiași act normativ, Comisiei îi revin, printre altele, următoarele atribuții: a) stabilește încadrarea copiilor cu dizabilități într-un grad de handicap și, după caz, orientarea școlară a acestora; b) stabilește măsurile de protecție specială a copiilor, în condițiile legii.

De asemenea, potrivit art. 10 alin. (3) din H.G. nr. 1437/2004, „Hotărârile Comisiei pot fi atacate la tribunalul de la domiciliul copilului, cauzele supuse judecării fiind soluționate potrivit regulilor speciale de procedură prevăzute de Legea nr. 272/2004”.

Referindu-ne la acest ultim text legal, reținem că el privește numai cazul în care sunt atacate hotărârile Comisiei privind măsurile de protecție specială (plasament, plasament în regim de urgență și supraveghere specializată) luate în vederea protejării intereselor minorilor. Cele afirmate sunt susținute de trimiterea pe care textul analizat o face la regulile speciale de procedură prevăzute de Legea nr. 272/2004. În acest sens, art. 133 din Legea nr. 272/2004 din capitolul X al legii, intitulat „Reguli speciale de procedură”, stabilește că „(1) Cauzele prevăzute de prezenta lege privind stabilirea măsurilor de protecție specială sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului. (2) Dacă domiciliul copilului nu este cunoscut, competența revine tribunalului în a cărui circumscripție teritorială a fost găsit copilul”.

Prin urmare, numai pentru măsurile de protecție specială, art. 10 alin. (3), corelat cu art. 133 din Legea nr. 272/2004, identifică tribunalul ca instanță competentă să soluționeze litigiile care rezultă din atacarea hotărârilor Comisiei.

Dacă sunt atacate celelalte hotărâri [și ne referim aici la cele pronunțate potrivit atribuțiilor Comisiei de la art. 2 Ut. a) din H.G. nr. 1437/2004] determinarea instanței competente trebuie să aibă în vedere specificul Comisiei de organ de specialitate al consiliului județean și, deci, de autoritate publică [în sensul art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 554/2004, prin autoritate publică se înțelege „orice organ de stat sau al unităților administrativ-teritoriale care acționează, în regim de putere publică, pentru satisfacerea unui interes legitim public...”], dar și natura hotărârilor lor de acte administrative [în sensul art. 2 lit. c) din Legea nr. 554/2004, actul administrativ este „actul unilateral cu caracter individual sau normativ emis de o autoritate publică, în regim de putere publică, în vederea organizării executării legii sau a executării în concret a legii, care dă naștere, modifică sau stinge raporturi juridice ...”]. Fiind, așadar, vorba de un litigiu în contencios administrativ [în sensul art. 2 lit. f) din Legea nr. 554/2004, contencios administrativ reprezintă „activitatea de soluționare de către instanțele de contencios administrativ competente potrivit legii organice a litigiilor în care cel puțin una dintre părți este o autoritate publică, iar conflictul s-a născut fie din emiterea sau încheierea, după caz, a unui act administrativ, în sensul prezentei legi, fie din nesoluționarea în termenul legal ori din refuzul nejustificat de a rezolva o cerere referitoare la un drept sau la un interes legitim”] și observând poziționarea autorității publice emitente a actului în sistemul administrației publice, dar și art. 10 din Legea nr. 554/2004 rezultă că revine tribunalului administrativ-fiscal competența de soluționare a cauzei.

Este în același sens cu opinia Institutului Național al Magistraturii, precum și opinia unanimă a judecătorilor de la Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, desfășurată la Timișoara, în intervalul 19-20 noiembrie 2015. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Timișoara, 19-20 noiembrie 2015](#))

10.3 Notă: [Decizia ICCJ nr. 1/2017 în procedura RIL](#): în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 85 alin. (2) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, art. 115 alin. (1) lit. a) și art. 133 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 10 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 1.437/2004 privind organizarea și metodologia de funcționare a comisiei pentru protecția copilului, raportate la art. 2 alin. (1) lit. b), c) și f), art. 8 alin. (1) și art. 10 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, competența de soluționare în primă instanță a litigiilor având ca obiect anularea hotărârilor comisiei pentru protecția copilului de încadrare în grad și tip de handicap a copilului cu dizabilități revine tribunalelor — secțiile de contencios administrativ/completele specializate în materia contenciosului administrativ.

11. Competența materială în cadrul acțiunilor în rectificarea înscrierilor de carte funciară

[Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor I-II/2020, 11 septembrie 2020, pag. 11](#)

Această problemă de drept a fost deja tranșată la întâlnirea reprezentanților CSM cu președinții secțiilor civile de la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție și președinții secțiilor civile de la nivelul curților de apel, ce a avut loc la Timișoara, în luna noiembrie 2015, ([Minuta Întâlnirii reprezentanților CSM cu președinții secțiilor civile de la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție și președinții secțiilor civile de la nivelul curților de apel, Timișoara, noiembrie 2015](#)), participanții fiind de acord cu opinia INM potrivit căreia acțiunea în rectificarea înscrierii din cartea funciară are natura unei acțiuni patrimoniale neevaluabile, competența materială aparținând judecătoriei, în temeiul dispozițiilor art. 94 pct. 1 lit. h) C.pr.civ.

Participanții și-au însușit opinia Institutului Național al Magistraturii, potrivit cu care:

Acțiunea în rectificare de carte funciară poate fi promovată în cazurile reglementate expres de art. 908 alin. (1) pct. 1-4 C.civ. Ea reprezintă instrumentul judiciar prin intermediul căruia se remediază înscrierile greșite privitoare la situația juridică a imobilelor înscrise în cartea funciară.

Așa cum rezultă din dispozițiile art. 908 alin. (3) C.civ., prin acțiunea în rectificare se urmărește suplinirea consimțământului titularului dreptului tabular ce urmează să fie rectificat. În mod indirect, pe calea acțiunii în rectificare se asigură protecția judiciară a drepturilor tabulare. În mod direct, însă, acțiunea în rectificare sancționează refuzul titularului dreptului înscris de a-și da consimțământul la rectificare, adică neexecutarea unei obligații de a face, competentă în soluționarea ei fiind judecătoria, în temeiul art. 94 pct. 1 lit. h) C.proc.civ.

Aceste susțineri sunt pe deplin valabile atunci când acțiunea în rectificare este formulată pe cale principală. Ori de câte ori ea are un caracter accesoriu (cum ar fi atunci când soluționarea capătului de cerere având ca obiect rectificarea cărții funciare depinde de soluția dată cererii principale prin care se tinde la desființarea titlului care a stat la baza înscrierii), acțiunea în rectificare va fi soluționată de instanța competentă cu judecarea cererii principale, așa cum prevede art. 123 C.proc.civ.

Stabilirea instanței competente să judece acțiunea în rectificare nu poate fi rezultatul aplicării art. 31 din Legea nr. 7/1996, text care reglementează calea de atac împotriva încheierii prin care registratorul a soluționat cererea de înscriere în cartea funciară. Finalitatea urmărită prin promovarea unei acțiuni în rectificare este profund diferită de aceea a unei plângeri de carte funciară. În timp ce prin acțiunea în rectificare se îndreaptă înscrierile care privesc situația juridică a imobilului (ea se răsfrânge deci nemijlocit asupra substanței dreptului înscris în cartea funciară), plângerea urmărește corectarea erorilor săvârșite de către registratorul de carte funciară la momentul efectuării unei înscrieri. Trimiterea pe care art. 33 alin. (2) din Legea nr. 7/1996 o face la dispozițiile art. 31 din același act normativ nu are altă rațiune decât aceea de a stabili că și încheierea registratorului dată ca urmare a rectificării cărții funciare, prin înscris autentic (pe cale amiabilă) sau prin hotărâre judecătorească poate fi atacată în condițiile art. 31 din Legea nr. 7/1996.

12. Competența materială de soluționare a cererii având ca obiect contestație privind tergiversarea procesului [\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor de la Curtea de apel Iași și instanțele arondate, privind problemele de practică judiciară neunitară în materie de civilă, în trimestrul I/2022\)](#)

12. 1. Rezumatul soluției însușite de judecătorii prezenți la întâlnire (MAJORITATE)

S-a agreat opinia că cererea având ca obiect contestație privind tergiversarea procesului, reglementată de art. 522 și urm C.proc.civ., se soluționează de un alt complet al aceleiași instanțe și nu de instanța ierarhic superioară.

12. 2. Argumente:

Decizia Curții Constituționale nr. 604/16.07.2020 a constatat neconstituționalitatea art. 524 alin. 3 C.proc.civ., pe motiv că judecarea contestației privind tergiversarea procesului de către *același complet care soluționează fondul cauzei* contravine dreptului la un proces echitabil.

Dispozițiile art. 524 al. 1 și al. 5 C.proc.civ., care reglementează competența instanței de fond de a soluționa contestația la tergiversare și, respectiv, calea de atac împotriva încheierii de respingere a contestației la tergiversare, respectiv plângerea, de competența instanței superioare, nu au format obiect al excepției de neconstituționalitate și nu sunt de natură a afecta în vreun fel dreptul la un proces echitabil, deoarece contestația la tergiversare va fi soluționată de un alt complet de judecată decât cel investit cu fondul cauzei.

În același sens este și jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție (cu titlu de exemplu: decizia nr. 1269/9.06.2021 - soluție de declinare a competenței de soluționare a unei contestații la tergiversarea procesului, decizia nr. 926/21.04.2021- soluționare conflict negativ de competență).

13. Competența funcțională în raport de distincțiile cuprinse în art. 53 alin.(1) și alin.(1 ind. 1) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor de la Curtea de apel Iași și instanțele arondate, privind problemele de practică judiciară neunitară în materie de civilă, în trimestrele III-IV/2022)

13.1 Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE):

Prin Legea nr. 208/2022, toate litigiile în materia achizițiilor publice au fost date în competența instanțelor de contencios administrativ: atât procesele și cererile privind acordarea despăgubirilor pentru repararea prejudiciilor cauzate în cadrul procedurii de atribuire, cât și cele privind executarea, anularea, nulitatea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor, fără a se face alte distincții.

13.2 Argumente:

În procesul legislativ privind Legea nr. 208/2022, RAPORTUL COMUN întocmit de Comisia pentru industrii și Comisia juridică, de disciplină și servicii și imunități din data de 21.06.2022 cuprinde considerente ale amendamentelor admise la proiectul de lege, printre care se află, la pag. 42, pct. 53, argumentele avute în vedere la modificarea art. 53, astfel: „In vederea stabilirii unei abordări unitare atât în ceea ce privește litigiile ce se nasc din executarea contractelor, cât și din contestarea actelor administrative emise de autoritățile/entitățile contractante cu privire la modul de îndeplinire a obligațiilor contractuale, este necesară stabilirea competențelor de soluționare în sarcina completurilor specializate din cadrul secției de contencios administrativ.”

Rezultă, așadar, că intenția legiuitorului a fost în sensul ca toate litigiile care decurg din contractele supuse Legii nr. 101/2016 să intre în competența instanțelor de contencios administrativ.

Prin Legea nr. 208/2022, alineatul 1 al art. 53 a fost modificat substanțial, în sensul că procesele și cererile privind acordarea despăgubirilor pentru repararea prejudiciilor cauzate în cadrul procedurii de atribuire, dar și cele privind executarea, anularea, nulitatea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor fără a se face alte distincții sunt în competența instanțelor de contencios administrativ.

Însă alin. (1) ind. 1 nu a mai fost modificat, alineat care prevede în continuare că litigiile și cererile care decurg din executarea contractelor administrative și cele care decurg din rezilierea, rezoluțiunea, denunțarea unilaterală sau încetarea anticipată a contractelor de achiziție publică din motive independente de autoritatea contractantă se soluționează în primă instanță, de urgență și cu precădere, de către secția civilă a tribunalului în circumscripția căruia se află sediul autorității contractante sau în circumscripția în care își are sediul social/domiciliul reclamantul.

Este adevărat că apare că ar exista o suprapunere de competență între instanțele civile și cele de contencios administrativ în ceea ce privește litigiile și cererile care decurg din executarea contractelor administrative și cele care decurg din rezilierea, rezoluțiunea, denunțarea unilaterală a contractelor de achiziție publică, suprapunere care se rezolvă însă prin verificarea intenției legiuitorului la adoptarea modificărilor privind competența.

Un prim argument se află în considerentele Raportului menționat mai sus.

Pe de altă parte, nu se poate considera că instanțele civile au competența de a soluționa cererile care decurg din executarea contractelor administrative și cele care decurg din rezilierea, rezoluțiunea, denunțarea unilaterală sau încetarea anticipată a contractelor de achiziție publică, doar când se invocă motive independente de autoritatea contractantă, motivat de faptul că în litigiile privind executarea contractelor se verifică, în funcție de toate cererile și apărările formulate de părți, drepturile, obligațiile și culpa tuturor contractanților.

De asemenea, singurul termen din alineatul 1 indice 1 rămas nepreluat de alineatul 1 este cel care se referă la „încetarea anticipată a contractelor de achiziție publică”, dar și această noțiune face parte tot din noțiunea mai largă a executării unui contract.

Pe cale de consecință, intenția legiuitorului a fost ca toate aceste litigii să fie judecate unitar de instanțele de contencios administrativ, alineatul 1 ind. al art. 53 constituindu-se într-o inadvertență legislativă.

14. Invocarea excepției necompetenței teritoriale din oficiu de către instanța de judecată în cazul cererilor de valoare redusă în cazul în care domiciliul pârâtului nu se află în raza de competență a instanței

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2023, 23 martie 2023, pag. 11)

14.1. Rezumatul soluției însușite

În aplicarea art. 1028 CPC, potrivit cu care competența teritorială a cererilor de valoare redusă se stabilește potrivit dreptului comun, în litigiile de acest tip este necesar să se facă distincție după cum normele de drept comun aplicabile cauzei sunt norme de competență teritorială privată sau de competență teritorială exclusivă.

Art. 1028 CPC prevede că în cazul cererilor de valoare redusă, competența teritorială se stabilește potrivit dreptului comun. Pe calea procedurii speciale a cererilor de valoare redusă, pot fi promovate litigii de natură diferită, excepțiile de la această procedură fiind indicate în art. 1026 CPC.

Dacă, în verificarea competenței teritoriale pentru litigiul de drept comun, sunt incidente normele de competență de la art. 107 al. 1 CPC (fiind competentă instanța de la domiciliul pârâtului), competența va fi de ordine privată și excepția de necompetență poate fi invocată doar de pârât prin întâmpinare, nu și din oficiu, având în vedere dispozițiile art. 130 alin. 3 CPC.

Dacă la stabilirea competenței teritoriale este incident art. 121 CPC (fiind vorba de litigii formulate de un profesionist împotriva unui consumator), este vorba de o competență teritorială exclusivă, care este de ordine publică (conform art. 129 al. 2 CPC), putând fi invocată și din oficiu, față de dispozițiile art. 130 alin. 2 CPC.

V. Litispendența și conexitatea

1.Modalitatea de soluționare a excepției conexității, atunci când aceasta este invocată într-un dosar ce se judecă sub imperiul Noului Cod de procedură civilă, raportat la un dosar a cărui judecată se desfășoară potrivit regulilor Codului de procedură civilă de la 1865

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului II/2014, 20 iunie 2014, pag. 8\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Articolul 139 N.C.proc.civ. corespunde art. 164 C.proc.civ. de la 1865, redând de o manieră asemănătoare instituția conexității ca reprezentând existența a două sau mai multe procese ce se află înaintea aceleiași instanțe sau a unor instanțe deosebite dar de același grad, în care sunt aceleași părți sau chiar împreună cu alte părți și ale căror obiect și cauză au între ele o strânsă legătură.

Conexitatea reprezintă un caz de prorogare legală a competenței.

În cazul admiterii excepției, dosarul va fi trimis de către ultima instanță sesizată cronologic instanței care a fost mai întâi investită.

Instituția conexității are ca efect asigurarea unei bune judecăți și nu produce efecte asupra competenței cererii principale, astfel că instanța va soluționa cauza conform competenței sale, cauza fiind înregistrată sub imperiul Codului de procedură civilă de la 1865.

VI. Actele de procedură

1.Aplicarea în practică a dispozițiilor art. 149 alin. 4 din Codul de procedură civilă, potrivit cărora „în cazul în care cererea a fost comunicată, potrivit legii, prin fax sau prin poștă electronică, greșierul de ședință este ținut să întocmească din oficiu copii de pe cerere, pe cheltuiala părții care avea această obligație”

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului II/2021, 7 iulie 2021, pag. 9\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

În aplicarea art. 149 alin. 4 C.proc.civ., nu se poate anula cererea de chemare în judecată în temeiul art. 200 C.proc.civ.

1.2 Argumentele soluției însușite

În cazul cererilor comunicate prin fax sau prin poștă electronică, greșierul de ședință are obligația de a întocmi din oficiu copii de pe cerere, pe cheltuiala părții care avea această obligație, iar obligația de plată către stat a sumelor respective urmează a fi stabilită în dispozitivul hotărârii finale (Întâlnirea președinților de secții de la Curtea de Apel București, 11-12 mai 2017, p. 21).

Concluzia este aceea că, în aceste cazuri, obligația părții de a plăti sumele către stat se stabilește prin dispozitivul hotărârii care soluționează cauza.

Față de momentul stabilirii acestor cheltuieli, este evident că se depășește momentul regularizării cererilor, dispozițiile art. 200 C.proc.civ. fiind incidente doar în această fază procesuală.

Interpretând soluția agreată la Întâlnirea președinților de secții de la Curtea de Apel București, 11-12 mai 2017, rezultă că sumele datorate de parte se consideră avansate de stat, astfel încât partea va face plata acestora în conturile dedicate, dispozițiile OUG 80/2013 privind taxele judiciare de timbru fiind aplicate prin similitudine doar în ceea ce privește stabilirea cuantumului acestor cheltuieli, în lipsa altor criterii.

2.Suportarea cheltuielilor ocazionate de efectuarea de fotocopii din oficiu de către instanță.

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2019, 20 iunie 2019, pag. 2\)](#)

2.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

Opinia exprimată este în sensul că dispozițiile art. 149 C.pr.civ. impun multiplicarea cererilor și comunicarea lor părților din proces, din oficiu, urmând a se stabili în sarcina părții care nu și-a îndeplinit obligația de a depune înscrisurile într-un număr suficient de exemplare, în temeiul referatului întocmit de greșier/încheierii de ședință, cuantumului acestor cheltuieli, stabilit în conformitate cu disp. art. 9 lit. i din OUG nr. 80/2013 (0,20 lei/pagină).

Problema depunerii cererilor incidentale într-un număr insuficient de copii a fost analizată și cu ocazia întâlnirii reprezentanților CSM cu președinții secțiilor civile de la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție și președinții secțiilor civile de la nivelul curților de apel, ce a avut loc la Craiova, în 20-21 martie 2014, participanții fiind de acord cu opinia potrivit căreia multiplicarea se va face de către instanță, pe cheltuiala părții care avea această obligație, urmând a fi găsită o soluție legislativă pentru ca taxele provenite din multiplicarea acestor cereri să intre în bugetul instanțelor judecătorești. **[\(Minuta Întâlnirii reprezentanților CSM cu președinții secțiilor civile de la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție și președinții secțiilor civile de la nivelul curților de apel, Craiova, 20-21 martie 2014\)](#)**

2.2 Notă: **[Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Curtea de Apel București, 11-12 mai 2017](#)** în lipsa unui text legal expres prevăzut pentru cuantificarea cheltuielilor de fotocopiere, vor fi aplicabile, prin asemănare, dispozițiile art. 9 lit. i) din O.U.G. nr. 80/2013, potrivit cărora cererile pentru eliberarea de copii simple de pe înscrisurile aflate la dosar, atunci când sunt efectuate de către instanță, se timbrează cu 0,20 lei/pagină. Prin urmare, instanța va stabili în sarcina părții vizate obligația acesteia de plată către stat a cheltuielilor reprezentate de fotocopiere.

3. Posibilitatea citării prin publicitate a pârâtului în cazul acțiunii de divorț, când pârâtul este în străinătate, iar reclamanta arată că nu cunoaște adresa pârâtului (art. 18 alin. 1 din Regulamentul nr. 2201/27.11.2003)

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului II/2014, 20 iunie 2014, pag. 10)

3.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Ca urmare a aderării României la Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007, competența în materia divorțului este reglementată de normele europene: Regulamentul CE nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești și Regulamentul UE nr. 1259/2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp.

Modalitatea de citare prin publicitate a pârâtului, prevăzută de art. 167 N.C.proc.civ., în cazul acțiunii de divorț, când pârâtul este în străinătate și reclamanta nu cunoaște adresa pârâtului, poate fi dispusă de instanță, dacă se apreciază că este util.

4. Primirea termenului în cunoștință în ipoteza comunicării citației în format electronic

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV /2023, 21 noiembrie 2023, p. 8)

4.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

În unanimitate, s-a agreat că nu se mai impune un vot asupra acestei probleme de drept, având în vedere faptul că aceasta a fost discutată la *Întâlnirea președinților secțiilor specializate (foste comerciale) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, București din 15 decembrie 2020* (Minuta, p. 69), unde s-a agreat următoarea opinie, ce va fi însușită și de participanții la prezenta:

Nu se poate acorda termenul în cunoștință în situația utilizării comunicării electronice a actelor de procedură prin intermediul aplicației TDS potrivit dispozițiilor art. 154 alin. 6¹ Cod procedură civilă, având în vedere că, în raport cu art. 229 alin. (1) teza a II-a cod procedură civilă, semnarea dovezii de înmânare a citației este de esența termenului în cunoștință.

La *Întâlnirea președinților secțiilor specializate (foste comerciale) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, București din 15 decembrie 2020* (Minuta, p. 69) au fost avute în vedere următoarele argumente, în adoptarea soluției juridice corecte:

„Considerăm relevante următoarele dispoziții legale:

- art. 229 alin (1) teza a II-a cod procedură civilă: *Partea care a depus cererea personal sau prin mandatar și a luat termenul în cunoștință, precum și partea care a fost prezentă la un termen de judecată, personal sau printr-un reprezentant legal ori convențional, chiar neîmputernicit cu dreptul de a cunoaște termenul, nu va fi citată în tot cursul judecării la acea instanță, considerându-se că ea cunoaște termenele de judecată ulterioare. Aceste dispoziții îi sunt aplicabile și părții căreia, personal ori prin reprezentant legal sau convențional ori prin funcționarul sau persoana însărcinată cu primirea*

corespondenței, i s-a înmânat citația pentru un termen de judecată, considerându-se că, în acest caz, ea cunoaște și termenele de judecată ulterioare aceluia pentru care citația i-a fost înmânată.

- art. 157 alin. (1) lit. i) cod procedură civilă: Citația va cuprinde mențiunea că, prin înmânarea citației, sub semnătură de primire, personal ori prin reprezentant legal sau convențional ori prin funcționarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenței pentru un termen de judecată, cel citat este considerat că are în cunoștință și termenele de judecată ulterioare aceluia pentru care citația i-a fost înmânată.

- art. 154 alin. (61) cod procedură civilă: Citațiile și celelalte acte de procedură menționate la alin. (6) se consideră comunicate la momentul la care au primit mesaj din partea sistemului folosit că au ajuns la destinatar potrivit datelor furnizate de acesta.

Diferența de sintagme utilizată de legiuitor (înmânare, sub semnătură de primire, și comunicare) are în vedere distincția dintre împrejurările de natură diferită la care se referă normele, astfel că aceasta nu este întâmplătoare.

Din interpretarea coroborată a art. 229 alin (1) teza a II-a și art. 157 alin (1) lit. i) cod procedură civilă, mai sus citate, reiese că se consideră că partea citată are termen în cunoștință numai atunci când a fost semnată dovada de înmânare a citației; ipoteza presupune prezența concomitentă agentului de procedură și a uneia dintre persoanele enumerate la art. 229 alin (1) teza a II-a cod procedură civilă, care semnează (semnarea fiind de esența termenului în cunoștință).

Cât privește art. 154 alin (6 ind.1) cod procedură civilă, norma se aplică atunci când comunicarea se realizează la distanță, prin mijloace electronice, care nu implică, în mod firesc, operațiunea de semnare.

Observăm că se instituie o prezumție absolută a comunicării citației, respectiv a actului de procedură, care decurge din faptul că legiuitorul a legat efectele trimiterii citației și a celorlalte acte de procedură de mesajul transmis de mijlocul de comunicare folosit de instanță, în sensul că actele au ajuns la mijlocul de comunicare folosit de destinatar potrivit datelor furnizate de acesta.

Este adevărat că instituția termenului în cunoștință a fost consacrată anterior utilizării mijloacelor electronice de comunicare, inclusiv în sistemul judiciar, iar adaptarea noțiunii de termen în cunoștință ar rezolva multe dintre problemele de comunicare a citațiilor și a actelor de procedură (cu impact major asupra duratei proceselor și nu numai), dar, de lege lata, nu există argumente care să concilieze cele două tipuri de reglementare; mai exact, nu se poate extinde efectul de excepție, prevăzut pentru semnarea dovezii de înmânare, și la ipoteza comunicării realizate prin mijloace electronice, ca urmare a accesării linkului transmis în cadrul aplicației TDS, în condițiile în care este exclusă exact operațiunea de semnare (esențială pentru aplicarea art. 229 cod procedură civilă, așa cum deja am arătat).

Mai mult, în cadrul aplicației TDS, formularul de citație sau de comunicare nu diferă cu nimic de cel transmis prin agenții de procedură sau lucrătorii de poștă; dacă avem în vedere și faptul că pe citație apare mențiunea de la art. 157 alin. (1) lit. i) cod procedură civilă (mențiunea fiind obligatorie), putem observa că, dacă am reține un eventual termen în cunoștință generat de accesarea linkului, am pune în sarcina părții obligația de a face o interpretare extensivă sau prin analogie a acestei mențiuni, ceea ce nu poate fi permis, atât timp cât măsurile, regulile de procedură trebuie să fie ușor de înțeles și de prevăzut de părțile din proces, pentru ca acestea să le poată urmări și respecta.

Iar pentru asigurarea acestei exigențe nu avem în prezent instrumente justificate de legislația existentă întrucât, pe de o parte, nu putem modifica din oficiu conținutul mențiunii de la litera i, iar, pe de altă parte, nu putem dispune inserarea în citație a unei mențiuni speciale (în temeiul art. 157 alin. (1) lit. j) cod procedură civilă) atâta timp cât legea nu

prevede expres.

În aceste condiții, necitarea părții pentru termenele ulterioare sau comunicarea hotărârii supuse unor căi de atac numai prin acest mijloc poate produce părților grave prejudicii, date fiind lipsa de informare ori informarea incompletă sau precară.

Am putea avea în vedere, *mutatis mutandis*, și argumentele CEDO din decizia de inadmisibilitate din 15 aprilie 2014, din cauza Lefter împotriva României: o limitare a dreptului de acces la instanță nu se conciliază cu art. 6 din Convenție decât dacă urmărește un scop legitim și există un raport de rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit. Curtea a apreciat că anularea cererii reclamantei nu a constituit o ingerință disproporționată în dreptul său de acces la instanță (art. 6 din Convenție), reținând că reclamanta a fost informată de instanță asupra omisiunii sale și de sancțiunea susceptibilă a-i fi aplicată.

Prin apelarea la mijloacele electronice se realizează o comunicare la distanță, iar semnătura este indispensabilă instituției termenului în cunoștință.”

5. Scopul instituției curatorului special desemnat, în temeiul art. 167 alin. 3 N.C.proc.civ. – posibilitatea acestuia de a depune întâmpinare. În ceea ce privește numirea unui curator special dintre avocații desemnați de Baroul Iași pentru a reprezenta „interesele pârâtului” (în acord cu prevederile exprese ale art. 167 alin. 3 NCPC), se ridică întrebarea dacă, ulterior desemnării sale prin încheiere și stabilirea unui prim termen de judecată este obligatorie sau opțională citarea acestuia cu un duplicat al acțiunii pentru formularea întâmpinării în termen legal (în cadrul acțiunilor pentru care depunerea întâmpinării este obligatorie).

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al III-lea /2014, 16 octombrie 2014, pag. 8\)](#)

5.1. Rezumatul soluției însușite și argumentele

Numirea curatorului special prevăzută de art. 58, care va fi citat la dezbateri pentru reprezentarea intereselor pârâtului în cazul încuviințării prin publicitate – art. 167 N. C.proc.civ. are ca scop reprezentarea legală a pârâtului în cauză, rolul său fiind acela de a asigura legalitatea procedurii de citare și a reprezenta interesele pârâtului la dezbateri.

6. Suportarea indemnizației curatorului desemnat la citarea prin publicitate a pârâtului/pârâților în cauzele întemeiate pe dispozițiile legilor nr. 272/2004 și 273/2004

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2015, 14 decembrie 2015, pag. 2\)](#)

6.1. Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Opinia însușită este în sensul că, în astfel de cazuri, instanța poate dispune ca toate cheltuielile pentru remunerația curatorului să fie avansate din bugetul statului, în baza art. 49 alin. (1) din OUG nr. 80/2013, urmând ca pârâții, care sunt și părinții copilului, să fie obligați la plata acestor cheltuieli, cu titlul de cheltuieli judiciare. Cu privire la posibilitatea aplicării dispozițiilor alin. (3) al art. 49 din OUG nr. 80/2013, aprecierea se face de la caz la caz. În

cazurile în care părinții copilului care au căzut în pretenții sunt lipsiți de venituri sau fac parte dintr-o categorie pentru care legea prevede acordarea asistenței juridice gratuite, sumele avansate din bugetul statului rămân în sarcina acestuia. Tot în sarcina statului pot rămâne aceste cheltuieli și în cazul adopției, cu aceleași argumente.

În același sens este și opinia Institutului Național al Magistraturii, precum și opinia unanimă a judecătorilor de la Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, desfășurată la Timișoara, în intervalul 19-20 noiembrie 2015. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Timișoara, 19-20 noiembrie 2015](#))

7. Aplicabilitatea sau inaplicabilitatea dispozițiilor art. 167 N.C.proc.civ. privind procedura de citare prin publicitate a persoanelor juridice supuse dizolvării sau procedurii radierii, în raport de dispozițiile art. 58 alin. 1, art. 56 , art. 155 din N.C.proc.civ., art. 227, art. 209, art. 229 și art. 1919 din Noul Cod civil

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al-II-lea/2014, 20 iunie 2014, pag. 5\)](#)

7.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Textul art. 167 din Noul Cod de procedură civilă cu privire la procedura citării prin publicitate a persoanelor juridice ce urmează a fi dizolvate sau supuse procedurii radierii nu se aplică în raport de dispozițiile legale enunțate și următoarele considerații:

După încuviințarea citării prin publicitate, instanța este obligată să numească un curator care va fi citat la dezbateri pentru respectarea intereselor persoanei juridice dizolvate sau radiate.

Numirea curatorului în conformitate cu art. 58 alin. 1 N.C.proc.civ. (curatela specială) se face pentru o persoană juridică numai dacă nu are reprezentant.

Or, persoana juridică – potrivit art. 209 N.C.civ. – își exercită drepturile și obligațiile prin organele sale de administrare, în conformitate cu art. 1919 alin. 1 din Noul Cod civil, societatea este reprezentată în justiție prin administratori cu drept de reprezentare sau în lipsa numirii, prin oricare dintre asociați.

Prin efectul dizolvării, în conformitate cu art. 248 alin. 1 și 2 din Noul Cod civil, persoana juridică are capacitate procesuală de folosință, deci poate fi parte în judecată (art. 56 N.C.proc.civ.) până la finalizarea operațiunilor de lichidare, așa cum este și în cazul persoanelor juridice supuse procedurii radierii.

Încetarea capacității procesuale de folosință a persoanei juridice are loc la data încetării persoanei juridice, care poate fi și ca urmare a radierii persoanei juridice, dar până la radiere persoana juridică are capacitate procesuală de folosință și ca atare reprezentant legal.

Pentru persoanele juridice supuse dizolvării sau radierii, citarea persoanei juridice se poate efectua prin reprezentanții lor la sediul dezmembrământului lor în conformitate cu art. 155 N.C.proc.civ.

Sediul persoanei juridice se stabilește potrivit actului de constituire sau Statutului în conformitate cu art. 227 din Noul Cod civil, iar dovada denumirii și sediului persoanei juridice se face în conformitate cu evidențele din registrele de publicitate (Oficiul Registrului Comerțului pentru persoanele juridice), potrivit art. 229 din Noul Cod civil.

Opinia majoritară a judecătorilor de la curțile de apel din țară este că citarea prin publicitate nu este aplicabilă persoanei juridice supuse dizolvării sau radierii care are un reprezentant legal, ceea ce exclude și posibilitatea numirii unui curator special.

7.2 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție - Curtea de Apel Iași, 7-8 mai 2015](#): Soluția îmbrățișată, în unanimitate, de participanții prezenți la întâlnire a fost în sensul că dispozițiile art. 167 NCPC privind citarea prin publicitate nu se aplică și persoanei juridice, pentru argumentele expuse în susținerea acestei opinii în punctul de vedere al INM.

8.C omunicarea hotărârilor judecătorești

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului IV/2015, 14 decembrie 2015, pag. 3\)](#)

8.1. Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Opinia este în sensul că, potrivit art. 172 C.pr.civ.: „Dacă în cursul procesului una dintre părți și-a schimbat locul unde a fost citată, ea este obligată să încunoștințeze instanța, indicând locul unde va fi citată la termenele următoare, precum și partea adversă prin scrisoare recomandată, a cărei recipisă de predare se va depune la dosar odată cu cererea prin care se înștiințează instanța despre schimbarea locului citării. În cazul în care partea nu face această încunoștințare, procedura de citare pentru aceeași instanță este valabil îndeplinită la vechiul loc de citare”.

Premisa aplicării art. 172 C.pr.civ. este îndeplinirea legală a procedurii de comunicare a citației, urmată de schimbarea locului de citare, neînsoțită de încunoștințarea instanței și a părții adverse despre noua locuință a destinatarului comunicării. Este indiferent pentru aplicarea acestui text legal dacă procedura de citare a fost îndeplinită prin înmânarea citației sau în oricare altă modalitate de comunicare. Ne referim în acest ultim caz și la îndeplinirea procedurii de comunicare prin depunerea citației în cutia poștală, precum și prin neprezentarea părții în vederea ridicării citației în termenul de 7 zile prevăzut de art. 163 alin. (3) lit. g) C.pr.civ., care curge de la data afișării înștiințării.

Amintim aici și că, în ciuda formulării restrictive a textului, schimbarea locului citării fără încunoștințarea instanței și a părții adverse are drept consecință nu doar comunicarea citației la vechiul loc de citare, ci și comunicarea la această adresă a tuturor actelor de procedură, inclusiv a hotărârii judecătorești.

Aceste succinte mențiuni privitoare la condițiile de aplicare ale art. 172 C.pr.civ. sunt necesare pentru conturarea unui punct de vedere asupra problemei semnalate.

Astfel, dacă după pronunțarea hotărârii, procesul-verbal de comunicare a hotărârii se întoarce cu mențiunea „destinatar mutat”, iar din verificările efectuate în bazele de date rezultă că partea a avut domiciliul la locul citării, urmează a se aplica art. 172 C.pr.civ. Nu se impune în acest caz comunicarea prin publicitate în temeiul art. 167 C.pr.civ. Nu este vorba de o imposibilitate de aflare a domiciliului pârâtului, ci de o schimbare clandestină a locului de citare.

Apreciem că aplicarea art. 172 C.pr.civ. nu este exclusă nici atunci când procesul-verbal de comunicare a hotărârii cuprinde mențiunea „destinatar mutat”, iar din verificările efectuate în bazele de date ar rezulta că partea nu a avut pe parcursul procesului domiciliul la locul unde a fost citată, lată și argumentele: atât timp cât procedura de citare a fost legal îndeplinită cu partea (inclusiv prin depunerea citației în cutia poștală sau prin trecerea termenului de 7 zile de la data afișării înștiințării), mențiunea din cuprinsul procesului-verbal de comunicare a hotărârii, în sensul că destinatarul este mutat de la adresa indicată, nu poate avea altă valoare decât aceea că pe parcursul procesului partea și-a schimbat locul citării, fără a încunoștința instanța și pe

adversarul său; simplul fapt că în bazele de date partea apare cu un alt domiciliu nu este în sine suficientă să creeze certitudinea (ci doar prezumția) că partea nu a locuit pe parcursul procesului la locul unde a fost citată; identificarea domiciliului efectiv al părții implică de cele mai multe ori un probatoriu extins, peste atribuțiile instanței care, prin ipoteză, s-a dezinvestit de soluționarea litigiului. Prin urmare, considerăm că procedura de comunicare a hotărârii trebuie considerată legal îndeplinită la adresa unde partea a fost citată pe parcursul procesului. Totuși, prezumția creată că partea nu locuiește la adresa unde s-a făcut comunicarea nu poate rămâne fără consecințe. În acest sens, apreciem că se impune comunicarea hotărârii și la adresa identificată în bazele de date ca fiind domiciliul părții. În nici un caz însă nu s-ar putea susține că, din moment ce partea nu a fost legal citată pe parcursul procesului, se impune ca hotărârea să nu fie comunicată cu urmarea că ea va rămâne nedefinitivă.

O altă situație care a primit în practică rezolvări diferite este aceea în care instanța a soluționat cauza pe fond, deși pârâțul era decedat încă de la data introducerii acțiunii, împrejurare însă necunoscută instanței decât odată cu momentul comunicării hotărârii judecătorești. Apreciem că, din moment ce instanța a judecat și soluționat cauza în considerarea existenței în viață a părții, procedura de comunicare a fost legal îndeplinită la adresa inițială unde partea a fost citată pe parcursul procesului. Tot aici urmează să se realizeze și comunicarea hotărârii, însă pe numele moștenirii, realitatea morții acum cunoscută instanței neputând fi ignorată [fiind aplicabilă pentru identitate de rațiune dispoziția cuprinsă în art. 184 alin. (4) pct. 1 C.pr.civ.] Hotărârea nu trebuie comunicată moștenitorilor celui decedat. Dincolo de impedimentele de natură practică ce țin de identificarea lor, o astfel de soluție nu este susținută de nicio dispoziție legală.

Dacă partea a decedat pe parcursul procesului, iar cauza a fost suspendată în temeiul art. 412 C.pr.civ., până la introducerea în cauză a moștenitorilor, iar ulterior se constată perimarea, hotărârea se comunică la adresa inițială a părții, pe numele moștenirii. Și în acest caz, apreciem că se poate apela pentru identitate de rațiune la dispozițiile art. 184 alin. (4) pct. 1 C.pr.civ., text care susține soluția efectuării comunicării la adresa defunctului, pe numele moștenirii.

În același sens este și opinia Institutului Național al Magistraturii, precum și opinia unanimă a judecătorilor de la Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, desfășurată la Timișoara, în intervalul 19-20 noiembrie 2015. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Timișoara, 19-20 noiembrie 2015](#))

9. Forța probantă a mențiunilor făcute de agentul de procedură (factor poștal) pe dovada de comunicare a actelor de procedură. Care sunt mijloacele de probă admisibile pentru combaterea mențiunii „depus în cutia poștală”? Ce presupune procedura înscrierii în fals prevăzută de art. 164 alin. 4 din Codul de procedură civilă? Ce presupune declararea înscrisului autentificat ca fiind fals conform art. 270 alin. 1 din Codul de procedură civilă?

[Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă semestrul II/2017, 23 noiembrie 2017, pag. 30](#)

9.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

În considerarea funcțiilor și a implicațiilor citării, dovada comunicării nu se poate face altfel decât prin proces-verbal încheiat de cel însărcinat cu înscrierea actului de procedură – art. 164 C.proc.civ.

9.2 Argumentele soluției însușite

A fost exprimată și opinia că forța probantă a mențiunilor făcute de agentul de procedură (factor poștal) pe dovada de comunicare a actelor de procedură are valoarea unui înscris sub semnătură privată.

Acest înscris se bucură de o prezumție de validitate (art. 272-273 C.proc.civ.) și are putere doveditoare până la proba contrară.

Opinia majoritară a participanților a fost în sensul că:

În considerarea funcțiilor și a implicațiilor citării, dovada comunicării nu se poate face altfel decât prin procesul-verbal încheiat de cel însărcinat cu înscrierea actului de procedură – art. 164 C.proc.civ.

Cu privire la faptele constatate personal de către cel care l-a încheiat, procesul-verbal face dovada până la înscrierea în fals – art. 164 alin. 4 C.proc.civ.

Procesul verbal este un act solemn *ad validitatem*, iar mențiunile din procesul-verbal privitoare la faptele constatate personal de cel care l-a întocmit nu pot fi combătute decât prin procedura înscrierii în fals, procesul verbal fiind asimilat înscrisului autentic sub aspectul regimului juridic.

Procedura falsului prevăzută de art. 304 C.proc.civ. este o modalitate de validare a veridicității probatorii a unui înscris.

Totodată, vor fi avute în vedere dispozițiile art. 307 – 308 C.proc.civ., cercetarea falsului de instanța civilă putând fi făcută prin orice mijloace de probă.

10. Suportarea indemnizației curatorului desemnat la citarea prin publicitate a pârâtului/pârâților în cauzele întemeiate pe dispozițiile legilor nr. 272/2004 și 273/2004 [\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2015, 14 decembrie 2015, pag. 2\)](#)

10.1. Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Opinia judecătorilor participanți sunt în sensul că, în astfel de cazuri, instanța poate dispune ca toate cheltuielile pentru remunerația curatorului să fie avansate din bugetul statului, în baza art. 49 alin. (1) din OUG nr. 80/2013, urmând ca pârâții, care sunt și părinții copilului, să fie obligați la plata acestor cheltuieli, cu titlul de cheltuieli judiciare. Cu privire la posibilitatea aplicării dispozițiilor alin. (3) al art. 49 din OUG nr. 80/2013, aprecierea se face de la caz la caz. În cazurile în care părinții copilului care au căzut în pretenții sunt lipsiți de venituri sau fac parte dintr-o categorie pentru care legea prevede acordarea asistenței juridice gratuite, sumele avansate din bugetul statului rămân în sarcina acestuia. Tot în sarcina statului pot rămâne aceste cheltuieli și în cazul adopției, cu aceleași argumente.

În același sens este și opinia Institutului Național al Magistraturii, precum și opinia unanimă a judecătorilor de la Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, desfășurată la Timișoara, în intervalul 19-20 noiembrie 2015. [\(Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Timișoara, 19-20 noiembrie 2015\)](#)

11. Procedura cercetării falsului în ceea ce privește procesul-verbal de comunicare a unui act procesual (art. 163 alin. 5 N.C.proc. civ.)

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2016, 1 iulie 2016, pag. 15)

11.1. Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Orice înscris, indiferent că el privește dovedirea unor aspecte care privesc fondul cauzei sau proba unui incident procedural, poate face obiectul procedurii reglementate de art. 304-308 C.pr.civ.

11.2. Argumentele soluției însușite

Dispozițiile art. 304-308 C.pr.civ. se aplică incontestabil în cazul declarării ca fals a înscrisului invocat de către părți pentru dovedirea raportului juridic pe care se întemeiază cererile sau apărările formulate de către ele.

Dar, pentru delimitarea domeniului de aplicare al procedurii denunțării înscrisului ca fals, considerăm că un rol semnificativ îl are înțelesul care trebuie să fie atribuit sintagmei „înscris folosit în proces”. Din acest punct de vedere, un înscris poate fi valorificat (folosit, în termenii legiuitorului) în cadrul procesului atât în vederea soluționării fondului (cum este cazul înscrisului sub semnătură privată sau a celui autentic care constată actul sau faptul juridic dedus spre judecată), dar și pentru rezolvarea unui incident procedural (precum excepția tardivității căii de atac, când, în apărare, partea care a inițiat-o, denunță ca fals procesul-verbal de comunicare a hotărârii întocmit de către agentul procedural).

Prin urmare, orice înscris, indiferent că el privește dovedirea unor aspecte care privesc fondul cauzei sau proba unui incident procedural, poate face obiectul procedurii reglementate de art. 304-308 C.pr.civ.

În același sens este și opinia Institutului Național al Magistraturii și a președinților secțiilor civile exprimată cu unanimitate de voturi la Întâlnirea președinților secțiilor civile ale ÎCCJ și curților de apel, de la Bacău, 23 – 24 iunie 2016. **(Minuta Întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Bacău, 23 – 24 iunie 2016)**

VII. Termenele procedurale

1.Posibilitatea instanței de judecată de a constata decăderea părții din dreptul de a invoca excepția prescripției extinctive, după primul termen de judecată, la care părțile au fost legal citate

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2019, 20 iunie 2019, pag. 1)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Opinia însușită este în sensul posibilității instanței de a constata decăderea din dreptul de a invoca excepția prescripției.

Potrivit disp. art. 185 alin. 1 C.pr.civ., când un drept procesual trebuie exercitat într-un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercitarea dreptului, în afară

de cazul în care legea dispune altfel. Actul de procedură făcut peste termen este lovit de nulitate.

Decăderea constituie sancțiunea de drept comun ce intervine în ipoteza nerespectării unui termen procedural imperativ, indiferent că termenul nesocotit este unul legal sau stabilit de către instanța de judecată, și își găsește aplicare ori de câte ori legea nu stipulează în mod expres aplicarea unei alte sancțiuni.

Efectul decăderii ca sancțiune a nerespectării termenului, a etapei procesuale ori a ordinii procesuale, constă în pierderea unui drept ori în privarea de acel drept, referitor la îndeplinirea unui act de procedură.

Având în vedere și faptul că, în conformitate cu dispozițiile art. 2513 Cod civil, prescripția poate fi opusă numai în primă instanță, prin întâmpinare sau, în lipsa invocării, cel mai târziu la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, participanții la întâlnire au concluzionat că instanța are posibilitatea de a constata decăderea părții din dreptul de a invoca excepția prescripției.

1.2 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Pitești, 14-15 noiembrie 2019:](#) s-a agreat în unanimitate opinia că instanța are posibilitatea de a invoca, din oficiu, excepția tardivității și de a dispune decăderea pârâtului din dreptul de a invoca excepția prescripției extinctive a dreptului material la acțiune, excepție procesuală de fond invocată cu nerespectarea termenului legal.

VIII. Amenzi judiciare și despăgubiri

1. Persoana sancționată prin aplicarea unei amenzi judiciare pentru neprezentarea unor date, relații, înregistrări solicitate expres de instanță de la o instituție publică – e.g. Primărie, ANAF, IPJ etc.

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2016, 1 iulie 2016, pag. 4\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Pentru individualizarea subiectului activ al abaterii reglementate de articolul analizat este esențial ca acesta să dețină informațiile necesare soluționării litigiului. Pentru cele mai multe dintre situații, precum cele invocate de către promotorul problemei de practică neunitară, subiect activ al abaterii este chiar autoritatea publică, ea fiind deținătoarea datelor pretinse de către instanță și nu conducătorul acesteia.

1.2 Argumentele soluției însușite

Amenda judiciară este o sancțiune procedurală care se aplică în cazurile și în limitele expres prevăzute de lege atunci când a fost săvârșită o abatere judiciară, adică a fost încălcată o normă care impune o anumită conduită procesuală părții, altui participant sau chiar unui terț. Ea vizează numai subiectele active individualizate în cuprinsul normei juridice care stabilește amenda judiciară.

Privitor la abaterea reglementată de art. 187 pct. 2 lit. g), subiectul activ poate fi reprezentat atât de o autoritate publică, cât și de o altă persoană (în absența oricărei alte determinări impuse de textul legal, în discuție poate fi atât o persoană fizică, cât și una

juridică) care deține acte sau alte evidențe, refuzând să comunice datele care rezultă din acestea instanței de judecată la termenul stabilit în acest scop.

Devine, așadar, limpede că pentru individualizarea subiectului activ al abaterii reglementate de articolul analizat este esențial ca acesta să dețină informațiile necesare soluționării litigiului. Pentru cele mai multe dintre situații, precum cele invocate de către promotorul problemei de practică neunitară, subiect activ al abaterii este chiar autoritatea publică, ea fiind deținătoarea datelor pretinse de către instanță și nu conducătorul acesteia.

În același sens este și opinia Institutului Național al Magistraturii și a președinților secțiilor civile exprimată la Întâlnirea președinților secțiilor civile ale ÎCCJ și curților de apel, de la Bacău, 23 – 24 iunie 2016. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Bacău, 23 – 24 iunie 2016](#))

IX. O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru

1. Aplicabilitatea dispozițiilor art. 9 lit. a) din O.U.G. nr. 80/2013 în cazul cererilor de recuzare formulate în cursul soluționării unor litigii care, potrivit dispozițiilor legale, sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2014, 28 martie 2014, pag. 2\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Toate cererile formulate în cursul procesului sau în legătură cu un proces se timbrează în conformitate cu art. 9 din O.U.G. nr. 80/2013.

Prin art. 9 din O.U.G. nr. 80/2013 s-a urmărit responsabilizarea justițiabililor și de a preveni formularea unor cereri nereserioase, vexatorii sau dilatorii.

Textul art. 9 este în acord cu dispozițiile constituționale și convenționale referitoare la accesul liber la justiție.

În acest sens este și practica Înaltei Curți de Casație și Justiție.

1.2 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Curtea de Apel Bacău, 23-24 iunie 2016](#) cu majoritate, a fost agreată soluția: Taxa judiciară de timbru aferentă cererii de recuzare se datorează independent dacă cererea de chemare în judecată ce implică o scutire (obiectivă, nu subiectivă) de la plata taxei judiciare de timbru, întrucât rațiunea avută în vedere de legiuitor la edictarea scutirii nu se menține și în ipoteza recuzării. De altfel, art. 9 lit. a) din O.U.G. nr. 80/2013, ce reglementează taxa judiciară de timbru aferentă cererii de recuzare în materie civilă, nu face nicio distincție.

2. Aplicarea prevederilor art. 24 din O.U.G. nr. 80/2013

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2014, 28 martie 2014, pag. 3\)](#)

2.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Noua lege a taxelor judiciare de timbru se aplică numai proceselor începute după intrarea în vigoare a acestui act normativ, în deplin acord cu soluția de principiu ce rezultă din dispozițiile art. 24 și 25 alin. 1 N.C.proc.civ.

Potrivit art. 24 din OUG nr. 80/2013, a fost introdus un sistem de nou de taxare a cererilor de recurs, care distinge între motivele de casare ce implică verificări de ordin procedural o taxă fixă de 100 lei, indiferent de numărul motivelor invocate – motivul privitor la încălcarea ori aplicarea greșită a normelor de drept material, caz în care recursul se va timbra du 50% din taxa datorată la suma contestată, dar nu mai puțin de 100 lei, dacă cererea este evaluabilă în bani – și nu mai puțin de 100 lei, dacă cererea nu este evaluabilă în bani.

Totodată, Noul Cod de procedură civilă consacră expres posibilitatea atacării considerentelor, cu consecința substituirii considerentelor corecte ale instanței de control judiciar, unde s-a instituit o taxă fixă de 100 lei pentru calea de atac ce vizează numai considerentele hotărârii.

2.2 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile de la Înalta Curte de Casație și Justiție și curțile de apel, Curtea de Apel Iași, 7-8 mai 2015](#) Opinia îmbrățișată de majoritatea participanților la întâlnire a fost în sensul că, în cazul proceselor începute sub imperiul Legii nr. 146/1997, tuturor cererilor formulate în cadrul său (inclusiv cererii de strămutare sau celei de recuzare), precum și căilor de atac ordinare și extraordinare, le sunt aplicabile, în materie de timbrare, dispozițiile acestei legi, iar nu cele ale O.U.G. nr. 80/2013. A fost exprimată însă și opinia minoritară, conform căreia contestația în anulare, revizuirea, cererea de strămutare și cererea de recuzare intră în noțiunea de “cereri”, fiindu-le aplicabile dispozițiile O.U.G. nr. 80/2013, în măsura în care au fost formulate după data intrării în vigoare a ordonanței, independent de data începerii procesului în legătură cu care au fost formulate.

2.3 Decizia nr. 25/2020, ÎCCJ-RIL: În cazul proceselor începute sub imperiul Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările și completările ulterioare, tuturor cererilor formulate în cadrul acestora, cereri accesorii, incidentale și incidente procedurale, precum și căilor de atac, ordinare și extraordinare, le sunt aplicabile, în ceea ce privește taxa judiciară de timbru, dispozițiile acestei legi, iar nu cele ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013.

3.Taxa judiciară de timbru în cazul cererilor având ca obiect pensie de întreținere - acțiune principală. Corelarea dispozițiilor art.15 lit. e) din O.U.G. nr.80/2013 cu art. 29 alin. 1 lit. c) din același act normativ.

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2014, 28 martie 2014, pag. 4\)](#)

3.1. Rezumatul soluției însușite

Potrivit art. 29 din O.U.G. nr. 80/2013, sunt scutite de plata taxei judiciare de timbru acțiunile și cererile, inclusiv pentru exercitarea căilor de atac ordinare și extraordinare referitoare la stabilirea și plata pensiilor, inclusiv acțiunile principale având ca obiect întreținere.

4. Aplicarea prevederilor art. 10 alin. 2 din O.U.G. nr. 80/2013

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2014, 20 iunie 2014, pag. 7)

4.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Validarea popririi nu este o fază obligatorie, cât timp terțul poprit își îndeplinește obligațiile impuse prin adresa de înființare a popririi.

Cererea de validare a popririi constituie o cerere de chemare în judecată pentru legala sesizare a instanței, fiind supusă obligației privind taxele judiciare de timbru, fiind vorba de o taxă fixă în conformitate cu art. 27 din O.U.G. nr. 80/26.06.2013, care prevede că „orice alte acțiuni sau cereri neevaluabile în bani se taxează cu 20 lei”.

De altfel, și în Legea nr. 146/1997 pentru cererea de înființare a popririi legea prevedea taxa fixă de 10 lei, la art. 3 din lege. Practica judiciară a statuat că sunt vizate cererile de validare poprire. Poprirea reprezentând o formă a executării silite indirecte, prin care se valorifică sumele de bani, titlurile de valoare ori alte bunuri mobile incorporabile urmăribile datorate debitorului ori deținute în numele sau de o terță persoană.

5. Modul de stabilire a taxei judiciare de timbru pentru cererile având ca obiect validare poprire

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2020, 4 februarie 2021, pag. 6)

5.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Taxa judiciară de timbru care se datorează în cazul cererilor având ca obiect validare poprire este în valoare fixă de 20 lei, raportat la disp. art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013.

5.2 Argumentele soluției însușite

Cererea având ca obiect validarea popririi (art. 790 C.proc.civ.) nu este evaluabilă în bani, având în vedere că, prin admiterea acestei cereri, nu se mărește patrimoniul creditorului, ci acesta dobândește un nou debitor, alături de cel inițial.

Acest tip de cerere nu vizează recunoașterea dreptului creditorului cu privire la creanța invocată, ci este doar o procedură de confirmare sau desființare a măsurii de înființare a popririi luate de executorul judecătoresc.

Prin urmare, nu se încadrează, sub aspectul timbrajului, în dispozițiile art. 10 alin. 2 din OUG nr. 80/2013.

În lipsa unor prevederi exprese referitoare la taxa judiciară de timbru, pentru cererile având ca obiect validarea popririi sunt aplicabile prevederile art. 27 din OUG nr. 80/2013, care prevăd că: „Orice alte acțiuni sau cereri neevaluabile în bani, cu excepția celor scutite de plata taxei judiciare de timbru potrivit legii, se taxează cu 20 lei”.

6. Timbrarea cererii de intervenție accesorie

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2015, 2 aprilie 2015, pag. 3)

6.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Regula este aceea a timbrării acțiunii în justiție, excepțiile fiind posibile numai în măsura în care sunt stabilite de legiuitor.

Art. 29-30 din OUG nr. 80/2013, respectiv art. 10 din vechea lege a taxelor judiciare de timbru nr. 146/1997 a constituit obiectul excepției de neconstituționalitate. Curtea Constituțională prin decizia nr. 1039/12.07.2011 a respins excepția referitoare la neconstituționalitatea dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 146/1997, reținând în esență că accesul liber la justiție nu echivalează cu gratuitatea serviciului prestat de instanțele judecătorești.

Intervenientul accesoriu are o poziție subordonată părții în favoarea părții căreia intervine.

Cererea de intervenție accesorie nu este scutită de plata taxei judiciare de timbru – art. 29 – 30 din O.U.G. nr. 80/2013: „Orice alte acțiuni sau cereri neevaluabile în bani cu excepția celor scutite de plata taxei judiciare de timbru, potrivit legii, se taxează cu 20 de lei.”, opinie împărtășită de majoritatea curților de apel din țară (Curtea de Apel București, Curtea de Apel Târgu Mureș, Curtea de Apel Timișoara).

7.Taxa judiciară de timbru pentru daune din contractul de asigurare – art. 15 lit. o din Legea nr. 146/1997, respectiv art. 29 lit. i) din O.U.G. nr. 80/2013

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2015, 2 aprilie 2015, pag. 4\)](#)

7.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Aplicarea dispozițiilor art. 29 lit. i) din OUG nr. 80/2013: „Potrivit dispozițiilor art. 24 lit. o) din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 146/1997, art. 15 lit. o) (text reluat integral de art. 29 lit. i) din OUG nr. 80/2013 sunt scutite de plata taxelor judiciare de timbru, acțiunile și cererile, inclusiv cele pentru exercitarea căilor de atac privind cauzele penale, inclusiv despăgubiri civile pentru prejudiciile materiale sau morale decurgând din acestea, formulate cu prilejul soluționării dosarului penal sau prin acțiune civilă separată, introdusă la instanța civilă potrivit vechiului Cod de procedură penală sau ca urmare a amnistiei intervenite în cursul procesului penal.

În prezent, art. 19 din Noul Cod de procedură penală, cât și art. 20 din Noul Cod de procedură penală prevăd în mod expres că: „(8) Acțiunea civilă care are ca obiect tragerea la răspundere civilă a inculpatului și părții responsabile civilmente, exercitată la instanța penală sau la instanța civilă, este scutită de taxă de timbru.”

Totodată, potrivit art. 28 din Noul Cod de procedură penală „... Instanța civilă nu este legată de hotărârea definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal în ceea ce privește existența prejudiciului ori a vinovăției autorului faptei ilicite.”

Împrejurarea că procesul penal a luat sfârșit în faza urmăririi penale prin soluția de scoatere de sub urmărire penală sau de neîncepere a urmăririi penale nu echivalează într-adevăr cu inexistența cauzei penale, astfel că în aceste cauze sunt aplicabile dispozițiile art. 29 lit. i) din O.U.G. nr. 80/2013.

În acest sens este și decizia mai recentă a ÎCCJ, Secția I civilă, nr. 1827/11 iunie 2014.

Totodată, potrivit art. 397 N.C.proc.pen., în cazul în care a intervenit împăcarea părților în procesul penal art. 16 lit. g) N.C.proc.pen. și instanța penală lasă nesoluționată acțiunea civilă, persoana vătămată poate introduce acțiune în fața instanței civile (într-un anumit termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a hotărârii), acțiune căreia i se va aplica, din punct de vedere al taxei judiciare de timbru, regimul juridic al art. 29 lit. c) din

O.U.G. nr. 80/2013.

7.2 Notă: a se vedea [Decizia Curții Constituționale a României nr. 387/27 mai 2015](#), publicată în Monitorul Oficial nr. 555/27 iulie 2015, care a constatat că dispozițiile art. 29 lit. i sunt constituționale în măsura în care sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru acțiunile și cererile referitoare la despăgubirile civile pentru prejudiciile materiale și morale decurgând dintr-o cauză penală în condițiile în care fapta cauzatoare de prejudiciu, la momentul săvârșirii acesteia, era prevăzută ca infracțiune.

7.3 a se vedea și [Minuta întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Curtea de Apel Bacău, 23-24 iunie 2016](#), potrivit căreia s-a agreeat că prin „cauză penală”, în înțelesul ordonanței taxelor judiciare de timbru se înțelege orice cauză formată în urma unei sesizări a organelor penale, independent dacă s-a pus sau nu în mișcare acțiunea penală, fiind însă necesar ca instanța civilă să rețină, totuși, în aplicarea art. 29 alin. (1) lit. i) din O.U.G. nr. 80/2013 existența unei cauze care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale, dar și existența unei infracțiuni.

7.4 a se vedea și [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Curtea de Apel Oradea, 6-7 iunie 2019](#), potrivit cu care s-a agreeat, cu majoritate, că prin noțiunea de „cauză penală” în accepțiunea art. 29 alin. (1) lit. i) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru se înțelege orice cauză penală formată în urma unei sesizări a organelor penale, de la momentul înregistrării sesizării și a constituirii dosarului penal, independent dacă s-a pus sau nu în mișcare acțiunea penală, cu condiția să nu existe indicii care să permită instanței să concluzioneze în sensul inexistenței săvârșirii unei infracțiuni. În ipoteza în care s-a pronunțat o hotărâre definitivă a instanței penale în sensul că fapta nu există, fapta nu este prevăzută de legea penală sau fapta nu a fost săvârșită cu forma de vinovăție prevăzută de lege, scutirea de plata taxei judiciare de timbru prevăzute de art. 29 alin. (1) lit. i) din O.U.G. nr. 80/2013 nu este incidentă. În minoritate, s-a apreciat în sensul că există “cauză penală” ori de câte ori a fost înregistrată o sesizare (plângere, denunț) pe rolul organelor de urmărire penală și s-a constituit un dosar penal (în înțelesul organelor de urmărire penală, prin acordarea indicativului per P), 132 indiferent de soluția dată sesizării. Pentru o interpretare extensivă a noțiunii de “cauză penală” pledează și dispozițiile art. 29 alin. (1) lit. i) din O.U.G. nr. 80/2013, intenția legiuitorului fiind aceea de protecție a victimei unei fapte penale. Un alt argument în favoarea acestei interpretări este acela că în ipoteza săvârșirii unui abuz de drept procesual în sesizarea organelor de urmărire penală sunt prevăzute sancțiuni specifice, cum sunt amenda judiciară, sancțiuni aplicabile pentru săvârșirea infracțiunii de inducere în eroare a organelor judiciare etc. Având în vedere faptul că problema de drept a figurat anterior pe agenda de discuții a două dintre întâlniri, s-a avansat propunerea de clarificare a modalității de interpretare a dispozițiilor legale în discuție, fie prin promovarea unui recurs în interesul legii, fie prin formularea de propuneri de lege ferenda cu ocazia modificării O.U.G. nr. 80/2013.

7.5 a se vedea și [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Pitești, 14-15 noiembrie 2019](#), opinia INM este aceea că prin noțiunea de „cauză penală” în accepțiunea art. 29 alin. (1) lit. i) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru se înțelege orice cauză penală formată în urma unei sesizări a organelor penale, de la momentul înregistrării sesizării și a constituirii dosarului penal, independent dacă s-a pus sau nu în mișcare acțiunea penală, cu condiția să nu existe indicii care să permită instanței să

concluzioneze în sensul inexistenței săvârșirii unei infracțiuni. În ipoteza în care s-a pronunțat o hotărâre definitivă a instanței penale în sensul că fapta nu există, fapta nu este prevăzută de legea penală sau fapta nu a fost săvârșită cu forma de vinovăție prevăzută de lege, scutirea de plata taxei judiciare de timbru prevăzute de art. 29 alin. (1) lit. i) din O.U.G. nr. 80/2013 nu este incidentă. Participanții au decis menținerea votului exprimat anterior în cadrul întâlnirii de la Oradea, conform punctului de vedere expus de către INM.

8. Interpretarea dispozițiilor art. 713 alin. 3 Cod procedură civilă . Timbrajul în cazul în care motivele noi invocate de contestator sunt capete de acțiune cu finalitate diferită.

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2015, 14 decembrie 2015, pag. 8)

8.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Potrivit art. 713 alin. (3) C.pr.civ.: „Nu se poate face o nouă contestație de către aceeași parte pentru motive care au existat la data primei contestații. Cu toate acestea, contestatorul își poate modifica cererea inițială adăugând motive noi de contestație dacă, în privința acestora din urmă, este respectat termenul de exercitare a contestației la executare”.

Dispoziția citată are ca finalitate să asigure o bună administrare a justiției. Pe de-o parte, prin cea dintâi teză textul stabilește că toate motivele de nelegalitate ale executării silite existente la momentul introducerii contestației trebuie invocate deodată (din moment ce o nouă contestație pentru motivele existente la data introducerii celei dintâi nu ar mai putea avea loc). Se realizează astfel o transpunere a art. 178 alin. (5) C.pr.civ. în materia executării silite. Pe de altă parte, prin cea de-a doua teză a art. 713 alin. (3) C.pr.civ. se recunoaște contestatorului dreptul de a-și modifica contestația și de a invoca motive noi, dacă în raport de acestea din urmă nu a fost depășit termenul de exercitare a contestației. Se atenuază astfel regula din cea dintâi teză și se asigură premisele judecării într-un cadru unitar a tuturor motivelor de nelegalitate ale executării silite. Atât rațiunea normei, dar și sensul literal al termenilor utilizați de către legiuitor susțin teza că exercitarea dreptului la modificarea contestației la executare este condiționat doar de încadrarea demersului contestatorului în termenul de introducere a contestației, fără să își mai găsească aplicarea și limitarea temporală a posibilității de modificare a cererii de chemare în judecată impusă de art. 204 C.pr.civ.

Potrivit art. 34 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013: „Când o acțiune are mai multe capete de cerere, cu finalitate diferită, taxa judiciară de timbru se datorează pentru fiecare capăt de cerere în parte, după natura lui, cu excepția cazurilor în care prin lege se prevede altfel”.

De regulă, motivele noi invocate de către contestator nu conduc la apariția unor capete de cerere cu finalitate diferită (ex: pe lângă un motiv de nulitate al somației, contestatorul adaugă încă unul). Totuși, dacă motivele noi configurează un nou capăt de cerere (pe lângă anularea somației, se solicită pentru alt motiv și anularea publicației de vânzare), apreciem că sunt îndeplinite exigențele art. 34 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 care impun timbrarea separată a petitelor cu finalitate diferită.

Art. 10 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 (în sensul căruia: „în cazul contestației la executarea silită, taxa se calculează la valoarea bunurilor a căror urmărire se contestă sau la valoarea debitului urmărit, când acest debit este mai mic decât valoarea bunurilor urmărite. Taxa aferentă acestei contestații nu poate depăși suma de 1.000 lei, indiferent de valoarea contestată. în cazul în care obiectul executării silite nu este evaluabil în bani, contestația la

executare se taxează cu 100 lei") stabilește modalitatea de determinare a cuantumului taxei judiciare de timbru pentru un singur capăt de cerere. Textul nu intră astfel în conflict cu art. 34 alin. (1), ci, consecință a coroborării celor două articole, fixarea taxei de timbru se va face cu aplicare art. 10 alin. (2) pentru fiecare dintre capetele de cerere cu finalitate diferită.

În același sens este și opinia Institutului Național al Magistraturii, precum și opinia unanimă a judecătorilor de la Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, desfășurată la Timișoara, în intervalul 19-20 noiembrie 2015. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Timișoara, 19-20 noiembrie 2015.](#))

9. Modul de stabilire a taxei judiciare de timbru în cazul în care prin aceeași cerere de chemare în judecată se solicită atât plata unui debit principal, cât și a penalităților de întârziere

[Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2016, 25 martie 2016, pag. 7\)](#)

9.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Potrivit art. 34 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013, „Când o acțiune are mai multe capete de cerere, cu finalitate diferită, taxa judiciară de timbru se datorează pentru fiecare capăt de cerere în parte, după natura lui, cu excepția cazurilor în care prin lege se prevede altfel”.

În primul rând, referirea legiuitorului la „finalitatea diferită” vizează fiecare capăt de cerere, iar nu cererea de chemare în judecată în ansamblul său, dispozițiile arătate fiind aplicabile, chiar dacă un capăt de cerere este anume formulat pentru a asigura succesul în promovarea unui alt capăt de cerere [principalul față de accesoriu]. Astfel, raportul de accesorialitate are semnificația faptului că soluția capătului accesoriu depinde de cea a capătului principal, iar nu că ambele capete de cerere au aceeași finalitate.

În al doilea rând, împrejurarea că obligația de plată a debitului principal și cea de plată a debitului accesoriu izvorăsc din același raport contractual nu determină în mod necesar identitatea de finalitate.

Ca atare, în mecanismul de determinare a finalității fiecărui capăt de cerere, judecătorul va realiza operațiunea de prefigurare a efectelor ce se produc în patrimoniul autorului cererii ca urmare a admiterii ipotetice a fiecărui capăt de cerere.

Mecanismul de stabilire a taxelor judiciare de timbru reglementat prin dispozițiile art 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 se aplică la o bază de calcul ce reprezintă valoarea fiecărui capăt de cerere evaluabil în bani, iar nu valoarea globală a cererii determinată ca urmare a însumării valorii tuturor capetelor de cerere formulate printr-un act unic de sesizare a instanței.

Aspectul semnalat prezintă o reală importanță practică, determinată de preferința legiuitorului pentru un algoritm de calcul al taxelor judiciare de timbru proporțional pe tranșe, alcătuit din îmbinarea unor cote fixe și procentuale aflate în creștere progresivă pe măsura majorării valorii obiectului cererii, calcul ce conduce la obținerea unor rezultate diferite. Chestiunea menționată ar fi fost lipsită de importanță dacă algoritmul ar fi fost pur proporțional, întrucât rezultatul obținut ar fi fost același.

Așadar, atunci când reclamantul solicită obligarea pârâtului la plata unei sume de bani reprezentând debit principal și la plata unei alte sume de bani reprezentând debit accesoriu,

constând în penalități de întârziere sau, după caz, dobândă legală, instanța va determina taxa judiciară de timbru aplicând sistemul proporțional pe tranșe în raport de fiecare dintre cele două capete de cerere, iar nu raportat la valoarea lor însumată.

Finalitatea celor două capete de cerere este distinctă, o atare diferență decurgând din însăși diferența de cauză juridică a cererilor. Astfel, capătul principal de cerere este întemeiat pe executarea în natură a obligației de plată a sumei de bani, finalitatea sa constând în repararea prejudiciului efectiv suferit de reclamant prin neexecutarea corespunzătoare a obligației existente în sarcina pârâtului. Capătul accesoriu de cerere se fundamentează pe răspundere civilă (delictuală sau contractuală) și are ca finalitate acoperirea prejudiciului constând în beneficiul nerealizat.

Expresia „după natura lui” folosită în cadrul art. 34 alin. (1) din O.U.G, nr. 80/2013 semnifică faptul că fiecare capăt de cerere, având individualitatea sa proprie, trebuie timbrat potrivit regulilor stabilite de actul normativ pentru acesta, formula neavând în vedere natura juridică a pretenției (în cazul analizat, exprimarea în bani a ambelor prestații solicitate).

De asemenea, dacă taxa judiciară de timbru nu ar fi stabilită distinct pentru fiecare capăt de cerere în parte, nu s-ar mai putea aplica dispozițiile art. 34 alin. [2] din O.U.G. nr. 80/2013, potrivit cărora, „Dacă la momentul înregistrării cererii au fost timbrate doar o parte din capetele de cerere, acțiunea va fi anulată în parte, numai pentru acele capete de cerere pentru care nu a fost achitată taxa judiciară de timbru”, pentru că nu s-ar mai putea stabili în concret care dintre capetele de cerere nu a fost timbrat integral.

Totodată, nu se vor avea în vedere la stabilirea valorii obiectului cererii, în vederea timbrării, dispozițiile art. 98 alin. (2) C. pr. civ., incidente în materia competenței.

Este în același sens cu opinia Institutului Național al Magistraturii, precum și opinia unanimă a judecătorilor de la Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, desfășurată la Timișoara, în intervalul 19-20 noiembrie 2015. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Timișoara, 19-20 noiembrie 2015](#))

10. Modul de stabilire a taxei de timbru în acțiunile având ca obiect daune materiale formulate de persoanele îndreptățite în contradictoriu cu autoritățile de aplicare a Legii nr. 18/1991 și urm.

[Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2016, 25 martie 2016, pag. 25](#)

10.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

Opinia este în sensul că art. 64 din Legea nr. 18/19 februarie 1991 – Legea fondului funciar actualizată prevede cazurile în care comisiile locale refuză înmânarea titlului de proprietate și punerea efectivă în posesie, persoana nemulțumită poate face plângere la instanța în a cărei rază teritorială este situat terenul. În cazul admiterii plângerii, primarul va fi obligat să execute de îndată înmânarea titlului de proprietate sau punerea efectivă în posesie, sub sancțiunea plății de penalități, în condițiile prevăzute de art. 894 Cod procedură civilă – Efectuarea executării silite.

Totodată, art. 1 din Legea nr. 247/19 iulie 2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, prevăd în mod expres că toate plângerile, contestațiile și litigiile în urma aplicării Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 1/2000 și ale Legii nr. 169/1997 se numesc în continuare procese funciare.

Or, potrivit art. 42 din Legea nr. 1/11 ianuarie 2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere solicitate, potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cererile sau acțiunile în justiție, cererile accesorii și incidente, precum și întabularea titlurilor de proprietate rezultate din aplicarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare și a prezentei legi sunt scutite de taxa de timbru și de timbru judiciar.

Ordonanța de Urgență nr. 80/26 iunie 2013 privind taxele judiciare de timbru, la art. 29 lit. „l” prevede: „Orice alte acțiuni, cereri, sau acte de procedură pentru care se prevăd prin legi speciale, scutiri de taxă judiciară de timbru”.

Ca atare, orice cerere, acțiune rezultată din aplicarea Legii fondului funciar nr. 18/1991 este scutită de taxă judiciară de timbru.

10.2 Notă: [Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Cluj, în materie de civilă, 13- 14 octombrie 2016](#): Apreciem că toate cererile specificate mai sus sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru, prin raportare la art. 42 din Legea nr. 1/2000, incluzându-se în noțiunea de acțiuni rezultate din aplicarea dispozițiilor legii, întrucât obiectul lor privește plata despăgubirilor sau, după caz, a penalităților rezultate din încălcarea de către autoritățile de aplicare a Legii nr.18/1991 a obligațiilor legale stabilite în sarcina lor. Opinia a fost însușită cu majoritate de participanți.

11.Taxa judiciară de timbru aplicabilă cererilor formulate de persoana îndreptățită, în contradictoriu cu autoritățile de aplicare a Legii nr. 18/1991, având ca obiect daune materiale sau penalități

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2016, 9 decembrie 2016, pag. 15\)](#)

11.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Toate cererile specificate mai sus sunt-scutite de la plata taxei judiciare de timbru, prin raportare la art. 42 din Legea nr. 10/2000, incluzându-se în noțiunea de acțiuni rezultate din aplicarea dispozițiilor legii, întrucât obiectul lor privește plata despăgubirilor sau, după caz, a penalităților rezultate din încălcarea de către autoritățile de aplicare a Legii nr. 18/1991 a obligațiilor legale stabilite în sarcina lor.

Opinia unanimă a judecătorilor prezenți la întâlnirea trimestrială este în același sens cu opinia Institutului Național al Magistraturii și a președinților secțiilor civile exprimată la Întâlnirea președinților secțiilor civile ale ÎCCJ și curților de apel, de la Cluj, 13 – 14 octombrie 2016. [\(Minuta Întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Cluj, 13 – 14 octombrie 2016\)](#)

12. Cuantumul taxei de timbru datorate de apelanți pentru apelul formulat împotriva sentinței civile prin care s-a soluționat o cerere de dezbatere succesorală, prin motivele de apel contestându-se valoarea masei succesoriale, în sensul că apelanții nu sunt de acord cu valoarea stabilită de instanța de fond a unor terenuri care au fost incluse în masa succesorală, arătând că această valoare ar fi mai mică decât cea stabilită prin expertiza tehnică evaluatorie efectuată în cauză și însușită de instanță în hotărârea apelată

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2017, 31 martie 2017, pag. 23)

12.1 Rezumatul soluției însușite

Dacă cererea are ca obiect dezbaterea a două sau mai multe succesiuni, aceasta se timbrează raportat la fiecare succesiune în parte, potrivit art. 5 alin. (1) sau, după caz, alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013.

Raportat numai la contestarea valorii masei succesoriale, aplicabile sunt dispozițiile art. 23 alin. 1 lit. b) din OUG nr. 80/2013.

12.2 Argumentele soluției însușite

Art. 5 din O.U.G. nr. 80/2013 are următorul conținut:

(1). Cererile în materia partajului judiciar se taxează astfel:

- a) stabilirea bunurilor supuse împărțelii - 3% din valoarea acestora;
- b) stabilirea calității de coproprietar și stabilirea cotei-părți ce se cuvine fiecărui coproprietar - 50 lei pentru fiecare coproprietar;
- c) creanțe pe care coproprietarii le au unii față de alții, născute din starea de proprietate comună - 3% din valoarea creanțelor a căror recunoaștere se solicită;
- d) cererea de raport - 3% din valoarea bunurilor a căror raportare se solicită;
- e) cererea de reducere a liberalităților excesive - 3% din valoarea părții de rezervă supusă reîntregirii prin reducerea liberalităților;
- f) cererea de partaj propriu-zis, indiferent de modalitatea de realizare a acestuia -3% din valoarea masei partajabile.

(2) Dacă cererile în materia partajului judiciar prevăzute de alin. (1) se formulează în cadrul aceleiași acțiuni, aceasta se taxează cu o singură taxă de 5% din valoarea masei partajabile.

Rațiunea introducerii alin. (2) al art. 5 din ordonanță a fost aceea de a nu supune justițiabilul la plata unei duble taxe de 3% din valoarea masei de bunuri, în ipoteza în care cererea cuprinde atât un capăt de vizând stabilirea bunurilor supuse împărțelii, cât și un capăt privitor la partaj/reducere liberalități excesive/raport.

În acest context, dacă prin cerere se solicită stabilirea calității de coproprietar și a cotei-părți ce se cuvine fiecărui coproprietar și stabilirea masei de bunuri, taxa de timbru este compusă din 50 lei pentru fiecare coproprietar plus 3% din valoarea masei de bunuri, iar nu din 5% din valoarea acesteia. Soluția este aceeași și în situația în care unul dintre capetele de cerere este reprezentat de valorificarea creanțelor dintre coproprietari, născute din starea de proprietate comună.

Interpretarea strict literală a alin. (2) este de natură să conducă la o soluție inechitabilă pentru justițiabil, acesta fiind obligat să plătească o taxă de 5% din valoarea masei de bunuri, în contextul în care a solicitat exclusiv constatarea calității de coproprietar și a cotei-părți ce

se cuvine fiecărui coproprietar și stabilirea masei de bunuri, caz în care ar putea să timbreze doar cu 50 lei pentru fiecare coproprietar plus 3% din valoarea masei de bunuri.

12.3 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Curtea de Apel Iași, 7-8 mai 2015](#): opinia agreată a fost următoarea: „Potrivit art. 5 alin. (1) lit. f) din O.U.G. nr. 80/2013, (...) cererea de partaj propriu-zis, indiferent de modalitatea de realizare a acestuia se timbrează cu 3% din valoarea masei partajabile. Este de remarcat faptul că noul act normativ în materie de taxe de timbru nu mai prevede norma existentă în Legea nr. 146/1997, potrivit căreia, în cazul partajului judiciar, dacă părțile contestau valoarea bunurilor de împărțit, taxa de timbru se datora de titularul cererii la valoarea contestată în condițiile art. 2 alin. (1). În acest context, apreciem că, în caz de contestare a valorii bunurilor supuse partajării, indicată de reclamant prin cererea principală, pârâtul, ce critică o atare valoare, nu va mai timbra, cu atât mai mult cu cât, sub aspectul timbrării, acesta nu are deschisă calea cererii de reexaminare a taxei judiciare de timbru la care a fost obligat reclamantul, prin raportare la art. 39 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013. Pârâtul, dar și reclamantul, au posibilitatea declarării căii de atac a apelului împotriva hotărârii de partaj, în măsura în care materialul probatoriu administrat în fața primei instanțe nu a fost de natură să le confirme valoarea indicată. Prin contestarea valorii bunului partajabil, partea tinde la obținerea unui drept, și anume acela de a primi de la cealaltă parte o sultă de o valoare mai mare sau de a achita o sultă de o valoare mai mică. În aceste condiții, apreciem că cererea de apel declarată împotriva unei hotărâri judecătorești în materia partajului judiciar, atunci când, prin motivele de apel, se critică doar valoarea bunului supus partajării, se va timbra cu 50% din taxa judiciară de timbru la valoarea contestată, potrivit art. 23 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013, taxa judiciară de timbru la valoarea contestată urmând a fi stabilită potrivit art. 3 alin. (1) din ordonanță.

13.Modalitatea de stabilire a taxei de timbru aferente contestației la executare când se solicită anularea executării silitе înseși, respectiv dacă prin debitul urmărit se înțelege – potrivit disp. art. 10 din OUG 80/2013 – debitul pus în executare împreună cu cheltuielile de executare sau doar debitul urmărit

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2018, 9 noiembrie 2018, pag. 4\)](#)

13.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Taxa de timbru în cazul acțiunilor având ca obiect contestație la executare se calculează la valoarea debitului urmărit, fără includerea cheltuielilor de executare silită, având în vedere modalitatea de formulare a textului de lege incident („taxa se calculează la valoarea bunurilor a căror urmărire se contestă sau la valoarea debitului urmărit, când acest debit este mai mic decât valoarea bunurilor urmărite”).

13.2 Argumentele soluției însușite

Această problemă de drept a fost discutată la întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, desfășurată la Cluj în perioada 13- 14 oct. 2016. [\(Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al](#)

Magistraturii cu președinții secțiilor civile de la Înalta Curte de Casație și Justiție și curțile de apel, Cluj, 13- 14 octombrie 2016).

La acea întâlnire, opinia unanimă a participanților a fost a ceea că, potrivit art. 10 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013, în cazul contestației la executare silită, taxa se calculează la valoarea bunurilor a căror urmărire se contestă sau la valoarea debitului urmărit, când acest debit este mai mic decât valoarea bunurilor urmărite; taxa aferentă acestei contestații nu poate depăși suma de 1.000 lei, indiferent de valoarea contestată.

S-a apreciat că: „atunci când executarea silită este una indirectă, ceea ce presupune recuperarea unui debit, iar contestația la executare are în vedere urmărirea silită declanșată asupra unui bun pentru recuperarea debitului respectiv, taxa judiciară de timbru, dacă debitorul contestă doar o parte din debitul pentru care se procedează la urmărire silită a bunului respectiv, se va calcula la acea valoare, dacă aceasta reprezintă cea mai mică sumă dintre valoarea bunului urmărit și valoarea debitului contestat.

Dispozițiile legale [art. 10 alin. (2) teza a II-a din O.U.G. nr. 80/2013] privind plafonul maxim al taxei judiciare de timbru, și anume cel de 1.000 de lei, rămân, desigur, aplicabile.

Criteriul interesului economic, aplicabil acțiunilor și cererilor evaluabile în bani, cărora contestația la executare propriu-zisă li se subsumează, este cel care impune soluția la care aderăm, adică aceea de a permite, atunci când partea de debit contestată este mai mică decât valoarea bunului supus urmăririi, ca timbrarea procentuală să se aplice la această parte chiar dacă, unită cu partea necontestată, ar trece de valoarea bunului supus urmăririi.

Faptul că legiuitorul a fost preocupat să creeze un regim favorabil contestatorului este dovedit chiar de dispoziția legală examinată, din moment ce permite contestatorului să aleagă o valoare mai mică, aceea a debitului total urmărit, deși bunul supus urmăririi, bun pe care, prin admiterea contestației la executare, debitorul l-ar salva de la valorificare silită, ar avea o valoare mai mare”.

S-a reținut că modalitatea de formulare a textului de lege incident („taxa se calculează la valoarea bunurilor a căror urmărire se contestă sau la valoarea debitului urmărit, când acest debit este mai mic decât valoarea bunurilor urmărite”) nu lasă loc de interpretări și nu poate conduce la altă soluție.

14.Determinarea momentului de la care curge termenul pentru formularea cererii de acordare a ajutorului public judiciar cu privire la plata taxei judiciare de timbru în situația în care s-a formulat cerere de reexaminare a modalității de stabilire a taxei de timbru

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2018, 9 noiembrie 2018, pag. 5)

14.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

Potrivit disp. art. 33 alin. 2 din OUG nr. 80/2013:

(1) Taxele judiciare de timbru se plătesc anticipat, cu excepțiile prevăzute de lege.

(2) Dacă cererea de chemare în judecată este netimbrată sau insuficient timbrată, reclamantului i se pune în vedere, în condițiile art. 200 alin. (2) teza I din Codul de procedură civilă, obligația de a timbra cererea în quantumul stabilit de instanță și de a transmite instanței dovada achitării taxei judiciare de timbru, în termen de cel mult 10 zile de la primirea comunicării instanței. Prin aceeași comunicare, instanța îi pune în vedere reclamantului

posibilitatea de a formula, în condițiile legii, cerere de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru, în termen de 5 zile de la primirea comunicării.

Dispozițiile art. 200 alin. (2) teza I din Codul de procedură civilă rămân aplicabile în ceea ce privește complinirea celorlalte lipsuri ale cererii de chemare în judecată. Instanța însă nu va proceda la comunicarea cererii de chemare în judecată în condițiile art. 201 alin. (1) din Codul de procedură civilă, decât după soluționarea cererii de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru.

Art. 39 din același act normativ prevede că:

(1) Împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru, reclamantul poate face cerere de reexaminare, la aceeași instanță, în termen de 3 zile de la data comunicării taxei datorate. Cererea de reexaminare este scutită de la plata taxei judiciare de timbru.

(2) Cererea se soluționează în camera de consiliu de un alt complet, fără citarea părților, prin încheiere definitivă.

Dispozițiile art. 200 alin. (2) teza I din Codul de procedură civilă rămân aplicabile în ceea ce privește complinirea celorlalte lipsuri ale cererii de chemare în judecată. Instanța va proceda la comunicarea cererii de chemare în judecată, în condițiile art. 201 alin. (1) din Codul de procedura civila, numai după soluționarea cererii de reexaminare.

(3) În cazul admiterii integrale sau parțiale a cererii de reexaminare, instanța va dispune restituirea taxei de timbru total ori, după caz, proporțional cu reducerea sumei contestate.

Din interpretarea acestor prevederi legale rezultă că termenul de 5 zile de la primirea comunicării, prevăzut de art. 33 alin. 2 din OUG nr. 80/2013, va începe să curgă de la comunicarea cuantumului final al taxei de timbru, și nu de la data comunicării adresei de regularizare a cererii, întrucât doar de la momentul comunicării cuantumului definitiv al taxei de timbru reclamantul cunoaște suma datorată în cauză cu acest titlu și poate evalua dacă îndeplinește condițiile pentru a solicita acordarea ajutorului public judiciar.

În susținerea acestui punct de vedere au fost luate în considerare, prin analogie, și concluziile participanților la întâlnirea reprezentanților CSM cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel, desfășurată la Curtea de apel Iași în perioada 7-8 mai 2015, asupra problemei dacă, după comunicarea către reclamant a încheierii prin care se stabilește în mod definitiv cuantumul taxei judiciare de timbru, în cadrul cererii de reexaminare a încheierii de ajutor public judiciar sau a celei prin care s-a stabilit taxa judiciară de timbru, mai este sau nu necesară o nouă comunicare în conformitate cu prevederile art. 200 alin.(2) NCPC. [\(Minuta Întâlnirii reprezentanților CSM cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel, Curtea de apel Iași 7-8 mai 2015\)](#)

La acea întâlnire, opinia majoritară a participanților a fost în sensul în care: „încheierea prin care a fost stabilită taxa judiciară datorată în mod definitiv de către reclamant, pronunțată în cadrul cererii de reexaminare a încheierii de ajutor public judiciar sau a celei prin care s-a stabilit taxa judiciară de timbru, este supusă comunicării către reclamant, de către completul care a pronunțat-o (complet diferit de cel investit cu soluționarea cererii de chemare în judecată), aplicarea sancțiunii anulării trebuind să fie precedată de comunicarea adresei în conformitate cu art. 200 alin. (2) NCPC.

Formularea unei cereri de reexaminare a taxei judiciare de timbru sau a unei cereri de ajutor public judiciar în cadrul termenului de 10 zile prevăzut de art. 200 alin. (2) NCPC este de natură să producă un efect întreruptiv al acestuia, cu consecința curgerii unui nou termen de 10 zile de la data unei noi comunicări a adresei menționate la art. 200 alin. (2) NCPC.

Sancțiunea anulării prevăzute de art. 200 alin. (3) NCPC este precedată de curgerea termenului de 10 zile, al cărui moment de plecare este comunicarea adresei prevăzute la art. 200 alin. (2) NCPC, neexistând un text legal care să schimbe un atare moment în ipoteza

soluționării cererilor de reexaminare, chiar dacă reclamantul, într-adevăr, a luat cunoștință de taxa judiciară de timbru datorată”.

15. Taxa de timbru datorată de pârâțul apelant, împotriva căruia s-a solicitat emiterea ordinului de protecție în temeiul Legii nr. 217/2003

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2018, 9 noiembrie 2018, pag. 16)

Întrucât 50% din numărul judecătorilor participanți la întâlnire a votat pentru opinia potrivit căreia cererea de apel formulată de pârâțul indicat ca persoană violentă, împotriva sentinței primei instanțe prin care s-a dispus emiterea ordinului de protecție, se timbrează cu 20 lei potrivit dispozițiilor art. 27 din OUG nr. 80/2013 iar cealaltă jumătate din numărul celor prezenți a votat pentru opinia potrivit cu care dispoziția legală de scutire se aplică și la calea de atac a apelului formulată de pârât, raportarea făcându-se la obiectul cererii, indiferent de titularul acesteia, cerere de emitere a ordinului de protecție sau cerere de apel”, în conformitate cu art. II pct. 9 din HJCSM nr. 725/13.10.2015, se va supune din nou dezbaterii această problemă de drept, la următoarea întâlnire profesională a judecătorilor.

16. Modalitate de timbrare a unei cereri având ca obiect recunoașterea unui drept de trecere pentru un fond înfundat, temeiul de drept al cererii fiind art. 617 sau art. 621 Cod Civil

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2019, 14 martie 2019, pag. 2)

16.1 Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Opinia judecătorilor este în sensul că această cerere se timbrează conform art.4 alin. 2 din OUG nr.80/2013, la o valoare stabilită la 20% din valoarea bunului.

16.2 Argumentele soluției însușite

Pentru cererea având ca obiect recunoașterea unui drept de trecere pentru un fond înfundat întemeiată pe disp. art. 617 sau art. 621 Cod Civil nu este prevăzută în mod expres o taxă judiciară de timbru prin OUG nr.80/2013.

Având în vedere împrejurarea că, atât dreptul de trecere reglementat de disp. art. 617 Cod civil cât și dreptul de trecere pentru utilități reglementat de disp. art. 621 Cod civil sunt prevăzute ca limite juridice ale dreptului de proprietate privată, fiind incluse în capitolul III din Codul civil, iar acțiunea nu vizează constatarea existenței sau inexistenței unui drept de proprietate, sau pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de act autentic de vânzare-cumpărare, la care se referă disp. art. art.3 alin.2 litera b) sau c) teza ultimă din OUG nr.80/2013, participanții au concluzionat că cererea având ca obiect recunoașterea unui drept

de trecere pentru un fond înfundat se timbrează prin raportare la o sumă reprezentând 20% din valoarea bunului imobil asupra căruia se solicită constituirea unei servituți, fiind aplicabile, prin analogie, disp. art.4 alin. 2 din OUG nr.80/2013, care se referă la acțiunile care au ca obiect un dezmembrământ al dreptului de proprietate.

Valoarea imobilului se determină, conform disp. art. 104 C.pr.civ., în funcție de valoarea impozabilă, iar dacă această valoare nu este stabilită, respectiv dacă această valoare este contestată de partea adversă, valoarea bunului se va stabili potrivit disp. art. 98 alin. 3 C.pr.civ., după înscrisurile prezentate și explicațiile date de părți.

17. Taxa judiciară de timbru aplicabilă cererii creditorului de obligare a debitorului la plata penalităților de întârziere stabilite pentru constrângerea acestuia la executarea obligației de a face sau de a nu face intuitu personae, prevăzute în titlul executoriu, întemeiată pe art. 906 alin. (4) C.pr.civ.

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor I-II/2020, 11 septembrie 2020, pag. 2)

17.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Cererea formulată în temeiul dispozițiilor art. 906 alin. (4) C.pr.civ. se timbrează la valoare.

Art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 prevede că acțiunile și cererile evaluabile în bani, introduse la instanțele judecătorești, se taxează la valoare.

Pentru cererea formulată în temeiul dispozițiilor art. 906 alin. (4) C.pr.civ. legea nu prevede o taxă de timbru anume, și nici faptul că aceste acțiuni sunt scutite de la plata taxelor judiciare de timbru.

Dispozițiile art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 referitoare la taxa fixă de 20 lei nu sunt aplicabile, întrucât cererea în cauză nu este una neevaluabilă în bani.

Prin urmare, față de caracterul evaluabil al cererii, este incidentă regula stabilită de art. 3 alin. 1 din ordonanță, și anume timbrarea la valoare.

17.2 Notă: Minuta întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Curtea de Apel Bacău, 23-24 iunie 2016:

soluția agreată: „Referitor la cererile formulate în temeiul art. 906 alin. (1)-(3) C.pr.civ., participanții la întâlnire au agreat, în unanimitate, soluția propusă în punctul de vedere al INM, în sensul că acestea se timbrează cu suma fixă de 20 lei, conform art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013. În ceea ce privește modalitatea de taxare a cererii întemeiată pe dispozițiile art. 906 alin. (4) C.pr.civ., majoritatea curților de apel reprezentate la întâlnire au agreat că, în absența unor dispoziții legale exprese, se va aplica taxarea la valoare.

18. Taxa judiciară de timbru datorată de Casa de Asigurări de Sănătate Iași pentru cererile formulate în contradictoriu cu cabinete medicale individuale având ca obiect obligarea la plata accesoriilor calculate pentru sumele imputate prin rapoarte de control prin care s-a stabilit prejudiciul produs FNUASS constând în sumele care au fost decontate, deși nu erau îndeplinite condițiile legale pentru aceasta

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2020, 4 februarie 2021, pag. 1\)](#)

18.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Acțiunea este scutită de la plata taxei judiciare de timbru, fiind incidente disp. art. 30 din OUG 80/2013 întrucât Casa de Asigurări de Sănătate Iași este instituție publică, iar sumele a căror recuperare se urmărește au caracter de venituri publice, făcând parte din bugetul Fondului de Asigurări Sociale de Sănătate, care este menționat expres de art. 30 alin. 2 din OUG nr. 80/2013 în categoria bugetelor de venituri publice.

În plus, chiar dacă sumele au fost decontate în executarea unor contracte civile, acțiunile sunt formulate de Casa de Asigurări în exercitarea unei obligații stabilite prin lege, de recuperare a sumelor la bugetul FNUASS, astfel cum se prevede și în Legea nr. 95/2006.

19. Timbrarea unor cereri formulate în cadrul procedurilor speciale reglementate de Codul de procedură civilă: timbrarea cererilor de valoare redusă atunci când obiectul cererii vizează atât debitul principal, cât și debitul accesoriu (penalități de întârziere, dobânda legală, taxă de încetare a contractului anterior expirării duratei contractuale).

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2021, 1 aprilie 2021, pag. 2\)](#)

Această problemă de drept a făcut obiectul întâlnirii președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel (Timișoara, 5-6 martie 2020), la care participanții au fost de acord cu opinia I.N.M. potrivit căreia cererea de valoare redusă (procedură specială), atunci când obiectul său privește un debit principal și un debit accesoriu, se timbrează prin aplicarea art. 6 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 raportat la fiecare capăt de cerere în parte (principal și accesoriu), cu respectarea art. 34 alin. (1) din același act normativ. **[\(Minuta Întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Timișoara, 5-6 martie 2020\)](#)**

Argumentele acestei soluții, redată în minuta întâlnirii, sunt următoarele:

“În conformitate cu art. 34 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013, când o acțiune are mai multe capete de cerere, cu finalitate diferită, taxa judiciară de timbru se datorează pentru fiecare capăt de cerere în parte, după natura lui, cu excepția cazurilor în care prin lege se prevede altfel.

În primul rând, referirea legiuitorului la „finalitatea diferită” vizează fiecare capăt de cerere, iar nu cererea de chemare în judecată în ansamblul său, dispozițiile arătate fiind aplicabile, chiar dacă un capăt de cerere este anume formulat pentru a asigura succesul în promovarea unui alt capăt de cerere (principalul față de accesoriu).

Astfel, raportul de accesorialitate are semnificația faptului că soluția capătului accesoriu depinde de cea a capătului principal, iar nu că ambele capete de cerere au aceeași finalitate.

În al doilea rând, împrejurarea că obligația de plată a debitului principal și cea de plată a debitului accesoriu izvorăsc din același raport contractual nu determină în mod necesar identitatea de finalitate.

Ca atare, în mecanismul de determinare a finalității fiecărui capăt de cerere, judecătorul va realiza operațiunea de prefigurare a efectelor ce se produc în patrimoniul autorului cererii ca urmare a admiterii ipotetice a fiecărui capăt de cerere.

Mecanismul de stabilire a taxelor judiciare de timbru reglementat prin dispozițiile art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 se aplică la o bază de calcul ce reprezintă valoarea fiecărui capăt de cerere evaluabil în bani, iar nu valoarea globală a cererii determinată ca urmare a însumării valorii tuturor capetelor de cerere formulate printr-un act unic de sesizare a instanței.

(...) Atunci când reclamantul solicită obligarea pârâtului la plata unei sume de bani reprezentând debit principal și la plata unei alte sume de bani reprezentând debit accesoriu, constând în penalități de întârziere sau, după caz, dobândă legală, instanța va determina taxa judiciară de timbru aplicând sistemul proporțional pe tranșe în raport de fiecare dintre cele două capete de cerere, iar nu raportat la valoarea lor însumată.

Finalitatea celor două capete de cerere este distinctă, o atare diferență decurgând din însăși diferența de cauză juridică a cererilor. Astfel, capătul principal de cerere este întemeiat pe executarea în natură a obligației de plată a sumei de bani, finalitatea sa constând în repararea prejudiciului efectiv suferit de reclamant prin neexecutarea corespunzătoare a obligației existente în sarcina pârâtului. Capătul accesoriu de cerere se fundamentează pe răspundere civilă (delictuală sau contractuală) și are ca finalitate acoperirea prejudiciului constând în beneficiul nerealizat.

Expresia „după natura lui” folosită în cadrul art. 34 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 semnifică faptul că fiecare capăt de cerere, având individualitatea sa proprie, trebuie timbrat potrivit regulilor stabilite de actul normativ pentru acesta, formula neavând în vedere natura juridică a pretenției (în cazul analizat, exprimarea în bani a ambelor prestații solicitate).

De asemenea, dacă taxa judiciară de timbru nu ar fi stabilită distinct pentru fiecare capăt de cerere în parte, nu s-ar mai putea aplica dispozițiile art. 34 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013, potrivit cărora dacă la momentul înregistrării cererii au fost timbrate doar o parte din capetele de cerere, acțiunea va fi anulată în parte, numai pentru acele capete de cerere pentru care nu a fost achitată taxa judiciară de timbru, pentru că nu s-ar mai putea stabili în concret care dintre capetele de cerere nu a fost timbrat integral.

Totodată, nu se vor avea în vedere la stabilirea valorii obiectului cererii, în vederea timbrării, dispozițiile art. 98 alin. (2) C. proc. civ., incidente în materia competenței.

Folosind aceste argumente la soluționarea problemei supuse analizei, apreciem că taxa judiciară de timbru prevăzută de art. 6 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 se va calcula distinct pentru capătul de cerere principal, respectiv pentru capătul de cerere accesoriu.

Nu există niciun temei juridic pentru calcularea taxei judiciare de timbru la valoarea cumulată a celor două capete de cerere sau, dimpotrivă, numai la valoarea capătului principal de cerere. Împrejurarea că, potrivit art. 1.026 alin. (1) C. proc. civ., această procedură se aplică numai atunci când valoarea cererii, fără a se lua în considerare dobânzile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, nu depășește suma de 10.000 de lei la data sesizării instanței, nu este de natură să înlăture ideea exprimată anterior, din moment ce această prevedere reglementează o condiție de admisibilitate a cererii, fără a face nicio referire la modalitatea de stabilire a taxei judiciare de timbru.

De altfel, dacă capătul de cerere accesoriu ar fi fost formulat pe calea unui proces distinct, potrivit aceleiași proceduri speciale, acesta ar fi fost timbrat prin raportare la art. 6 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013.

Formularul aprobat prin Ordinul M.J. nr. 359/C/29.01.2013 pentru aprobarea formularelor utilizate în procedura cu privire la cererile de valoare redusă prevăzută de art. 1.025-1.032 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă prevede:

- „în cazul cererilor evaluabile în bani, indicați doar valoarea obligației principale, fără a preciza și dobânzile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii (3.1.);
- în cazul în care pretindeți dobânzi contractuale (de exemplu, în cazul unui credit), vă rugăm să precizați rata dobânzii și data de la care ar trebui să curgă dobânda. În cazul în care solicitați plata unor dobânzi diferite, trebuie să completați rata dobânzii și perioadele în care ar trebui să curgă fiecare dintre dobânzi (3.3.1.);
- în cazul în care obțineți câștig de cauză, instanța judecătorească poate aproba acordarea de dobânzi legale; vă rugăm să precizați dacă solicitați acest lucru și, dacă este cazul, data de la care ar trebui să curgă dobânda legală (3.3.2.),,

Aceste rubrici ale formularului aprobat prin Ordinul M.J. nr. 359/C/29.01.2013 nu sunt însă de natură să înlăture aplicarea dispozițiilor art. 194 lit. c) C. proc. civ., ce impun reclamantului să indice în cadrul cererii de chemare în judecată valoarea obiectului acesteia, după prețuirea reclamantului, atunci acesta este evaluabil în bani, precum și modul de calcul prin care s-a ajuns la determinarea acestei valori, cu indicarea înscrisurilor corespunzătoare.

Astfel, redactarea rubricilor formularului a avut în vedere respectarea condițiilor de admisibilitate ale cererii de valoare redusă, fără însă a exclude îndeplinirea celorlalte obligații legale ale reclamantului în legătură cu cuprinsul unei cereri de chemare în judecată. Modalitatea de redactare a rubricilor formularului nu este un argument în sine pentru a conduce la soluția scutirii reclamantului de obligația de a timbra cererea de chemare în judecată în integralitate.”

20. Admisibilitatea cererilor de reexaminare a modului de stabilire a taxei judiciare de timbru, respectiv a cererilor de acordare ajutor public judiciar, în ipoteza aplicării art. 38 din OUG nr. 80/2013: „În situația în care instanța judecătorească investită cu soluționarea unei căi de atac ordinare sau extraordinare constată că în fazele procesuale anterioare taxa judiciară de timbru nu a fost plătită în cuantumul legal, va dispune obligarea părții la plata taxelor judiciare de timbru aferente, dispozitivul hotărârii constituind titlu executoriu.”

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2021, 21 decembrie 2021, pag. 18\)](#)

20.1 Rezumatul soluției însușite

Cu unanimitate, judecătorii din raza Curții de Apel Iași consideră că sunt admisibile cererile de reexaminare a modului de stabilire a taxei judiciare de timbru, respectiv cererile de acordare ajutor public judiciar, în ipoteza aplicării art. 38 din OUG nr. 80/2013: „În situația în care instanța judecătorească investită cu soluționarea unei căi de atac ordinare sau extraordinare constată că în fazele procesuale anterioare taxa judiciară de timbru nu a fost plătită în cuantumul legal, va dispune obligarea părții la plata taxelor judiciare de timbru aferente, dispozitivul hotărârii constituind titlu executoriu.”

20.2 Argumentele soluției însușite

Această problemă de drept a fost deja soluționată la Întâlnirea președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel (Curtea de Apel Bacău, 23-24 iunie 2016), **[\(Minuta Întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Curtea de Apel Bacău, 23-24 iunie 2016\)](#)**

argumentele prezentate la această întrunire fiind însușite în totalitate și de judecătorii din raza Curții de Apel Iași, astfel: formularea din textul art. 38 – „taxa judiciară de timbru nu a fost plătită în cuantumul legal” – acoperă și ipoteza în care taxa nu a fost achitată în cuantumul legal din cauza greșitei stabiliri a acesteia de către instanță, ceea ce deschide posibilitatea instanței de apel de a stabili cuantumul corect al taxei; pentru ipoteza în care taxa a fost corect stabilită de prima instanță, cuantumul acesteia, necontestat pe calea cererii de reexaminare, devine definitiv, nemaiputând fi pus în discuție; diferența în plus de taxă urmează a fi stabilită de instanța de apel prin încheiere, împotriva căreia poate fi exercitată cerere de reexaminare; în situațiile în care fie instanța a omis stabilirea surplusului de taxă, fie acesta, în cuantumul rămas definitiv – ca urmare a neexercitării cererii de reexaminare sau a soluționării acestei cereri – nu este achitat, instanța de apel va obliga la plata acestui surplus prin dispozitivul deciziei finale, neputând fi exclusă formularea unei cereri de reexaminare; pentru identitate de rațiune, sunt admisibile în aceste situații și cererile de ajutor public judiciar.

21. Aplicabilitatea dispozițiilor art. 33 al. 2 din O.U.G. nr. 80/2013. Termenul de formulare a cererii de acordare a ajutorului public judiciar, de 5 zile de la primirea comunicării și pentru căile de atac

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2014, 28 martie 2014, pag. 4\)](#)

21.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Din redactarea art. 33 al O.U.G. nr. 80/2013 rezultă că reclamantul poate formula cerere de ajutor public judiciar pentru plata taxei de doar în etapa regularizării, întrucât – dacă a plătit – formularea ulterioară a unei astfel de cereri ar fi lipsită de obiect, iar dacă nu este în măsură să plătească taxa comunicată după primirea cererii, trebuie să formuleze cerere de ajutor public judiciar în termen de 5 zile de la primirea comunicării taxei datorate și a celorlalte lipsuri ale cererii introductive, dacă este cazul (art. 33 alin. 2 din O.U.G. nr. 80/2013 și art. 200 alin. 2 N.C.proc.civ.).

Ca atare, această dispoziție legală nu este aplicabilă căilor de atac.

21.2 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Curtea de Apel București, 11-12 mai 2017](#): Din întreaga reglementare a primului text legal rezultă cu prisosință faptul că aplicarea lui este corelată cu procedura verificării și regularizării cererii, motiv pentru care numai în ipoteza unui proces început sub imperiul noului Cod de procedură civilă și numai în legătură cu timbrarea unei cereri introductive de instanță, dat fiind faptul că doar aceasta este supusă procedurii prevăzute de art. 200 C. proc. civ., va fi aplicabil termenul de 5 zile de formulare a cererii de ajutor public judiciar, pentru restul cazurilor fiind aplicabil art. 12 alin. (1) din O.U.G. nr. 51/2008.

22. Suportarea indemnizației curatorului desemnat la citarea prin publicitate a părâtului/pârâților în cauzele întemeiate pe dispozițiile legilor nr. 272/2004 și 273/2004

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2015, 14 decembrie 2015, pag. 2\)](#)

22.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Opinia judecătorilor participanți sunt în sensul că, în astfel de cazuri, instanța poate dispune ca toate cheltuielile pentru remunerația curatorului să fie avansate din bugetul statului, în baza art. 49 alin. (1) din OUG nr. 80/2013, urmând ca pârâții, care sunt și părinții copilului, să fie obligați la plata acestor cheltuieli, cu titlul de cheltuieli judiciare. Cu privire la posibilitatea aplicării dispozițiilor alin. (3) al art. 49 din OUG nr. 80/2013, aprecierea se face de la caz la caz. În cazurile în care părinții copilului care au căzut în pretenții sunt lipsiți de venituri sau fac parte dintr-o categorie pentru care legea prevede acordarea asistenței juridice gratuite, sumele avansate din bugetul statului rămân în sarcina acestuia. Tot în sarcina statului pot rămâne aceste cheltuieli și în cazul adopției, cu aceleași argumente.

În același sens este și opinia Institutului Național al Magistraturii, precum și opinia unanimă a judecătorilor de la Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, desfășurată la Timișoara, în intervalul 19-20 noiembrie 2015. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Timișoara, 19-20 noiembrie 2015](#))

23. Modalitatea de soluționare a cererilor privind ajutorul public judiciar în cazul unei coparticipări facultative sau obligatorii, atunci când prin rezoluție s-a fixat o taxă de timbru ce urmează a fi achitată în solidar de către coparticipanți, iar numai unul (sau numai unii dintre aceștia) formulează cererea de acordare a beneficiului ajutorului public (deoarece numai această persoană/aceste persoane se încadrează în dispozițiile legale)

([Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterrea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2016, 9 decembrie 2016, pag. 2](#))

23.1 Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Toți reclamantii trebuie să întrunească condițiile de acordare a ajutorului public judiciar și, desigur, să investească instanța cu o asemenea cerere, pentru a conduce la soluția exonerării lor de executarea obligației solidare de achitare a taxelor judiciare de timbru.

Opinia unanimă a judecătorilor prezenți la întâlnirea trimestrială este în același sens cu opinia Institutului Național al Magistraturii și a președinților secțiilor civile exprimată la Întâlnirea președinților secțiilor civile ale ÎCCJ și curților de apel, de la Cluj, 13 – 14 octombrie 2016. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Cluj, 13 – 14 octombrie 2016](#))

23.2 Argumentele soluției însușite

Potrivit art. 35 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013, în cazul cererilor sau al acțiunilor introduse în comun de mai multe persoane, dacă obiectul procesului este un drept ori o obligație comună sau dacă drepturile ori obligațiile lor au aceeași cauză sau dacă între ele există o strânsă legătură, taxa judiciară de timbru se datorează în solidar.

Caracterul strict personal al dreptului de ajutor public judiciar este relevant și în ipoteza coparticipării procesuale, iar numai unul dintre reclamantii este îndreptățit la acordarea ajutorului public judiciar sub forma scutirii de plata taxei judiciare de timbru.

Într-o asemenea ipoteză, efectul admiterii cererii de ajutor public judiciar sub forma scutirii de plata taxei judiciare de timbru în persoana unuia dintre reclamantii nu se produce și

asupra celorlalți coparticipanți, ci, dimpotrivă, acestora le va reveni obligația achitării integrale a taxei judiciare de timbru datorate.

23.3 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Curtea de Apel București, 11-12 mai 2017](#): 1. În majoritate, participanții au agreat soluția expusă în Opinia Institutului Național al Magistraturii, apreciind că exonerarea de la plata taxei de timbru vizează numai coparticipantul îndreptățit la acordarea ajutorului public judiciar și care a investit instanța cu o atare cerere. Efectele admiterii cererii de ajutor public judiciar nu se extind și asupra coparticipanților care nu au formulat o astfel de cerere sau care, deși au formulat-o, nu îndeplinesc condițiile de acordare a ajutorului public judiciar, oricare dintre aceștia putând fi ținut, ca efect al solidarității, la plata integrală a taxei judiciare de timbru stabilite de instanță. Neplata taxei judiciare de timbru de către coparticipanții care nu beneficiază de ajutor public judiciar atrage anularea parțială a cererii în ceea ce-i privește. În ipotezele de coparticipare procesuală obligatorie, atragerea în proces a coparticipanților cu privire la care a operat anularea cererii de chemare în judecată pentru neplata taxei judiciare de timbru se va realiza în temeiul dispozițiilor art. 78 C. proc. civ. 2. În majoritate s-a decis ca, în situația în care apelul este promovat de două sau mai multe persoane, iar numai una dintre acestea formulează cerere de ajutor public judiciar în privința taxei judiciare de timbru aferente cererii de apel, cerere ce este admisă, în sarcina celorlalți apelanți rămâne obligația achitării taxei judiciare de timbru. Dacă acești din urmă apelanți nu achită taxa judiciară de timbru, instanța de apel va admite, prin încheiere, excepția netimbrării apelului promovat de către aceștia, iar, prin decizia finală prin care va soluționa fondul apelului, le va anula apelul. În schimb, instanța de apel va soluționa apelul promovat de apelantul a cărui cerere de ajutor public judiciar a fost admisă. De asemenea, după admiterea, prin încheiere, a excepției netimbrării apelului promovat de apelanții ce nu întrunesc condițiile acordării ajutorului public judiciar și nu au înțeles să achite taxa judiciară de timbru, și până la momentul soluționării apelului formulat de cel căruia i s-a admis cererea de ajutor public judiciar, prin decizie, primii coparticipanți vor continua a fi citați în calitate de apelanți, prin raportare la art. 60 alin. (2) C. proc. Civ.

24.În calea de atac a apelului cererea de acordare a ajutorului public judiciar sub forma facilităților la plata taxei de timbru trebuie formulată în termenul prevăzut de art. 33 alin. 2 din OUG nr. 80/2013 sau poate fi formulată oricând?

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2018, 9 noiembrie 2018, pag. 7\)](#)

24.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Opinia judecătorilor este aceea că și în apel sunt aplicabile prevederile art. 33 alin. 2 din OUG nr. 80/2013, în ceea ce privește termenul de formulare a cererii de acordare a facilității la plata taxei de timbru.

Acest text legal nu face vreo distincție cu privire la etapa procesuală în care se formulează această cerere.

Referirea pe care art. 12 alin. 1 din OUG nr. 51/2008 o face la posibilitatea de a se acorda ajutorul public judiciar oricând pe parcursul judecării este una generică, cu privire la toate formele de ajutor public judiciar prevăzute de art. 6 din OUG nr. 51/2008; însă, în ceea ce privește ajutorul public judiciar sub formă de facilități la plata taxelor de timbru art. 33

alin. 2 din OUG nr. 80/2013 instituie o regulă specială, derogatorie de la regimul comun al ajutorului public judiciar reglementat de OUG nr. 51/2008.

Opinia contrară este în sensul că cererea de acordare a facilității la plata taxei de timbru trebuie analizată pe fond.

Din întreaga reglementare a art. 33 alin. (2) din OUG nr. 80/2013 rezultă faptul că aplicarea lui este corelată cu procedura verificării și regularizării cererii, motiv pentru care numai în ipoteza unui proces început sub imperiul noului Cod de procedură civilă și numai în legătură cu timbrarea unei cereri introductive de instanță, dat fiind faptul că doar aceasta este supusă procedurii prevăzute de art. 200 C.proc.civ., va fi aplicabil termenul de 5 zile de formulare a cererii de ajutor public judiciar, pentru restul cazurilor fiind aplicabil art. 12 alin. (1) din OUG nr. 51/2008.

Termenul de 5 zile a fost instituit de OUG nr. 80/2013 în contextul în care se impunea ca acesta să aibă o durată redusă în raport de cel de 10 zile prevăzut pentru regularizarea cererii introductive.

24.2 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Curtea de Apel București, 11-12 mai 2017](#): Din întreaga reglementare a primul text legal rezultă cu prisosință faptul că aplicarea lui este corelată cu procedura verificării și regularizării cererii, motiv pentru care numai în ipoteza unui proces început sub imperiul noului Cod de procedură civilă și numai în legătură cu timbrarea unei cereri introductive de instanță, dat fiind faptul că doar aceasta este supusă procedurii prevăzute de art. 200 C. proc. civ., va fi aplicabil termenul de 5 zile de formulare a cererii de ajutor public judiciar, pentru restul cazurilor fiind aplicabil art. 12 alin. (1) din O.U.G. nr. 51/2008.

25. Aplicarea prevederilor art. 24 din O.U.G. nr. 80/2013

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2014, 28 martie 2014, pag. 3\)](#)

25.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Noua lege a taxelor judiciare de timbru se aplică numai proceselor începute după intrarea în vigoare a acestui act normativ, în deplin acord cu soluția de principiu ce rezultă din dispozițiile art. 24 și 25 alin. 1 N.C.proc.civ.

Potrivit art. 24 din OUG nr. 80/2013, a fost introdus un sistem de nou de taxare a cererilor de recurs, care distinge între motivele de casare ce implică verificări de ordin procedural o taxă fixă de 100 lei, indiferent de numărul motivelor invocate – motivul privitor la încălcarea ori aplicarea greșită a normelor de drept material, caz în care recursul se va timbra du 50% din taxa datorată la suma contestată, dar nu mai puțin de 100 lei, dacă cererea este evaluabilă în bani – și nu mai puțin de 100 lei, dacă cererea nu este evaluabilă în bani.

Totodată, Noul Cod de procedură civilă consacră expres posibilitatea atacării considerentelor, cu consecința substituirii considerentelor corecte ale instanței de control judiciar, unde s-a instituit o taxă fixă de 100 lei pentru calea de atac ce vizează numai considerentele hotărârii.

25.2 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile de la Înalta Curte de Casație și Justiție și curțile de apel, Curtea de Apel Iași, 7-8 mai 2015](#) Opinia îmbrățișată de majoritatea participanților la întâlnire a fost în

sensul că, în cazul proceselor începute sub imperiul Legii nr. 146/1997, tuturor cererilor formulate în cadrul său (inclusiv cererii de strămutare sau celei de recuzare), precum și căilor de atac ordinare și extraordinare, le sunt aplicabile, în materie de timbrare, dispozițiile acestei legi, iar nu cele ale O.U.G. nr. 80/2013. A fost exprimată însă și opinia minoritară, conform căreia contestația în anulare, revizuirea, cererea de strămutare și cererea de recuzare intră în noțiunea de “cereri”, fiindu-le aplicabile dispozițiile O.U.G. nr. 80/2013, în măsura în care au fost formulate după data intrării în vigoare a ordonanței, independent de data începerii procesului în legătură cu care au fost formulate.

25.3 [Decizia nr. 25/2020, ÎCCJ-RIL](#): În cazul proceselor începute sub imperiul Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările și completările ulterioare, tuturor cererilor formulate în cadrul acestora, cereri accesorii, incidentale și incidente procedurale, precum și căilor de atac, ordinare și extraordinare, le sunt aplicabile, în ceea ce privește taxa judiciară de timbru, dispozițiile acestei legi, iar nu cele ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013.

26. Dovada achitării taxei de timbru prin virament bancar, prin raportare la disp. art. 40 OUG 80/2013, art. 1504 alin. 1 Cod civil și art. 3 alin. (1) lit. h) din Regulamentul B.N.R. nr. 2/23.02.2005

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterrea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2019, 14 martie 2019, pag. 3\)](#)

S-a adus la cunoștința participanților și faptul că unele aspecte ale acestei probleme de drept au fost deja tranșate la Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, de la București, din 11-12 mai 2017 ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, București, 11-12 mai 2017](#)), opinia adoptată de participanți, în unanimitate, fiind aceea că:

” - în sistem on-line, dovada plății taxei de timbru se poate face cu extrasul de cont emis de instituția de credit plătitoare și trimis prin e-mail sau, după caz, cu dovada transmisă prin e-mail, în ipoteza în care taxa a fost achitată prin intermediul portalului www.ghiseul.ro;

- în situația în care există suspiciuni rezonabile că taxa judiciară de timbru pentru care a fost prezentată dovada achitării nu vizează dosarul în care a fost depusă, aspect care urmează a fi apreciat de la caz la caz de către instanță, aceasta va pune în vedere părții fie să achite taxa de timbru pentru dosarul respectiv, completând rubrica "explicații/referințe" cu numărul de dosar, fie să ateste, pe propria răspundere, sub semnătură înscrisă pe dovada de plată, faptul că taxa judiciară respectivă a fost achitată și folosită exclusiv pentru dosarul respectiv.”

27. Modalitatea de stabilire a taxei de timbru aferente contestației la executare când se solicită anularea executării silită înseși, respectiv dacă prin debitul urmărit se înțelege – potrivit disp. art. 10 din OUG 80/2013 – debitul pus în executare împreună cu cheltuielile de executare sau doar debitul urmărit

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2018, 9 noiembrie 2018, pag. 4)

27.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Taxa de timbru în cazul acțiunilor având ca obiect contestație la executare se calculează la valoarea debitului urmărit, fără includerea cheltuielilor de executare silită, având în vedere modalitatea de formulare a textului de lege incident („taxa se calculează la valoarea bunurilor a căror urmărire se contestă sau la valoarea debitului urmărit, când acest debit este mai mic decât valoarea bunurilor urmărite”).

27.2 Argumentele soluției însușite

Această problemă de drept a fost discutată la întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, desfășurată la Cluj în perioada 13- 14 oct. 2016. **(Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile de la Înalta Curte de Casație și Justiție și curțile de apel, Cluj, 13- 14 octombrie 2016)**

La acea întâlnire, opinia unanimă a participanților a fost a ceea că, potrivit art. 10 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013, în cazul contestației la executare silită, taxa se calculează la valoarea bunurilor a căror urmărire se contestă sau la valoarea debitului urmărit, când acest debit este mai mic decât valoarea bunurilor urmărite; taxa aferentă acestei contestații nu poate depăși suma de 1.000 lei, indiferent de valoarea contestată.

S-a apreciat că: „atunci când executarea silită este una indirectă, ceea ce presupune recuperarea unui debit, iar contestația la executare are în vedere urmărirea silită declanșată asupra unui bun pentru recuperarea debitului respectiv, taxa judiciară de timbru, dacă debitorul contestă doar o parte din debitul pentru care se procedează la urmărire silită a bunului respectiv, se va calcula la acea valoare, dacă aceasta reprezintă cea mai mică sumă dintre valoarea bunului urmărit și valoarea debitului contestat.

Dispozițiile legale [art. 10 alin. (2) teza a II-a din O.U.G. nr. 80/2013] privind plafonul maxim al taxei judiciare de timbru, și anume cel de 1.000 de lei, rămân, desigur, aplicabile.

Criteriul interesului economic, aplicabil acțiunilor și cererilor evaluabile în bani, căroră contestația la executare propriu-zisă li se subsumează, este cel care impune soluția la care aderăm, adică aceea de a permite, atunci când partea de debit contestată este mai mică decât valoarea bunului supus urmăririi, ca timbrarea procentuală să se aplice la această parte chiar dacă, unită cu partea necontestată, ar trece de valoarea bunului supus urmăririi.

Faptul că legiuitorul a fost preocupat să creeze un regim favorabil contestatorului este dovedit chiar de dispoziția legală examinată, din moment ce permite contestatorului să aleagă o valoare mai mică, aceea a debitului total urmărit, deși bunul supus urmăririi, bun pe care, prin admiterea contestației la executare, debitorul l-ar salva de la valorificare silită, ar avea o valoare mai mare”.

S-a reținut că modalitatea de formulare a textului de lege incident („taxa se calculează la valoarea bunurilor a căror urmărire se contestă sau la valoarea debitului urmărit, când acest debit este mai mic decât valoarea bunurilor urmărite”) nu lasă loc de interpretări și nu poate conduce la altă soluție.

28. Taxa judiciară de timbru aplicabilă cererii creditorului de obligare a debitorului la plata penalităților de întârziere stabilite pentru constrângerea acestuia la executarea obligației de a face sau de a nu face intuitu personae, prevăzute în titlul executoriu, întemeiată pe art. 906 alin. (4) C.pr.civ.

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor I-II/2020, 11 septembrie 2020, pag. 2)

28.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Cererea formulată în temeiul dispozițiilor art. 906 alin. (4) C.pr.civ. se timbrează la valoare.

Art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 prevede că acțiunile și cererile evaluabile în bani, introduse la instanțele judecătorești, se taxează la valoare.

Pentru cererea formulată în temeiul dispozițiilor art. 906 alin. (4) C.pr.civ. legea nu prevede o taxă de timbru anume, și nici faptul că aceste acțiuni sunt scutite de la plata taxelor judiciare de timbru.

Dispozițiile art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 referitoare la taxa fixă de 20 lei nu sunt aplicabile, întrucât cererea în cauză nu este una neevaluabilă în bani.

Prin urmare, față de caracterul evaluabil al cererii, este incidentă regula stabilită de art. 3 alin. 1 din ordonanță, și anume timbrarea la valoare.

28.2 Notă: Minuta întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Curtea de Apel Bacău, 23-24 iunie 2016: soluția agreată: „Referitor la cererile formulate în temeiul art. 906 alin. (1)-(3) C.pr.civ., participanții la întâlnire au agreat, în unanimitate, soluția propusă în punctul de vedere al INM, în sensul că acestea se timbrează cu suma fixă de 20 lei, conform art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013. În ceea ce privește modalitatea de taxare a cererii întemeiată pe dispozițiile art. 906 alin. (4) C.pr.civ., majoritatea curților de apel reprezentate la întâlnire au agreat că, în absența unor dispoziții legale exprese, se va aplica taxarea la valoare.

29. Cererile formulate de autoritățile contractante care decurg din executarea contractelor administrative sunt sau nu scutite de la plata taxei de timbru?

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor de la Curtea de apel Iași și instanțele arondate, privind problemele de practică judiciară neunitară în materie de civilă, în trimestrul al II-lea/2022)

29.1 Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE):

Toate acțiunile formulate de autoritățile contractante în baza Legii nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor sunt scutite de la plata taxelor de timbru.

29.2 Argumente:

Potrivit art. 56 alin. 4 din Legea nr. 101/2016, sunt scutite de taxa judiciară de timbru prevăzută la alin. (1) și/sau alin. (2) recursurile/apelurile formulate de autoritățile contractante.

Conform art. 54 din același act normativ, cererilor având ca obiect acordarea despăgubirilor pentru repararea prejudiciilor cauzate în cadrul procedurii de atribuire, precum și celor privind executarea, anularea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor li se aplică în mod corespunzător prevederile art. 50. Articolul 50 se referă la contestația formulată pe cale judiciară, în cadrul căreia autoritatea contractantă are întotdeauna calitatea de pârâtă în primă instanță.

Legiuitorul a prevăzut că sunt scutite de taxa judiciară de timbru prevăzută la alin. (1) și/sau alin. (2) recursurile/apelurile formulate de autoritățile contractante, întrucât a avut în vedere cadrul general al contestațiilor la procedura de achiziție publică; în realitate, prin acest text este reglementată o situație de scutire subiectivă, raportat la calitatea părții. Intenția legiuitorului este în sensul de a scuti autoritățile contractante de la orice acțiune formulată în temeiul acestei legi speciale, fiind dificil de conceput ca acțiunea introductivă, atunci când este formulată de o autoritate contractantă, să fie supusă plății taxelor judiciare de timbru, iar calea de atac, formulată de aceeași autoritate să fie scutită de la plata acesteia.

2.3 Notă: A se vedea [Minuta întâlnirii președinților secțiilor specializate \(foste comerciale\) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, dedicată dezbaterii problemelor de practică neunitară în materia litigiilor cu profesioniști și insolvenței București 24-25 octombrie 2022](#). Soluția agreată: acțiunile formulate de autoritățile contractante, în litigii care decurg dintr-un contract de achiziție publică, sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru, în condițiile art. 30 din OUG nr. 80/2013.

30. Cererile de apel formulate de pârâtul din cererea de emiteră a ordinului de protecție sunt sau nu scutite de la plata taxei de timbru?

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor de la Curtea de apel Iași și instanțele arondate, privind problemele de practică judiciară neunitară în materie de civilă, în trimestrele III-IV/2022\)](#)

30.1. Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE):

Judecătorii participanți la întâlnire apreciază că scutirea de la plata taxei judiciare de timbru prevăzută de dispozițiile art. 41 alin. (2) din Legea nr. 217/2003 este o scutire subiectivă, așadar instituită în favoarea celui care formulează cererea de emiteră a ordinului de protecție, în calitate de prezumtivă victimă a violenței domestice, și nu o scutire obiectivă. Așadar, cererea de apel formulată de pârât este supusă timbrajului.

30.2 Argumente:

Persoana care face cererea privind emiteră ordinului de protecție este cea a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol printr-un act de violență din partea unui membru al familiei, în condițiile art. 38 din Legea nr. 217/2003.

Potrivit dispozițiilor art. 41: „Cererea privind emiterea ordinului de protecție se întocmește potrivit formularului de cerere prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezenta lege. (2) Cererea este scutită de taxa judiciară de timbru.”

Pe cale de consecință, reclamantul este circumstanțiat chiar de către legiuitor, făcându-se referire la o cerere ce poate fi promovată doar de o categorie de persoane și nicidecum la o categorie de litigii dintr-o anumită materie (cum s-a procedat la litigiile privind stabilirea și plata pensiilor sau alte drepturi de asigurări sociale; cele privind obligațiile legale și contractuale de întreținere etc.). Rezultă fără putință de tăgadă că acest beneficiu este acordat în virtutea situației personale a reclamantului.

În considerarea acestei opinii, se face trimitere și la dezlegarea dată de Înalta Curte de Casație și Justiție, în Decizia nr. 55/3.07.2017, în procedura hotărârii preliminare, cu privire la art. 28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 care se interpretează în sensul că de scutirea de la plata taxei judiciare de timbru în calea de atac beneficiază numai reclamantul care a fost scutit în primă instanță de obligația timbrajului. În această decizie, s-a reținut că „ori de câte ori cauza de scutire legală de la plata unei taxe judiciare de timbru este acordată intuitu personae, în considerarea unei calități proprii părții reclamante, art. 28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 nu își va găsi aplicabilitatea atunci când calea de atac este exercitată de partea pârâtă, întrucât aceasta nu este scutită de obligația de plată a taxei judiciare de timbru.”

Doar în acele situații în care scutirea este instituită în considerarea obiectului cauzei, ea operează indiferent de calitatea persoanei care le formulează. Nu se poate extinde beneficiul unei scutiri acordate în considerarea conjuncturii personale a uneia dintre părțile litigante în favoarea alteia care nu se află în aceeași situație. Or, titularul cererii reglementate de art. 41 din Legea 217/2003 este într-o situație diferită de pârâtul chemat în judecată în aceste tipuri de cauze.

X. Procedura contencioasă

Cererea de chemare în judecată

1. Aplicabilitatea dispozițiilor art. 411 alin. 1 pct. 2 N.C.proc.civ. în cazul cererilor de reexaminare formulate potrivit art. 200 alin. 4 N.C.proc.civ.

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2014, 28 martie 2014, pag. 5\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Nu sunt aplicabile dispozițiile art. 411 cererilor de reexaminare formulate potrivit art. 200 N.C.proc.civ.

Prin textul art. 411 N.C.proc.civ. sunt consacrate două cereri de suspendare voluntară, fie exteriorizate prin cererea expresă a ambelor părți, fie când niciuna din părțile legal citate nu se înfățișează la strigarea cauzei. Cu toate acestea, cauza se judecă dacă reclamantul sau pârâtul a cerut în scris judecarea în lipsă.

Or, din punct de vedere procedural, încheierea de anulare a cererii informale se va pronunța fără citarea părților, iar potrivit art. 200 alin. 6 N.C.proc.civ. cererea de reexaminare se soluționează numai cu citarea reclamantului. Art. 200 N.C.proc.civ. trebuie coroborat cu art. 532 N.C.proc.civ. care este specific cererilor necontencioase și face ca procedura de judecată să nu fie guvernată de principiul contradictorialității.

Or, cererea de reexaminare formulată în condițiile art. 200 N.C.proc.civ. înainte de comunicarea cererii către pârât nu se află într-o fază contencioasă pentru a-i fi aplicabile dispozițiile art. 411 N.C.proc.civ. specifice procedurii contencioase.

2.Posibilitatea scurtării termenului de complinire lipsuri la care face referire art. 200 N.C.proc.civ.

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al III-lea /2014, 16 octombrie 2014, pag. 7\)](#)

2.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Termenul de 10 zile este un termen legal procedural, care se calculează în sensul zilelor libere, potrivit art. 181 alin. 1 pct. 2 N. C.proc.civ., mai ales că în ipoteza în care comunicarea lipsurilor cererii de chemare în judecată nu a fost legal afectată, judecătorul va dispune efectuarea unei alte comunicări, fiind acordat sau nu un termen de 10 zile pentru regularizarea cererii.

Introducerea datelor de primire a comunicărilor în aplicația ECRIS este general valabilă pentru toate instanțele din țară, tocmai în vederea activării alertelor acestui program informatic, a identificării dosarelor în cadrul termenului de 10 zile prevăzut de art. 200 alin. 2 N. C.proc.civ.

Ca atare, nu există posibilitatea scurtării termenului de 10 zile.

2.2 Notă: a se vedea și considerentele din **[Minuta întâlnirii președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Timisoara, 5-6 martie 2020](#)**: termenul de 10 zile indicat de art. 200 alin. (3) C. proc. civ. neputând fi scurtat de judecător (termen legal, ca atare fix, și pentru care legea nu prevede posibilitatea modificării de către judecător)

3.Aplicarea procedurii prealabile a cererilor de chemare în judecată – art. 200 C.proc.civ. – și acțiunilor derivate din procedura insolvenței

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă semestrului II/2017, 23 noiembrie 2017, pag. 11\)](#)

3.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

În sensul practicii agreeate și de celelalte instanțe din țară, judecătorii participați la întrunire au fost de acord, cu majoritate de voturi, că art. 200 din noul Cod de procedură civilă nu este aplicabil cererilor formulate în cadrul procedurii insolvenței.

Incident este art. 41 alin. 4 din Legea nr. 85/2014: „4) Toate cererile, contestațiile, acțiunile întemeiate pe dispozițiile prezentului capitol se judecă potrivit prevederilor Codului de procedură civilă cu privire la judecata în primă instanță, cu mențiunea că termenul pentru depunerea întâmpinării este de maximum 15 zile de la comunicare, răspunsul la întâmpinare nu este obligatoriu, iar judecătorul-sindic fixează, prin rezoluție, în termen de maximum 5 zile de la data depunerii întâmpinării, primul termen de judecată, care va fi de cel mult 30 de zile de la data rezoluției.”

În ceea ce privește cazurile de deschidere a procedurii insolvenței când legea prevede termene speciale, vor fi avute în vedere aceste termene speciale.

În cazul cererii de deschidere a procedurii insolvenței nu sunt aplicabile dispozițiile art. 200 din Codul de procedură civilă privind regularizarea cererii.

3.2 Argumentele soluției însușite

În sensul practicii agreate și de celelalte instanțe din țară, judecătorii participați la întrunire au fost de acord, cu majoritate de voturi, că art. 200 din noul Cod de procedură civilă nu este aplicabil cererilor formulate în cadrul procedurii insolvenței.

Incident este art. 41 alin. 4 din Legea nr. 85/2014: „4) Toate cererile, contestațiile, acțiunile întemeiate pe dispozițiile prezentului capitol se judecă potrivit prevederilor Codului de procedură civilă cu privire la judecata în primă instanță, cu mențiunea că termenul pentru depunerea întâmpinării este de maximum 15 zile de la comunicare, răspunsul la întâmpinare nu este obligatoriu, iar judecătorul-sindic fixează, prin rezoluție, în termen de maximum 5 zile de la data depunerii întâmpinării, primul termen de judecată, care va fi de cel mult 30 de zile de la data rezoluției.”

În ceea ce privește cazurile de deschidere a procedurii insolvenței când legea prevede termene speciale, vor fi avute în vedere aceste termene speciale.

În cazul cererii de deschidere a procedurii insolvenței nu sunt aplicabile dispozițiile art. 200 din Codul de procedură civilă privind regularizarea cererii.

3.3 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii și ai Ministerului Justiției cu președinții secțiilor specializate din cadrul curților de apel și ai tribunalelor specializate - Târgu Mureș, 22 mai 2014:](#) „Cu majoritate, participanții la întâlnire au exprimat opinia potrivit căreia, fără a exclude de plano procedura regularizării în materia insolvenței, aceasta trebuie adaptată exigențelor de celeritate specifice, caracterizate prin termene mai scurte, lipsa caracterului obligatoriu al răspunsului la întâmpinare, fixarea primului termen de judecată. Aceasta este, de altfel, și soluția consacrată de viitoarea lege a insolvenței, care reglementează reguli specifice în materia judecării în primă instanță (art. 41 alin. 4, art. 43 alin. 3), excluzând, totodată, *expressis verbis* regularizarea prevăzută de 200 C. proc. civ. la cererea de deschidere a procedurii insolvenței. Legat de acest aspect, s-a atras atenția asupra posibilității ca acest text să fie interpretat în sensul că este exclusă în mod expres de la regularizare doar cererea de deschidere a procedurii insolvenței, nu și celelalte cereri care ar putea fi formulate în cadrul procedurii, intenția legiuitorului fiind de a exclude procedura regularizării în cadrul procedurii insolvenței în general. În unanimitate s-a apreciat că, dat fiind specificul procedurii insolvenței, norma din art. 238 C. proc. civ. privind estimarea duratei procesului nu este compatibilă cu specificul acestei proceduri speciale și, prin urmare, este inaplicabilă.

3.4 A se vedea și [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor specializate \(foste comerciale\) de la nivelul curților de apel, în materia litigiilor cu profesioniști și insolvenței Curtea de Apel Craiova, 27-28 aprilie 2015:](#)” În unanimitate, participanții la întâlnire au îmbrățișat opinia expusă de formatorii INM, în sensul că procedura regularizării – cu exigențele și forma impuse de dispozițiile art. 200, 201 C. proc. civ. – nu este aplicabilă niciunei categorii de cereri din procedura insolvenței, având în vedere incompatibilitatea ei cu specificul litigiilor în insolvență.”

4. Anularea cererii de chemare în judecată în etapa regularizării, pentru neindicarea valorii obiectului cererii de chemare în judecată și a modului de calcul al acesteia
(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2018, 30 martie 2018, pag. 7)

4.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

Mențiunile cererii de chemare în judecată privind valoarea obiectului cererii de chemare în judecată și modul de calcul prin care s-a ajuns la determinarea acesteia, prevăzute expres de disp. art. 194 alin. 3 C.proc.civ, sunt esențiale și împiedică stabilirea taxei judiciare de timbru datorate precum și verificarea competenței instanței în conformitate cu disp. art. 98 C.proc.civ, lipsa lor conducând la anularea cererii de chemare în judecată în temeiul disp. art. 200 alin. 4 C.proc.civ.

5. Soluții diferite pronunțate în cererile de reexaminare a încheierilor de anulare a cererilor pronunțate în temeiul disp. art. 200 alin. 3 Cod procedură civilă în cazul în care petentul îndeplinește obligațiile puse în sarcina sa până la pronunțarea încheierii de reexaminare, dar după expirarea termenului de 10 zile prevăzut de lege
(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2020, 4 februarie 2021, pag. 7)

Această problemă de drept, cu unele nuanțări, a făcut obiectul analizei reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție în cadrul întâlnirii ce a avut loc la Curtea de Apel Iași, în zilele de 7-8 mai 2015. **(Minuta Întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Curtea de Apel Iași, 7-8 mai 2015)**

Participanții la întâlnire au apreciat, în unanimitate, că, întrucât, în conformitate cu disp. art. 200 alin. (6) NCPC, motivele pentru care cererea de reexaminare poate fi admisă sunt expres și limitativ prevăzute de lege („dacă aceasta a fost dispusă eronat sau dacă neregularitățile au fost înlăturate în termenul acordat”), pot fi administrate înscrisuri în cadrul soluționării cererii de reexaminare exclusiv în dovedirea motivelor acestei căi de atac, iar nu și pentru acoperirea neregularităților neîndeplinite în termenul legal de 10 zile acordat de către completul investit cu soluționarea cererii.

Spre exemplu, depunerea la dosar a înscrisurilor certificate în etapa soluționării cererii de reexaminare, în condițiile în care în cadrul termenului de 10 zile acordat pentru remedierea acestei carențe, obligația nu a fost îndeplinită, nu este de natură să conducă la admiterea căii de atac. Dimpotrivă, un înscris din care rezultă că cele solicitate de primul complet, care a dispus anularea cererii, au fost expediate în termen instanței, poate fi administrat în cadrul cererii de reexaminare, constituind un mijloc de probă în dovedirea motivului acestei căi de atac vizând faptul că neregularitățile au fost înlăturate în termenul de 10 zile acordat.

La aceeași întâlnire s-a analizat și incidența sancțiunii anulării cererii de chemare în judecată, potrivit art. 200 alin. (3) NCPC, în ipoteza în care aceasta este semnată de mandatarul/reprezentantul legal al reclamantului sau de avocatul angajat de mandatarul/reprezentantul legal al reclamantului, iar la dosar nu se regăsește dovada calității de reprezentant a mandatarului/reprezentantului legal.

Participanții au apreciat, în unanimitate, că, în ipoteza în care reclamantul nu atașează dovada calității de reprezentant a semnatarului cererii, în condițiile art. 151 N.C.proc.civ., în cadrul termenului de 10 zile acordat, respectiv în situația în care la dosar se regăsește numai împuternicirea avocațială a avocatului semnatar al cererii, angajat de către mandatarul/reprezentantul legal al reclamantului, iar nu și procura/înscrisul doveditor al calității acestuia din urmă, cererea de chemare în judecată se va anula.

La întâlnire s-a discutat și ipoteza în care reclamantul nu indică motivarea în drept a pretențiilor sale, în cadrul termenului de 10 zile acordat, participanții la întâlnire fiind de acord cu opinia INM potrivit căreia nu este necesar ca reclamantul să indice textele legale pe care și-a întemeiat pretenția, judecătorul fiind în măsură să le determine din lecturarea obiectului cererii și a motivelor acesteia, motiv pentru care lipsa acestora nu va determina anularea cererii.

S-a apreciat, totodată, că nici greșita indicare de către reclamant a textelor legale nu este de natură să țină instanța, aceasta având posibilitatea să stabilească corecta încadrare a actelor și faptelor, cu respectarea principiului disponibilității părților în procesul civil, motiv pentru care o atare eronată indicare nu va conduce la anularea cererii.

6.Determinarea momentului de la care curge termenul pentru formularea cererii de acordare a ajutorului public judiciar cu privire la plata taxei judiciare de timbru în situația în care s-a formulat cerere de reexaminare a modalității de stabilire a taxei de timbru

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2018, 9 noiembrie 2018, pag. 5\)](#)

6.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

Potrivit disp. art. 33 alin. 2 din OUG nr. 80/2013:

(1) Taxele judiciare de timbru se plătesc anticipat, cu excepțiile prevăzute de lege.

(2) Dacă cererea de chemare în judecată este netimbrată sau insuficient timbrată, reclamantului i se pune în vedere, în condițiile art. 200 alin. (2) teza I din Codul de procedură civilă, obligația de a timbra cererea în cuantumul stabilit de instanță și de a transmite instanței dovada achitării taxei judiciare de timbru, în termen de cel mult 10 zile de la primirea comunicării instanței. Prin aceeași comunicare, instanța îi pune în vedere reclamantului posibilitatea de a formula, în condițiile legii, cerere de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru, în termen de 5 zile de la primirea comunicării.

Dispozițiile art. 200 alin. (2) teza I din Codul de procedură civilă rămân aplicabile în ceea ce privește complinirea celorlalte lipsuri ale cererii de chemare în judecată. Instanța însă nu va proceda la comunicarea cererii de chemare în judecată în condițiile art. 201 alin. (1) din Codul de procedură civilă, decât după soluționarea cererii de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru.

Art. 39 din același act normativ prevede că:

(1) Împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru, reclamantul poate face cerere de reexaminare, la aceeași instanță, în termen de 3 zile de la data comunicării taxei datorate. Cererea de reexaminare este scutită de la plata taxei judiciare de timbru.

(2) Cererea se soluționează în camera de consiliu de un alt complet, fără citarea părților, prin încheiere definitivă.

Dispozițiile art. 200 alin. (2) teza I din Codul de procedură civilă rămân aplicabile în ceea ce privește complinirea celorlalte lipsuri ale cererii de chemare în judecată. Instanța va proceda la comunicarea cererii de chemare în judecată, în condițiile art. 201 alin. (1) din Codul de procedura civilă, numai după soluționarea cererii de reexaminare.

(3) În cazul admiterii integrale sau parțiale a cererii de reexaminare, instanța va dispune restituirea taxei de timbru total ori, după caz, proporțional cu reducerea sumei contestate.

Din interpretarea acestor prevederi legale rezultă că termenul de 5 zile de la primirea comunicării, prevăzut de art. 33 alin. 2 din OUG nr. 80/2013, va începe să curgă de la comunicarea cuantumului final al taxei de timbru, și nu de la data comunicării adresei de regularizare a cererii, întrucât doar de la momentul comunicării cuantumului definitiv al taxei de timbru reclamantul cunoaște suma datorată în cauză cu acest titlu și poate evalua dacă îndeplinește condițiile pentru a solicita acordarea ajutorului public judiciar.

În susținerea acestui punct de vedere au fost luate în considerare, prin analogie, și concluziile participanților la întâlnirea reprezentanților CSM cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel, desfășurată la Curtea de apel Iași în perioada 7-8 mai 2015, asupra problemei dacă, după comunicarea către reclamant a încheierii prin care se stabilește în mod definitiv cuantumul taxei judiciare de timbru, în cadrul cererii de reexaminare a încheierii de ajutor public judiciar sau a celei prin care s-a stabilit taxa judiciară de timbru, mai este sau nu necesară o nouă comunicare în conformitate cu prevederile art. 200 alin.(2) NCPC. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel, Curtea de apel Iași, 7-8 mai 2015](#))

La acea întâlnire, opinia majoritară a participanților a fost în sensul în care: „încheierea prin care a fost stabilită taxa judiciară datorată în mod definitiv de către reclamant, pronunțată în cadrul cererii de reexaminare a încheierii de ajutor public judiciar sau a celei prin care s-a stabilit taxa judiciară de timbru, este supusă comunicării către reclamant, de către completul care a pronunțat-o (complet diferit de cel investit cu soluționarea cererii de chemare în judecată), aplicarea sancțiunii anulării trebuind să fie precedată de comunicarea adresei în conformitate cu art. 200 alin. (2) NCPC.

Formularea unei cereri de reexaminare a taxei judiciare de timbru sau a unei cereri de ajutor public judiciar în cadrul termenului de 10 zile prevăzut de art. 200 alin. (2) NCPC este de natură să producă un efect întreruptiv al acestuia, cu consecința curgerii unui nou termen de 10 zile de la data unei noi comunicări a adresei menționate la art. 200 alin. (2) NCPC.

Sanctiunea anulării prevăzute de art. 200 alin. (3) NCPC este precedată de curgerea termenului de 10 zile, al cărui moment de plecare este comunicarea adresei prevăzute la art. 200 alin. (2) NCPC, neexistând un text legal care să schimbe un atare moment în ipoteza soluționării cererilor de reexaminare, chiar dacă reclamantul, într-adevăr, a luat cunoștință de taxa judiciară de timbru datorată”.

7. Anularea cererii de chemare în judecată în temeiul art. 200 alin. 3 N.C.proc.civ., fără o prealabilă soluționare a cererii de acordare a ajutorului public judiciar, dacă au existat mai multe obligații, puse în vedere persoanei care a formulat cererea, iar în interiorul termenului de 10 zile (sau un alt termen fixat de instanță pentru complinirea lipsurilor) obligațiile nu sunt îndeplinite. Ce soluție poate primi cererea de acordare a ajutorului public judiciar formulată în interiorul acestui termen legal?

[Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al III-lea /2014, 16 octombrie 2014, pag. 7](#)

7.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Opinia reprezentanților de la întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile de la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție și cu președinții secțiilor civile de la nivelul curților de apel, din 20 – 21 martie 2014 este aceea că cererea de ajutor public judiciar se soluționează obligatoriu, indiferent de complinirea celorlalte lipsuri în termenul stabilit de instanță, urmând ca după soluționarea cererii de ajutor public, judecătorul să aprecieze asupra legalității și oportunității anulării cererii de chemare în judecată.

8. Determinarea momentului de la care curge termenul pentru formularea cererii de acordare a ajutorului public judiciar cu privire la plata taxei judiciare de timbru în situația în care s-a formulat cerere de reexaminare a modalității de stabilire a taxei de timbru

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterrea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2018, 9 noiembrie 2018, pag. 5\)](#)

8.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

Potrivit disp. art. 33 alin. 2 din OUG nr. 80/2013:

(1) Taxele judiciare de timbru se plătesc anticipat, cu excepțiile prevăzute de lege.

(2) Dacă cererea de chemare în judecată este netimbrată sau insuficient timbrată, reclamantului i se pune în vedere, în condițiile art. 200 alin. (2) teza I din Codul de procedură civilă, obligația de a timbra cererea în cuantumul stabilit de instanță și de a transmite instanței dovada achitării taxei judiciare de timbru, în termen de cel mult 10 zile de la primirea comunicării instanței. Prin aceeași comunicare, instanța îi pune în vedere reclamantului posibilitatea de a formula, în condițiile legii, cerere de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru, în termen de 5 zile de la primirea comunicării.

Dispozițiile art. 200 alin. (2) teza I din Codul de procedură civilă rămân aplicabile în ceea ce privește complinirea celorlalte lipsuri ale cererii de chemare în judecată. Instanța însă nu va proceda la comunicarea cererii de chemare în judecată în condițiile art. 201 alin. (1) din Codul de procedură civilă, decât după soluționarea cererii de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru.

Art. 39 din același act normativ prevede că:

(1) Împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru, reclamantul poate face cerere de reexaminare, la aceeași instanță, în termen de 3 zile de la data comunicării taxei datorate. Cererea de reexaminare este scutită de la plata taxei judiciare de timbru.

(2) Cererea se soluționează în camera de consiliu de un alt complet, fără citarea părților, prin încheiere definitivă. Dispozițiile art. 200 alin. (2) teza I din Codul de procedură civilă rămân aplicabile în ceea ce privește complinirea celorlalte lipsuri ale cererii de chemare în judecată. Instanța va proceda la comunicarea cererii de chemare în judecată, în condițiile art. 201 alin. (1) din Codul de procedura civilă, numai după soluționarea cererii de reexaminare.

(3) În cazul admiterii integrale sau parțiale a cererii de reexaminare, instanța va dispune restituirea taxei de timbru total ori, după caz, proporțional cu reducerea sumei contestate.

Din interpretarea acestor prevederi legale rezultă că termenul de 5 zile de la primirea comunicării, prevăzut de art. 33 alin. 2 din OUG nr. 80/2013, va începe să curgă de la

comunicarea cuantumul final al taxei de timbru, și nu de la data comunicării adresei de regularizare a cererii, întrucât doar de la momentul comunicării cuantumul definitiv al taxei de timbru reclamantul cunoaște suma datorată în cauză cu acest titlu și poate evalua dacă îndeplinește condițiile pentru a solicita acordarea ajutorului public judiciar.

În susținerea acestui punct de vedere au fost luate în considerare, prin analogie, și concluziile participanților la întâlnirea reprezentanților CSM cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel, desfășurată la Curtea de apel Iași în perioada 7-8 mai 2015, asupra problemei dacă, după comunicarea către reclamant a încheierii prin care se stabilește în mod definitiv cuantumul taxei judiciare de timbru, în cadrul cererii de reexaminare a încheierii de ajutor public judiciar sau a celei prin care s-a stabilit taxa judiciară de timbru, mai este sau nu necesară o nouă comunicare în conformitate cu prevederile art. 200 alin.(2) NCPC.

La acea întâlnire, opinia majoritară a participanților a fost în sensul în care: „încheierea prin care a fost stabilită taxa judiciară datorată în mod definitiv de către reclamant, pronunțată în cadrul cererii de reexaminare a încheierii de ajutor public judiciar sau a celei prin care s-a stabilit taxa judiciară de timbru, este supusă comunicării către reclamant, de către completul care a pronunțat-o (complet diferit de cel investit cu soluționarea cererii de chemare în judecată), aplicarea sancțiunii anulării trebuind să fie precedată de comunicarea adresei în conformitate cu art. 200 alin. (2) NCPC.

Formularea unei cereri de reexaminare a taxei judiciare de timbru sau a unei cereri de ajutor public judiciar în cadrul termenului de 10 zile prevăzut de art. 200 alin. (2) NCPC este de natură să producă un efect întreruptiv al acestuia, cu consecința curgerii unui nou termen de 10 zile de la data unei noi comunicări a adresei menționate la art. 200 alin. (2) NCPC.

Sancțiunea anulării prevăzute de art. 200 alin. (3) NCPC este precedată de curgerea termenului de 10 zile, al cărui moment de plecare este comunicarea adresei prevăzute la art. 200 alin. (2) NCPC, neexistând un text legal care să schimbe un atare moment în ipoteza soluționării cererilor de reexaminare, chiar dacă reclamantul, într-adevăr, a luat cunoștință de taxa judiciară de timbru datorată”.

9.Modul concret de anulare a cererilor de chemare în judecată, în situația specială în care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de acordare a ajutorului public judiciar și cererea de reexaminare a încheierii prin care instanța s-a pronunțat asupra acordării ajutorului public, sau în cazul admiterii lor doar în parte. Așteptarea expirării unui termen de 10 zile (sau mai redus în cazul pricinilor urgente), stabilit în acord cu art. 200 alin. 2 N.C.proc.civ. sau anularea imediată a cererii de chemare în judecată
[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al III-lea /2014, 16 octombrie 2014, pag. 6\)](#)

9.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Opinia majoritară cu privire la această problemă, exprimată la întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile, desfășurată la Craiova, în perioada 20 – 21 martie 2014, este aceea că trebuie avut în vedere obiectul cererii de ajutor public:

- dacă aceasta se formulează pentru obținerea unui apărător, cererea de chemare în judecată nu va fi anulată, ci se va da prioritate cererii de ajutor public judiciar;
- dacă se formulează pentru scutirea plății taxei judiciare de timbru, se va da prioritate anulării cererii de chemare în judecată, iar cererea de ajutor public judiciar se va respinge.

Potrivit reprezentanților Institutului Național al Magistraturii, cererea de ajutor public judiciar nu prelungește termenul de 10 zile acordat reclamantului pentru complinirea lipsurilor cererii de chemare în judecată, cu excepția celor referitoare la timbraj.

9.2 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție - Curtea de Apel Iași, 7-8 mai 2015](#): Majoritatea participanților prezenți la întâlnire au îmbrățișat soluția propusă în punctul de vedere al INM, respectiv că termenul de 10 zile curge de la data unei noi comunicări, realizată de completul investit cu soluționarea cererii, potrivit art. 200 alin. (2) NCPC. A fost exprimată și opinia că termenul de 10 zile curge de la data comunicării încheierii prin care a fost soluționată cererea de reexaminare, întrucât reclamantul, din acel moment, a luat cunoștință de aceasta, nejustificându-se o nouă înștiințare.

10. Lipsa necesității atașării ulterioare la dosar a exemplarului cererii de chemare în judecată conținând semnătura în original a reclamantului sau, după caz, a aplicării ulterioare a semnăturii pe cererea de chemare în judecată, în ipoteza în care aceasta a fost înaintată instanței, scanată, prin aplicația de încărcare documente creată și utilizată de instanța respectivă.

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor de la Curtea de apel Iași și instanțele arondate, privind problemele de practică judiciară neunitară în materie de civilă, în trimestrul al II-lea/2022\)](#)

10. 1 Rezumatul soluției (MAJORITATE):

Opinia exprimată de participanți este aceea că, în cazul cererilor de chemare în judecată/căilor de atac/etc. înaintate instanței, în mod scanat, prin aplicația de încărcare documente creată și utilizată de instanța respectivă, nu se impune atașarea ulterioară la dosar a exemplarului cererii de chemare în judecată conținând semnătura în original a reclamantului/recurentului/apelantului sau, după caz, a aplicării ulterioare a semnăturii pe cererea de chemare în judecată. În cazul unor dubii sau dacă se invocă de oricare dintre părți, se impune însă verificarea acestei manifestări de voință.

10. 2 Argumente:

În cazul unei cereri de chemare în judecată scanate, încărcate prin aplicația de încărcare documente creată chiar de instanță, nu este vorba de o lipsă a semnăturii, ci de o transmitere a acesteia în copie, așadar, s-ar încadra în noțiunea de „altă neregularitate în legătură cu semnarea cererii de chemare în judecată”, în sensul art. 196 alin. 3 C.proc.civ. și nu de lipsă a semnăturii.

Întrucât aplicația de încărcare a documentelor este creată și pusă la dispoziție chiar de instanță, pentru facilitarea comunicării cu părțile și întrucât pentru încărcarea documentelor, părțile creează un cont și are loc o identificare sumară după adresă și număr de telefon, instituirea în continuare a obligației de a depune în original cererea de chemare în judecată/ calea de atac etc. sau de a se înfățișa personal pentru semnare, iar apoi anularea cererii respective, dacă nu sunt respectate aceste obligații, apare ca un formalism excesiv al instanței de judecată, în condițiile în care manifestarea de voință este evidentă.

Transmiterea cererilor prin intermediul aplicației conferă o garanție de siguranță că cererea provine de la partea respectivă; tendința sistemului judiciar este de a simplifica

procedura de comunicare și de acces la instanță; crearea unei aplicații de încărcare documente se vrea a facilita comunicarea între justițiabil și instanță; semnătura presupune însușirea cererii de către parte, iar în lipsa oricărei contestări a realității acestei semnături scanate, sancțiunea nulității unei astfel de cereri apare ca excesivă.

Cererea reconvențională

1. Termenul de formulare/modificare a cererii reconvenționale

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor I-II/2020, 11 septembrie 2020, pag. 8)

1.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Opinia majoritară a judecătorilor este în sensul intervenirii sancțiunii decăderii pârâtului reconvenient din dreptul de a modifica cererea reconvențională, ulterior expirării termenului de 25 zile acordat pentru formularea întâmpinării, completarea cererii reconvenționale trebuind să urmeze regimul cererii incidentale pe care se grefează.

1.2 Argumentele soluției însușite

S-a reținut faptul că dispozițiile art. 209 alin. 4 C.proc.civ. prevăd în mod expres sancțiunea decăderii pentru nerespectarea termenului de depunere a cererii reconvenționale, precum și caracterul facultativ al formulării cererii reconvenționale, care rezultă din prevederile art. 209 alin. 1 C.proc.civ., potrivit cărora pârâtul poate să opteze între a-și valorifica pretențiile pe calea incidentală a cererii reconvenționale sau printr-o cerere separată.

Dispozițiile art. 209 alin. 3 C.proc.civ., potrivit cu care „cererea reconvențională trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute pentru cererea de chemare în judecată” se referă la condițiile de formă ale cererii reconvenționale, prevăzute de art. 194 C.proc.civ. și art. 148 C.proc.civ., precum și la timbraj.

Nu pot fi aplicate prin analogie dispozițiile art. 204 alin. 1 C.proc.civ., referitoare la completarea acțiunii, care sunt cuprinse în altă secțiune a Capitolului I decât cererea reconvențională (respectiv în secțiunea a 3-a, cu titlul marginal Cererea de chemare în judecată), singura trimitere referitoare la regulile de procedură aplicabile și cererii reconvenționale prin asemănare cu cererea principală fiind cuprinsă în art. 209 alin. 5 teza a II-a C.proc.civ., și referindu-se la fixarea primului termen de judecată (art. 201 C.pr.civ.).

S-a reținut și faptul că, asupra necesității stabilirii unui termen până la care pot fi formulate pretenții noi în cadrul unui proces pendent, pe calea cererii reconvenționale, reglementat de dispozițiile art. 209 alin. 4 și 6 din Codul de procedură civilă, s-a pronunțat Curtea Constituțională a României prin mai multe decizii (Decizia CCR nr. 171/2018, Decizia CCR nr. 791/2018), respingând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 197 teza finală, și art. 209 alin. 4 și 6 din Codul de procedură civilă.

Judecata. Probele

1.Efectele necontestării, în fața Casei Județene de Asigurări de Sănătate, a raportului de control legal comunicat, raport întocmit de structura de control din cadrul CAS, în condițiile art. 5.2.3 din Ordinul Ministerului Sănătății nr.1012/2013, asupra probatoriului ce ar trebui administrat în acțiunile în pretenții formulate de reclamanta CAS Iași în contradictoriu cu entitățile controlate, prin care se solicită obligarea pârâtului la plata sumelor stabilite prin raportul de control

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterăa problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2021,1 aprilie 2021, pag. 14)

1.1 Rezumatul soluției însușite

Problema de practică neunitară invocată vizează modul de interpretare a probatoriului și nu modul de interpretare a unei dispoziții legale.

În ce privește raportul de control, acesta este un mijloc de probă, valoarea sa probantă nefiind prestabilită de lege, astfel că această probă va fi analizată în context, prin coroborare cu celelalte probe existente la dosarul cauzei.

1.2 Argumentele soluției însușite

Problema de drept se impune a fi reluată în dezbateră, la următoarea întâlnire trimestrială, având în vedere că există două decizii, la Tribunalul Iași, prin care au fost admise apelurile, pe situațiile de fapt din fiecare dosar, iar o judecătorie din raza de competență a acestui tribunal are ca practică unitară respingerea acestor cereri. De asemenea, se impune și identificarea unor noi temeuri/prevederi legale.

2. Modificarea onorariului expertului de către instanța de fond (instanța ce a judecat în primul ciclu procesual) pe calea „cererii de reexaminare”, „completare dispozitiv”, „lămurire dispozitiv”, „îndreptare eroare”. Recalificare cerere expert și competența de soluționare

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterăa problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al III-lea /2014, 16 octombrie 2014, pag. 9)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Pentru litigiile începute anterior intrării în vigoare a Noului Cod de procedură civilă, în raport de dispozițiile art. 129, 201, 274, 281 ind. 2 C.proc.civ., pentru cererile formulate de experți cu privire la cursul stabilit de instanță nu există cale de atac pentru experți.

Expertul nu este parte în proces, este un participant la procesul civil.

Nu se poate admite ca, pe calea unei acțiuni separate, promovată de expert, indiferent cum se intitulează, să se cenzureze onorariul de expert.

Verificarea și stabilirea cuantumului onorariului solicitat țin de aprecierea probei, respectiv concludența raportului de expertiză, aspect ce ar putea fi examinat în raport de dispozițiile art. 304 C.proc.civ. la cererea unei părți.

Excepțiile procesuale

1. Interesul în promovarea acțiunii de recuperare a debitelor restante de către operatorul de servicii comunitare de utilități publice (AQUAVAS S.A.) în baza facturii centralizatoare

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor de la Curtea de apel Iași și instanțele arondate, privind problemele de practică judiciară neunitară în materie de civilă, în trimestrele III-IV/2022)

1.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE):

Reclamantul, operator de servicii comunitare de utilități publice (prestator al serviciului de alimentare cu apă și de canalizare), care promovează o acțiune în pretenții prin care solicită debite restante și penalități, prezentând în dovedire o „factură centralizatoare” justifică un interes în acțiunea în pretenții, doar în ipoteza în care „factura centralizatoare” este un înscris centralizator al debitelor, *care cuprinde debite care nu sunt cuprinse în facturi lunare*, care să fie emise cu respectarea Legii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006 și Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, *sau care cuprinde și penalități*, întrucât, în această situație, reclamantul nu dispune de un titlu executoriu.

1.2 Argumente:

Legea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006 stipulează că facturile fiscale lunare emise pentru aceste servicii sunt titluri executorii. Mai mult, prin Decizia nr. 16/17.02.2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, s-a stabilit că factura emisă pentru aceste servicii nu constituie titlu executoriu pentru debitul menționat ca „sold precedent”.

Dacă reclamantul probează că deține facturi lunare care cuprind debitele solicitate, acesta dispune de un titlu executoriu și nu mai prezintă interes pentru promovarea unei alte acțiuni.

În ceea ce privește „factura centralizatoare”, operatorii de servicii comunitare de utilități publice au obligația de a emite facturi lunare pentru serviciile prestate, astfel încât instanța trebuie să verifice dacă acest înscris este o reală factură emisă de furnizor pentru serviciile prestate sau un alt înscris, denumit impropriu, prin care reclamantul a sintetizat datoriile clientului. O societate comercială nu poate emite mai multe facturi pentru același serviciu prestat, decât dacă o primă factură a fost anulată/stornată.

Dacă se probează că „factura centralizatoare” este o factură în sensul prevăzut de Legea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006 și de Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, devin aplicabile statuările din Decizia nr. 16/17.02.2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în sensul că aceasta constituie titlu executoriu pentru debitele lunii precedente și nu constituie un astfel de titlu pentru soldul precedent.

În situația în care „factura centralizatoare” este doar un înscris centralizator care cuprinde de fapt debite care se regăsesc în alte facturi, emise lunar, care se constituie, potrivit legii, în titluri executorii, reclamantul nu prezintă interes în promovarea acțiunii de pretenții.

În ipoteza în care „factura centralizatoare” este doar un înscris centralizator al debitelor, *care cuprinde debite care nu sunt cuprinse în facturi lunare*, care să fie emise cu respectarea Legii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006 și Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, *sau care cuprinde și penalități*,

reclamantul nu dispune de un titlu executoriu, astfel încât își justifică interesul în acțiunea în pretenții.

Unele incidente procedurale

Renunțarea la judecată

1. Termenul de exercitare a căii de atac a recursului împotriva hotărârilor pronunțate în acțiuni formulate pe calea ordonanței președințiale atunci când instanța de fond ia act de renunțarea la judecata acțiunii

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2015, 2 aprilie 2015, pag. 5)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Renunțarea la judecată înseamnă de fapt, renunțarea de către reclamant la cererea de chemare în judecată, la o cerere adițională, la o cerere incidentală prin care s-au formulat pretenții împotriva adversarului.

Renunțarea se poate face în scris sau verbal în fața instanței, poate fi făcută personal sau prin mandatar cu o procură specială.

Data de la care renunțarea la judecată își produce efectele este aceea la care ea a întrunit toate condițiile pentru validitatea ei, hotărârea având un caracter declarativ.

Deși apelul a devenit calea de atac obișnuită împotriva hotărârilor judecătorești, există hotărâri care pot fi atacate numai cu recurs, în această categorie fiind și hotărârea prin care se constată renunțarea la judecată – art. 406 alin. 6 N.C.proc.civ.

Când renunțarea intervine în cursul judecății în prima instanță, instanța ia act de renunțare printr-o sentință, când renunțarea la judecată se face în apel sau în căile extraordinare de atac – printr-o decizie.

Art. 406 alin. 6 N.C.proc.civ. are caracterul unei norme speciale, prevalând față de dispozițiile de drept comun.

Ca atare, termenul de recurs prevăzut de art. 485 N.C.proc.civ. este de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, recurs care se va judeca în conformitate cu art. 406 alin. 6 N.C.proc.civ. la instanța ierarhic superioară celei care a luat act de renunțare.

În ceea ce privește hotărârea prin care se ia act de renunțarea la judecată la instanța de recurs, art. 406 alin. 6 nu prevede expres posibilitatea exercitării unui recurs la recurs derogator de la prevederile art. 634 alin. 1 pct. 5 potrivit cărora sunt definitive hotărârile date în recurs.

Ca atare, hotărârea instanței de recurs prin care s-a luat act de renunțarea la judecată nu este susceptibilă de recurs.

Soluția că renunțarea la judecată se constată printr-o hotărâre supusă recursului (cu excepția renunțării la judecată în recurs) este împărțită de majoritatea celorlalte curți de apel (Curtea de Apel București, Curtea de Apel Suceava, Curtea de Apel Bacău, curtea de Apel Târgu Mureș, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Ploiești).

1.2 Notă: Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție - Curtea de Apel Iași, 7-8 mai 2015: întrucât textul art. 406 alin. (6) NCPC nu face trimitere la normele

speciale si nici nu stabilește un termen înăuntrul căruia trebuie exercitat recursul, se impune completarea acestuia cu dispozițiile de drept comun în materie de recurs, respectiv art. 485 alin. (1) NCPC, termenul general de declarare a căii de atac fiind de 30 de zile.

Suspendarea procesului

1.Calea de atac împotriva încheierii prin care se dispune suspendarea judecării, în temeiul disp. art. 411 alin.1 pct.2, art. 412 sau art. 413 Cod de procedură civilă în complet de apeluri sau de recursuri

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2016, 25 martie 2016, pag. 2)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

Ca regulă, încheierile premergătoare pot fi atacate numai odată cu fondul, potrivit art. 466 alin. (4) NCPC. Doar prin excepție acestea pot fi atacate pe cale separată, excepția fiind de strictă interpretare și aplicare.

Regimul juridic al încheierii prin care instanța s-a pronunțat asupra suspendării poate fi deslușit numai prin interpretarea cumulată a celor două alineate ale art. 414 NCPC.

Astfel, după ce prin cel dintâi alineat legiuitorul deschide părților posibilitatea atacării separate cu recurs, prin alin. (2) circumscrie obiectul acestuia numai la încheierile prin care instanța admite suspendarea sau respinge cererea de repunere pe rol a cauzei.

Încheierea de suspendare a cauzei, în oricare din formele ei (suspendarea voluntară - art. 411 C.proc.civ., suspendarea legală - art. 412 C.proc.civ., suspendare facultativă sau judecătorească - art. 413 C.proc.civ.) este o încheiere interlocutorie așa cum prevăd dispozițiile art. 235 N. C.proc.civ., întrucât instanța, fără a hotărî în tot asupra procesului, soluționează un incident procedural.

Articolul 414 alin. 1 C.proc.civ. stabilește că încheierea de suspendare poate fi atacată cu recurs, la instanța ierarhic superioară, în mod separat.

Ca atare, orice încheiere dată de tribunal sau curte de apel de suspendare a cererii va putea fi dată cu recurs la instanța ierarhic superioară, numai dacă aceasta judecă în primă instanța sau apel, și nu ca instanțe de recurs, pentru că în caz contrar s-ar deschide calea recursului la recurs, ceea ce ar contraveni dispozițiilor art. 483 N C.proc.civ.

În acest sens este și opinia I.N.M. și opinia unanimă a judecătorilor de la întrunirea reprezentanților C.S.M. cu președinții secțiilor civile ale ICCJ și ale curților de apel, desfășurată la Iași, în intervalul 7-8 mai 2015, când s-a concluzionat că numai încheierile prin care instanța respinge cererea de suspendare și admite cererea de repunere pe rol nu sunt supuse căii de atac a recursului în mod separat, ele putând fi atacate odată cu fondul.

28.2 Notă: [Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Cluj, în materie de civilă, 13-14 octombrie 2016:](#) În unanimitate, participanții la întâlnire au considerat că împotriva încheierii de suspendare poate fi exercitată calea de atac a recursului, chiar și atunci când hotărârea ce urmează a fi dată asupra fondului este definitivă.

2. Efectele formulării unei cereri de amânare a judecării cauzei în situația în care nu s-a solicitat judecarea în lipsă. Suspendarea judecării. Existența prezumției de continuare a judecării cauzei.

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor de la Curtea de apel Iași și instanțele arondate, privind problemele de practică judiciară neunitară în materie de civilă, în trimestrul I/2022\)](#)

2. 1 Rezumatul soluției (MAJORITATE):

Dacă nu s-a solicitat judecarea în lipsă, iar la termenul de judecată nu se prezintă niciuna dintre părțile legal citate, dar una dintre părți (sau ambele) formulează cerere de amânare a judecării cauzei, va fi soluționată întâi cererea de amânare a judecării.

2. 2 Argumente:

Formularea unei cereri de amânare a judecării de către una dintre părți reprezintă o manifestare a intenției de continuare a judecării, astfel încât nu sunt îndeplinite condițiile de aplicare a art. 411 alin. 1 pct. 2 C.proc.civ.

Acest text de procedură urmărește respectarea principiilor disponibilității, contradictorialității și dreptului la apărare, care guvernează procesul civil și care împiedică instanța de judecată să procedeze la judecata cauzei în lipsa părților în condițiile în care niciuna nu a solicitat judecata cauzei în lipsă.

Legiuitorul nu a urmărit însă înfățișarea fizică a părților, ci conduita procesuală a acestora, constând în preocuparea efectivă pentru cursul judecării.

Prin dispunerea suspendării, se sancționează de fapt lipsa de diligență și de atitudine a părților pentru continuarea judecării.

Formularea unei cereri de amânare presupune însă că pricina nu se află în stare de judecată și că părțile au interes în continuarea judecării. Din acest motiv, se impune a se analiza cu prioritate cererea de amânare a judecării.

Deși art. 411 alin.(1) pct. 2 C.proc.civ. instituie prezumția desistării voluntare de judecare a cauzei, contra acestei prezumții este permisă dovada contrară, iar această dovadă rezultă din însăși formularea unei cereri de amânare.

În acest sens de interpretare, se menționează decizia de speță a ICCJ nr. 2405/24.11.2020 (Secția a II-a civilă).

2.3 Notă: A se vedea [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Craiova, 26-27 mai 2022](#). Opinia majoritară a fost în sensul că cererea de amânare a procesului pentru considerentul imposibilității de înfățișare a părții la strigarea cauzei are prioritate în soluționare față de incidentul procedural al suspendării procesului reglementat de art. 411 alin. (1) pct. 2 C. proc. civ., în ipoteza în care niciuna dintre părți nu a cerut, în scris, judecarea cauzei în lipsă; în ipoteza în care instanța respinge cererea de amânare a procesului pentru considerentul învederat, aceasta va proceda la suspendarea procesului în temeiul art. 411 alin. (1) pct. 2 C. proc. civ.

3. Repunerea cauzei pe rol în cazul suspendării facultative dispuse în temeiul art. 413 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ. ca urmare a sesizării Curții Constituționale cu soluționarea unei excepții de neconstituționalitate

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor de la Curtea de apel Iași și instanțele arondate, privind problemele de practică judiciară neunitară în materie de civilă, în trimestrul al II-lea/2022\)](#)

3.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE):

S-a agreat opinia potrivit cu care repunerea pe rol a cauzelor suspendate în temeiul art. 413 C.proc.civ. până la soluționarea excepției de neconstituționalitate se realizează și din oficiu, după comunicarea deciziei Curții Constituționale către instanță.

3.2 Argumente:

În cazul în care instanța de judecată a dispus măsura suspendării judecării cauzei, până la soluționarea excepției de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională, în temeiul art. 413 C.proc.civ., înseamnă că judecătorul a avut nevoie de dezlegarea unui element de drept cu caracter prejudicial, or, în astfel de ipoteze, repunerea pe rol a dosarului se poate realiza și din oficiu, așa cum se arată nu doar în doctrină, ci și în considerentele deciziei nr. 2 din 31 ianuarie 2022 a ICCJ - Completul de recurs în interesul legii, care sunt valabile și pentru situația de față. Cum raționamentele suspendării cauzelor până la pronunțarea de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene a unei hotărâri preliminare sau până la soluționarea excepției de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională sunt de cele mai multe ori similare, soluția nu poate fi diferită.

Perimarea cererii

1.Efectele instituirii stării de urgență pe teritoriul României asupra cursului termenului de perimare a judecării în cauzele civile

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor I-II/2020, 11 septembrie 2020, pag. 12\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Termenul de perimare aflat în desfășurare pe durata stării de urgență a fost suspendat.

1.2. Argumentele soluției însușite

Perimarea are o natură mixtă, fiind atât o sancțiune procedurală pentru nerespectarea termenului prevăzut de lege, cât și o prezumție de desistare, dedusă din pasivitatea îndelungată a părții interesate de a continua judecata. De esența acestei sancțiuni este culpa procesuală a părții.

Decretele nr. 195/16.03.2020 și nr. 240/14.04.2020 au determinat suspendarea de drept a judecării, ceea ce a atras și suspendarea cursului perimării, în conformitate cu disp. art. 418 Noul C.proc.civ., respectiv art. 250 din vechiul C.proc.civ.

Potrivit disp. 41 din Decretul nr. 195/16.03.2020: „Prescripțiile și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar, dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit prezentului decret, dispozițiile art. 2.532 pct. 9 teza a II-a din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil sau alte dispoziții legale contrare nefiind aplicabile.”

Art. 42 alin. 6 din Decret prevede că: „În temeiul prezentului decret, judecarea proceselor civile, altele decât cele prevăzute la alin. (1), se suspendă de plin drept pe durata stării de urgență instituite prin acesta, fără a fi necesară efectuarea vreunui act de procedură în acest scop.”

Decretul nr. 240/14.04.2020 cuprinde, de asemenea, în art. 63 alin. 11, prevederi referitoare la suspendarea de plin drept a judecății, fără a fi necesară efectuarea vreunui act de procedură în acest scop.

Faptul că Decretul nr. 240/2020 reia dispozițiile din Decretul nr. 195/16.03.2020 referitoare la suspendarea de drept a proceselor și aduce reglementări proprii prin art. 63 alin. 12, prevăzând întreruperea termenelor de decădere pe durata stării de urgență, nu poate conduce la concluzia întreruperii termenului de perimare, starea de urgență având un caracter unitar.

În plus, perimarea se întrerupe, potrivit dispozițiilor art. 417 N.C.proc.civ., prin îndeplinirea unui act de procedură făcut de partea care justifică un interes, ceea ce înseamnă că numai partea poate întocmi un act de procedură de natură să întrerupă termenul de perimare.

În concluzie, suspendarea de drept a judecății, prevăzută de art. 412 alin. 8 C.pr.civ., a atras și suspendarea cursului perimării, în conformitate cu dispozițiile art. 418 N.C.proc.civ., respectiv art. 250 din vechiul Cod de procedură civilă.

XI. Hotărârile judecătorești

1. Necesitatea prezenței părților (înfățișarea lor) atunci când solicită instanței să ia act de tranzacția intervenită între ele

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al-II-lea/2014, 20 iunie 2014, pag. 8\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Art. 438 alin. 1 N.C.proc.civ. îngăduie părților să se înfățișeze oricând în cursul judecății, chiar fără să fi fost citate pentru a solicita instanței pronunțarea unei hotărâri care să consfințească tranzacțiile lor.

Dacă se prezintă la termenul stabilit, cererea de a se lua act de tranzacție va putea fi primită de un singur judecător, în fața căruia părțile pot pune concluzii, acesta făcând verificările ce se impun: obiectul licit și moral al tranzacției, consimțământul valabil exprimat al părților, existența mandatului special dacă s-a recurs la încheierea tranzacției prin reprezentant.

Tranzacția fiind un act procedural de dispoziție, poate fi încheiată de părți personal sau prin mandatar cu procură specială ori cu încuviințarea prealabilă a instanței sau a autorității administrative competente, sens în care dispune art. 81 alin. 1 N.C.proc.civ.

1.2 Notă: a se vedea **[Minuta întâlnirii președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Curtea de Apel Bacău, 23-24 iunie 2016](#)** la care majoritatea participanților au agreat soluția conform căreia pronunțarea hotărârii de expedient prin care instanța ia act de acordul de mediere este condiționată de înfățișarea ambelor părți. A fost exprimată și opinia că instanța poate lua act de acordul de mediere și în absența părților. În sprijinul acestei opinii s-a arătat că, în interpretarea potrivit căreia pronunțarea hotărârii de expedient este condiționată de înfățișarea ambelor părți, neprezentarea uneia dintre părți împiedică pronunțarea hotărârii, permițând uneia dintre părți să revoce unilateral contractul de tranzacție/de mediere valabil încheiat. De asemenea, necesitatea prezentării părților în fața instanței lasă fără eficiență dispozițiile art. 61 alin. (2) din Legea nr. 192/2006, care obligă mediatorul să transmită instanței documentația aferentă procedurii de mediere.

2. Calea de atac împotriva hotărârilor pronunțate în baza dispozițiilor art. 59 din Legea nr. 192/2006 în situația în care instanța a respins cererea prin care se solicită să se consfințească înțelegera părților

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al III-lea /2014, 16 octombrie 2014, pag. 4)

2.1 Rezumatul soluției însușite

În situația în care s-a respins cererea prin care se solicită să se ia act de tranzacția părților, în ceea ce privește calea de atac se va avea în vedere obiectul investirii instanței și competența acesteia, raportat la dispozițiile art. 94-95 Cod procedură civilă și ale art. 466 din Noul Cod de procedură civilă, în materia hotărârilor date în primă instanță regula este că hotărârile sunt supuse apelului, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.

2.2 Argumentele soluției însușite

Potrivit art. 440 C.proc.civ.: "Hotărârea care consfințește tranzacția intervenită între părți poate fi atacată, pentru motive procedurale, numai cu recurs." Ca atare, și în situația în care conflictul a fost soluționat pe calea medierii în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 192/2006, instanța va pronunța, la cererea părților - o hotărâre potrivit dispozițiilor art. 438 N.C.proc.civ.

Prin urmare, potrivit Noului Cod de procedură civilă hotărârea de expedient nu este susceptibilă de calea de atac a apelului.

Prin promovarea recursului vor putea fi invocate doar neregularități de ordin procedural și anume motivele de casare de la art. 488 alin. 1 pct. 1 - 6 N.C.proc.civ.

Totodată, potrivit art. 466 Cod procedură civilă:

„(1) Hotărârile pronunțate în primă instanță pot fi atacate cu apel, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.

(2) Sunt supuse apelului și hotărârile date în ultimă instanță dacă, potrivit legii, instanța nu putea să judece decât în primă instanță.

(3) Hotărârile date în ultimă instanță rămân neapelabile, chiar dacă în hotărâre s-a arătat că au fost pronunțate în primă instanță.

(4) Împotriva încheierilor premergătoare nu se poate face apel decât odată cu fondul, afară de cazul când legea dispune altfel".

2.3 Notă: Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Cluj, în materie de civilă, 13-14 octombrie 2016: În conformitate cu art. 440 C. proc. civ., hotărârea care consfințește tranzacția intervenită între părți poate fi atacată, pentru motive procedurale, numai cu recurs la instanța ierarhic superioară. Totodată, potrivit art. 466 alin. (1) C. proc. civ., hotărârile pronunțate în primă instanță pot fi atacate cu apel, dacă legea nu prevede în mod expres altfel. Pornind de la această ultimă dispoziție legală, rezultă că, de regulă, hotărârea primei instanțe poate fi atacată cu apel. Doar excepțional calea de atac a apelului poate fi suprimată, în cazurile în care legea dispune altfel, iar o atare derogare de la regulă este de strictă interpretare și aplicare. Într-o astfel de situație de excepție se află și hotărârea prin care instanța consfințește acordul de mediere. Împotriva unei astfel de hotărâri se poate declara numai recurs și doar pentru motive procedurale, așa cum rezultă din aplicarea corelată a art. 59 alin. (2) din Legea nr. 192/2006 cu art. 440 C. proc. civ. Este însă supusă apelului, și nu recursului, hotărârea prin care instanța respinge cererea de consfințire a acordului de mediere

(pentru motive precum lipsa capacității de a tranzacționa, faptul că actul nu este expresia voinței libere a părților, încălcarea unei dispoziții imperative a legii etc.), din moment ce, în privința ei, legiuitorul nu a înțeles să se abată de la regula enunțată în art. 466 alin. (1) C. proc. civ. Soluția este firească în măsura în care eventualul control judiciar nu se va limita în acest caz la aspecte procedurale, ci va privi inclusiv aplicarea corectă a normelor de drept substanțial care au condus la respingerea cererii de consfințire prin hotărâre judecătorească a acordului de mediere.

XII. Cheltuielile de judecată

1. Cheltuielile de judecată. Acordarea cheltuielilor de judecată în faza apelului pentru cauzele având ca obiect ieșire din indiviziune

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2016, 1 iulie 2016, pag. 16\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Spre deosebire de judecata în primă instanță, soluționarea în apel nu mai vizează direct drepturile părților, ci criticile la adresa hotărârii judecătorești. Cheltuielile de judecată vor fi suportate în apel, potrivit regulii înscrise în art. 453 alin. (1) C.pr.civ.

1.2 Argumentele soluției însușite

Aceste cheltuieli de judecată vor fi suportate în apel, potrivit regulii înscrise în art. 453 alin. (1) C.pr.civ. Astfel, în condițiile admiterii apelului, devine incidentă noțiunea culpei procesuale stabilită în art. 453 C.pr.civ., apelantul fiind îndreptățit la recuperarea tuturor cheltuielilor de judecată, fără a se mai ține cont de cota-parte a fiecărui coindivizar. În apel, nu se mai poate susține că decizia pronunțată profită tuturor coindivizării, asemenea hotărârii pentru sistarea stării de indiviziune în primă instanță, întrucât obiectul căii de atac (hotărârea judecătorească) este distinct de obiectul judecării în primă instanță (cererea de chemare în judecată). Astfel, spre deosebire de judecata în prima instanță, soluționarea în apel nu mai vizează direct drepturile părților, ci criticile la adresa hotărârii judecătorești.

În același sens este și opinia Institutului Național al Magistraturii și a președinților secțiilor civile exprimată cu majoritate de voturi la Întâlnirea președinților secțiilor civile ale ÎCCJ și curților de apel, de la Bacău, 23 – 24 iunie 2016. **[\(Minuta Întâlnirii președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Bacău, 23 – 24 iunie 2016\)](#)**

2. Obligarea unității administrativ-teritoriale la plata cheltuielilor de judecată în urma admiterii cererii de constatare a dobândirii dreptului de proprietate prin uzucapiune, în dosare în care bunul uzucapat nu era inventariat în domeniul privat al UAT

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2023, 22 martie 2023, pag. 21\)](#)

2.1. Rezumatul soluției însușite și argumentele (majoritate):

Cu cel mai mare număr de voturi exprimate, s-a agreat opinia potrivit cu care în acțiunile

în uzucapiune, pârâtul (fie UAT, fie orice altă persoană) nu va fi obligat niciodată la cheltuieli de judecată.

În urma dezbaterilor, s-au conturat următoarele opinii (prezentate în ordinea obținerii voturilor):

a) Opinia cu cele mai multe voturi: În acțiunile în uzucapiune, cu titlu de principiu, pârâtul nu va fi obligat la plata cheltuielilor de judecată.

În argumentarea acestei opinii, s-au adus următoarele:

- pentru constatarea uzucapiunii, procedura în fața instanței de judecată este obligatorie, reclamantul neavând la îndemână altă procedură pentru recunoașterea dreptului său;

- poziția procesuală a pârâtului în timpul procesului este irelevantă, deoarece soluția nu poate fi pronunțată în baza recunoașterii pârâtului și nu se poate cere acestuia să nu se apere, să nu-și propună probe sau să nu promoveze cale de atac; poziția procesuală a pârâtului anterior promovării procesului este, de asemenea, irelevantă, deoarece părțile nu se pot înțelege anterior sesizării instanței de judecată; pârâtul nu are obligația de a-și păstra proprietatea, astfel încât nu se poate vorbi de o conduită ilicită anterioară procesului;

- nu se poate susține că, în baza art. 453 CPC, pârâtul „ar pierde procesul” sau că a determinat inițierea procesului;

b) Opinie 2: Soluția cu privire la cheltuielile de judecată depinde de situația din fiecare caz în parte. Se consideră că trebuie analizată conduita pârâtului înainte sau în timpul procesului: dacă se opune cu argumente de fond dreptului reclamantului, dacă tergiversează soluționarea cauzei, dacă generează cheltuieli suplimentare în proces etc., existând situații în care s-ar putea constata că este în culpă procesuală și, ca urmare, să se impună obligarea la cheltuieli de judecată; sunt situații în care se poate considera că litigiul putea fi prevenit prin încheierea unei tranzacții; s-a exprimat și opinia că soluția de respingere a cheltuielilor de judecată nu se aplică tuturor pârâților, ci doar UAT, care este pârât forțat, prezent în dosar în baza unei ficțiuni juridice, doar pentru ca reclamantul să își poată valorifica drepturile;

c) Opinie 3: Pârâtul va fi întotdeauna obligat la cheltuieli de judecată, ca parte care a pierdut procesul, singura posibilitate de exonerare de la plata cheltuielilor fiind recunoașterea pretențiilor în condițiile art. 454 CPC. Art. 453 CPC face vorbire de partea care a pierdut procesul, așfel că nu se mai poate vorbi, în acordarea cheltuielilor de judecată, de culpă procesuală. Pierderea procesului este suficientă pentru obligarea la plata cheltuielilor de judecată. Această interpretare rezultă și din considerentele deciziei RIL nr. 21/2022 a ICCJ. Tot pentru această soluție, s-au exprimat argumente în sensul că pârâții la uzucapiune sunt în culpă procesuală, deoarece nu recunosc dreptul reclamantului.

3. Notă:

Problema de drept a fost discutată la [Întâlnirea PRESEDINTILOR SECTIILOR CIVILE ALE CURȚILOR DE APEL ȘI ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, București, 26-27 iunie 2023, PAG 31-38](#), FIIND AGREATĂ CU MAJORITATE OPINIA POTRIVIT CU CARE cererea de obligare a pârâtului la plata cheltuielilor de judecată urmează a fi admisă, în cazul admiterii cererii de constatare a dobândirii dreptului de proprietate prin uzucapiune, chiar și în situația în care calitatea procesuală pasivă a pârâtului a fost determinată de împrejurarea că nu a fost identificat proprietarul bunului, iar bunul nu era inventariat în domeniul privat al unității administrativ-teritoriale.

3. Ordine de protecție. Debitorul obligației de plată a onorariului avocatului din oficiu desemnat pentru partea adversă

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrele III-IV/2023, 21 noiembrie 2023, pag. 3\)](#)

3.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Amânarea tranșării problemei de drept și trimiterea acesteia la următoarea întâlnire a președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel sau în procedurile din cadrul Rețelei Naționale de Unificare a Jurisprudenței, motivat de divergența de opinii și de multitudinea argumentelor prezentate în cadrul acestei sesiuni de unificare a practicii judiciare.

Argumente expuse care ar impune o rediscutare a problemei de drept:

- din interpretarea gramaticală a art. 18 din OUG 51/2008 rezultă că acest text se referă doar la ipoteza art. 6 lit d din OUG 51/2008 (scutiri și reduceri taxă de timbru) nu și lit. a) (pentru plata onorariului);
- în cazul ordinelor de protecție, cererea poate fi făcută și de procuror, părți fiind victima (care va avea calitatea de reclamant) și agresorul (pârât). Din oficiu, se desemnează apărător din oficiu. Dacă reclamantul nu dorește promovarea acțiunii, nu ar putea fi obligat la plata cheltuielilor;
- instituția asistenței obligatorii este mai apropiată de instituția similară din procedura penală decât de procedura ajutorului public în materie civilă și, pentru identitate de rațiune, cheltuielile ar trebui suportate de ataat. Asistenței obligatorii nu i se aplică OUG 51/2008, care se referă la ajutorul public acordat la cerere.

XIII. Căile de atac

1. În condițiile în care hotărârea, obiect al căii de atac, poartă mențiunea incorectă „fără cale de atac” (Ex: în materia declinării de competență – art. 132 alin. 3 N.C.proc.civ., deși prin ipoteza, soluția corectă ar fi fost în sensul respingerii ca inadmisibile a cererii, în temeiul art. 132 alin. 4 N.C.proc.civ., cu recurs la instanța ierarhic superioară), iar partea exercită apel (raportat la fondul dreptului dedus judecării), este aplicabilă regula înscrisă în art. 457 alin. 3 – în sensul respingerii ca inadmisibilă a căii de atac și curgerea unui nou termen pentru exercitarea recursului, sau este aplicabilă regula calificării căii de atac și în consecință și sancțiunea prevăzută de art. art. 486 alin. 3 N.C.proc.civ

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al-II-lea/2014, 20 iunie 2014, pag. 6\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Art. 457 Cod procedură civilă reglementează o aplicare particulară a principiului legalității procesului civil înscris în dispozițiile art. 7 alin. 1 din Noul Cod de procedură civilă.

Art. 457 alin. 2 din Noul Cod de procedură civilă intră în discuție în măsura în care instanța a indicat inexact calea de atac de care este susceptibilă hotărârea pronunțată (cu referire la apel și recurs) sau faptul că nu este supusă niciunei căi de atac (indicând eronat caracterul definitiv al hotărârii), în realitate hotărârea fiind apelabilă sau supusă recursului.

Potrivit art. 457 alin. 3 din Noul Cod de procedură civilă, instanța ierarhic superioară va respinge ca inadmisibil apelul sau recursul.

Regula în materie și norma direct aplicabilă pentru respingerea recursului ca inadmisibil, în cazul exercitării în alte condiții decât cele permise de lege este cea prevăzută de art. 459 alin. 2 din Noul Cod de procedură civilă.

Prin textul art. 457 se remediază o greșeală a instanței, pentru care nu se poate aplica părții sancțiuni procedurale, neaplicându-se dispozițiile art. 13 alin. 2, art. 81, art. 83 alin. 3 din Noul Cod de procedură civilă.

1.2 Notă: a se vedea [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție - Curtea de Apel Iași, 7-8 mai 2015](#)

2.Indicarea greșită a căii de atac în dispozitivul hotărârii instanței de fond
[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al III-lea /2014, 16 octombrie 2014, pag. 3\)](#)

Situația concretă este următoarea:

În dispozitivul hotărârii instanței de fond se indică greșit calea de atac a recursului, deși calea de atac legală în cauză este apelul. Împotriva hotărârii exercită calea de atac mai multe părți, dintre care unul își intitulează cererea apel, considerând că aceasta este calea de atac legală în cauză, iar celălalt, în considerarea mențiunii inexacte din cuprinsul hotărârii, își intitulează calea de atac recurs.

2.1 Rezumatul soluției însușite

Față de datele factuale ale speței prezentate, din interpretarea dispozițiilor art. 457 alineat 2 Cod procedură civilă, dispozițiile art.460 alin. 1 și art. 475 Cod procedură civilă, s-a propus următoarea soluție:

Se va înregistra cauza în recurs la instanța de control judiciar, care potrivit textului art. 457 alin. 2 Cod procedură civilă va respinge ca inadmisibil recursul formulat, iar pentru calea de atac - apel, care legal a fost formulată, se va disjunge cauza și se va dispune repartizarea aleatorie a cauzei în apel.

După aplicarea art. 457 alin. 3 Cod procedură civilă, a comunicării hotărârii în recurs tuturor părților în cauză, în situația în care părțile vor formula calea de atac a apelului, acestea se vor repartiza la același complet de judecată căruia i-a fost repartizat apelul disjuns.

Soluția adoptată respectă principiul legalității căii de atac, dar în același timp și unicitatea căii de atac, precum și dispozițiile referitoare la repartizarea aleatorie a dosarelor și cele prevăzute de art. 475 Cod procedură civilă.

2.2 Argumentele soluției însușite

Obiectul căilor de atac nu îl constituie pretenția concretă dedusă judecății, ci hotărârea judecătorească.

Articolul 457 reglementează o aplicare procedurală a principiului legalității procesului civil, înscris în dispozițiile art. 7 alin. 1 din Noul Cod de procedură civilă.

Mențiunea inexactă din cuprinsul hotărârii nu are niciun efect asupra dreptului părții de a exercita calea de atac prevăzută de lege.

În considerarea reținerilor eronate din dispozitiv (s-a trecut greșit calea de atac a recursului, deși calea de atac legală era apelul), instanța de control obligatoriu conform art. 457 alin. 3 va respinge ca inadmisibilă calea de atac neprevăzută de lege, iar hotărârea pronunțată de instanța de control judiciar va fi comunicată din oficiu tuturor părților. De la data comunicării noii hotărâri, curge termenul pentru exercitarea căii de atac prevăzută de lege.

Potrivit Codului de procedură civilă de la 1865, instanța - în temeiul art. 84 din Codului de procedură civilă de la 1865 - putea proceda la calificarea corectă a căii de atac din apel în recurs sau din recurs în apel, iar apoi se proceda la soluționarea căii de atac prevăzută de lege într-un complet în compunerea prevăzută de lege.

Noul Cod de procedură civilă, prin art. 457, dă expresie principiului legalității procesului civil, astfel că instanța de judecată investită cu o cale de atac neprevăzută de lege nu va mai putea să o transforme într-o cale de atac admisibilă, într-o cale de atac prevăzută de lege.

Dispozițiile art. 152 N.C.proc.civ. sunt aplicabile doar în ipoteza în care hotărârea pronunțată indică în mod corect și legal calea de atac, iar partea denumeste greșit calea de atac, caz în care instanța de control judiciar investită cu soluționarea căii de atac o va califica în concordanță cu dispozitivul hotărârii atacate și dispozițiile legale incidente.

Totodată, art. 475 alin. 3 Cod procedură civilă prevede că „(3) Apelurile principale, incidente și provocate făcute împotriva aceleiași hotărâri vor fi repartizate la același complet de judecată. Când apelurile au fost repartizate la complete diferite, ultimul complet investit va dispune pe cale administrativă trimiterea apelului la completul cel dintâi investit.”

Art. 460 alin. 1 Cod procedură civilă prevede că „1) O cale de atac poate fi exercitată împotriva unei hotărâri numai o singură dată, dacă legea prevede același termen de exercitare pentru toate motivele existente la data declarării acelei căi de atac”.

2.3 Notă: a se vedea [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție - Curtea de Apel Iași, 7-8 mai 2015.](#)

3. Calea de atac în ipoteza în care se soluționează prin aceeași hotărâre o contestație de drept comun și o contestație întemeiată pe Legea nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor de la Curtea de apel Iași și instanțele arondate, privind problemele de practică judiciară neunitară în materie de civilă, în trimestrul I/2022\)](#)

1.1.Rezumatul soluției însușite de judecătorii prezenți la întâlnire (MAJORITATE):

În cazul în care instanța de executare este investită cu două cereri principale, o contestație la executare formulată în baza dreptului comun și o contestație întemeiată pe dispozițiile art. 62 din Legea nr. 58/1934, fiecare dintre soluțiile astfel dispuse va avea propriul regim juridic cu privire la calea de atac incidentă: apelul în 10 zile de la comunicare pentru contestația la executare formulată pe calea dreptului comun și în apelul în 15 zile de la pronunțare pentru contestația specială reglementată de art. 62 din Legea nr. 58/1934.

1.2. Argumente:

Dispozițiile art. 460 alin. 3 și 5 din Codul de procedură civilă se referă doar la situațiile când se soluționează prin aceeași hotărâre cereri care sunt supuse și apelului și recursului, nu și la situația în care cererile soluționate sunt supuse aceleiași căi de atac, cu termene diferite.

Aceste texte de lege nu se pot aplica prin analogie în situația prezentată.

Pe cale de consecință, în lipsa unor dispoziții procedurale care să reglementeze situația în care, prin aceeași hotărâre judecătorească, prima instanță soluționează două/mai multe cereri cu privire la care legislația prevede termene diferite de exercitare a aceleiași căi de atac, fiecare dintre soluțiile dispuse are propriul regim juridic cu privire la calea de atac incidentă: în ipoteza prezentată, este vorba despre apelul în 10 zile de la comunicare pentru contestația la executare formulată pe calea dreptului comun și apelul în 15 zile de la pronunțare pentru contestația specială reglementată de art. 62 din Legea nr. 58/1934. În aceeași manieră se procedează, cu titlu de exemplu, în cazul în care o contestație la executare este însoțită de o cerere de suspendare a executării, care se soluționează odată cu fondul: fiecare capăt de cerere are calea sa de atac.

În susținerea argumentației, se indică și Repertoriul INM în materia LITIGII CU PROFESIONIȘTII ȘI INSOLVENȚĂ, Capitolul II, lit.B, problema 70, pagina 251.

4. Admisibilitatea căii de atac a apelului declarat împotriva hotărârilor judecătorești prin care a fost soluționată cererea de înlocuire (îndepărtare) a tutorelui

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2021, decembrie 2021 pag. 2 \)](#)

4.1 Rezumatul soluției însușite

Opinia majoritară a judecătorilor din raza Curții de Apel Iași este în sensul că apelul promovat împotriva soluției pronunțate în cauzele întemeiate pe dispozițiile art. 158 din Codul civil este admisibil.

4.2 Argumentele soluției însușite

Procedura reglementată de art. 119 din Codul civil, aplicabilă și pentru situațiile prevăzute de art. 113 alin. 2 Cod civil, este distinctă de procedura de încetare a tutelei prin îndepărtarea tutorelui reglementată de art. 158 din Codul civil. Acest ultim text presupune mai mult decât verificarea îndeplinirii sau neîndeplinirii unor condiții pentru desemnarea unui tutore, deoarece se dispune în caz de fapte de abuz, neglijență gravă, fapte nedemne de un tutore, neîndeplinirea corespunzătoare a sarcinilor. Dacă legiuitorul ar fi considerat că se impune și în acest caz pronunțarea unei încheieri definitive, ar fi menționat acest lucru în mod expres. Suprimarea unei căi de atac trebuie prevăzută expres în lege.

5. Aplicarea dispozițiilor art. 480 alin. 5 C.proc.civ. Compunerea completului care va realiza o nouă judecată în primă instanță, la instanța de apel, atunci când instanța care a pronunțat sentința apelată nu avea competența materială să soluționeze cauza

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2019, 14 martie 2019, pag. 4\)](#)

5.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Judecata se va realiza de un complet de directe și nu de un complet de apeluri întrucât, în ipoteza prevăzută de art. 480 alin. 5 C.pr.civ. instanța judecă pricina în fond, potrivit dispozițiilor de procedură de la prima instanță, pronunțând o hotărâre ce va fi supusă apelului sau recursului. Potrivit disp. art. 54 alin. 1 din Legea nr. 304/2004 cauzele date, potrivit legii, în competența de primă instanță a judecătoreiei, tribunalului și curții de apel se judecă în complet format dintr-un judecător, cu excepția cauzelor privind conflictele de muncă și de asigurări sociale.

Prin urmare, după anularea sentinței, completul de apeluri va dispune trimiterea cauzei la compartimentul Registratură pentru a fi repartizată aleatoriu unui complet de directe.

6. În calea de atac a apelului cererea de acordare a ajutorului public judiciar sub forma facilităților la plata taxei de timbru trebuie formulată în termenul prevăzut de art. 33 alin. 2 din OUG nr. 80/2013 sau poate fi formulată oricând?

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2018, 9 noiembrie 2018, pag. 7\)](#)

6.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Opinia judecătorilor este aceea că și în apel sunt aplicabile prevederile art. 33 alin. 2 din OUG nr. 80/2013, în ceea ce privește termenul de formulare a cererii de acordare a facilității la plata taxei de timbru.

Acest text legal nu face vreo distincție cu privire la etapa procesuală în care se formulează această cerere.

Referirea pe care art. 12 alin. 1 din OUG nr. 51/2008 o face la posibilitatea de a se acorda ajutorul public judiciar oricând pe parcursul judecării este una generică, cu privire la toate formele de ajutor public judiciar prevăzute de art. 6 din OUG nr. 51/2008; însă, în ceea ce privește ajutorul public judiciar sub formă de facilități la plata taxelor de timbru art. 33 alin. 2 din OUG nr. 80/2013 instituie o regulă specială, derogatorie de la regimul comun al ajutorului public judiciar reglementat de OUG nr. 51/2008.

Opinia contrară este în sensul că cererea de acordare a facilității la plata taxei de timbru trebuie analizată pe fond.

Din întreaga reglementare a art. 33 alin. (2) din OUG nr 80/2013 rezultă faptul că aplicarea lui este corelată cu procedura verificării și regularizării cererii, motiv pentru care numai în ipoteza unui proces început sub imperiul noului Cod de procedură civilă și numai în legătură cu timbrarea unei cereri introductive de instanță, dat fiind faptul că doar aceasta este supusă procedurii prevăzute de art. 200 C.proc.civ., va fi aplicabil termenul de 5 zile de formulare a cererii de ajutor public judiciar, pentru restul cazurilor fiind aplicabil art. 12 alin. (1) din OUG nr. 51/2008.

Termenul de 5 zile a fost instituit de OUG nr. 80/2013 în contextul în care se impunea ca acesta să aibă o durată redusă în raport de cel de 10 zile prevăzut pentru regularizarea cererii introductive.

6.2 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Curtea de Apel București, 11-12 mai 2017](#): Din întreaga reglementare a primul text legal rezultă cu prisosință faptul că aplicarea lui este corelată cu procedura verificării și regularizării cererii, motiv pentru care numai în ipoteza unui proces început sub imperiul noului Cod de procedură

civilă și numai în legătură cu timbrarea unei cereri introductive de instanță, dat fiind faptul că doar aceasta este supusă procedurii prevăzute de art. 200 C. proc. civ., va fi aplicabil termenul de 5 zile de formulare a cererii de ajutor public judiciar, pentru restul cazurilor fiind aplicabil art. 12 alin. (1) din O.U.G. nr. 51/2008.

7. Caracterul unitar/invidizibil al căii de atac a apelului. Consecințe în planul soluției pronunțate asupra căii de atac în caz de netimbrare. Posibilitatea anulării parțiale a apelului

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2023, 21 noiembrie 2023, p. 15)

7.1. Rezumatul soluției însușite cu unanimitate de voturi:

În cazul în care din actele cauzei rezultă că partea a ales să restrângă limitele judecății ulterior formulării cererii de apel, ea nu va putea fi sancționată cu anularea în integralitate a apelului.

7.2. Argumente:

Ca principiu, apelul are caracter unitar, așa cum rezultă din art. 460 și 480 CPC.

Pe de altă parte, potrivit art. 477 CPC, instanța de apel procedează la rejudecarea fondului în limitele stabilite, expres sau implicit, de apelant, principiul disponibilității fiind incident în toate etapele unui proces.

În cazul în care din actele cauzei rezultă că partea a ales să restrângă limitele judecății ulterior formulării cererii de apel, ea nu va putea fi sancționată cu anularea în integralitate a apelului.

Chiar dacă apelantul a optat inițial pentru o devoluțiune pentru toate cererile soluționate de prima instanță (pentru cele scutite de la plata taxelor și pentru cele timbrabile), acesta are posibilitatea de a-și restrânge aceste limite, aspect care însă trebuie să rezulte dintr-o manifestare de voință neîndoielnică.

Doar cu titlu de exemplu, o astfel de manifestare de voință ar putea fi aceea prin care apelantul declară instanței de apel că nu dorește să timbreze cu taxa de timbru stabilită pentru capătul de cerere evaluabil în bani, dar solicită verificarea motivelor de apel privitoare la cererea neevaluabilă în bani.

Dacă instanța are dubii privind voința părții ori limitele mandatului apărătorului care solicită o astfel de restrângere, aceste chestiuni se impun a fi lămurite.

Într-o astfel de ipoteză, instanța de apel, fixând limitele devoluțiunii și stabilind motivele de apel cu care apelantul a înțeles în final să sesizeze instanța de control, va soluționa calea de atac în limitele stabilite de parte.

Soluție de speță relevantă ICCJ, Secția a II-a civilă: decizia 2067/19.10.2022.

7. Contestația privind tergiversarea procesului. Competența materială de soluționare a cererii având ca obiect contestație privind tergiversarea procesului

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor de la Curtea de apel Iași și instanțele arondate privind problemele de practică judiciară neunitară în materie de civilă, în trimestrul I/2022)

7.1. Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE):

S-a agreat opinia că cererea având ca obiect contestație privind tergiversarea procesului, reglementată de art. 522 și urm C.proc.civ., se soluționează de un alt complet al aceleiași instanțe și nu de instanța ierarhic superioară.

7.2. Argumente:

Decizia Curții Constituționale nr. 604/16.07.2020 a constatat neconstituționalitatea art. 524 alin. 3 C.proc.civ., pe motiv că judecarea contestației privind tergiversarea procesului de către același complet care soluționează fondul cauzei contravine dreptului la un proces echitabil.

Dispozițiile art. 524 al. 1 și al. 5 C.proc.civ., care reglementează competența instanței de fond de a soluționa contestația la tergiversare și, respectiv, calea de atac împotriva încheierii de respingere a contestației la tergiversare, respectiv plângerea, de competența instanței superioare, nu au format obiect al excepției de neconstituționalitate și nu sunt de natură a afecta în vreun fel dreptul la un proces echitabil, deoarece contestația la tergiversare va fi soluționată de un alt complet de judecată decât cel investit cu fondul cauzei.

În același sens este și jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție (cu titlu de exemplu: decizia nr. 1269/9.06.2021 - soluție de declinare a competenței de soluționare a unei contestații la tergiversarea procesului, decizia nr. 926/21.04.2021- soluționare conflict negativ de competență).

7.3 Notă: art. 525 Cod procedură civilă s-a modificat (este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din Legea 199/2022)

8. Denumirea hotărârii prin care se soluționează contestația privind tergiversarea procesului

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2023, 21 noiembrie 2023, p. 13\)](#)

8.1. Rezumatul soluției însușite cu majoritate de voturi

În materia contestațiilor privind tergiversarea procesului, indiferent de stadiul procesual al dosarului cu privire la care s-a formulat contestația, instanța se va pronunța prin decizie.

8.2. Argumentele

La adoptarea acestei practici, se are în vedere faptul că modalitatea de reglementare a acestei instituții sub aspectul competenței, compunerii instanței (de instanța ierarhic superioară, complet de 3 judecători) sau al lipsei căii de atac a hotărârii pronunțate nu poate rămâne fără urmări sub aspectul problemei discutate. Strict din perspectiva instanței investite cu soluționarea contestației la tergiversarea procesului, acesta are configurația unei judecăți în completurile de recurs.

Pe de altă parte, se are în vedere și practica Înaltei Curți de Casație și Justiție, care pronunță în această materie tot decizii.

9. Timbrajul în cazul apelului exercitat de o asociație de proprietari împotriva unei hotărâri pronunțate într-o cauză având ca obiect constatare prescripție cote de întreținere și radiere sume prescrise din lista de plată

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului II/2024, 27 iunie 2024, p. 14)

9.1. Rezumatul soluției însușite cu majoritate de judecătorii prezenți la întâlnire:

Opinia majoritară a judecătorilor prezenți la întâlnire este în sensul că, în problema expusă anterior, asociațiile de proprietari sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru.

9.2. ARGUMENTE:

Trebuie avut în vedere scopul **Legii nr. 196/2018** de a acorda scutire de la plata taxei judiciare de timbru pentru toate acțiunile asociației de proprietari ce au drept obiect recuperarea cotelor de întreținere de la proprietarii rău platnici, iar prin exercitarea căii de atac, asociația urmărește conservarea creanței reprezentate de cotele de întreținere.

XIV. Despre executarea silită

1.Încuviințarea cererii de executare silită a unui titlu executoriu (bilet la ordin) cu privire la drepturile de creanță accesorii, care nu sunt cuprinse în titlul executoriu cu privire la care s-a solicitat executarea silită

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2019, 16 ianuarie 2020, pag. 2)

1.1. Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE SIMPLĂ)

Pentru ipoteza în care se solicită încuviințarea executării silite a unui titlu executoriu care nu menționează dobânzi sau alte accesorii, însă acestea se cuvin de drept creditorului, opinia majoritară a judecătorilor participanți este că, în acest caz, devin aplicabile dispozițiile art. 628 alin. 4 C.pr.civ., potrivit cu care acestea vor fi stabilite de către instanța de executare la cererea creditorului, prin încheiere dată cu citarea părților, încheiere care, în conformitate cu disp. art. 628 alin. 5 C.pr.civ., constituie titlu executoriu.

S-a reținut că, în ceea ce privește încuviințarea executării silite cu privire la drepturile de creanță accesorii, sunt aplicabile considerentele par. 34 și urm. din Decizia nr. 7/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin care s-a statuat în sensul că biletul la ordin și cambia constituie titluri executorii pentru capital și accesorii, potrivit art. 61 alin. 1 din Legea nr. 58/1934, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute de legea specială pentru a fi calificate astfel, respectiv condițiile stipulate la art. 53, 54 și 57 din aceeași lege (par. 34).

Potrivit considerentului din par. 35 din Decizia ÎCCJ, un titlu de credit constituie titlu executoriu doar dacă îndeplinește condițiile de fond prevăzute în legea specială, urmând ca instanța de executare să verifice formal, în procedura instituită de art. 666 din Codul de procedură civilă, respectarea dispozițiilor legale speciale incidente fiecărui titlu executoriu invocat de creditor, dispoziții ce califică astfel înscrisul respectiv. Verificările pe care instanța de executare este obligată să le efectueze se circumscriu exclusiv condițiilor de formă ale titlului executoriu, fiind exclusă verificarea pe fond a titlului respectiv.

În situația în care se solicită încuviințarea executării silite a unui titlu executoriu care nu menționează dobânzi sau alte accesorii, însă acestea se cuvin de drept creditorului, opinia majoritară a judecătorilor este că, în acest caz, devin aplicabile dispozițiile art. 628 alin. 4 și alin. 5 C.pr.civ.

Potrivit acestor dispoziții legale:

(4) Dacă titlul executoriu nu cuprinde dobânzi, penalități sau alte sume, însă ele se cuvin de plin drept creditorului, potrivit art. 1535 din Codul civil sau altor dispoziții legale speciale, acestea vor fi stabilite de către instanța de executare la cererea creditorului, prin încheiere dată cu citarea părților.

(5) Pentru sumele stabilite potrivit prezentului articol, încheierea instanței de executare sau a executorului judecătoresc constituie titlu executoriu, fără a fi necesară investirea cu formulă executorie.

Prin urmare, raportat la dispozițiile exprese ale art. 628 alin. 5 C.pr.civ., soluția care se impune este cea a respingerii cererii de încuviințare a executării silite cu privire la drepturile de creanță accesorii, care nu sunt cuprinse în titlul executoriu cu privire la care s-a solicitat executarea silită.

Argumentul potrivit cu care valoarea drepturilor de creanță accesorii urmează să fie stabilită conform procedurii prevăzute de art. 628 alin. 2 nu poate fi primit, întrucât acest text de lege face referire la ipoteza în care prin titlul executoriu au fost stipulate ori acordate dobânzi, penalități sau alte sume, ipoteză în care nu ne regăsim.

În opinia minoritară, s-a susținut că trebuie admisă cererea de încuviințare a executării silite și cu privire la drepturile de creanță accesorii, urmând ca valoarea acestora să fie stabilită conform procedurii prevăzute de art. 628 alin. 2 sau, după caz, alin. 4 C.proc.civ. întrucât biletul la ordin constituie titlu executoriu atât pentru capital cât și pentru accesorii, astfel cum prevăd disp. art. 61 alin. 1 din Legea nr. 58/1934.

2. Procedura de soluționare a apelului declarat împotriva încheierii prin care s-a respins cererea de investire cu formulă executorie (camera de consiliu/ședință publică - citarea părților)

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2016, 25 martie 2016, pag. 17\)](#)

2.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Investirea cu formulă executorie a fost reintrodusă în Codul de procedură civilă prin Legea nr. 138/2014 publicată în Monitorul Oficial nr. 444/18 iunie 2014.

Pentru a fi puse în executare silită, se investesc cu formulă executorie titlurile executorii, altele decât hotărârile judecătorești.

Competența de soluționare a cererii de investire cu formulă executorie aparține judecătoriei, în circumscripția căreia se află domiciliul sau sediul creditorului ori al debitorului, după caz.

Procedura de soluționare a cererii de investire cu formulă executorie are caracter necontencios, soluționându-se fără citarea părților, în camera de consiliu.

Instanța se pronunță asupra cererii de investire prin încheiere.

În ipoteza în care instanța respinge cererea de investire cu formulă executorie, încheierea poate fi atacată numai cu apel de către creditor, în termen de 5 zile de la comunicare (art. 640 ind. 1 Cod procedură civilă).

Încheierile pronunțate în materie necontencioasă nu au autoritate de lucru judecat, potrivit art. 535 Cod procedură civilă.

În procedura de soluționare a cererii de investire cu formulă executorie care se soluționează fără citarea părților, în camera de consiliu, debitorul nu este parte în judecarea cererii în primă instanță.

Ca atare, nu se va cita debitorul.

Legitimare procesuală într-o cale de atac are numai acela care a fost parte în etapa procesuală anterioară, astfel că în apel debitorul nu va fi citat.

Totodată, în raport de dispozițiile art. 532 Cod procedură civilă și art. 534 Cod procedură civilă, apelul se judecă în camera de consiliu.

Pentru judecarea apelului, creditorul care a formulat apel va fi citat, instanța de apel nemaivând opțiunea recunoscută primei instanțe de art. 640 indice 1 alin. 2 și 4 Cod procedură civilă (cererea de investire cu formulă executorie se soluționează fără citarea părților).

Întrucât art. 534 alin. 4 Cod procedură civilă este înscris într-o procedură specială, acest text este de strictă interpretare și aplicare.

În procedura necontencioasă art. 534 alin. 4 Cod procedură civilă, terțul poate să declare apel pentru care termenul din apel va curge de la data când a luat cunoștință de încheiere, fiind citat ca apelant la instanța de apel.

2.2 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Pitești, 14-15 noiembrie 2019](#): apelul exercitat împotriva încheierii privind încuviințarea executării silite se soluționează într-o procedură necontencioasă, în camera de consiliu, cu citarea doar a creditorului, dacă instanța o apreciază ca necesară.

3. Investirea cu formulă executorie a contractelor de credit nu este condiționată de forma autentică a înscrisului, ci doar ca înscrisul, potrivit legii, să poată fi pus în executare. Încheierea prin care s-a respins cererea de investire cu formulă executorie nu are autoritate de lucru judecat într-o nouă cerere pentru același titlu executoriu [\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2015, 25 iunie 2015, pag. 2\)](#)

3.1 Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Opinia unanimă a judecătorilor este în sensul admiterii cererii de investire cu formulă executorie a contractelor de credit și a nu se reține autoritatea de lucru judecat. Se apreciază că aceeași soluție se impune și în cazul altor înscrisuri cărora li s-a conferit prin lege putere executorie și sunt titluri executorii (contractul de leasing, contracte de împrumut conform art. 14 din Legea nr. 540/2002 privind casele de ajutor reciproc ale pensionarilor).

3.2 Argumentele soluției însușite

Legea nr. 134/2010 – Codul de procedură civilă reglementează executarea silită în Cartea a V-a, prin titluri ce constau în: dispoziții generale, procedura: scopul și obiectul executării, titlurile executorii, participanții, efectuarea și încetarea executării silite; urmărirea silită asupra bunurilor debitorului și executarea silită directă.

Executarea silită se realizează în temeiul hotărârilor judecătorești și al înscrisurilor care îndeplinesc condițiile cerute de lege pentru a constitui titluri executorii.

În art. 632 alin. 1 C.proc.civ. se prevede că executarea silită se poate efectua numai în temeiul unui titlu executoriu definit în alin. 2: „Constituie titluri executorii hotărârile executorii

prevăzute la art. 633, hotărârile cu executare provizorie, hotărârile definitive, precum și orice alte hotărâri sau înscrisuri care, potrivit legii, pot fi puse în executare.”

În redactarea inițială a Codului de procedură civilă, prin art. 663 s-a prevăzut că executarea silită se pornește numai la cererea creditorului, dacă prin lege nu se prevede altfel, care se depune la biroul executorului judecătoresc, urmată de etapa încuviințării silite de către instanța de executare, finalizată în cazul admiterii potrivit alin. 7 al art. 665 C.proc.civ. prin adăugarea formulei de executare silită.

Prin Legea nr. 138/15.10.2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe după art. 640 s-a introdus articolul 640 ind. 1 ce a devenit art. 641 – Investirea cu formulă executorie, cu următorul cuprins:

„Investirea cu formulă executorie

(1) Titlurile executorii, altele decât hotărârile judecătorești, pot fi puse în executare numai dacă sunt investite cu formulă executorie.

(2) Cererea de investire cu formulă executorie se soluționează de judecătoria în circumscripția căreia se află domiciliul sau sediul creditorului ori al debitorului, după caz, în cameră de consiliu, fără citarea părților. Dacă domiciliul sau, după caz, sediul creditorului se află în străinătate, creditorul va putea depune cererea de investire și la judecătoria în circumscripția căreia se află domiciliul său ales.

(3) Instanța va verifica dacă înscrisul întrunește toate condițiile de formă cerute de lege pentru a fi titlu executoriu, precum și alte cerințe în cazurile anume prevăzute de lege.

(4) Încheierea prin care se respinge cererea de investire cu formulă executorie poate fi atacată numai cu apel de către creditor, în termen de 5 zile de la comunicare.

(5) Încheierea prin care se admite cererea de investire cu formulă executorie nu este supusă niciunei căi de atac, dar legalitatea acesteia poate face obiectul contestației la executare.”

Articolul 665 s-a modificat, în urma republicării fiind art. 666, și stabilește modalitatea încuviințării silite dată în competența executorului judecătoresc, care se pronunță prin încheiere, fără citarea părților.

Investirea cu formulă executorie are loc anterior depunerii cererii la biroul executorului judecătoresc, deoarece titlul executoriu în original sau în copie legalizată, după caz, se va atașa la cerere.

Competența de a dispune investirea cu formulă executorie revine judecătoria în circumscripția căreia se află domiciliul sau sediul creditorului ori al debitorului, după caz, cu excepțiile prevăzute de lege.

Categoria înscrisurilor care, potrivit legii, pot fi puse în executare numai dacă sunt investite cu formulă executorie și deci sunt titluri executorii include și contractele de credit.

Contractele de credit bancar au dobândit caracterul de titluri executorii prin Legea nr. 58/1998 privind activitatea bancară, care a fost abrogată prin OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, în vigoare, care în art. 120 prevede: „Contractele de credit, inclusiv contractele de garanție reală sau personală, încheiate de o instituție de credit constituie titluri executorii.”

În art. 52 alin. 1, Legea nr. 93/8.04.2009 privind instituțiile financiare nebancare (IFN), cu modificările și completările ulterioare, prevede: „ Contractele de credit încheiate de o instituție financiară nebanară, precum și garanțiile reale și personale afectate garantării creditului constituie titluri executorii.”

Dispozițiile citate au fost supuse controlului de constituționalitate prin deciziile menționate, Curtea Constituțională constatând că, potrivit Codului de procedură civilă, executarea silită se realizează în temeiul hotărârilor judecătorești și al înscrisurilor care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru a constitui titluri executorii. Actul normativ dă

expresie într-un domeniu particular, reglementării cu caracter general, adoptată de legiuitor în limitele competenței sale constituționale.,

Curtea Constituțională a statuat că, în materia la care se referă excepția de neconstituționalitate, calificarea contractelor încheiate de o instituție de credit, care constată o creanță certă, lichidă și exigibilă ca fiind titluri executorii, a fost determinată de necesitatea valorificării cu celeritate a respectivei creanțe, fără a afecta în acest mod vreun drept fundamental al părților. O asemenea concluzie este impusă de împrejurarea că prin încheierea unor asemenea contracte se dă expresie, într-o formă specifică, acordului de voință al părților cu privire la clauzele acolo stipulate pe care părțile și le însușesc în mod liber și se obligă să le respecte.

Dacă, în ce privește reținerea contractelor de credit ca titluri executorii, soluțiile sunt unitare, nu aceeași a fost aplicarea și interpretarea art. 641 alin. 3 C.proc.civ., care impune obligația instanței de a verifica dacă înscrisul întrunește toate condițiile de formă cerute de lege pentru a fi titlu executoriu, precum și alte cerințe în cazurile anume prevăzute de lege.

În fapt, creditorul a solicitat investirea cu formulă executorie a contractului de credit prin cererea adresată judecătoriei. Urmare verificării condițiilor de formă ale înscrisului/contractului de credit pentru a fi titlu executoriu s-au pronunțat următoarele soluții:

1. Cererea s-a respins cu motivarea: legea specială este norma cu caracter de esențialitate reprezentată de neîndeplinirea cerințelor în materia validității convențiilor ce pot constitui titluri executorii, or contractul de credit încheiat de CEC Bank nu constituie titlu executoriu, neîndeplinind cerințele „ad validitatem”, nefiind încheiat în formă autentică, ceea ce echivalează cu invalidarea sa, calitatea sa de titlu executoriu, nefiind cert și exigibil.

2. Cererile s-au admis, constatându-se că înscrisul / contractul de creditare îndeplinește toate condițiile de formă cerute de lege pentru a fi titlu executoriu.

3. În cazul în care cererea creditorului de investire cu formulă executorie a fost respinsă, au fost și situații în care s-a revenit printr-o altă cerere, pentru același contract și același debitor, fiind pronunțate două soluții:

a) Instanța a admis cererea, fără a se preocupa și analiza efectele primei încheieri;

b) Instanța a respins cererea, constatând identitatea de obiect, creditor și debitor în contractul de credit. Cel de-al doilea complet a constatat că partea nu a exercitat calea de atac împotriva primei încheieri, că situația avută în vedere la darea soluției nu s-a schimbat și a coroborat art. 640 alin. 1 cu art. 527-537 C.proc.civ. (procedura necontencioasă judiciară) reținând că cererea nu poate fi admisă. În considerentele încheierii se citează art. 525 C.proc.civ., conform căruia încheierile pronunțate în procedură necontencioasă nu au autoritate de lucru judecat. Se arată că instanța nu poate reveni asupra măsurii dispuse prin încheiere, la cererea celui interesat, deoarece situația de fapt avută în vedere când s-a respins cererea de investire cu formulă executorie a contractului de credit nu s-a schimbat.

În procedura investirii cu formulă executorie, competența judecătorului este limitată la aspectele ce vizează existența titlului executoriu, conform art. 632 alin. 2 teza finală C.proc.civ.: existența înscrisului, a obligației care să poată fi executată silit și dacă legea specială recunoaște înscrisului puterea executorie.

Verificarea condițiilor de formă nu vizează reglementarea „contractului” din Codul civil (art. 1166-1323), ci dacă „înscrisul” poate fi pus în executare și cuprinde: creditorul, debitorul, obiectul – obligația de plată a unei sume de bani, dacă legea specială impune și alte condiții.

În categoria altor titluri executorii, prin art. 638 C.proc.civ. se includ și unele încheieri și procese-verbale încheiate de executorii judecătorești (pct. 1), înscrisurile autentice (pct. 2), titlurile executorii notariale (pct. 3), titlurile de credit (pct. 4, art. 640), înscrisuri autentice notariale (art. 639). Contractele de credit nu sunt menționate, însă pot fi cuprinse în categoria „înscrisurilor cărora legea le recunoaște puterea executorie” (pct. 4, art. 638) consacrată de OUG

nr. 99/2006 prin art. 120, art. 52 din Legea nr. 93/2009. Soluția de respingere a cererii de investire cu formulă executorie poate fi supusă următoarelor critici în calea de atac:

a) prin art. 1241 C.civ., forma scrisă este prevăzută pentru înscrisul care constată încheierea contractului ce poate fi sub semnătură privată sau autentică, având forța probantă prevăzută de lege, condiție pe care contractul de credit o îndeplinește;

b) legea specială – OUG nr. 99/2006 și Legea nr. 93/2009 – nu impune forma autentică contractelor de credit, pentru a fi titluri executorii;

c) Codul civil în reglementarea dată contractelor speciale încheiate de instituțiile de credit și instituțiile financiare nebancare (art. 2158 alin. 2, art. 2157 și art. 2165) prevede că sunt titluri executorii contractele încheiate în formă autentică sau printr-un înscris sub semnătură privată cu dată certă, condiție îndeplinită;

d) Codul de procedură civilă definește înscrisul autentic și sub semnătură privată în secțiunea „Probele și puterea doveditoare” (art. 269, art. 272, art. 273), ce nu sunt incidente în speță;

e) exigibilitatea creanței excede verificării în procedura investirii cu formulă executorie, fiind o condiție pentru încuviințarea executorii silită.

Executorul judecătoresc, conform art. 628 C.proc.civ., are competența de a stabili quantumul sumelor care se cuvin creditorului, conform titlului executoriu, dacă nu au fost stipulate în contract, deci creanța este lichidă (art. 663 alin. 3 C.proc.civ.).

II. Soluția de admitere a cererii de investire cu formulă executorie o apreciem ca fiind corectă: contractul de credit constituie titlu executoriu, creanța este certă, creditorul și debitorul sunt cunoscuți, ca părți, executarea obligației constă în plata unei sume de bani, deci este susceptibilă de executare silită (art. 628 C.proc.civ.).

III. Autoritatea de lucru judecat. Considerăm că judecarea cererii de investire cu formulă executorie are loc în procedură necontencioasă (art. 527 – 535 C.proc.civ.), astfel că încheierile pronunțate nu au autoritate de lucru judecat, fără nicio condiție pentru cererile multiple.

Codul de procedură civilă reglementează excepțiile (noțiune, clasificare) în secțiunea „Excepțiile procesuale” (art. 245-248), iar autoritatea de lucru judecat și efectele în art. 430 – 432 C.proc.civ.

Hotărârea judecătorească – ce soluționează în tot sau în parte fondul procesului sau statuează asupra unei excepții procesuale ori asupra oricărui alt incident – are, de la pronunțare, autoritate de lucru judecat cu privire la chestiunea tranșată (art. 430 alin. 1) Efectele lucrului judecat (art. 431 alin. 1): „Nimeni nu poate fi chemat în judecată de două ori în aceeași calitate, în temeiul aceleiași cauze și pentru același obiect.”

În art. 536 – Reguli aplicabile în procedura necontencioasă (alin. 1) – prevede: dispozițiile art. 527-535 referitoare la procedura necontencioasă se completează cu dispozițiile de procedură contencioasă, în măsura în care acestea din urmă sunt compatibile cu natura necontencioasă a cererii.

În speță, voința legiuitorului este în sensul că încheierea pronunțată în procedura necontencioasă să nu aibă autoritate de lucru judecat.

Dispozițiile de procedură contencioasă nu sunt compatibile cu natura necontencioasă a cererii, sub acest aspect.

Potrivit art. 641 alin. 2 C.proc.civ., cererile se judecă în camera de consiliu, fără citarea părților, judecata se limitează numai la verificarea unor aspecte, nu se soluționează fondul procesului (pentru a produce efectele impuse de art. 431 C.proc.civ.).

Judecătoria Vaslui, în unele cereri prin care s-a solicitat încuviințarea executării silită a contractelor de credit, le-a admis în parte numai în ce privește executarea silită mobilă și prin poprire și s-a respins pentru executarea imobiliară.

Soluția de respingere s-a motivat prin incidența art. 818-819 C.proc.civ.: executorul judecătoresc nu a indicat imobilele urmărite, astfel că nu se poate verifica competența exclusivă a instanței de la locul / sediul imobilului.

Tribunalul Vaslui a schimbat soluția în apel, în parte, înlăturând din dispozitivul încheierii dispoziția de respingere a cererii de executare silită imobiliară a debitorului, Instanța de apel a reținut că executorul judecătoresc a cerut numai încuviințarea cererii de executare silită, fără a preciza modalitatea.

Într-o altă soluție, s-a respins apelul, fiind păstrată încheierea și dispoziția de încuviințare a executării silite în modalitatea admisă de judecătore.

4. Aplicarea interpretării date prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. Decizia nr. 10 din 10 iunie 2013 publicată în Monitorul Oficial nr. 450 din data de 23.07.2013 privind examinarea recursului în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă înalta Curte de Casație și Justiție privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 27 teza I raportat la art. 14 alin. (1), art. 25 alin. (2) și art. 31 alin. (I) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la caracterul alternativ sau subsidiar al celor două modalități de comunicare a procesului-verbal de constatare și sancționare contravențională și a înștiințării de plată, în contestațiile la executare împotriva titlului executoriu reprezentat de proces-verbal de contravenții în ipoteza în care, procesul verbal de contravenții a fost comunicat înainte de publicarea Deciziei ICCJ în Monitorul Oficial

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al IV-lea/2015, 14 decembrie 2015, pag. 14)

4.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Potrivit art. 37 din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, „Procesul-verbal neatatcat în termenul prevăzut la art. 31 (...) constituie titlu executoriu, fără vreo altă formalitate”.

În conformitate cu art. 31 alin. (1) din ordonanță, „împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției și de aplicare a sancțiunii se poate face plângere în termen de 15 zile de la data înmânării sau comunicării acestuia”.

Art. 25 alin. (1) din același act normativ prevede că „Procesul-verbal se va înmâna sau, după caz, se va comunica, în copie, contravenientului și, dacă este cazul, părții vătămate și proprietarului bunurilor confiscate”.

Potrivit art. 26 alin. (1) din ordonanță, „Dacă agentul constatatator aplică și sancțiunea, iar contravenientul este prezent la încheierea procesului-verbal, copia de pe acesta și înștiințarea de plată se înmânează contravenientului, făcându-se mențiune în acest sens în procesul-verbal. Contravenientul va semna de primire”.

„Comunicarea procesului-verbal și a înștiințării de plată de face prin poștă, cu aviz de primire, sau prin afișare la domiciliul sau la sediul contravenientului. Operațiunea de afișare se consemnează într-un proces-verbal semnat de cel puțin un martor” (art. 27 din ordonanță).

Prin Decizia nr. 10/2013, pronunțată de înalta Curte de Casație și Justiție, în recurs în interesul legii, s-a stabilit cu efect obligatoriu că „modalitatea de comunicare a procesului-verbal de contravenție și a înștiințării de plată, prin afișare la domiciliul sau sediul contravenientului, este subsidiară comunicării prin poștă, cu aviz de primire”.

Dacă procesul-verbal în litigiu a fost comunicat debitorului exclusiv prin afișare, iar nu și prin poștă, cu aviz de primire, raportat la dispozițiile legale menționate anterior, în interpretarea obligatorie a Înaltei Curți de Casație și Justiție, acesta nu a fost legal comunicat și, prin urmare, termenul pentru formularea plângerii contravenționale nu a început să curgă pentru a se putea stabili că acesta nu ar fi fost contestat și, pe cale de consecință, că ar reprezenta titlu executoriu.

Decizia pronunțată în interesul legii are rol de interpretare a textelor legale, iar nu de legiferare, nepunându-se problema retroactivității acesteia. Astfel, deciziile în interesul legii sunt obligatorii pentru instanțele judecătorești de la data publicării acestora în Monitorul Oficial, însă, acest fapt nu înseamnă că anterior acestei date, instituțiile implicate în aplicarea legii nu puteau interpreta în mod corect textele legale în discuție.

În consecință, procesul-verbal de contravenție în discuție nu constituie titlu executoriu, independent de momentul comunicării acestuia (exclusiv prin afișare) față de data publicării în Monitorul Oficial a deciziei în interesul legii, iar o contestație la executare întemeiată pe un astfel de motiv de nelegalitate se impune a fi admisă.

În același sens este și opinia Institutului Național al Magistraturii, precum și opinia unanimă a judecătorilor de la Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, desfășurată la Timișoara, în intervalul 19-20 noiembrie 2015. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Timișoara, 19-20 noiembrie 2015](#))

5. Cererile de încuviințare a executării silite formulate de CNADNR S.A. a titlurilor executorii constând în procese-verbale de constatare și sancționare a contravențiilor prin care s-au stabilit despăgubiri constând în tarife și/sau valoarea Autorizației Speciale de Transport (AST) sunt admisibile și în cazul în care creanța s-a cuantificat în înștiințarea de plată, fie este determinabilă

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2015, 25 iunie 2015, pag. 14\)](#)

5.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

1. Aspectele comune reținute apreciem că impun soluția de admitere a cererilor de încuviințare a executării silite și în cazurile în care în procesul-verbal despăgubirea nu este menționată, însă cuantificată prin înștiințarea de plată. De asemenea, și atunci când actul constatator al contravenției cuprinde elemente ce permit determinarea despăgubirilor conform art. 663 C.proc.civ. de a fi certă, lichidă și exigibilă, condiția fiind îndeplinită. Executorul judecătoresc are competența dată prin art. 628 C.proc.civ. de a calcula nu numai dobânzi, penalități și actualiza obligația principală, stabilită, ci și alte sume. Actele normative ce stabilesc alături de sancțiunile contravenționale și despăgubirea cuprind anexe a căror menționare în cuprinsul procesului-verbal permite a fi determinate. Incidente sunt și dispozițiile art. 2 alin. 3 din OG nr. 2/2001, ce impun agentului constatator și/sau celui care aplică sancțiunea contravențională și stabilește despăgubirea, obligația de a comunica ori înmâna, după caz, odată cu procesul-verbal, și înștiințarea de plată.

2. Cererile de încuviințare a executării silite a despăgubirii adresate instanței de judecată ulterior datei de 19 octombrie 2014, nu sunt admisibile și apreciem corectă soluția tribunalului. Competența de a le soluționa revine conform art. 665 C.proc.civ. executorului judecătoresc.

3. Contestarea sancțiunii complementare

OG nr. 2/2001 constituie dreptul comun în materie contravențională, instituind competența în primă instanță a judecătorei când se contestă procesul-verbal de constatare și sancționare a contravenției, iar calea de atac tribunalului, prin complete specializate sau secția de contencios administrativ și fiscal. Aceeași competență se menține și pentru contravențiile reglementate prin OG nr. 15/2002 și OG nr. 43/1997.

Potrivit art. 5 din OG nr. 2/2001, sancțiunile contravenționale sunt principale și complementare (enumerare în ordonanță), iar prin legi speciale pot fi stabilite și alte sancțiuni principale, complementare.

În competența instanței civile este dată numai executarea despăgubirii stabilite pe bază de tarif, „partea vătămată” procedând potrivit dispozițiilor legale referitoare la executarea silită a creanțelor, OG nr. 2/2001 completându-se cu dispozițiile Codului de procedură civilă, după caz (art. 42, art. 47).

6. Verificarea condiției opozabilității cesiunii de creanță în procedura încuviințării executării silite

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2018, 30 martie 2018, pag. 7\)](#)

6.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

Opinia judecătorilor este cea cuprinsă în minuta întâlnirii președinților secțiilor civile ale curților de apel din 13-14 octombrie 2016, desfășurată la Curtea de Apel Cluj, respectiv aceea că, în procedura încuviințării executării silite demarate pe baza unei cereri de executare formulate de cesionarul creanței constatate prin titlul executoriu, instanța de executare este datoră să verifice condiția opozabilității acestei cesiuni față de debitorul cedat, sub sancțiunea respingerii cererii de încuviințare în temeiul art. 666 alin. (5) pct. 4 C.proc.civ., cel puțin în ipoteza în care cesiunea de creanță s-a încheiat după intrarea în vigoare a noului Cod civil.

6.2 Notă: a se vedea „Verificarea condiției opozabilității cesiunii în procedura încuviințării executării silite : [Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Cluj, în materie de civilă, 13-14 octombrie 2016;](#)

6.3 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Pitești, 14-15 noiembrie 2019;](#) în procedura încuviințării executării silite demarate pe baza unei cereri de executare formulate de cesionarul creanței constatate prin titlul executoriu, instanța de executare este datoră să verifice condiția opozabilității acestei cesiuni față de debitorul cedat, sub sancțiunea respingerii cererii de încuviințare în temeiul art. 666 alin. (5) pct. 4 C. proc. civ., cel puțin în ipoteza în care cesiunea de creanță s-a încheiat după intrarea în vigoare a noului Cod civil

- Problema de drept a fost discutată la [Întâlnirea PRESEDINTELOR SECȚIILOR CIVILE ALE CURȚILOR DE APEL ȘI ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE, București, 26-27 iunie 2023,](#) P. 45: CU URMĂTOAREA OPINIE AGREATĂ: instanța va verifica condiția opozabilității cesiunii în procedura încuviințării executării silite.

7.Încuviințarea cererii de executare silită în temeiul unui contract de credit încheiat la distanță de către o instituție financiară nebanară, care nu poartă semnătura olografă a părților contractante, ci mențiunea „semnat electronic”

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2017, 16 iunie 2017, pag. 13)

7.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

Adaptându-și legislația cerințelor moderne ale comerțului, România a adoptat o serie de legi acoperitoare în mare parte noilor exigențe; Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică, Legea nr. 451/2004 privind marca temporală, Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic, Legea nr. 51/2003 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 130/2000 privind regimul juridic al contractelor la distanță.

Ca atare, conceptul tradițional de încheiere a contractului, când părțile negociază față în față, s-a modificat.

Or, potrivit Legii nr. 455/18 iulie 2001 privind semnătura electronică, aceasta reprezintă date în formă electronică, ce sunt atașate sau logic asociate cu alte date în formă electronică și care servesc ca metodă de identificare.

Este valabilă semnătura electronică dacă sunt îndeplinite condițiile legii speciale - Legea nr. 455/18 iulie 2001 privind semnătura electronică.

Având în vedere dispozițiile legale privind semnătura electronică, urmează a se verifica practica instanțelor judecătorești din țară și a se rediscuta chestiunea de drept la proxima întâlnire.

7.2 Notă: Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Curtea de Apel București, 11-12 mai 2017: reprezintă titluri executorii și, în consecință, pot justifica o soluție de încuviințare a executării silită a contractelor de credit încheiate la distanță între instituțiile financiare nebanare și debitori, chiar dacă înscrisul nu poartă semnătura olografă a debitorului, cu condiția de a fi respectate dispozițiile legale în materie de semnătură electronică.

7.3 Notă: a se vedea și Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, București, 29 iunie 2018: contractele de furnizare de servicii de credit încheiate la distanță în condițiile O.G. nr. 85/2004, care nu sunt semnate de debitor, nu constituie titluri executorii, neîntrunind condițiile unui înscris sub semnătură privată.

8.Încuviințare executare silită. Caracterul executoriu al penalităților de întârziere cuprinse în facturile emise pentru serviciile de utilități publice

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor I-II/2020, 11 septembrie 2020, pag. 6)

Această problemă de drept a fost tranșată la întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, ce a avut loc la București, în 29 iunie 2018, (Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale

Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, București, 29 iunie 2018) în care s-a concluzionat că factura fiscală nu constituie titlu executoriu și pentru penalitățile de întârziere stabilite în contract pentru executarea cu întârziere a obligației de plată a contravalorii serviciilor furnizate.

În argumentarea acestei opinii au fost avute în vedere disp. art. 42 alin. (61) din Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, potrivit cu care factura emisă pentru serviciile de utilități publice constituie titlu executoriu, disp. art. 666 alin. (5) pct. 2 C.proc.civ., precum și Decizia CCR nr. 188/2017.

S-a reținut că, în cuprinsul Deciziei Curții Constituționale nr. 188/2017, aceasta a statuat că legiuitorul a optat pentru o atare soluție legislativă (conferirea caracterului de titlu executoriu facturii fiscale – n.n.), având în vedere domeniul specific al serviciilor publice, pentru a se putea asigura recuperarea cu celeritate a contravalorii serviciilor furnizate, împrejurare față de care se poate asigura și continuitatea acestora.

S-a apreciat că factura fiscală nu constituie titlu executoriu și pentru penalitățile de întârziere stabilite în contract pentru executarea cu întârziere a obligației de plată a contravalorii serviciilor furnizate.

De altfel, penalitățile de întârziere nici nu pot fi stabilite prin intermediul unei facturi fiscale, care nu are natura unui act juridic, însușit de către ambele părți, ci a unui mijloc de probă în dovedirea executării obligațiilor de către furnizorul de servicii de utilități publice, în cazul analizat.

S-a reținut și incidența disp. art. 666 alin. (5) pct. 2 C.proc.civ., potrivit cu care instanța poate respinge cererea de încuviințare a executării silită dacă hotărârea sau, după caz, înscrisul nu constituie, potrivit legii, titlu executoriu.

9.Încuviințarea executării silită a cererilor formulate de către executorii judecătorești pentru creditorul Inspectoratul de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier – I.S.C.T.R. în baza titlului executoriu reprezentat de procesul-verbal de contravenție (Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2020, 4 februarie 2021, pag. 2)

9.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Executarea silită a unei creanțe bugetare, provenind dintr-o amendă contravențională care se face venit la bugetul instituției publice, se face prin executorul fiscal, ca organ de executare silită al statului.

9.2 Argumentele soluției însușite

Creditorul Inspectoratul de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier este, potrivit disp. art. 1 din OG nr. 26/2011, coroborat cu disp. art. 1 din HG nr. 1088/2011, o instituție publică finanțată integral din venituri proprii, iar creanța a cărei executare silită se solicită are natura juridică a unei creanțe bugetare, provenind dintr-o amendă contravențională care se face venit la bugetul instituției publice, parte a bugetului general consolidat.

Potrivit disp. art. 226 alin. (11) din Legea nr. 207/2015: „Instituțiile publice finanțate integral din venituri proprii, care nu au organe de executare silită proprii, pot transmite titlurile executorii privind venituri proprii organului fiscal central sau, după caz, organului fiscal local. Sumele astfel realizate se fac venit la bugetul de stat sau la bugetul local, după caz”.

Bugetul general consolidat este definit la pct. 2 al art. 3 din Legea nr. 69/2010, și anume: „bugetul general consolidat – ansamblul bugetelor componente ale sistemului bugetar, incluzând bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele fondurilor speciale, bugetul general centralizat al unităților administrativ-teritoriale, bugetul Trezoreriei Statului, bugetul instituțiilor publice autonome, bugetele instituțiilor publice finanțate integral sau parțial din bugetul de stat, din bugetul asigurărilor sociale de stat și din bugetele fondurilor speciale, după caz, bugetele instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii, bugetul fondurilor provenite din credite externe contractate sau garantate de stat și ale căror rambursare, dobânzi și alte costuri se asigură din fonduri publice, bugetul fondurilor externe nerambursabile, precum și ale altor entități clasificate în administrația publică, agregate, consolidate și ajustate conform Regulamentului (UE) nr. 549/2013 pentru a forma un întreg”.

Prin Decizia nr. 66/2.10.2017 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut în considerente (par. 56) că: „potrivit dispozițiilor art. 220 alin. (3) din Legea nr. 207/2015, creanțele bugetare care, potrivit legii, se administrează de autoritățile sau instituțiile publice, inclusiv cele reprezentând venituri proprii, se pot executa prin executori fiscali organizați în compartimente de specialitate, aceștia fiind abilitați să ducă la îndeplinire măsurile asigurătorii și să efectueze procedura de executare silită, potrivit prevederilor acestui act normativ.”

De asemenea, Înalta Curte a statuat (par. 62 - 65) și că: „Pe lângă atribuțiile legate de administrarea creanțelor fiscale, organele fiscale au, potrivit dispozițiilor legale, și un rol secundar, ca organe de executare silită pentru creditorii bugetari.

Distinct de creanțele fiscale, organul fiscal poate recupera și creanțe bugetare, iar, conform art. 226 din Legea nr. 207/2015, executarea se va desfășura de către acesta în cazul instituțiilor publice finanțate total sau parțial de la bugetul de stat, al instituțiilor publice finanțate din venituri proprii, al instituțiilor publice finanțate integral sau parțial de la bugetul local, precum și al instituțiilor publice din subordinea unităților administrativ-teritoriale sau a subdiviziunilor acestora.

În acest fel, bugetul instituțiilor menționate nu va fi grevat de cheltuielile de executare, pe care le implică o executare prin executor judecătoresc, atât timp cât au la dispoziție această variantă lipsită de costuri și fără consecințe negative, în cazul unui control al Curții de Conturi care să vizeze eficiența, economicitatea, legalitatea și regularitatea operațiunilor desfășurate de respectiva instituție.

În consecință, nu are relevanță că se execută creanțe bugetare, care se varsă la bugetul local sau creanțe bugetare care se varsă la bugetul de stat, în ambele situații executarea silită urmând să se realizeze de către executorii fiscali menționați în art. 220 din Legea nr. 207/2015.”

10. Încuviințarea executării silite a titlurilor executorii reprezentate de hotărâri judecătorești prin care debitorul a fost obligat la plata unor sume de bani cu titlu de pensie de întreținere, până la majorat, în ceea ce privește creanțele datorate pentru viitor

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor de la Curtea de apel Iași și instanțele arondate, privind problemele de practică judiciară neunitară în materie de civilă, în trimestrele III-IV/2022\)](#)

10.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE):

Încuviințarea executării silite se poate face și pentru creanțele datorate cu titlu de pensie de întreținere în viitor, până la majorat, în acord cu dispozițiile titlului executoriu.

Se propune ca această chestiune de drept să fie prezentată în vederea discutării și la Întâlnirea președinților de secție în materie civilă.

10.2 Argumente:

Avându-se în vedere natura pensiei de întreținere și interesele copilului, se consideră că nu se poate refuza încuviințarea executării silite a unei hotărâri judecătorești prin care debitorul a fost obligat la plata unor sume de bani cu titlu de pensie de întreținere, până la majorat, în ceea ce privește creanțele datorate pentru viitor, atât timp cât dispozițiile Codului de procedură civilă prevăd că se va putea popri și creanța cu termen sau sub condiție, executarea urmând a fi realizată la ajungerea la termen/la data împlinirii condiției.

3. Notă:

Problema de drept a fost discutată la [Întâlnirea PRESEDINTILOR SECTIILOR CIVILE ALE CURTILOR DE APEL ȘI ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASATIE ȘI JUSTITIE, București, 26-27 iunie 2023, P. 46: CU URMĂTOAREA OPINIE AGREATĂ: În unanimitate, participanții la întâlnire au apreciat că se va putea dispune încuviințarea executării silite prin poprire în baza unui titlu executoriu reprezentat de o hotărâre judecătorească prin care debitorul a fost obligat la plata pensiei de întreținere în favoarea unui minor până la împlinirea vârstei de 18 ani, pentru ratele de pensie care nu sunt scadente la data cererii de executare silită.](#)

11. .Autorizarea intrării în locurile menționate la art. 680 alin. (1) C.proc.civ. (încăperi ce reprezintă domiciliul, reședința sau sediul debitorului, precum și în orice alte locuri ce aparțin debitorului), în vederea executării altor titluri executorii decât hotărârile judecătorești

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2021, 1 aprilie 2021, pag. 5\)](#)

11.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Se impune admiterea cererilor având ca obiect autorizarea intrării în locurile menționate la art. 680 alin. (1) C.proc.civ. în vederea executării altor titluri executorii decât hotărârile judecătorești, atunci când obiectul procedurii execuționale îl reprezintă bunurile mobile corporale.

Potrivit disp. art. 680 C.proc.civ.

1. În vederea executării unei hotărâri judecătorești, executorul judecătoresc poate intra în încăperile ce reprezintă domiciliul, reședința sau sediul unei persoane, precum și în orice alte locuri, cu consimțământul acesteia, iar în caz de refuz, cu concursul forței publice.
2. În cazul altor titluri executorii decât hotărârile judecătorești, la cererea creditorului sau a executorului judecătoresc, instanța competentă va autoriza intrarea în locurile menționate la alin. (1). Instanța se pronunță, de urgență, în camera de consiliu, cu citarea terțului care deține bunul, prin încheiere executorie care nu este supusă niciunei căi de atac.

În argumentarea acestei opinii, sunt avute în vedere dispozițiile art. 680 alin. (2) C.pr.civ., în conformitate cu care, în cazul altor titluri executorii decât hotărârile judecătorești, la cererea creditorului sau a executorului judecătoresc, instanța competentă va autoriza intrarea în locurile menționate la alin. (1).

Instanța se pronunță, de urgență, în camera de consiliu, cu citarea terțului care deține bunul, prin încheiere executorie care nu este supusă niciunei căi de atac.

Identificarea bunurilor supuse urmăririi silite este o etapă obligatorie a executării silite, premergătoare demarării procedurilor de valorificare a acestora.

Așa cum se arată și în doctrină, și cum s-a reținut și prin minuta întâlnirii președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel din 19-20 noiembrie 2015, de la Curtea de Apel Timișoara, identificarea reglementată de art. 680 noul C.proc.civ. are în vedere exclusiv bunurile urmăribile, în această categorie neintrând bunurile insesizabile (art. 2329 noul C.civ.) sau bunurile ce aparțin unei mase patrimoniale diferite (diviziuni patrimoniale).

Dincolo de denumirea marginală a art. 680 C.pr.civ. – Accesul la bunurile debitorului – ca argument circumstanțial, dat fiind faptul că denumirile marginale nu au valoare normativă, se observă că textul impune pentru soluționarea cererii de autorizare, ca o condiție general valabilă, citarea terțului care deține bunul.

Potrivit interpretării coroborate a celor două alineate ale art. 680 C.pr.civ., se are în vedere situația în care, pe fondul punerii în executare a unui titlu executoriu extrajudiciar, urmează a se face acte de executare privitoare la bunuri aflate în spații ale unor terți și, în consecință, deținute de aceștia din urmă; în consecință, deși textul nu distinge în privința naturii bunurilor, sunt vizate bunurile mobile corporale (pentru alte detalii, a se vedea Minuta întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, 19-20 noiembrie 2015, Curtea de Apel Timișoara.

Prin Decizia nr. 325 din 10 iunie 2014, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra excepției de neconstituționalitate a art. 679 alin. (2) teza a doua din Codul de procedură civilă (actualul art. 680), statuând astfel: „Când titlul executoriu este reprezentat de o hotărâre judecătorească, pătrunderea în locurile menționate se face cu acordul persoanei, iar în caz de refuz, cu concursul forței publice, nefiind necesară o încuviințare suplimentară.

Când titlul executoriu este reprezentat de un alt înscris decât o hotărâre judecătorească, accesul executorului în locurile menționate se poate face numai în baza unei autorizații date de instanța de executare.

(...) Totodată, Curtea constată că obținerea unei hotărâri judecătorești pentru autorizarea de a intra în locurile menționate la art. 679 alin. (1) din Codul de procedură civilă reprezintă o garanție a debitorului ce urmează a fi executat silit împotriva abuzului sau a relei-credințe a creditorului sau executorului judecătoresc. Mai mult, potrivit dispozițiilor art. 711 din Codul de procedură civilă, împotriva executării silite, precum și împotriva oricărui act de executare se poate face contestație de către cei interesați sau vătămați prin executare.”

12. Perimarea executării silite atunci când, deși executorul judecătoresc nu a solicitat creditorului să îndeplinească un act sau demers necesar executării silite, nu se mai realizează o lungă perioadă de timp (peste 6 luni) acte de executare la solicitarea creditorului

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor de la Curtea de apel Iași și instanțele arondate, privind problemele de practică judiciară neunitară în materie de civilă, în trimestrele III-IV/2022)

12.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE) :

Potrivit art. 697 C.proc.civ., pentru a începe să curgă termenul de perimare, este necesar ca executorul judecătoresc să-i solicite creditorului, în scris, să îndeplinească un act sau un demers necesar executării silite. Așadar, în viziunea actuală a legiuitorului, potrivit art. 697 alin. 1 C.proc.civ., cerința existenței unei solicitări scrise adresate de executor creditorului în vederea îndeplinirii de către acesta din urmă a unui act sau demers necesar executării silite este esențială pentru a putea începe să curgă termenul de perimare.

12.2 Argumente:

Potrivit art. 697 C.proc.civ., pentru a începe să curgă termenul de perimare, este necesar ca executorul judecătoresc să-i solicite creditorului, în scris, să îndeplinească un act sau un demers necesar executării silite.

Această condiție este necesară inclusiv pentru ipotezele alineatului 2 al aceluiași articol, anume pentru cazurile când executarea silită este suspendată, fie la cererea creditorului, fie din alte motive, singura diferență între cele două alineate fiind momentul de la care curge termenul de perimare: în cazul alineatului 1, termenul urmând a curge de la comunicarea scrisă a executorului judecătoresc, iar în cazul alineatului 2, fie de la încetarea suspendării (dacă suspendarea nu s-a dispus la cererea creditorului), fie de la comunicarea solicitării executorului făcută în temeiul alineatului 1 (în cazul suspendării la cererea creditorului, termenul de perimare continuându-și curgerea și în perioada de suspendare). În cazul în care executorul judecătoresc nu a solicitat creditorului, în scris, să îndeplinească un act sau un demers necesar executării silite înainte de suspendarea executării silite, perimarea nu va opera.

În argumentarea acestei opinii, se consideră că dezlegarea este relevantă chiar de modalitatea de redactare a art. 697 alin. 2 teza a doua C.proc.civ., care vorbește de o suspendare a unui termen în curs (ceea ce s-ar traduce, în concret, în existența unei solicitări scrise a executorului adresate creditorului în vederea îndeplinirii unui act necesar executării silite).

3. Notă:

Problema de drept a fost discutată la **Întâlnirea PRESEDINȚILOR SECȚIILOR CIVILE ALE CURȚILOR DE APEL ȘI ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASĂ ȘI JUSTIȚIE, București, 26-27 iunie 2023, PAG. 50-55**, CU URMĂTOAREA OPINIE AGREATĂ: perimarea executării silite operează dacă executorul judecătoresc a solicitat, în scris, creditorului îndeplinirea unui act sau a unui demers necesar executării silite, a trecut un termen de 6 luni fără ca acesta să fi îndeplinit actul sau demersul necesar executării silite ce a fost solicitat, creditorul a fost în culpă, condiții ce se impune a fi îndeplinite și în situația în care executarea silită a fost suspendată la cererea creditorului următor sau, deși nu s-a dispus suspendarea executării silite, nu s-au mai realizat acte de executare la cererea creditorului.

13. Momentul de început al calculului termenului de perimare în situația suspendării executării silite la cererea creditorului. Cursul termenului de perimare în cazul suspendării voluntare, inclusiv în ipoteza lipsei încheierii executorului judecătoresc prin care să fie dispusă suspendarea executării silite.

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor de la Curtea de apel Iași și instanțele arondate, privind problemele de practică judiciară neunitară în materie de civilă, în trimestrele III-IV/2022)

13.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE):

Potrivit art. 697 C.proc.civ., pentru a începe să curgă termenul de perimare, este necesar ca executorul judecătoresc să-i solicite creditorului, în scris, să îndeplinească un act sau un demers necesar executării silite.

Această condiție este necesară inclusiv pentru ipotezele alineatului 2 al aceluiași articol, anume pentru cazurile când executarea silită este suspendată, fie la cererea creditorului, fie din alte motive, singura diferență între cele două alineate fiind momentul de la care curge termenul de perimare: în cazul alineatului 1, termenul urmând a curge de la comunicarea scrisă a executorului judecătoresc, iar în cazul alineatului 2, fie de la încetarea suspendării (dacă suspendarea nu s-a dispus la cererea creditorului), fie de la comunicarea solicitării executorului făcută în temeiul alineatului 1 (în cazul suspendării la cererea creditorului termenul curs în perioada de suspendare în acest ultim caz nefiind suspendat). În caz contrar, perimarea nu va opera.

Se consideră că executorul judecătoresc are obligația de a dispune suspendarea executării la cererea creditorului printr-un act care să poată fi supus cenzurii instanței judecătorești, în lipsa unui astfel de act instanța nefiind îndreptățită a aprecia că executarea silită este suspendată, chiar dacă atitudinea creditorului ar putea conduce la o astfel de concluzie.

13.2. Argumente:

În argumentarea acestei opinii, se consideră că art. 697 alin. 2 teza a doua C.proc.civ. are în vedere întotdeauna un termen de perimare în curs (presupune, așadar, o solicitare scrisă a executorului adresată creditorului în vederea îndeplinirii unui act necesar executării silite), cât timp teza finală a alineatului 2 vorbește despre un termen de perimare care nu se suspendă.

Problema de drept fiind similară cu cea precedentă, trebuie avute în vedere toate argumentele dezbătute pe larg mai sus, fără reluarea acestora.

3. Notă:

Problema de drept a fost discutată la **Întâlnirea PREȘEDINȚILOR SECȚIILOR CIVILE ALE CURȚILOR DE APEL ȘI ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASATIE ȘI JUSTITIE, București, 26-27 iunie 2023, PAG. 50-55**, CU URMĂTOAREA OPINIE AGREATĂ: perimarea executării silite operează dacă executorul judecătoresc a solicitat, în scris, creditorului îndeplinirea unui act sau a unui demers necesar executării silite, a trecut un termen de 6 luni fără ca acesta să fi îndeplinit actul sau demersul necesar executării silite ce a fost solicitat, creditorul a fost în culpă, condiții ce se impune a fi îndeplinite și în situația în care executarea silită a fost suspendată la cererea creditorului următor sau, deși nu s-a dispus suspendarea executării silite, nu s-au mai realizat acte de executare la cererea creditorului.

14. Modalitatea de operare a instituției perimării executării silite în ipoteza efectuării mai multor forme de executare

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor de la Curtea de apel Iași și instanțele arondate, privind problemele de practică judiciară neunitară în materie de civilă, în trimestrele III-IV/2022)

14.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE):

Cu majoritate judecătorii participanți, sunt de părere că, potrivit dispozițiilor art. 698 alin. 2 C.proc.civ., perimarea executării atrage desființarea tuturor actelor de executare, singura excepție prevăzută de lege fiind păstrarea actelor care au condus la realizarea, în parte, a creanței cuprinse în titlul executoriu și a accesoriilor. Așadar, perimarea determină desființarea întregii executări silite și nu doar a actelor de executare efectuate într-o anumită modalitate de executare.

14.2. Argumente:

Potrivit art. 698 alin. 2 C.proc.civ., perimarea executării atrage desființarea tuturor actelor de executare, singura excepție prevăzută de lege fiind păstrarea actelor care au condus la realizarea, în parte, a creanței cuprinse în titlul executoriu și a accesoriilor. Perimarea executării silite este o sancțiune procedurală determinată de neîndeplinirea vreunui act de executare timp de 6 luni, din vina creditorului.

Așadar, perimarea determină desființarea întregii executări silite și nu doar a actelor de executare efectuate într-o anumită modalitate de executare. Interpretarea în această manieră a textului de lege rezultă și din **Minuta Întâlnirii Președinților de secții civile la nivel central, întâlnire care a avut loc la București, la 11-12 mai 2017(pag. 33).**

Notă: a se vedea și **Minuta Întâlnirii Președinților de secții civile la nivel central, întâlnire care a avut loc la București, la 11-12 mai 2017(pag. 33).**

14.3. Notă:

Problema de drept a fost discutată la **Întâlnirea PRESEDINTILOR SECTIILOR CIVILE ALE CURȚILOR DE APEL ȘI ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASATIE ȘI JUSTITIE, București, 26-27 iunie 2023, PAG. 55, CU URMĂTOAREA OPINIE AGREATĂ:** din perspectiva modului de operare a perimării executării silite, în ipoteza efectuării mai multor forme de executare, este indiferentă natura actului sau demersului necesar executării silite, solicitat creditorului, în scris, de către executorul judecătoresc. Perimarea executării silite atrage desființarea tuturor actelor de executare, cu excepția celor care au dus la realizarea, în parte, a creanței cuprinse în titlul executoriu și a accesoriilor.

15.Characterul nulității: absolută sau relativă, extrinsecă sau intrinsecă a viciului/procedurii de comunicare a actelor de executare în cadrul procedurii executării silite, constând în neregularități referitoare la respectarea termenului de depunere a comunicării și actelor la sediul primăriei/instanței (e.g. depășirea termenului de 24 de ore pentru predarea acestora, instituit de art. 163 alin. 9 NCPC raportat la art. 673 NCPC, chiar dacă persoana căreia îi era adresată comunicarea nu s-a prezentat pentru ridicare)

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2016, 9 decembrie 2016, pag. 7)

15.1 Rezumatul soluției însușite

Caracterul relativ și necondiționat al nulității actului de executare nu se opune însă verificării din oficiu de către instanța de executare a valabilității procedurii de comunicare în contextul statuării asupra excepției tardivității contestației la executare, invocate de către intimat sau chiar de către instanță din oficiu. Soluția este impusă de caracterul de ordine publică a decăderii, ce sancționează termenul imperativ de formulare a contestației la executare, dar și de aplicarea prin analogie în privința comunicării actelor de procedură a dispoziției cuprinse în art. 160 alin. (3) C.proc.civ., ce autorizează instanța să invoce din oficiu neregularitățile privind citarea.

Opinia unanimă a judecătorilor prezenți la întâlnirea trimestrială este în același sens cu opinia împărtășită și de Institutul Național al magistraturii și acceptat în unanimitate de cei prezenți la Întâlnirea președinților secțiilor civile ale ÎCCJ și curților de apel, de la Cluj, 13 – 14 octombrie 2016. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Cluj, 13 – 14 octombrie 2016](#))

15.2 Argumente soluției însușite

Nulitatea actului de executare supus comunicării, sancțiune care intervine în cazul în care este viciată procedura lui de comunicare, este una relativă și necondiționată.

Materia executării silită nu are o reglementare proprie a regimului nulității, legiuitorul optând în cadrul art. 704 C.proc.civ., așa cum a procedat și în vechiul Cod, pentru o trimitere la normele aplicabile judecății. Prin urmare, chestiunea viciului de comunicare în materia executării silită poate fi abordată în termeni similari celor care caracterizează analiza acestei chestiuni în legătură cu citarea și comunicarea actelor de procedură în cursul judecății.

Caracterul relativ al nulității atrase de vicierea procedurii de comunicare se justifică prin faptul că normele în materie de citare și comunicare a actelor în executarea silită apără, ca și în cazul celor aplicabile procesului civil, un interes particular, și anume interesul părții față de care se îndeplinește procedura de citare/comunicare. Art. 174 alin. (3) C.proc.civ., care definește nulitatea relativă a actului de procedură prin raportare la încălcarea unui interes particular, este, opinia noastră, adecvat sancționării normelor în materie de comunicare și citare a actelor de executare.

Nulitatea este, în același timp, una necondiționată în sensul art. 176 pct. 6 C.proc.civ., deoarece aspectul comunicării unui act de procedură și, deci, similar, a unui act de executare se înfățișează ca o condiție extrinsecă actului supus comunicării.

Așadar, comunicarea unui act de executare silită reprezintă o cerință extrinsecă actului însuși, ceea ce atrage incidența art. 176 C.proc.civ., cu consecința că un eventual demers în sensul dovedirii că, în exemplul propus, debitorul nu se prezintă la sediul primăriei/instanței, în funcție de distincția operată art. 163 alin. (9) C.proc.civ.¹, pentru a ridica înștiințarea privind actul de executare supus comunicării, nu va fi primit pentru că ar tinde să probeze lipsa vătămării; or, lipsa unei vătămări este indiferentă nulității necondiționate, nulitatea acționând dincolo de vătămare.

În același timp, caracterul necondiționat al nulității atrase de vicierea procedurii de comunicare a actului de executare nu face ca nulitatea să își schimbe profilul dat de natura interesului ocrotit de norma încălcată. Rămânând o nulitate relativă, debitorul care invocă nerespectarea dispozițiilor legale privind procedura de comunicare a unui anumit act de executare (spre exemplu, somația de plată ori de executare silită directă, adresa de înființare a

¹ În conformitate cu acest text, în cazurile în care nu poate proceda la predarea actului și nici la lăsarea lui în cutia poștală, agentul are obligația ca, în termen de cel mult 24 de ore de la depunerea sau afișarea înștiințării, să depună citația, precum și procesul-verbal prevăzut la alin. (5), la sediul instanței de judecată care a emis citația ori, după caz, la cel al primăriei în raza căreia destinatarul locuiește sau își are sediul, urmând ca acestea să comunice citația.

popririi etc.), trebuie să o invoce de îndată ce neregularitatea i-a fost cunoscută.

Dat fiind faptul că actul de executare supus comunicării nu se consumă în cursul unei judecăți propriu-zise, aplicarea, într-o manieră corespunzătoare materiei executării silite, a dispozițiilor art. 178 alin. (3) C.proc.civ. în materie de termen pentru invocarea nulității relative, trebuie raportată tot la calea de atac specifică, și anume la contestația la executare. Spre exemplu, neîndeplinirea procedurii de comunicare a somației de plată care precede notarea, în cartea funciară, a urmăririi silite imobiliare ar trebui invocată în maximum 15 zile de la data la care debitorul supus acestei urmăriri primește încheierea prin care executorul a desemnat expertul însărcinat cu evaluarea imobilului, potrivit art. 836 alin. (6) C.proc.civ.

În sfârșit, evaluarea ca relativă, dar, în același timp, necondiționată a nulității atrase de nerespectarea dispozițiilor legale privitoare la comunicarea unui act de executare nu înlătură de la aplicare efectele nulității așa cum sunt reglementate în materia actelor de procedură.

Astfel, art. 179 alin. (3) C.proc.civ. dispune că desființarea unui act de procedură atrage și desființarea actelor de procedură următoare, dacă acestea nu pot avea o existență de sine stătătoare. Condiția unei dependențe reale între actul afectat de nulitate – în exemplul propus, actul de executare lovit de nulitate necondiționată, nulitate invocată prin contestație la executare formulată în termen, din cauza vicierii comunicării – și actele ulterioare rămâne valabilă și în cazul actelor de executare, instanța de executare urmând să respingă pretenția privind anularea actelor de executare ulterioare dacă nu poate fi stabilită o asemenea legătură între actul inițial nul și actele ulterior emise.

De altfel, este de observat că însăși dispoziția art. 704 C.proc.civ., norma de trimitere la textele în materia nulității actelor de procedură, subliniază necesitatea unei subsecvente a actelor de executare ulterioare față de actul de executare inițial anulat.²

16. Nulitatea executării silite demarate în lipsa notificării cesiunii de creanță către debitor

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2018, 29 iunie 2018, pag. 3\)](#)

16.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

Participanții apreciază necesar a se face dovada comunicării notificării în condițiile art. 1578 Cod civil, chiar și în ipoteza înscrierii cesiunii în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, având în vedere disp. art. 1579 cod civil, potrivit cu care: ” Cesiunea unei universalități de creanțe, actuale sau viitoare, nu este opozabilă terților decât prin înscrierea cesiunii în arhivă. Cu toate acestea, cesiunea nu este opozabilă debitorilor decât din momentul comunicării ei”.

În materia executării silite, lipsa notificării cesiunii este de natură a conduce la reținerea caracterului nelegal al executării silite, în condițiile în care procedura de executare silită demarează prin cererea adresată de către creditor organului de executare și emiterea unei somații prin care debitorului i se pune în vedere ca într-un anumit termen, să procedeze la stingerea debitului prin plată către același creditor.

Deși cesiunea de creanță se încheie în mod valabil fără consimțământul debitorului, acesta nu este ținut să plătească cesionarului decât după notificarea cesiunii sau acceptarea acesteia prin act autentic sau sub semnătură privată.

² Potrivit art. 704 C.proc.civ., nerespectarea dispozițiilor privitoare la executarea silită însăși sau la efectuarea oricărui act de executare atrage nulitatea actului nelegal, precum și a actelor de executare subsecvente.

Potrivit disp. art. 1578 alin. 2 C.civ. înainte de acceptare sau de primirea comunicării, debitorul nu se poate libera decât plătind cedentului. Posibilitatea debitorului de a opune cesionarului plățile efectuate cedentului vizează în mod evident perioada ulterioară momentului notificării, când cesiunea de creanță devine opozabilă debitorului.

Participanții apreciază că, față de cerințele specifice executării silite, această notificare nu s-a făcut odată cu comunicarea somației, întrucât aceasta este ulterioară formulării și înregistrării cererii, moment ce marchează demararea executării silite.

2.2 Notă: a se vedea „Verificarea condiției opozabilității cesiunii în procedura încuviințării executării silite : [Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Cluj, în materie de civilă, 13-14 octombrie 2016;](#)

2.3 a se vedea și [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Pitești, 14-15 noiembrie 2019;](#) în procedura încuviințării executării silite demarate pe baza unei cereri de executare formulate de cesionarul creanței constatate prin titlul executoriu, instanța de executare este datoare să verifice condiția opozabilității acestei cesiuni față de debitorul cedat, sub sancțiunea respingerii cererii de încuviințare în temeiul art. 666 alin. (5) pct. 4 C. proc. civ., cel puțin în ipoteza în care cesiunea de creanță s-a încheiat după intrarea în vigoare a noului Cod civil.

17. Momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție al dreptului de a solicita plata fiecărei rate de credit, în situația în care s-a declarat scadența anticipată a creditului

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2018, 30 martie 2018, pag. 4\)](#)

17.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

În ipoteza evocată nu sunt aplicabile dispozițiile art. 2526 N.C.civ., având în vedere natura contractului de credit bancar, de esența căruia este caracterul succesiv al prestațiilor, precum și împrejurarea că declararea anticipată a creditului nu schimbă natura contractului.

Astfel, pentru ratele restante, anterior declarării scadenței anticipate a creditului, curge un termen de prescripție distinct, în raport de data scadenței fiecărei rate, iar după momentul declarării scadenței anticipate, va curge un termen unic de prescripție, de la data declarării scadenței, respectiv de la data prevăzută în contract.

În opinia minoritară s-a considerat că, în situația specifică a declarării anticipate a scadenței creditului, nu vor exista termene diferite de prescripție pentru fiecare rată a creditului, ci, de la data exigibilității creditului, va începe să curgă prescripția pentru toate ratele neplătite, indiferent de vechimea acestora, fiind aplicabile prevederile art. 2526 N.C.civ., întrucât prestațiile alcătuiesc un tot unitar.

17.2 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Timișoara, 5-6 martie 2020;](#) opinia INM este aceea că momentul de la care începe să curgă prescripția dreptului de a obține executarea silită a ratelor din cadrul unui contract de credit bancar este cel conferit de art. 706 alin. (2) teza I C. proc. civ., iar nu de art. 2.526 teza finală C. civ., prescripția începând să curgă de la momentul la care fiecare rată de credit a devenit susceptibilă de executare silită. În unanimitate, participanții și-au însușit soluția expusă în opinia INM.

18. Prescripția executării silită în situația unor proceduri de executare silită demarate succesiv în temeiul aceluiași titlu executoriu. Modul de interpretare a art. 713 alin. 3 teza I C.proc.civ.

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2023, 23 martie 2023, pag. 24\)](#)

18.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Pentru ipoteza A: Cu majoritate, s-a agreat că debitorul poate să invoce în cea de a doua executare silită prescripția împlinită înainte de prima executare silită, singura condiție pentru analizarea acestei apărări fiind formularea în termen a unei contestații în cea de a doua executare silită.

Se consideră că prima executare silită, pornită după împlinirea termenului de prescripție a dreptului de a cere executarea silită, nu poate întrerupe termenul de prescripție, deoarece acesta era deja împlinit.

Împrejurarea că debitorul nu a invocat excepția prescripției dreptului de a obține executarea silită în prima executare silită nu îi compromise șansa unei apărări bazate pe prescripție cu ocazia celei de-a doua proceduri de executare la care este supus, dacă această apărare este formulată în termenul legal de contestație prevăzut de art. 715 Cod de procedură civilă, în cea de a doua executare pornită.

Având în vedere că este vorba de proceduri execuționale îndreptate de către creditor, separat, împotriva debitorului, și față de dispozițiile art. 715 Cod de procedură civilă, debitorul are dreptul la contestații separate prin care să ceară anularea fiecărei proceduri în parte.

Art. 713 alin. 3 Cod de procedură civilă reprezintă o aplicație particulară în materia executării silită și vizează ipoteza unor contestații consecutive care privesc una și aceeași procedură de executare silită.

Pentru ipoteza B: cu unanimitate, s-a agreat opinia că în noul dosar de executare silită nu se poate invoca excepția prescripției dreptului de executare silită pe motivul că nu au fost efectuate acte de executare silită mai mult de 3 ani într-un dosar anterior de executare silită, deoarece această excepție trebuia a fi invocată în cadrul primei executări silită, cel mai târziu în contestația împotriva încheierii executorului judecătoresc emise în temeiul art. 703 alin.2 CPC.

Prescripția executării silită pe motivul că nu au fost efectuate acte de executare silită mai mult de 3 ani într-un dosar anterior de executare silită trebuia invocată în primul dosar de executare silită; în cea de al doilea dosar de executare silită, instanța nu poate verifica această excepție pentru acte de executare silită din primul dosar execuțional, necontestate.

18.3. Notă:

Problema de drept a fost discutată la [Întâlnirea PRESEDINȚILOR SECȚIILOR CIVILE ALE CURȚILOR DE APEL ȘI ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASATIE ȘI JUSTIȚIE, București, 26-27 iunie 2023, PAG. 57, CU URMĂTOAREA OPINIE AGREATĂ:](#) debitorul are posibilitatea de a invoca prescripția dreptului de a obține

executarea silită, prin contestația privind executarea silită însăși ce face obiectul unui al doilea dosar de executare, în condițiile în care, în temeiul aceluiași titlu executoriu, se demarase anterior o altă procedură de executare silită, în cadrul căreia nu s-a invocat prescripția dreptului de a obține executarea silită.

19. Interpretarea dispozițiilor art. 713 alin. 3 Cod procedură civilă . Timbrajul în cazul în care motivele noi invocate de contestator sunt capete de acțiune cu finalitate diferită. [\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2015, 14 decembrie 2015, pag. 8\)](#)

19.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Potrivit art. 713 alin. (3) C.pr.civ.: „Nu se poate face o nouă contestație de către aceeași parte pentru motive care au existat la data primei contestații. Cu toate acestea, contestatorul își poate modifica cererea inițială adăugând motive noi de contestație dacă, în privința acestora din urmă, este respectat termenul de exercitare a contestației la executare”.

Dispoziția citată are ca finalitate să asigure o bună administrare a justiției. Pe de-o parte, prin cea dintâi teză textul stabilește că toate motivele de nelegalitate ale executării silite existente la momentul introducerii contestației trebuie invocate deodată (din moment ce o nouă contestație pentru motivele existente la data introducerii celei dintâi nu ar mai putea avea loc). Se realizează astfel o transpunere a art. 178 alin. (5) C.pr.civ. în materia executării silite. Pe de altă parte, prin cea de-a doua teză a art. 713 alin. (3) C.pr.civ. se recunoaște contestatorului dreptul de a-și modifica contestația și de a invoca motive noi, dacă în raport de acestea din urmă nu a fost depășit termenul de exercitare a contestației. Se atenuază astfel regula din cea dintâi teză și se asigură premisele judecării într-un cadru unitar a tuturor motivelor de nelegalitate ale executării silite. Atât rațiunea normei, dar și sensul literal al termenilor utilizați de către legiuitor susțin teza că exercitarea dreptului la modificarea contestației la executare este condiționat doar de încadrarea demersului contestatorului în termenul de introducere a contestației, fără să își mai găsească aplicarea și limitarea temporală a posibilității de modificare a cererii de chemare în judecată impusă de art. 204 C.pr.civ.

Potrivit art. 34 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013: „Când o acțiune are mai multe capete de cerere, cu finalitate diferită, taxa judiciară de timbru se datorează pentru fiecare capăt de cerere în parte, după natura lui, cu excepția cazurilor în care prin lege se prevede altfel”.

De regulă, motivele noi invocate de către contestator nu conduc la apariția unor capete de cerere cu finalitate diferită (ex: pe lângă un motiv de nulitate al somației, contestatorul adaugă încă unul). Totuși, dacă motivele noi configurează un nou capăt de cerere (pe lângă anularea somației, se solicită pentru alt motiv și anularea publicației de vânzare), apreciem că sunt îndeplinite exigențele art. 34 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 care impun timbrarea separată a petitelor cu finalitate diferită.

Art. 10 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 (în sensul căruia: „în cazul contestației la executarea silită, taxa se calculează la valoarea bunurilor a căror urmărire se contestă sau la valoarea debitului urmărit, când acest debit este mai mic decât valoarea bunurilor urmărite. Taxa aferentă acestei contestații nu poate depăși suma de 1.000 lei, indiferent de valoarea contestată. În cazul în care obiectul executării silite nu este evaluabil în bani, contestația la executare se taxează cu 100 lei”) stabilește modalitatea de determinare a cuantumului taxei judiciare de timbru pentru un singur capăt de cerere. Textul nu intră astfel în conflict cu art. 34 alin. (1), ci, consecință a coroborării celor două articole, fixarea taxei de timbru se va face cu aplicare art. 10 alin. (2) pentru fiecare dintre capetele de cerere cu finalitate diferită.

În același sens este și opinia Institutului Național al Magistraturii, precum și opinia unanimă a judecătorilor de la Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, desfășurată la Timișoara, în intervalul 19-20 noiembrie 2015. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Timișoara, 19-20 noiembrie 2015.](#))

20. Modalitatea de stabilire a taxei de timbru aferente contestației la executare când se solicită anularea executării silită înseși, respectiv dacă prin debitul urmărit se înțelege – potrivit disp. art. 10 din OUG 80/2013 – debitul pus în executare împreună cu cheltuielile de executare sau doar debitul urmărit

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2018, 9 noiembrie 2018, pag. 4\)](#)

20.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Taxa de timbru în cazul acțiunilor având ca obiect contestație la executare se calculează la valoarea debitului urmărit, fără includerea cheltuielilor de executare silită, având în vedere modalitatea de formulare a textului de lege incident („taxa se calculează la valoarea bunurilor a căror urmărire se contestă sau la valoarea debitului urmărit, când acest debit este mai mic decât valoarea bunurilor urmărite”).

20.2 Argumentele soluției însușite

Această problemă de drept a fost discutată la întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, desfășurată la Cluj în perioada 13- 14 oct. 2016. ([Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Cluj, 13- 14 octombrie 2016.](#))

La acea întâlnire, opinia unanimă a participanților a fost a ceea că, potrivit art. 10 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013, în cazul contestației la executare silită, taxa se calculează la valoarea bunurilor a căror urmărire se contestă sau la valoarea debitului urmărit, când acest debit este mai mic decât valoarea bunurilor urmărite; taxa aferentă acestei contestații nu poate depăși suma de 1.000 lei, indiferent de valoarea contestată.

S-a apreciat că: „atunci când executarea silită este una indirectă, ceea ce presupune recuperarea unui debit, iar contestația la executare are în vedere urmărirea silită declanșată asupra unui bun pentru recuperarea debitului respectiv, taxa judiciară de timbru, dacă debitorul contestă doar o parte din debitul pentru care se procedează la urmărire silită a bunului respectiv, se va calcula la acea valoare, dacă aceasta reprezintă cea mai mică sumă dintre valoarea bunului urmărit și valoarea debitului contestat.

Dispozițiile legale [art. 10 alin. (2) teza a II-a din O.U.G. nr. 80/2013] privind plafonul maxim al taxei judiciare de timbru, și anume cel de 1.000 de lei, rămân, desigur, aplicabile.

Criteriul interesului economic, aplicabil acțiunilor și cererilor evaluabile în bani, cărora contestația la executare propriu-zisă li se subsumează, este cel care impune soluția la care aderăm, adică aceea de a permite, atunci când partea de debit contestată este mai mică decât valoarea bunului supus urmăririi, ca timbrarea procentuală să se aplice la această parte chiar dacă, unită cu partea necontestată, ar trece de valoarea bunului supus urmăririi.

Faptul că legiuitorul a fost preocupat să creeze un regim favorabil contestatorului este dovedit chiar de dispoziția legală examinată, din moment ce permite contestatorului să aleagă o valoare mai mică, aceea a debitului total urmărit, deși bunul supus urmăririi, bun pe care, prin admiterea contestației la executare, debitorul l-ar salva de la valorificare silită, ar avea o valoare mai mare”.

S-a reținut că modalitatea de formulare a textului de lege incident („taxa se calculează la valoarea bunurilor a căror urmărire se contestă sau la valoarea debitului urmărit, când acest debit este mai mic decât valoarea bunurilor urmărite”) nu lasă loc de interpretări și nu poate conduce la altă soluție.

21. Aplicarea legii contravenționale mai favorabile în cadrul contestației la executare **(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al IV-lea/2015, 14 decembrie 2015, pag. 11)**

21.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Art. 8 alin. (3) din O.G. nr. 15/2002 (în forma existentă înainte de abrogarea textului prin Legea nr. 144/2012) prevedea că: „Contravenientul are obligația de a achita, pe lângă amenda contravențională, cu titlu de tarif de despăgubire, în funcție de tipul vehiculului folosit fără a deține rovinietă valabilă, sumele stabilite potrivit anexei nr. 4”. Ulterior, acest text de lege a fost abrogat prin art. I, pct. 2 din Legea nr. 144/2012. Totodată, art. II din acest din urmă act normativ a prevăzut că: „Tarifele de despăgubire prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 424/2002, cu modificările și completările ulterioare, aplicate și contestate în instanță până la data intrării în vigoare a prezentei legi se anulează”.

Pentru a înțelege atât consecințele abrogării art. 8 alin. (3) din O.G. nr. 15/2002, dar și interpretarea ce trebuie oferită art. II din Legea nr. 144/2012, se impune a clarifica cu precădere natura juridică a tarifului de despăgubire. Sub acest aspect, facem trimitere la Decizia Curții Constituționale nr. 57/2012, în sensul căreia tariful de despăgubire reprezintă o modalitate de reparare a prejudiciului material înregistrat de către Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România prin uzarea și degradarea drumurilor naționale. Ne aflăm deci în prezența unor despăgubiri materiale, consecință a activării răspunderii civile delictuale a celui care a condus pe drumurile naționale fără plata rovinietei. El nu are, așa cum rezultă expres din cuprinsul aceleiași decizii, natura unei sancțiuni contravenționale.

Astfel se explică de ce în cazul tarifului de despăgubire nu se aplică art. 12 alin. (1) din O.G. nr. 2/2001 (potrivit căruia: „Dacă printr-un act normativ fapta nu mai este considerată contravenție, ea nu se mai sancționează, chiar dacă a fost săvârșită înainte de data intrării în vigoare a noului act normativ.”), actul normativ de dezincriminare producând efecte retroactive numai în ce privește sancțiunea contravențională, nu și asupra despăgubirilor civile.

În mod excepțional art. II al Legii nr. 144/2012 a prevăzut că se anulează tarifele care au fost aplicate și contestate până la intrarea în vigoare a actului abrogator al art. 8 alin. (3) din O.G. nr. 15/2002 (amintim aici că este vorba de textul care instituisese tarifele de despăgubire). Efectul retroactiv al textului analizat a fost confirmat și explicat de către Curtea Constituțională prin aceea că textul abrogator conține o normă contravențională (Decizia Curții Constituționale nr. 385/2013).

Art. II din Legea nr. 144/2012 instituie o situație de excepție și, pe cale de consecință, aplicarea sa are un caracter limitativ. Aceasta înseamnă că pentru toate celelalte contravenții săvârșite anterior Legii nr. 144/2012, tarifele aplicate rămân neafectate, ceea ce, de altfel, este susținut și de către Curtea Constituțională care, prin Decizia nr. 112/2014, a arătat că: „Referitor la pretinsa discriminare invocată de autoarea excepției între contravenienții care au contestat tarifele de despăgubire prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 până la data intrării în vigoare a Legii nr. 144/2012 - tarife care se anulează conform textului criticat - și cei care nu au formulat astfel de contestații sau ale căror contestații au fost respinse ca tardive, Curtea constată că cele două categorii de persoane se află în situații juridice diferite, aspect ce justifică tratamentul juridic diferit aplicat de legiuitor, neputând fi reținută încălcarea prin textul criticat a dispozițiilor art. 16 din Constituție”.

În același sens este și opinia Institutului Național al Magistraturii, precum și opinia unanimă a judecătorilor de la Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, desfășurată la Timișoara, în intervalul 19-20 noiembrie 2015. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Timișoara, 19-20 noiembrie 2015](#))

22. Cesiune de creanță. Contestație la executare

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterrea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2017, 31 martie 2017, pag. 5\)](#)

22.1 Rezumatul soluției însușite

Contractul de credit bancar este titlu executoriu și poate fi pus în executare direct contra debitorului, și la fel și contractul de cesiune în care s-a transferat dreptul corelativ obligației.

În baza art. 1568 alin. 1 și art. 1574 din Codul civil adoptat prin Legea nr. 287/2009, prin cesiunea de creanță se transferă cesionarului toate drepturile pe care cedentul le are în legătură cu creanța cedată, iar cedentul este obligat să remită cesionarului titlul constatator al creanței aflat în posesia sa, precum și orice alte înscrisuri doveditoare ale dreptului transmis, cesiunea creanței neafectând caracterul de titlu executoriu al contractului de credit. Titlul executoriu obținut de cedent înaintea cesiunii, acest caracter fiind atribuit de art. 120 din OUG nr. 99/2006, își păstrează valabilitatea și își conservă forța executoriu și în favoarea cesionarului, după realizarea cesiunii.

De precizat: Până la notificarea cesiunii de creanță, către debitorul cedat, creditorul cesionar nu poate pretinde acestuia executarea obligației, prin urmare creanța nu este exigibilă, pentru această interpretare pledând dispozițiile art. 1575 alin. 2 C.civ. care recunosc creditorului cesionar dreptul de a face doar acte de conservare cu privire la dreptul cedat, câtă vreme cesiunea nu a fost notificată debitorului cedat.

22.2 Argumente soluției însușite

Pentru interpretarea corectă a prevederilor legale în vederea soluționării cererii de încuviințare silită, este necesar a se realiza analiza de conținut a normelor ce guvernează regimul juridic al cesiunii de creanță, în corelare cu cele ce instituie caracterul de titlu executoriu al contractelor de credit.

Art. 120 din OUG nr. 99/2006 prevede: „Contractele de credit, inclusiv contractele de garanție reală sau personală, încheiate de o instituție de credit constituie titlul executoriu.”

Art. 1396 Cod civil de la 1864: „Vinderea sau cesiunea de creanță cuprinde accesoriile creanței, precum cauțiunea, privilegiul și ipoteca.” În condițiile Noului Cod de procedură civilă, s-a conferit caracter executoriu anumitor categorii de înscrisuri, care pot fi, astfel, puse în executare silită (atunci când debitorii nu înțeleg să execute de bunăvoie obligațiile derivate din respectivele titluri).

Cesiunea contractului constă în cedarea către un terț a locului pe care una din părți îl ocupă în cadrul raportului juridic constituit, în timpul derulării contractului. Avem în vedere dispozițiile art. 1562 C.civ. Obiectul cesiunii îl formează toate drepturile împreună cu toate obligațiile contractuale ale cedentului.

În aceste condiții, cedentul este liberat de obligațiile sale față de contractantul cedat din momentul în care se încheie cesiunea contractului.

Convenția de cesiune a contractului prevede efecte între părți după regulile principiului forței obligatorii a art. 970 C.civ. (potrivit art. 1270 N.C.civ.).

Astfel, contractantul cedent garantează cesionarului validitatea contractului inițial, adică îi garantează acestuia că drepturile și obligațiile ce fac obiectul convenției sunt legal născute.

Or, art. 120 din OUG nr. 99/2006 cu modificările și completările ulterioare nu a conferit contractelor de credit caracterul de titlu executoriu în considerarea persoanelor semnatare ale unor asemenea contracte, ci a naturii respectivelor convenții, cesiunea creanței neafectând astfel caracterul de titlu executoriu al contractului de credit.

De altfel, obligația de garanție poate fi extinsă, ca efect al convenției părților și cu privire la executarea contractului, indiferent de data încheierii cesiunii de creanță, aceasta este o convenție prin care un creditor transmite o creanță a sa unei alte persoane.

Prin urmare, dreptul transmis este același cu cel dobândit de cesionar, nu își schimbă regimul juridic în raport de debitorul cedat, persoană ce poate fi constrânsă de noul creditor (în speță de cesionar) în aceleași moduri în care o poate face și vechiul creditor (cedentul).

Cesiunea de creanță, odată investită cu formulă executorie, reprezintă titlu executoriu supus executării silite, a cărui realitate se poate constata pe alte căi procedurale (ICCJ, s.com., decizia nr. 2852/2006).

După intrarea în vigoare a OUG nr. 1/2016, încuviințarea executării silite a titlurilor de credit se face fără a fi necesară investirea lor cu formulă executorie.

Față de succesiunea în timp a actelor normative, cerința investirii cu formulă executorie a titlurilor de credit se impune, în privința executărilor începute după intrarea în vigoare a Legii nr. 138/2014, art. 641 C.proc.civ. astfel cum a fost introdus prin legea de modificare a Codului de procedură civilă. Dispariția acestei norme care impunea oricărui titlu executoriu extrajudiciar cerința investirii cu formulă executorie a avut efect, la rândul ei, față de toate aceste titluri, deci inclusiv față de titlurile de credit.

22.3 Notă: a se vedea „Verificarea condiției opozabilității cesiunii în procedura încuviințării executării silite : [Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Cluj, în materie de civilă, 13-14 octombrie 2016;](#)

22.4 Notă: a se vedea și [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Pitești, 14-15 noiembrie 2019:](#) în procedura încuviințării executării silite demarate pe baza unei cereri de executare formulate de cesionarul creanței constatate prin titlu executoriu, instanța de executare este datoare să verifice condiția opozabilității acestei cesiuni față de debitorul cedat, sub sancțiunea respingerii cererii de încuviințare în temeiul art. 666 alin. (5) pct. 4 C. proc. civ., cel puțin în ipoteza în care cesiunea de creanță s-a încheiat după

intrarea în vigoare a noului Cod civil.

23. Admisibilitatea contestației formulate de banca creditoare în situația formulării de către debitor a unei notificări în baza art. 8 al. 5 din Legea nr. 77/2016, în situația particulară a vânzării prealabile a bunului imobil în cadrul executării silite. În cazul în care debitorul formulează notificare adresată băncii prin care solicită să constate creditorul debitul stins prin valorificarea bunului imobil în cadrul executării silite, iar banca creditoare nu răspunde în nici un fel debitorului sau înștiințează că nu este de acord cu stingerea datoriei în maniera solicitată, se pune problema dacă și creditorul are posibilitatea de a nu aștepta reacția debitorului, respectiv de a-și exercita acesta dreptul de a se adresa instanței cu o acțiune în constatarea stingerii datoriei, în cadrul acestei acțiuni creditorul având posibilitatea să se apere, sau creditorul poate să formuleze o contestație la notificarea debitorului formulată în sensul celor mai sus arătate.

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2018, 30 martie 2018, pag. 5).

Într-o opinie, este admisibilă contestația formulată de banca creditoare în situația depunerii de către debitor a unei notificări în baza art. 8 al. 5 din legea nr. 77/2016, în situația particulară a vânzării prealabile a bunului imobil în cadrul executării silite. O altă opinie este în sensul respingerii ca inadmisibilă a unei astfel de contestații formulate de creditor.

Judecătorii participanți la întâlnire au hotărât amânarea dezbaterii acestei probleme de drept.

23.1 Notă: Minuta întâlnirii președinților secțiilor specializate (foste comerciale) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, dedicată dezbaterii problemelor de practică neunitară în materia litigiilor cu profesioniști și insolvenței, București, 21 iunie 2018: Fiind obligatorie notificarea, conform Deciziei Curții Constituționale nr. 95/2017, este aplicabil și mecanismul contestației la notificare prevăzut de art. 7, în care se poate analiza îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 4 pentru aplicarea mecanismului dării în plată. Dacă se recunoaște o etapă, trebuie să se recunoască în întregime: notificarea și răspunsul la notificare, fie de a da curs cererii debitorului, fie de a contesta notificarea.

24. Posibilitatea de a invoca în contestații la executare formulate peste termen caracterul abuziv al unor clauze contractuale, după pronunțarea de către CIUE a Ordonanței din 6 noiembrie 2019, în cauza C-75/19

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor I-II/2020, 11 septembrie 2020, pag. 2)

24.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (UNANIMITATE)

Poate fi analizat caracterul abuziv al clauzelor contestate, fără a se impune verificarea termenului de formulare a contestației, prevăzut de dreptul național.

S-a reținut că invocarea clauzelor abuzive se subsumează situației în care se invocă apărări ce privesc întinderea creanței, astfel că, din punct de vedere procedural, calificarea

este cea de contestație la executare propriu-zisă.

În ce privește termenul de 15 zile prevăzut de Codul de procedură civilă, s-a apreciat că, ulterior pronunțării de către CJUE a Ordonanței din 6 noiembrie 2019, în cauza C-75/19, poate fi analizat caracterul abuziv al clauzelor contestate, fără a se pune problema tardivității contestației.

S-a reținut că, la data de 06.11.2019, Curtea de Justiție a Uniunii Europene s-a pronunțat în cauza C-75/19 cu privire la întrebările preliminare formulate de Tribunalul Mureș, prin care instanța națională a solicitat să se stabilească dacă Directiva 93/13 se opune unei norme de drept național precum cea care rezultă din articolul 712 și următoarele din capitolul VI din Codul de procedură civilă, care prevede un termen de 15 zile, care începe să curgă de la data la care debitorului îi este comunicată procedura de executare silită, în care acesta poate, pe calea contestației la executarea silită, să invoce caracterul abuziv al unei clauze contractuale, în condițiile în care o acțiune în constatarea existenței unor clauze abuzive cuprinse în titlul executoriu nu este supusă niciunui termen.

Curtea Europeană a amintit că protecția efectivă a drepturilor care decurg din Directiva 93/13 nu poate fi garantată decât cu condiția ca sistemul procedural național să permită, în cadrul procedurii de emitere a ordonanței de plată sau în cel al procedurii de executare a unei asemenea ordonanțe, un control din oficiu de către instanță al caracterului potențial abuziv al clauzelor cuprinse în contractul în cauză (par.25) și a reținut că: „Directiva 93/13/CEE a Consiliului privind clauzele abuzive în contracte încheiate cu consumatorii trebuie interpretată în sensul că se opune unei norme de drept național în temeiul căreia un consumator care a încheiat un contract de credit cu o instituție de credit și împotriva căruia acest profesionist a început o procedură de executare silită este decăzut din dreptul de a invoca existența unor clauze abuzive pentru a contesta procedura menționată după expirarea unui termen de 15 zile de la comunicarea primelor acte ale acestei proceduri, chiar dacă acest consumator are la dispoziție, în temeiul dreptului național, o acțiune în justiție în scopul constatării existenței unor clauze abuzive a cărei introducere nu este supusă niciunui termen, dar a cărei soluție nu produce efecte asupra celei care rezultă din procedura de executare silită și care îi poate fi impusă consumatorului înainte de soluționarea acțiunii în constatarea existenței unor clauze abuzive?

Prin urmare, instanța poate analiza caracterul abuziv al clauzelor contestate de debitor, fără a fi legată de verificarea termenului de formulare a contestației.

În mod constant, Curtea s-a pronunțat în sensul că este necesară invocarea din oficiu a caracterului abuziv al unei clauze, deși dreptul intern nu conține norme care să reglementeze acest aspect, sau chiar interzice expres intervenția din oficiu a judecătorului în proceduri speciale, așa cum s-a subliniat și la întâlnirea președinților secțiilor specializate (foste comerciale) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, dedicată dezbaterii problemelor de practică neunitară în materia litigiilor cu profesioniști și insolvenței, desfășurată la București, la 21.06.2018, numai în situația unei opoziții manifestate de consumator cu privire la caracterul abuziv al clauzei invocat din oficiu, instanța poate să nu ia în considerare acest aspect.

24.2 Notă: conform [Minutei întâlnirii președinților secțiilor specializate \(foste comerciale\) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, București, 21 iunie 2018](#), s-a agreat, cu majoritate, interpretarea că analiza clauzelor abuzive urmează a fi realizată în temeiul dreptului și a jurisprudenței europene în materie, dar cu condiția respectării dreptului procesual național ce vizează legalitatea învestirii instanței inclusiv sub aspectul termenului în care poate fi formulată contestația la executare.

24.3. Potrivit [Minutei întâlnirii președinților secțiilor specializate \(foste comerciale\) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, București, 15 decembrie 2020](#),

participanții și-au însușit cu unanimitate opinia formatorilor INM, conform cu care instanțele sesizate cu o contestație la executare trebuie să înlăture, din oficiu, aplicarea dispozițiilor art. 713 alin. (2) cod procedură civilă, fără a aștepta înlăturarea acestora pe cale legislativă sau ca urmare a unui procedeu constituțional, controlul caracterului abuziv al clauzelor titlului executoriu fiind admisibil și obligatoriu, ca urmare a pronunțării Ordonanței CJUE din 06 noiembrie 2019 în cauza C – 75/19.

25. Contestație la executare. Denumirea actului de dispoziție prin care instanța de executare soluționează contestația la executare, respectiv validarea de poprire: sentință sau încheiere. Termenul în care se poate declara apel

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor I-II/2020, 11 septembrie 2020, pag. 10)

Această problemă de drept a fost tranșată, în parte, la întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, ce a avut loc la Timișoara, la 19-20 noiembrie 2015, **(Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Timișoara, 19-20 noiembrie 2015)**, în care s-a concluzionat că, pentru executările silite începute după intrarea în vigoare a Legii nr. 138/2014 instanța de executare soluționează eventualele contestații la executare prin încheieri.

Trebuie avute în vedere în acest sens dispozițiile art. 651 alin. (3)-(4) C.proc.civ., potrivit cărora „(3) Instanța de executare soluționează contestațiile la executare, precum și orice alte incidente apărute în cursul executării silite, cu excepția celor date de lege în competența altor instanțe sau organe. (4) În toate cazurile instanța de executare se pronunță prin încheiere executorie (...)”.

Prin derogare, așadar, de la regula că instanța se dezinvestește prin sentință [art. 424 alin. (1) C.proc.civ.], în materia incidentelor apărute pe parcursul executării silite, printre care și contestația la executare, menționată expres de către art. 651 alin. (3) C.proc.civ., dar și validarea de poprire, instanța se pronunță prin încheiere.

Referirea la hotărâre a art. 718 C.proc.civ. (pentru contestația la executare) și a art. 791 C.proc.civ. (pentru validare de poprire), ca fiind actul procedural de soluționare a contestației la executare/a validării de poprire, nu contrazice teza din art. 651 alin. (4) C.proc.civ., din moment ce însăși încheierea este o hotărâre judecătorească, așa cum prevede art. 424 alin. (5) C.proc.civ.

În ce privește calea de atac, încheierile pot fi atacate numai cu apel, în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii, legiuitorul prevăzând, pentru faza executării silite, o derogare de la textul de drept comun, potrivit căruia termenul de apel este de 30 zile de la comunicarea hotărârii (art. 468 alin. 1).

Fac excepție de la regula prevăzută de art. 651 alin. 4 C.proc.civ., hotărârile prin care instanța de executare se pronunță asupra împărțirii bunurilor proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie, precum și hotărârile date în contestație prin care terțe persoane pretind că au un drept de proprietate sau un alt drept real asupra bunului urmărit, care pot fi atacate în condițiile dreptului comun (art. 718 alin. 1), precum și hotărârea prin care s-a soluționat contestația la titlu, care este supusă aceluiași căi de atac ca și hotărârea ce se execută (art. 718 alin. 2).

26. Calitatea de terț poprit a administratorului sumelor de bani datorate asociațiilor de proprietari, în accepțiunea art. 781 alin. 1 din Codul de procedură civilă

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2021, 7 iulie 2021, pag. 2)

26.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Administratorul asociațiilor de proprietari poate avea calitatea de terț poprit, deținând sume de bani în numele asociației de proprietari, însă validarea de poprire este posibilă doar cu respectarea afecțiunii speciale a sumelor, pentru respectarea Deciziei nr. 84/2018 a ICCJ - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

26.2 Argumentele soluției însușite

Potrivit art. 781 alin. 1 C.proc.civ., pot fi supuse executării silite prin poprire și sume de bani deținute în numele debitorului de o terță persoană, în temeiul unor raporturi juridice existente. Or, între debitor (asociația de proprietari) și administratorul acestei asociații, există raporturi juridice definite de contractul de administrare, potrivit cu care administratorul gestionează sumele de bani încasate cu titlu de cote la întreținere și penalități de la membrii asociației de proprietari și face plăți din contul unic al asociației, către furnizori. Creditorul, de regulă un furnizor de utilități publice, nu poate executa direct acest cont, care nu mai este administrat de debitor, întrucât titlul executoriu este emis în contradictoriu cu asociația de proprietari pârâtă și nu cu administratorul asociației.

Cu toate acestea, creditorul poate urmări sumele doar cu respectarea art. 781 alin. (5) din Codul de procedură civilă. Deoarece sumele datorate în cadrul cheltuielilor de întreținere lunare au mai multe destinații, de natură să acopere consumul de utilități și plata diferitelor servicii prestate pentru buna funcționare a proprietății individuale și a părților comune ale condominiului, plata și, corelativ, stingerea creanțelor diferiților furnizori sau prestatori de servicii trebuie să se facă respectându-se destinația fiecărei sume. Creditorul nu va putea urmări întreaga sumă deținută de administratorul asociației de proprietari, în componența căreia intră debite către diferiți alți furnizori, ci doar suma încasată de administratorul asociației pentru serviciul prestat de respectivul creditor.

27. Aplicarea prevederilor art. 10 alin. 2 din O.U.G. nr. 80/2013

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2014, 20 iunie 2014, pag. 7)

27.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Validarea popririi nu este o fază obligatorie, cât timp terțul poprit își îndeplinește obligațiile impuse prin adresa de înființare a popririi.

Cererea de validare a popririi constituie o cerere de chemare în judecată pentru legala sesizare a instanței, fiind supusă obligației privind taxele judiciare de timbru, fiind vorba de o taxă fixă în conformitate cu art. 27 din O.U.G. nr. 80/26.06.2013, care prevede că „orice alte acțiuni sau cereri neevaluabile în bani se taxează cu 20 lei”.

De altfel, și în Legea nr. 146/1997 pentru cererea de înființare a popririi legea prevedea taxa fixă de 10 lei, la art. 3 din lege. Practica judiciară a statuat că sunt vizate cererile de validare poprire. Poprirea reprezentând o formă a executării silite indirecte, prin

care se valorifică sumele de bani, titlurile de valoare ori alte bunuri mobile incorporabile urmăribile datorate debitorului ori deținute în numele sau de o terță persoană.

28. Modul de stabilire a taxei judiciare de timbru pentru cererile având ca obiect validare poprire

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2020, 4 februarie 2021, pag. 6)

28.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Taxa judiciară de timbru care se datorează în cazul cererilor având ca obiect validare poprire este în valoare fixă de 20 lei, raportat la disp. art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013.

28.2 Argumentele soluției însușite

Cererea având ca obiect validarea popririi (art. 790 C.proc.civ.) nu este evaluabilă în bani, având în vedere că, prin admiterea acestei cereri, nu se mărește patrimoniul creditorului, ci acesta dobândește un nou debitor, alături de cel inițial.

Acest tip de cerere nu vizează recunoașterea dreptului creditorului cu privire la creanța invocată, ci este doar o procedură de confirmare sau desființare a măsurii de înființare a popririi luate de executorul judecătoresc.

Prin urmare, nu se încadrează, sub aspectul timbrajului, în dispozițiile art. 10 alin. 2 din OUG nr. 80/2013.

În lipsa unor prevederi exprese referitoare la taxa judiciară de timbru, pentru cererile având ca obiect validarea popririi sunt aplicabile prevederile art. 27 din OUG nr. 80/2013, care prevăd că: „Orice alte acțiuni sau cereri neevaluabile în bani, cu excepția celor scutite de plata taxei judiciare de timbru potrivit legii, se taxează cu 20 lei”.

29. Calculul termenului de decădere în cazul cererilor de validare poprire, în situația în care în cadrul dosarului de executare se emit mai multe adrese de înființare poprire, la diverse intervale de timp, către același terț poprit, iar cererea de chemare în judecată se raportează la ultima adresă emisă

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al IV-lea/2015, 14 decembrie 2015, pag. 26)

29.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Termenul în care trebuie formulată, sub sancțiunea decăderii, cererea de validare a popririi trebuie calculat, în cazul unor popririi succesive (deci înființate împotriva aceluiași terț poprit, în temeiul aceluiași titlu executoriu, pentru aceeași creanță) în raport cu ultima adresă de înființare a popririi.

În argumentarea acestei opinii, trebuie să se ia în considerare că, potrivit art. 790 alin. (1) C.pr.civ., cererea de validare trebuie introdusă în termen de cel mult o lună de la data când terțul poprit trebuia să consemneze sau să plătească suma urmăribilă.

Obligația de consemnare sau, după caz, de plată se naște ca efect al comunicării către terțul poprit a unei adrese de înființare a popririi, data comunicării fiind echivalentă cu data indisponibilizării sumelor datorate debitorului poprit de către terțul poprit [art. 784 alin. (1) C.pr.civ.].

Codul nu interzice emiterea unor succesive adrese de înființare a popririi, scenariu justificat tocmai de faptul că terțul poprit, deși, în realitate, datorează sume de bani debitorului poprit, nu se conformează măsurii popririi. Dacă raportul juridic obligațional dintre debitorul poprit și terțul poprit subzistă la data popririi ulterioare, terțul poprit, în temeiul acestei noi popririi, are în sarcina sa o (nouă) obligație de conformare.

Nu s-ar putea susține că o asemenea soluție ar face din termenul de o lună, prevăzut pentru formularea cererii de validare, unul de recomandare. Sancțiunea la adresa creditorului popritor va fi tocmai aceea că, prin efectul validării unei popririi ulterioare, terțul poprit nu va putea fi condamnat la plată direct către creditorul popritor decât cu privire la acele obligații de plată care erau scadente la data popririi ulterioare ori care vor deveni scadente ulterior comunicării acesteia din urmă; dimpotrivă, plățile făcute de terțul poprit către debitorul poprit în intervalul dintre data comunicării primei popririi și data comunicării popririi ulterioare vor rămâne neatinse de hotărârea de validare, căci s-a validat nu o poprire în general, ci o anumită poprire (poprirea ulterioară).

În consecință, se va putea ajunge la pronunțarea unei soluții în sensul de a se admite în parte o cerere de validare a popririi, în contextul admiterii excepției tardivității cererii în raport cu prima poprire, în măsura în care creditorul popritor solicită validarea inclusiv în raport cu prima poprire.

În același sens este și opinia Institutului Național al Magistraturii, precum și opinia unanimă a judecătorilor de la Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, desfășurată la Timișoara, în intervalul 19-20 noiembrie 2015. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Timișoara, 19-20 noiembrie 2015](#))

30. Taxa judiciară de timbru aplicabilă cererii creditorului de obligare a debitorului la plata penalităților de întârziere stabilite pentru constrângerea acestuia la executarea obligației de a face sau de a nu face intuitu personae, prevăzute în titlul executoriu, întemeiată pe art. 906 alin. (4) C.pr.civ.

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor I-II/2020, 11 septembrie 2020, pag. 2\)](#)

30.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Cererea formulată în temeiul dispozițiilor art. 906 alin. (4) C.pr.civ. se timbrează la valoare.

Art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 prevede că acțiunile și cererile evaluabile în bani, introduse la instanțele judecătorești, se taxează la valoare.

Pentru cererea formulată în temeiul dispozițiilor art. 906 alin. (4) C.pr.civ. legea nu prevede o taxă de timbru anume, și nici faptul că aceste acțiuni sunt scutite de la plata taxelor judiciare de timbru.

Dispozițiile art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 referitoare la taxa fixă de 20 lei nu sunt aplicabile, întrucât cererea în cauză nu este una neevaluabilă în bani.

Prin urmare, față de caracterul evaluabil al cererii, este incidentă regula stabilită de art. 3 alin. 1 din ordonanță, și anume timbrarea la valoare.

30.2 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Curtea de Apel Bacău, 23-24 iunie 2016: soluția agreată: „Referitor la cererile formulate în temeiul art. 906 alin. \(1\)-\(3\) C.pr.civ., participanții la întâlnire au agreat, în unanimitate, soluția propusă în punctul de vedere al](#)

INM, în sensul că acestea se timbrează cu suma fixă de 20 lei, conform art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013. În ceea ce privește modalitatea de taxare a cererii întemeiată pe dispozițiile art. 906 alin. (4) C.pr.civ., majoritatea curților de apel reprezentate la întâlnire au agreeat că, în absența unor dispoziții legale exprese, se va aplica taxarea la valoare.

31. Admisibilitatea căii de atac împotriva încheierii pronunțate în temeiul dispozițiilor art. 906 alin 2 Cod procedură civilă

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2017, 31 martie 2017, pag. 2)

31.1 Rezumatul soluției însușite

Prin faptul că recunoaște un caracter definitiv încheierii de stabilire a penalităților, art. 906 alin. (2) C.proc.civ. se circumscrie unei excepții de la regula instituită prin art. 651 alin. (4) C.proc.civ. Interpretarea acestui text trebuie să se realizeze într-o manieră restrictivă, ceea ce conduce la concluzia că doar în ipoteza admiterii cererii de stabilire a penalității încheierea are un caracter definitiv, nu și în ipoteza respingerii ei, situație care intră sub incidența dreptului comun, care prevede că încheierea instanței de executare poate fi atacată cu apel.

31.2 Argumentele soluției însușite

În conformitate cu art. 906 alin. (1), (2) și (3) C.proc.civ., dacă în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării debitorul nu execută obligația de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, acesta poate fi constrâns la îndeplinirea ei, prin aplicarea unor penalități, de către instanța de executare; când obligația nu este evaluabilă în bani, instanța sesizată de creditor îl poate obliga pe debitor, prin încheiere definitivă dată cu citarea părților, să plătească în favoarea creditorului o penalitate de la 100 lei la 1.000 lei, stabilită pe zi de întârziere, până la executarea obligației prevăzute în titlul executoriu; atunci când obligația are un obiect evaluabil în bani, penalitatea prevăzută la alin. (2) poate fi stabilită de instanță între 0,1% și 1% pe zi de întârziere, procentaj calculat din valoarea obiectului obligației.

Regula dublului grad de jurisdicție consacrată legislativ prin art. 456 și 466 C.proc.civ. este reiterată în materia executării silite în cuprinsul art. 651 alin. (4) C.proc.civ. Referindu-ne la această ultimă dispoziție menționată (dat fiind că ea este aplicabilă materiei aici analizate), existența apelului, drept cale de atac susceptibilă a fi exercitată împotriva încheierii pronunțate de instanța de executare, constituie așadar regula. Orice excepție este de strictă interpretare și aplicare.

32. Aprecierea culpei Comisiei județene pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor față de neexecutarea de către comisia locală de fond funciar a dispoziției cuprinse în titlul executoriu – hotărârea judecătorească, de a întocmi și înainta comisiei județene documentația necesară emiterii titlului de proprietate

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2021, 7 iulie 2021, pag. 12)

32.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Cu privire la problema de drept a legalității executării silită pornite împotriva Comisiei Județene de fond funciar, în baza unor titluri executorii prin care această Comisie este obligată la reconstituirea dreptului de proprietate, fără însă ca titlul executoriu să prevadă obligații și în sarcina Comisiei locale de fond funciar, precum și în situația în care titlul executoriu prevede în mod succesiv obligarea Comisiei locale de fond funciar la întocmirea și înaintarea documentației și obligarea Comisiei județene de fond funciar la emiterea titlului de proprietate, opinia este în sensul că nu se pot admite contestațiile la executare silită formulate de Comisia județeană de fond funciar, prin care se solicită anularea încheierii de încuviințare a executării silită și a actelor de executare silită efectuate în dosarul de executare.

32.2 Argumentele soluției însușite

Prin [Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Timișoara, în materie de civilă, 5-6 martie 2020](#), s-a agreat că executarea silită declanșată împotriva Comisiei județene de fond funciar este legală, atâta timp cât din cuprinsul titlului executoriu nu rezultă o anumită ordine de executare a obligațiilor stabilite în sarcina celor doi debitori. Rațiunea avută în vedere este aceea că nu pot fi invocate prin contestația la executare aspecte care țin de fondul litigiului, or, obiectul contestației la executare este legalitatea hotărârii judecătorești și nu cea a executării silită. Această statuare acoperă ipoteza în care, prin hotărârea judecătorească ce se execută, obligațiile au fost stabilite doar în sarcina Comisiei județene de fond funciar sau în sarcina ambelor Comisii de fond funciar în mod general (le obligă la reconstituirea dreptului de proprietate), părții având obligația de a solicita în fața instanței care a soluționat fondul ca obligațiile lor să fie surprinse succesiv.

Cu privire la titlurile executorii în cadrul cărora s-au prevăzut succesiv obligațiile celor doi părți (obligarea Comisiei locale de a întocmi și înainta documentația către Comisia județeană de fond funciar, obligarea Comisiei județene de emitere a titlului de proprietate), executarea lor este circumscrisă prevederilor 903 C.proc.civ. și următoarele, care se referă la executarea silită a unor obligații de a face.

Problema supusă analizei este aceea dacă executarea silită începută în baza unui astfel de titlu executoriu, fie împotriva Comisiei județene de fond funciar, fie împotriva ambelor Comisii este nelegală, pentru considerentul că unul dintre debitori, Comisia județeană de fond funciar, a fost în imposibilitate de a-și îndeplini obligația, care, din punct de vedere legal, potrivit și dispozitivului, este subsecventă obligației Comisiei locale de fond funciar.

Fiind vorba de o obligație de a face care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, devine aplicabil art. 906 C.proc.civ., potrivit cu care: „Dacă în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării debitorul nu execută obligația de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, acesta poate fi constrâns la îndeplinirea ei, prin aplicarea unor penalități, de către instanța de executare.” (...) (5) Penalitatea va putea fi înlăturată ori redusă, pe calea contestației la executare, dacă debitorul execută obligația prevăzută în titlul executoriu și dovedește existența unor motive temeinice care au justificat întârzierea executării.”

Doar în acest cadru procesual, pe calea contestației la executare, Comisia Județeană de fond funciar poate invoca lipsa culpei sale în neexecutarea sau executarea cu întârziere a propriei obligații, invocând ca și motiv faptul că nu deține documentația care trebuia întocmită de Comisia locală de fond funciar, temeinicia motivului invocat urmând a fi apreciată de instanța de executare investită.

În aprecierea culpei debitorului, instanța trebuie să țină seama de statuarea din hotărârea judecătorească ce constituie titlu executoriu, dar și de circumstanțele concrete ale cauzei.

Punctual, cu privire la problema existenței unui control legal al activității

administrative a Comisiilor locale de fond funciar de către Comisia județeană de fond funciar, din dispozițiile art. 6 alin. 1 lit. a și b din HG nr. 890/2005: „a) organizează instruirea comisiilor comunale, orășenești și municipale și asigură distribuirea legilor, a prezentului regulament, a hărților și planurilor la zi, precum și a altor materiale necesare pentru desfășurarea în bune condiții a activității acestora; b) asigură îndrumarea și controlul comisiilor comunale, orășenești și municipale prin desemnarea pe comune, orașe și municipii a membrilor din comisia județeană”, rezultă că art. 110 ind. 1 lit. a) din Legea 18/1991, așa cum era în vigoare înainte de abrogarea sa prin Legea nr. 187/2012 nu putea fi considerat singurul mijloc de control asupra activității comisiei locale de fond funciar, aceste ultime dispoziții menționate reglementând doar posibilitatea prefectului de a sancționa contravențional fapta persoanei fizice care are calitatea de membru al Comisiei locale sau județene de aplicare a prezentei legi de a împiedica în orice mod sau de a întârzia nejustificat reconstituirea sau constituirea, după caz, a dreptului de proprietate ori eliberarea titlului de proprietate către persoanele îndreptățite, precum și eliberarea titlului de proprietate fără îndeplinirea condițiilor legale. Potrivit expunerii de motive a Legii 187/2012, textul art. 110 din Legea nr. 18/1991 nu a fost abrogat pentru a înlătura controlul asupra activității Comisiilor de fond funciar, ci întrucât fapta constituie infracțiunea de abuz în serviciu incriminată de art. 297 Cod penal.

În concluzie, opinia agreată este aceea că sunt legale executările silită pornite în baza titlurilor executorii în care Comisia județeană de fond funciar este debitor al obligației de a face (de a reconstitui dreptul de proprietate sau de a emite titlu de proprietate); contestațiile la executare silită formulate de Comisia județeană de fond funciar, prin care se solicită anularea încheierii de încuviințare a executării silită și a actelor de executare silită efectuate în dosarul de executare nu pot fi întemeiate pe lipsa culpei debitorului; doar în ipoteza contestațiilor la executare silită prevăzute de art. 906 C.proc.civ. se poate analiza culpa debitorului, iar instanța de executare va avea în vedere toate circumstanțele cauzei.

33. Calitatea procesuală activă în cazul cererilor formulate de către părintele creditor întemeiate pe dispozițiile art. 913 C.proc.civ.

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curtii de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2021, 1 aprilie 2021, pag. 10)

33.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Doar reprezentantul DGASCPC poate sesiza instanța competentă în vederea impunerii unui program de consiliere psihologică și nu părintele creditor.

Textul art. 913 alineat (2) Cod procedură civilă stabilește o obligație și nu o facultate a reprezentantului DGASPC, utilizând expresia „va sesiza”. Textul art. 913 exclude „pasivitatea” executorului judecătoresc sau a reprezentantului direcției, fiind redactat în termeni imperativi.

Nevoia de celeritate - inerentă executării hotărârilor de acest gen - nu poate justifica nesocotirea unei reguli limpezi de procedură. De altfel, prin definiție, reprezentanții direcției au atribuții foarte clare și obligații reglementate de Legea nr. 272/2004, neîndeplinirea lor atrăgând sancțiuni specifice.

Un alt argument de text este alineatul (5) din art. 913 Cod procedură civilă, care oferă creditorului posibilitatea de a sesiza instanța cu o cerere întemeiată pe art. 906 Cod procedură civilă abia după eșecul procedurii reglementate de alineatele precedente („dacă și în cursul acestei proceduri”).

În doctrină (Noul Cod de Procedură civilă comentat și adnotat, coord. Viorel Mihai Ciobanu și Marian Nicolae, pag. 1092) s-a statuat în sensul că nimic nu împiedică instanța să dispună aplicarea unei penalități pe zi de întârziere pentru constrângerea părintelui recalcitrant la îndeplinirea obligației (intuitu personae) de a permite consilierea psihologică a copilului său – o asemenea soluție derivă din interpretarea coroborată a disp. art. 910 și art. 906 C.pr.civ.

În această materie s-a pronunțat Decizia nr. 18 a Curții Constituționale din 15 ianuarie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 913 din Codul de procedură civilă.

Așa cum rezultă din cuprinsul deciziei (par.17): „Curtea a reținut, prin Decizia nr. 710 din 9 noiembrie 2017, paragraful 21, că, potrivit jurisprudenței sale, accesul liber la justiție presupune accesul la mijloacele procedurale prin care se înlățește justiția. Este de competența exclusivă a legiuitorului să instituie regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești. Este, de altfel, o soluție care rezultă în mod categoric din dispozițiile art. 126 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora "Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege", și ale art. 129 în conformitate cu care "Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii" (a se vedea, în acest sens, Decizia Plenumului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994).”

XV. Proceduri speciale

Procedura punerii sub interdicție judecătorească

1.Citarea persoanei ce va fi desemnată tutore în procedura punerii sub interdicție **(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă semestrului II/2017, 23 noiembrie 2017, pag. 2)**

1.1 Rezumatul soluției însușite

Opiniile judecătorilor privind numirea tutorelui în procedura punerii sub interdicție, în reglementarea noului Cod de procedură civilă, sub aspectul citării tutorelui, sunt diferite, sens în care participanții la întrunire s-au și exprimat.

S-a avut în vedere că, la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, dispozițiile art. 30 – 43 din Decretul nr. 32/1954 au fost abrogate prin art. 230 lit. o) din Legea nr. 71/2011.

Noul Cod de procedură civilă reglementează instituția punerii sub interdicție, în art. 935-942.

Prin dispozițiile art. 937 alin. 3 C.proc.civ., în ce privește competența numirii unui curator care să reprezinte interesele persoanei a cărei punere sub interdicție este cerută, este de competența instanței de tutelă.

Participanții nu au ajuns la o opinie majoritară cu privire la punerea în aplicare a dispozițiilor art. 25 din Legea nr. 448/2006 care prevăd că, în cazul în care persoana cu handicap nu are rude și persoane care să accepte tutela, instanța de tutelă va putea numi ca tutore autoritatea administrației publice locale sau, după caz, persoana juridică privată care asigură protecția și îngrijirea persoanei cu handicap.

A fost discutată din perspectiva citării tutorelui și instituția juridică a introducerii forțate în proces de către instanță, prin prisma dispozițiilor art. 78-79 C.proc.civ.

De subliniat că art. 79 alin. 1 C.proc.civ. prevede în mod expres că „cel introdus în proces va fi citat”.

Întrucât nu s-a agreat o opinie majoritară, urmează a se verifica și practica celorlalte curți de apel, urmând ca, la o întâlnire de practică judiciară, să se rediscute chestiunea de drept enunțată.

2. Caracterul procedurilor privind ocrotirea persoanei fizice. Procedura instituirii consilierii judiciare sau a tutelei speciale. Soluționarea cererilor în procedura contencioasă sau necontencioasă, respectiv în ședință publică sau camera de consiliu

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2023, 23 martie 2023, pag. 3)

2.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Cu majoritate, s-a agreat opinia potrivit cu care aceste cereri se judecă în procedură necontencioasă.

Art. 936-943 CPC reglementează o procedură specială, a instituirii consilierii judiciare sau a tutelei speciale, care reprezintă măsuri de ocrotire. Potrivit art. 527 CPC, cererile pentru soluționarea cărora este nevoie de intervenția instanței, fără însă a se urmări stabilirea unui drept potrivit față de o altă persoană, precum sunt cele privitoare la darea autorizațiilor judecătorești sau la luarea unor măsuri legale de supraveghere, ocrotire ori asigurare, sunt supuse dispozițiilor procedurii necontencioase.

S-a argumentat în plus, în susținerea acestei opinii, că intenția legiuitorului a fost de soluționare a acestor cauze la unicul termen acordat de instanța de judecată, probatoriul fiind însumat în faza premergătoare, necontradictorie. Din acest motiv, art. 940 alin. 3 face vorbire de ascultarea în camera de consiliu a celui a cărui punere sub ocrotire este cerută, în practică acesta fiind singurul termen acordat pentru soluționarea cauzei. De asemenea, faptul că aceste litigii pun în discuție aspecte delicate ale vieții persoanei față de care se ia măsura de ocrotire face ca această procedură să se apropie mai mult de cea necontencioasă.

În susținerea opiniei minoritare, se arată că analiza trebuie pornită de la dispozițiile procedurii speciale, observându-se că trimiterile de text se realizează la dispoziții legale privind procedura contencioasă (art. 194 CPC, nu 530 CPC).

2.3. Notă:

Problema de drept a fost discutată la **Întâlnirea PRESEDINȚILOR SECȚIILOR CIVILE ALE CURȚILOR DE APEL ȘI ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, București, 26-27 iunie 2023, p. 76-78**, unde s-a agreat opinia potrivit cu care procedura de instituire a consilierii judiciare sau a tutelei speciale este o procedură contencioasă care se judecă în ședință publică, cu citarea părților

3. Probleme ivite după înregistrarea pe rol a cauzelor având ca obiect reexaminare din oficiu a măsurilor de punere sub interdicție

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului II/2023, 22 iunie 2023, pag. 13)

3.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

- Opinia exprimată de cei prezenți este aceea că art. 938 alin. 3 CPC instituie o obligație legală în sarcina procurorului de a desemna specialiștii/instituțiile medicale care să efectueze evaluările medicale și psihologice, după consultarea reclamantului, care poate opta pentru o anumită instituție/un anumit expert. S-a constatat că practica actuală în ceea ce privește aplicarea art. 938 alin. 3 CPC îngreunează activitatea de judecată, în sensul că procurorul pune în vedere părților să efectueze evaluările medicale și psihologice și să le depună la dosar direct la instanță. Acest lucru are repercusiuni asupra procedurii (ulterior, sunt dificultăți la emiterea mandatelor de aducere în temeiul alin. 5, în aplicarea sancțiunilor pentru nerespectarea obligațiilor, de ex);

- S-a constatat și o dificultate la desemnarea experților care să efectueze evaluările, având în vedere că piața acestor servicii s-a liberalizat și părțile au posibilitatea de a alege unde să se efectueze evaluările; în acest caz, se opinează că, dacă reclamantul nu a ales instituția/expertul care să efectueze evaluările, procurorul va putea desemna specialistul/instituția în mod aleatoriu;

- De asemenea, sunt cazuri numeroase în care materialul întocmit de procuror în faza măsurilor prealabile nu este complet, ceea ce conduce la trenarea cauzelor în procedură prealabilă sau la preluarea de către instanță a atribuțiilor stabilite de Cod în sarcina procurorului în procedura măsurilor prealabile.

Cu privire la aceste chestiuni, pentru identificarea unei bune practici administrative, se agreează supunerea din nou dezbaterii, într-o ședință a președinților de instanțe/secții civile care soluționează astfel de cauze, cu invitarea la discuții a reprezentanților parchetului. În funcție de soluția ce se va adopta în cadrul acestei întâlniri, vor fi rediscutate aspectele legate de problema de la pct. 4.2, teza I (către cine emite instanța mandatul de aducere, dacă nu au fost desemnate de procuror instituțiile care să efectueze evaluările).

Cu privire la posibilitatea ca instanța de judecată să primească materialul incomplet al procurorului, dat fiind că practica este diferită la nivelul instanțelor din raza Curții de Apel Iași, **se agreează opinia ca această problemă de drept să fie propusă pentru următoarea Întâlnire a președinților de secții ai curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție(I).**

- Problema posibilității solicitării și acordării ajutorului public judiciar pentru efectuarea expertizelor în faza măsurilor prealabile a deschis discuții cu privire la împrejurarea dacă costul acestor expertize trebuie suportat de părți sau de stat. În prezent, practica instanțelor este aceea că aceste expertize se suportă de părți, fiind vorba de un proces civil, dar există argumente potrivit cu care aceste expertize ar trebui suportate de stat. De asemenea, se pune problema cine suportă cheltuielile de judecată în cazul admiterii acțiunilor de acest tip. Cu privire la suportarea cheltuielilor de judecată reprezentând onorariul de avocat, atât în caz de admitere, cât și în caz de respingere, s-a ridicat întrebarea dacă acestea rămân în sarcina statului, potrivit opiniei majoritare a instanțelor ieșene, care aplică prin analogie practica din materia ordinelor de protecție și în materia reexaminărilor reglementate de Legea 140/2022. **Se agreează ca cele două probleme de drept să fie propuse pentru următoarea Întâlnire a președinților de secții ai curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție(II și III).**

- Pentru problema de la pct. 4.2 teza a doua, se agreează opinia potrivit cu care, în cazul în care procurorul sesizează instanța pentru emiterea unui mandat de aducere, verificarea refuzului de la art. 938 alin. 5 CPC se va realiza în procedură necontencioasă, cu citarea părții în termen scurt pentru a da lămuriri în acest sens. Totodată, se agreează să fie propusă pentru următoarea Întâlnire a președinților de secții ai curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție problema de drept privind aplicarea acestor dispoziții legale privind evaluarea în faza premergătoare în cazul în care persoana față de care se solicită luarea măsurii de ocrotire se află în imposibilitate de deplasare(IV).

- În cazul în care instanța este investită cu o cerere a reclamantului de ajutor public judiciar, sub forma scutirii de la plata onorariului expertizei de evaluare medicală/psihologică, s-a agreat opinia potrivit cu care reclamantul trebuie să probeze valoarea acestor onorarii, scutirea neputând fi acordată generic.

- Cu privire la modalitatea de interpretare a art. 170 alin. 3 Cod civil, se constată că acesta nu este încă în vigoare, față de prevederile art. 26 alin. 2 din Legea nr. 140/2022.

Sechestrul asigurator

1.Procedura de soluționare a apelului declarat împotriva încheierii prin care s-a soluționat cererea de sechestrul asigurator (camera de consiliu/ședință publică)

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2016, 25 martie 2016, pag. 19\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele (MAJORITATE)

Încheierea prin care se soluționează cererea de sechestrul se comunică creditorului de îndată de către instanță, iar debitorului de către executorul judecătoresc, odată cu luarea măsurii.

Încheierea este supusă numai apelului în termen de 5 zile de la comunicare, la instanța ierarhic superioară. Apelul se judecă de urgență și cu precădere, cu citarea în termen scurt a părților (art. 953 Cod procedură civilă).

Apelul se judecă în ședință publică, în raport de dispozițiile art. 240 – art. 244 Cod procedură civilă.

Pronunțarea deciziei se va face potrivit art. 402 Cod procedură civilă.

Procedura partajului judiciar

1.Modalitatea de soluționare a cererilor având ca obiect partaj judiciar, atunci când bunurile din masa succesorală, sau masa partajabilă sunt reprezentate de imobile (terenuri), înscrise în titlurile de proprietate. Aspectul ce a primit o soluționare neunitară a fost reprezentat de soluția instanței în cazul în care, ulterior administrării probei cu expertiză topo-cadastrală, se stabilește de către expert, prin raport avizat OCPI că suprafețele menționate în titlul de proprietate nu coincid cu cele identificate în teren (fie din motiv că ele sunt amplasate în cu totul altă tarla, parcelă, au o altă suprafață, după caz, mai mare, sau mai mică decât cea menționată în titlu)

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2016, 1 iulie 2016, pag. 2\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Exceptând ipoteza în care titlul de proprietate invocat în susținerea apartenenței bunului la masa partajabilă relevă o cauză de nulitate absolută, cauză pe care judecătorul din oficiu este obligat să o invoce, consecința, în caz de admitere a excepției fiind excluderea bunului de la partaj, soluționarea cererii de partaj nu ar trebui să pună în discuție validitatea titlului de proprietate. Or, a reține soluția inadmisibilității partajului în situația în care individualizarea prin titlu nu corespunde celei făcute prin expertiza avizată OCPI ar înfrânge acest principiu, cu prețul creării unui blocaj sinonim cu o perpetuare a coproprietății pe o durată greu de determinat.

1.2 Argumentele soluției însușite

Problema supusă analizei are în vedere cazul în care partajul privește terenuri pentru care, la data introducerii de partaj, nu este deschisă o carte funciară, motiv pentru care, în cadrul probatoriului administrat în cauză, se dispune o expertiză, avizată de OCPI, ale cărei concluzii relevă indicatori topocadastrali diferiți de cei în raport cu care terenurile au fost individualizate în titlul de proprietate.

În conformitate cu art. 980 C.proc.civ., cererea de partaj cuprinde titlul în baza căruia se solicită împărțeala judiciară, adică cel în baza căruia a luat naștere starea de coproprietate: contract, succesiune, uzucapiune, dobândirea de bunuri în timpul căsătoriei.

Exceptând ipoteza în care titlul de proprietate invocat în susținerea apartenenței bunului la masa partajabilă relevă o cauză de nulitate absolută, cauză pe care judecătorul din oficiu este obligat să o invoce, consecința, în caz de admitere a excepției fiind excluderea bunului de la partaj, soluționarea cererii de partaj nu ar trebui să pună în discuție validitatea titlului de proprietate. Or, a reține soluția inadmisibilității partajului în situația în care individualizarea prin titlu nu corespunde celei făcute prin expertiza avizată OCPI ar înfrânge acest principiu, cu prețul creării unui blocaj sinonim cu o perpetuare a coproprietății pe o durată greu de determinat.

Intrucât, pentru ca proprietarii cărora li s-au atribuit terenurile în urma partajului să poată dispune de acestea, va fi necesară deschiderea cărții funciare, expertiza avizată de OCPI va fi avută în vedere la pronunțarea hotărârii. Ulterior înscrierii în cartea funciară a dreptului de proprietate în favoarea celor cărora terenurile li s-au atribuit prin partaj, s-ar ridica pretenții din partea unor terți, beneficiarii acestei înscrieri ar putea invoca, dacă le profită, titlul de proprietate inițial, chiar dacă individualizarea topocadastrală pe care acesta o face este greșită.

În ipoteza în care diferența dintre identificarea făcută prin titlul de proprietate și aceea făcută prin expertiza avizată de OCPI implică suprapuneri reale cu terenuri care, din chiar datele existente la dosarul cauzei, rezultă că ar aparține unor terți străini de partaj, instanța investită cu soluționarea partajului nu ar putea afecta drepturile acestora din urmă. În consecință, partajul nu se va putea face în privința acestor terenuri sau, cel puțin, în privința părții de teren care relevă suprapunerea, putându-se face partajul în privința părților de teren pentru care nu se poate constata suprapunerea în măsura în care aceste părți, nedisputate, ar putea, prin dezmembrare, să primească numere cadastrale distincte.

În acest sens, trebuie avute în vedere dispozițiile Ordinului ANCPI nr. 700/2014. Astfel, potrivit art. 118 alin. (1) - (2), în situația în care există o suprapunere reală cererea de deschidere a unei cărți funciare se respinge, iar, dacă proprietarul imobilului pentru care cererea a fost respinsă, dorește să dispună de dreptul său de proprietate pentru zona neafectată de suprapunere, atunci, în baza declarației titularului dreptului, exprimată în formă autentică, se întocmesc documentații cadastrale pentru fiecare lot, respectiv lot afectat de suprapunere, lot fără suprapunere. Pentru lotul neafectat de suprapunere se atribuie număr cadastral, se deschide carte funciară, iar documentația întocmită pentru lotul cu suprapunere se respinge.

Este adevărat că, potrivit alin. (4) al aceluiași articol, se menționează că, dacă prin emiterea unei hotărâri judecătorești se generează o suprapunere între imobile, oficiul teritorial pune în aplicare sentința iar inspectorul menționează în fișierele „cpxml”, aferente imobilelor care se suprapun, la rubrica „Observații” – „Suprapunere cu imobilul cu nr. cad.” și după emiterea încheierilor de carte funciară, acestea se vor comunica părților; această din urmă dispoziție trebuie, însă, înțeleasă ca una de avarie, vizând mai degrabă cazul în care instanța care a pronunțat hotărârea nu a cunoscut, la data judecării, existența unei suprapuneri reale, iar nu cazul în care o asemenea suprapunere reală, totală sau parțială, rezulta din probele administrate în cauză.

În același sens este și opinia Institutului Național al Magistraturii și a președinților secțiilor civile exprimată la Întâlnirea președinților secțiilor civile ale ÎCCJ și curților de apel, de la Bacău, 23 – 24 iunie 2016. ([Minuta Întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Bacău, 23 – 24 iunie 2016](#))

Procedura ordonanței președințiale

1. Este posibilă, pe calea ordonanței președințiale, suplinirea acordului pârâtului/pârâtei pentru ca un minor să se deplaseze în străinătate însoțit doar de reclamant/reclamantă ori pentru ca minorului să i se întocmească pașaport?

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2023, 21 noiembrie 2023, p. 18\)](#)

► Rezumatul soluției însușite cu unanimitate de voturi

Posibilitatea promovării unei cereri de ordonanță președințială pentru suplinirea de către instanță a acordului celui alt părinte pentru eliberarea pașaportului este prevăzută expres de art. 17 din Legea 248/2005, astfel încât nu se poate susține că măsura eliberării pașaportului ar fi definitivă ori ireversibilă sau ar prejudica fondul.

► Argumentele soluției însușite

Nu se poate susține că măsura eliberării pașaportului ar fi definitivă ori ireversibilă sau ar prejudica fondul. Aceași concluzie se reține și cu privire la suplinirea acordului părintelui pentru deplasarea copilului în străinătate, din perspectiva caracterului măsurii, cât timp este vorba de o deplasare limitată în timp. Urgența va fi verificată de la caz la caz.

Procedura cu privire la cererile de valoare redusă

1. Timbrarea unor cereri formulate în cadrul procedurilor speciale reglementate de Codul de procedură civilă: timbrarea cererilor de valoare redusă atunci când obiectul cererii vizează atât debitul principal, cât și debitul accesoriu (penalități de întârziere, dobânda legală, taxă de încetare a contractului anterior expirării duratei contractuale). ([Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2021, 1 aprilie 2021, pag. 2](#))

Această problemă de drept a făcut obiectul întâlnirii președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel (Timișoara, 5-6 martie 2020), la care participanții au fost de acord cu opinia I.N.M. potrivit căreia cererea de valoare redusă (procedură specială), atunci când obiectul său privește un debit principal și un debit accesoriu, se timbrează prin aplicarea art. 6 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 raportat la fiecare capăt de cerere în parte (principal și accesoriu), cu respectarea art. 34 alin. (1) din același act normativ. **(Minuta Întâlnirii președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții curților de apel, Timișoara, 5-6 martie 2020)**

Argumentele acestei soluții, redată în minuta întâlnirii, sunt următoarele:

“În conformitate cu art. 34 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013, când o acțiune are mai multe capete de cerere, cu finalitate diferită, taxa judiciară de timbru se datorează pentru fiecare capăt de cerere în parte, după natura lui, cu excepția cazurilor în care prin lege se prevede altfel.

În primul rând, referirea legiuitorului la „finalitatea diferită” vizează fiecare capăt de cerere, iar nu cererea de chemare în judecată în ansamblul său, dispozițiile arătate fiind aplicabile, chiar dacă un capăt de cerere este anume formulat pentru a asigura succesul în promovarea unui alt capăt de cerere (principalul față de accesoriu).

Astfel, raportul de accesorialitate are semnificația faptului că soluția capătului accesoriu depinde de cea a capătului principal, iar nu că ambele capete de cerere au aceeași finalitate.

În al doilea rând, împrejurarea că obligația de plată a debitului principal și cea de plată a debitului accesoriu izvorăsc din același raport contractual nu determină în mod necesar identitatea de finalitate.

Ca atare, în mecanismul de determinare a finalității fiecărui capăt de cerere, judecătorul va realiza operațiunea de prefigurare a efectelor ce se produc în patrimoniul autorului cererii ca urmare a admiterii ipotetice a fiecărui capăt de cerere.

Mecanismul de stabilire a taxelor judiciare de timbru reglementat prin dispozițiile art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 se aplică la o bază de calcul ce reprezintă valoarea fiecărui capăt de cerere evaluabil în bani, iar nu valoarea globală a cererii determinată ca urmare a însumării valorii tuturor capetelor de cerere formulate printr-un act unic de sesizare a instanței.

(...) Atunci când reclamantul solicită obligarea pârâtului la plata unei sume de bani reprezentând debit principal și la plata unei alte sume de bani reprezentând debit accesoriu, constând în penalități de întârziere sau, după caz, dobândă legală, instanța va determina taxa judiciară de timbru aplicând sistemul proporțional pe tranșe în raport de fiecare dintre cele două capete de cerere, iar nu raportat la valoarea lor însumată.

Finalitatea celor două capete de cerere este distinctă, o atare diferență decurgând din însăși diferența de cauză juridică a cererilor. Astfel, capătul principal de cerere este întemeiat pe executarea în natură a obligației de plată a sumei de bani, finalitatea sa constând în repararea prejudiciului efectiv suferit de reclamant prin neexecutarea corespunzătoare a obligației existente în sarcina pârâtului. Capătul accesoriu de cerere se fundamentează pe răspundere civilă (delictuală sau contractuală) și are ca finalitate acoperirea prejudiciului constând în beneficiul nerealizat.

Expresia „după natura lui” folosită în cadrul art. 34 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 semnifică faptul că fiecare capăt de cerere, având individualitatea sa proprie, trebuie timbrat potrivit regulilor stabilite de actul normativ pentru acesta, formula neavând în vedere natura juridică a pretenției (în cazul analizat, exprimarea în bani a ambelor prestații solicitate).

De asemenea, dacă taxa judiciară de timbru nu ar fi stabilită distinct pentru fiecare capăt de cerere în parte, nu s-ar mai putea aplica dispozițiile art. 34 alin. (2) din O.U.G. nr.

80/2013, potrivit căroră dacă la momentul înregistrării cererii au fost timbrate doar o parte din capetele de cerere, acțiunea va fi anulată în parte, numai pentru acele capete de cerere pentru care nu a fost achitată taxa judiciară de timbru, pentru că nu s-ar mai putea stabili în concret care dintre capetele de cerere nu a fost timbrat integral.

Totodată, nu se vor avea în vedere la stabilirea valorii obiectului cererii, în vederea timbrării, dispozițiile art. 98 alin. (2) C. proc. civ., incidente în materia competenței.

Folosind aceste argumente la soluționarea problemei supuse analizei, apreciem că taxa judiciară de timbru prevăzută de art. 6 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 se va calcula distinct pentru capătul de cerere principal, respectiv pentru capătul de cerere accesoriu.

Nu există niciun temei juridic pentru calcularea taxei judiciare de timbru la valoarea cumulată a celor două capete de cerere sau, dimpotrivă, numai la valoarea capătului principal de cerere. Împrejurarea că, potrivit art. 1.026 alin. (1) C. proc. civ., această procedură se aplică numai atunci când valoarea cererii, fără a se lua în considerare dobânzile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, nu depășește suma de 10.000 de lei la data sesizării instanței, nu este de natură să înlăture ideea exprimată anterior, din moment ce această prevedere reglementează o condiție de admisibilitate a cererii, fără a face nicio referire la modalitatea de stabilire a taxei judiciare de timbru.

De altfel, dacă capătul de cerere accesoriu ar fi fost formulat pe calea unui proces distinct, potrivit aceleiași proceduri speciale, acesta ar fi fost timbrat prin raportare la art. 6 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013.

Formularul aprobat prin Ordinul M.J. nr. 359/C/29.01.2013 pentru aprobarea formularelor utilizate în procedura cu privire la cererile de valoare redusă prevăzută de art. 1.025-1.032 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă prevede:

- „în cazul cererilor evaluabile în bani, indicați doar valoarea obligației principale, fără a preciza și dobânzile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii (3.1.);
- în cazul în care pretindeți dobânzi contractuale (de exemplu, în cazul unui credit), vă rugăm să precizați rata dobânzii și data de la care ar trebui să curgă dobânda. În cazul în care solicitați plata unor dobânzi diferite, trebuie să completați rata dobânzii și perioadele în care ar trebui să curgă fiecare dintre dobânzi (3.3.1.);
- în cazul în care obțineți câștig de cauză, instanța judecătorească poate aproba acordarea de dobânzi legale; vă rugăm să precizați dacă solicitați acest lucru și, dacă este cazul, data de la care ar trebui să curgă dobânda legală (3.3.2.),,

Aceste rubrici ale formularului aprobat prin Ordinul M.J. nr. 359/C/29.01.2013 nu sunt însă de natură să înlăture aplicarea dispozițiilor art. 194 lit. c) C. proc. civ., ce impun reclamantului să indice în cadrul cererii de chemare în judecată valoarea obiectului acesteia, după prețuirea reclamantului, atunci acesta este evaluabil în bani, precum și modul de calcul prin care s-a ajuns la determinarea acestei valori, cu indicarea înscrisurilor corespunzătoare.

Astfel, redactarea rubricilor formularului a avut în vedere respectarea condițiilor de admisibilitate ale cererii de valoare redusă, fără însă a exclude îndeplinirea celorlalte obligații legale ale reclamantului în legătură cu cuprinsul unei cereri de chemare în judecată. Modalitatea de redactare a rubricilor formularului nu este un argument în sine pentru a conduce la soluția scutirii reclamantului de obligația de a timbra cererea de chemare în judecată în integralitate.”

2.Modalitatea de soluționare a cererilor de valoare redusă, în ceea ce privește solicitarea cesionarului de obligare a debitorului la plata despăgubirilor pentru încetarea prematură a contractului

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2018, 29 iunie 2018, pag. 5)

2.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

În principiu, participanții au fost de acord cu împrejurarea că, în cauză, creditoarea trebuie să facă dovada rezilierii contractului încheiat cu debitoarea prin notificarea scrisă de reziliere trimisă de către firma X, astfel cum prevăd dispozițiile contractuale (în ipoteza în care nu se reține caracterul abuziv al clauzei referitoare la despăgubiri).

Problema în discuție vizează, însă, modul de interpretare a probatoriului (soluțiile fiind întemeiate pe faptul că nu s-a făcut dovada rezilierii contractului, în prima opinie, sau dovada existenței clauzei penale, în cea de a doua) și nu modul de interpretare a unei dispoziții legale, astfel că soluția depinde de situația de fapt reținută în fiecare caz.

3.Modalitatea de soluționare a cererilor de valoare redusă

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2014, 28 martie 2014, pag. 6)

3.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Art. 1029 N.C.proc.civ. prevede în mod expres că procedura de judecată a cererilor de valoare redusă se desfășoară integral în camera de consiliu, deci inclusiv dezbaterile sunt exceptate de la publicitate.

Art. 1029 prevede o normă specială privind soluționarea cererii în camera de consiliu.

4.Ordonanțe sau cereri de valoare redusă formulate de creditoarea EOS KSI (în baza cesiunilor de creanță realizate) în contradictoriu cu persoanele fizice. Modalitatea concretă de acordare a dobânzilor legale, penalităților de întârziere, taxei de reziliere contract

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al III-lea /2014, 16 octombrie 2014, pag. 10)

4.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Din opiniile trimise înțelegem că sunt litigii evaluabile în bani, soluționate în procedura referitoare la cererile de valoare redusă, prevăzute de art. 1025 C.proc.civ.

În acest caz, procedura se aplică cererilor al căror obiect principal delimitat de dobânzi, alte accesorii nu intră în calculul valorii litigiului, este mai mic sau egal valorii de 10.000 lei.

Reclamantul declară procedura cu privire la cererile cu valoare redusă prin completarea formularului, fiind o procedură care se realizează ca regulă, fără citare, cu acordarea unor termene de judecată, care au mai mult caracter informativ, nu au fost date

detalii în ce privește probele administrate, dacă problemele de drept invocate în funcție de contractele încheiate, pot fi examinate în acest gen de litigii definite în mod deosebit pe criteriul eficienței procedurii.

5. Timbrarea unor cereri formulate în cadrul procedurilor speciale reglementate de Codul de procedură civilă: timbrarea cererilor de valoare redusă atunci când obiectul cererii vizează atât debitul principal, cât și debitul accesoriu (penalități de întârziere, dobânda legală, taxă de încetare a contractului anterior expirării duratei contractuale). [\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2021, 1 aprilie 2021, pag. 2\)](#)

5.1 Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Această problemă de drept a făcut obiectul Întâlnirii președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel (Timișoara, 5-6 martie 2020), la care participanții au fost de acord, în majoritate, cu opinia I.N.M. potrivit căreia cererea de valoare redusă (procedură specială), atunci când obiectul său privește un debit principal și un debit accesoriu, se timbrează prin aplicarea art. 6 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 raportat la fiecare capăt de cerere în parte (principal și accesoriu), cu respectarea art. 34 alin. (1) din același act normativ.) [\(Minuta Întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Timișoara, 5-6 martie 2020\)](#)

6. Anularea ca netimbrat a unui capăt de cerere accesoriu aferent cererii de valoare redusă (procedură specială) [\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2021, 7 iulie 2021, pag. 19\)](#)

6.1 Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Sanctiunea anulării în parte a cererii de valoare redusă se poate pronunța în temeiul art. 200 C.proc.civ., în faza de regularizare, pentru capătul de cerere care nu a fost timbrat corespunzător de reclamant.

6.2 Argumentele soluției însușite

Art. 12 ind. 1 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă prevede că, dacă prin lege nu se prevede altfel, dispozițiile art. 200 din Codul de procedură civilă privind verificarea cererii și regularizarea acesteia nu se aplică în cazul incidentelor procedurale și nici în procedurile speciale care nu sunt compatibile cu aceste dispoziții.

În Minuta Întâlnirii președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, care a avut loc la Timișoara, 5 - 6 martie 2020, (Minuta Întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel, Timișoara, 5 - 6 martie 2020) s-a analizat problema compatibilității dispozițiilor art. 200 C.proc.civ. cu procedurile speciale și s-a reținut următoarea argumentare, pe care o cităm

datorită pertinentei sale: „De regulă, în ceea ce privește incompatibilitatea procedurilor speciale cu dispozițiile art. 200 C.proc.civ., aceasta rezultă din faptul prevederii în norma specială a unui termen de soluționare a cererii mai mic de 10 zile [spre exemplu, cererea de încuviințare a executării silite se soluționează în termen de maximum 7 zile de la înregistrarea acesteia la instanță, potrivit art. 666 alin. (2) C.proc.civ.; cererea pentru emiterea ordinului de protecție se judecă într-un termen ce nu poate depăși 72 de ore de la depunerea cererii, potrivit art. 27 alin. (1) din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie]. Incompatibilitatea acestor proceduri speciale cu dispozițiile art. 200 C.proc.civ. decurge din faptul stabilirii prin lege a unui termen de soluționare mai mic decât cel pe care-l presupune cu necesitate regularizarea, termenul de 10 zile indicat de art. 200 alin. (3) C.proc.civ. neputând fi scurtat de judecător (termen legal, ca atare fix, și pentru care legea nu prevede posibilitatea modificării de către judecător). Prin urmare, acesta este criteriul de evaluare a incompatibilității menționate, iar nu simplul caracter urgent al procedurii de soluționare.”

În privința cererii de valoare redusă, nu există prevederi derogatorii sau incompatibilitate în sensul art. 12 ind. 1 din Legea nr. 76/2012.

Cu privire la chestiunea dacă este posibilă anularea în parte, pentru netimbrare, în procedura reglementată de art. 200 C.proc.civ., a cererii de valoare redusă, doar pentru capătul de cerere privind obligarea la plata de penalități, se impune a se aminti că la aceeași Întâlnire a președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, care a avut loc la Timișoara, 05-06 martie 2020, s-a discutat modalitatea de stabilire a taxei judiciare de timbru aferentă cererii de valoare redusă (procedură specială), atunci când obiectul său privește un debit principal și un debit accesoriu, agreându-se opinia că cererea de valoare redusă, atunci când obiectul său privește un debit principal și un debit accesoriu, se timbrează prin aplicarea art. 6 alin. (1) din OUG nr. 80/2013 raportat la fiecare capăt de cerere în parte (principal și accesoriu), cu respectarea art. 34 alin. (1) din același act normativ.

Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii

1. Obligativitatea ca încheierea de ședință dată în procedura uzucapiunii, prin care instanța dispune emiterea somațiilor prevăzute de art. 1051 alin. 1 N.C.proc.civ. să aibă un număr, în vederea respectării dispozițiilor art. 1051 alin. 2 lit. a) N.C.proc.civ., care vorbesc despre numărul și data încheierii

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului al II-lea/2014, 20 iunie 2014, pag. 7\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Nu este necesar ca încheierea prin care se dispune emiterea unei somații și afișarea acesteia la imobilul în litigiu, la sediul instanței, la sediul biroului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară și la sediul primăriei în raza căreia se află imobilul să aibă un număr separat de cel al dosarului în care a fost pronunțată.

Cu atât mai mult cu cât art. 1051 N.C.proc.civ. cuprinde și o a doua etapă a procedurii de judecată, care depinde de împrejurarea dacă s-au făcut sau nu s-au făcut opoziții.

În situația în care nu s-au făcut opoziții în termen de 6 luni de la emiterea celei din urmă publicații, procedura se va desfășura în camera de consiliu, când instanța va asculta reclamantul și martorii, va verifica îndeplinirea cerințelor pentru nașterea dreptului potestativ de uzucapiune, pe baza declarațiilor martorilor și a înscrisurilor aflate la dosar și apoi se va pronunța prin încheiere care este supusă apelului (art. 1051 alin. 5, 7 și 8 N.C.proc.civ.).

XVI. Legi speciale:

Ordonanță de urgență nr. 51 din 21 aprilie 2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă

1. Aplicarea prevederilor art. 13 și art. 13 ind. 1 din O.U.G. nr. 51/2008, cu modificări ulterioare

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2014, 28 martie 2014, pag. 3\)](#)

1.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Art. 13 ind. 1 din O.U.G. nr. 51/21.04.2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă trebuie coroborat, în perioada 15 februarie 2013 – 31 decembrie 2015, cu dispozițiile art. 11 alin. 1 din O.U.G. nr. 51/2008 – cererea de ajutor public judiciar se adresează instanței competente pentru soluționarea cauzei.

De regulă, ajutorul public judiciar este solicitat ulterior introducerii căii de atac și, în acest caz, competența aparține instanței care are competența de a soluționa calea de atac. Pe de altă parte, regularizarea cererii de apel se dispune de președintele completului de judecată, căruia i s-a repartizat aleatoriu cauza.

Art. XV din Legea nr. 2/2013 nu prevede în mod expres nici un termen în care să se solicite ajutorul public judiciar și nici sancțiunea decăderii din dreptul de a formula cerere de ajutor public judiciar.

În ceea ce privește termenul de formulare a cererii de ajutor public judiciar, cu excepția art. 33 alin. 2 aplicabil la instanța de fond, aceasta se poate formula oricând în cursul judecării unei cauze în calea de atac, întrucât admiterea acesteia își produce efectele numai pentru acea fază procesuală.

1.2 Notă: **[Minuta întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor civile ale curților de apel - Curtea de Apel Bacău, 23-24 iunie 2016: până la expirarea termenelor prevăzute de Legea nr. 2/2013 și prorogate prin O.U.G. nr. 62/2015, art. 13 din O.U.G. nr. 80/2013 se va aplica exclusiv în privința ajutorului public judiciar prevăzut de art. 6 lit. a\) \(în vederea asigurării reprezentării, asistenței juridice și, după caz, a apărării printr-un avocat\), solicitat în vederea exercitării căii de atac. În ceea ce privește cererea de acordare a ajutorului public judiciar sub forma scutirii de la plata taxei judiciare de timbru aferente căii de atac declarate, aceasta este de competența instanței care soluționează calea de atac, putând fi invocat art. 11 din O.U.G. nr. 51/2008, urmând, ca după expirarea termenelor în discuție, să fie soluționată tot de instanța a cărei hotărâre se atacă, în condițiile art. 13 din O.U.G. nr. 80/2013.](#)**

2.Procedura comunicării încheierilor de admitere a ajutorului public judiciar sub forma eşalonării taxelor către organul fiscal de executare

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2014, 28 martie 2014, pag. 3)

2.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Printr-o mențiune expresă – cea prevăzută la art. 21 din OUG nr. 51/2008 – legiuitorul conferă valoare de titlu executoriu dispozitivului următoarelor hotărâri:

- încheierea prin care instanța l-a obligat pe cel care a beneficiat nejustificat de ajutor public judiciar să restituie statului suma de care a fost scutit;
- hotărârea prin care partea care a pierdut procesul, alta decât cea care a beneficiat de ajutorul public judiciar, este obligată la plata către stat a cheltuielilor care au reprezentat ajutorul public.

În aceste două cereri, hotărârea se comunică din oficiu organelor fiscale teritoriale în scopul executării creanțelor bugetare pe care le constată.

În ceea ce privește hotărârea (încheierea) de eşalonare sau amânare a plății, încheierea de admitere a cererii de acordare a ajutorului public judiciar constituie titlu executoriu.

Fiind titlu executoriu, încheierea poate fi pusă în executare fără a fi necesară investirea cu formulă executorie conform art. 374 ind. 1 din Codul de procedură civilă de la 1865.

Odată cu pronunțarea admiterii cererii de acordare a ajutorului public judiciar sub forma eşalonării, instanța nu mai are obligația de a urmări dacă debitorul își îndeplinește sau nu obligația de plată la termenele fixate.

Neplata sumelor datorate la termenele stabilite se transmite direcției generale a finanțelor publice teritoriale, în a cărei rază domiciliază cel obligat, instituție în sarcina căreia cade obligația de a urmări executarea obligației.

În prezent, art. 44 alin. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru prevede în mod expres că în cazul eşalonării sau amânării taxelor judiciare de timbru, instanța transmite hotărârea de încuviințare (încheierea care este tot o hotărâre) ce constituie titlu executoriu, organelor competente, potrivit art. 41 din O.U.G. nr. 80/2013.

3.Suportarea cheltuielilor judiciare, constând în onorariul avocatului din oficiu desemnat pentru persoana față de care s-a solicitat emiterea ordinului de protecție, în cazul admiterii cererii de chemare în judecată

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrului I/2015, 2 aprilie 2015, pag. 8)

3.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

Art. 90 din Codul de procedură civilă intitulat Condiții de acordare a asistenței judiciare stabilește în mod expres în materie civilă aceste condiții, iar O.U.G. nr. 51/21.04.2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă procedura reglementată referitoare la ajutorul public judiciar în forma asistenței prin avocat.

În conformitate cu art. 23 din O.U.G. nr. 51/2008, ajutorul public judiciar sub forma asistenței prin avocat se acordă conform prevederilor cuprinse în Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat referitoare la asistența judiciară gratuită.

Conform dispozițiilor art. 72 alin. 1 din Legea nr. 51/1995, în cazul în care, potrivit art. 11 – 19 din O.U.G. nr. 51/2008 a fost încuviințată cererea de ajutor public judiciar sub forma asistenței prin avocat, cererea împreună cu încheierea de încuviințare se trimit la baroul din circumscripția instanței. Se va stabili cuantumul onorariului de avocat din oficiu, conform protocoalelor încheiate între aceste instituții.

Ca atare, nu sunt aplicabile dispozițiile Codului de procedură penală în ceea ce privește cheltuielile judiciare referitoare la asistența juridică a persoanei care solicită ordinul de protecție, cât și asistența juridică a persoanei împotriva căreia se solicită ordinul de protecție.

Astfel, se vor avea în vedere dispozițiile art. 6 din OUG nr. 51/2008, care reprezintă norma specială în domeniu: ajutorul public judiciar se poate acorda sub forma plății onorariului pentru asigurarea asistenței juridice printr-un avocat din oficiu sau ales pentru realizarea sau ocrotirea unui drept ori interes legitim în justiție, denumită asistență prin avocat.

3.2 Notă: [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile de la Înalta Curte de Casație și Justiție și curților de apel - Curtea de Apel București, 11-12 mai 2017](#) problemă reluată și în [Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Curtea de Apel Pitești, 14-15 noiembrie 2019](#): În ceea ce privește suportarea cheltuielilor, această problemă este reglementată de art. 18 și 19 din O.U.G. nr. 51/2008, respectiv dacă cererea privind ordinul de protecție va fi admisă, cheltuielile rămân în sarcina statului, în temeiul art. 19, în schimb dacă aceasta a fost respinsă, cheltuielile cu asistența judiciară a pârâtului vor fi puse de instanță în sarcina reclamantului, potrivit art. 18 din ordonanța de urgență.

4.Modalitatea de soluționare a cererii de acordare a ajutorului public judiciar pentru plata cauțiunii

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie de civilă, aferentă trimestrelor III-IV/2019, 16 ianuarie 2020, pag. 7\)](#)

4.1 Rezumatul soluției însușite și argumentele

În ce privește problema posibilității acordării ajutorului public judiciar pentru plata cauțiunii, aceasta nu a mai fost supusă dezbaterii, având în vedere că a făcut deja obiectul analizei la întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel desfășurată la Pitești, în perioada 14-15 noiembrie 2019, [\(Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Pitești, 14-15 noiembrie 2019\)](#), ocazie cu care s-a stabilit că ajutorul public judiciar nu poate fi acordat pentru scutirea sau reducerea cauțiunii în temeiul O.U.G. nr. 51/2008, și nici în temeiul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului evocate (cauza Iosif c. României, Hotărârea din 20.12.2007, respectiv cauza Boldamar c. României, Decizia de inadmisibilitate din 06.12.2016).

